EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 18.10.2024
COM(2024) 471 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI

Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan tehostetun kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

EUROOPAN UNIONIN JA UZBEKISTANIN TASAVALLAN TEHOSTETTU KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS

JOHDANTO

EUROOPAN UNIONI

ja

UZBEKISTANIN TASAVALTA,

jäljempänä yhdessä ’osapuolet’, jotka

OTTAVAT HUOMIOON vahvat siteensä ja yhteiset arvonsa;

OTTAVAT HUOMIOON halunsa vahvistaa molempien edun mukaista yhteistyötä, joka on jo pantu alulle Firenzessä 21 päivänä kesäkuuta 1996 allekirjoitetulla Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella kumppanuuden perustamisesta;

OTTAVAT HUOMIOON halunsa päivittää suhteensa vastaamaan uusia poliittisia ja taloudellisia realiteetteja ja kumppanuutensa kehitystä;

ILMAISEVAT yhteisen tahtonsa lujittaa, syventää ja monipuolistaa yhteistyötään kaikilla tasoilla yhteistä etua koskevissa kahdenvälisissä, alueellisissa ja kansainvälisissä kysymyksissä;

VAHVISTAVAT UUDELLEEN sitoutumisensa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämisen, suojelun ja täytäntöönpanon vahvistamiseen sekä demokratian periaatteiden, oikeusvaltioperiaatteen ja hyvän hallintotavan kunnioittamiseen;

VAHVISTAVAT sitoutumisensa periaatteisiin, jotka on vahvistettu Yhdistyneiden kansakuntien, jäljempänä ’YK’, peruskirjassa, ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä, jäljempänä ’Etyj’, ja erityisesti Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen, jäljempänä ’Etyk’, yhteydessä vuonna 1975 hyväksytyssä Helsingin päätösasiakirjassa, jäljempänä ’Helsingin päätösasiakirja’, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa ja taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa, sekä muihin yleismaailmallisiin periaatteisiin ja kansainvälisen oikeuden normeihin;

TOISTAVAT sitoutumisensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden aktiiviseen edistämiseen, tehokkaaseen monenvälisyyteen ja riitojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen, erityisesti tekemällä yhteistyötä YK:n ja Etyjin puitteissa;

OTTAVAT HUOMIOON halunsa kehittää edelleen säännöllistä poliittista vuoropuhelua yhteistä etua koskevista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä;

OTTAVAT HUOMIOON sitoutumisensa kansainvälisiin velvoitteisiin torjua joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämistä;

OTTAVAT HUOMIOON sitoutumisensa yhteistyön vahvistamiseen oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alalla, myös korruption torjunnassa;

OTTAVAT HUOMIOON sitoutumisensa kestävän poliittisen, sosioekonomisen ja institutionaalisen kehityksen edistämiseen tekemällä yhteistyötä;

OTTAVAT HUOMIOON halukkuutensa vahvistaa taloussuhteitaan vapaan markkinatalouden periaatteiden pohjalta ja luoda suotuisa ilmapiiri kahdenvälisten kauppa- ja investointisuhteiden ja molempia osapuolia hyödyttävien yhteyksien laajentamiselle;

TUKEVAT Uzbekistanin tasavallan saavutuksia ja pyrkimyksiä liiketoimintaympäristön parantamiseksi, korruption torjumiseksi sekä talouskasvun ja työllisyyden edistämiseksi;

EDISTÄVÄT Uzbekistanin tasavallan liittymistä Maailman kauppajärjestöön, jäljempänä ’WTO’, ja oikeuksien ja velvollisuuksien läpinäkyvää ja syrjimätöntä täytäntöönpanoa WTO:n puitteissa sekä vahvistavat Euroopan unionin aikomuksen tarjota teknistä apua tässä prosessissa, mukaan lukien normien ja standardien sertifioinnin, teollis- ja tekijänoikeussuojaa koskevan lainsäädännön ja lainvalvontakäytäntöjen alalla;

OTTAVAT HUOMIOON sitoutumisensa kestävän kehityksen periaatteen kunnioittamiseen ja keskinäiseen yhteistyöhön YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi;

OTTAVAT HUOMIOON sitoutumisensa ympäristön kestävyyden ja suojelun varmistamiseen myös rajat ylittävän yhteistyön avulla ja niiden monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanon, joiden sopimuspuolia ne ovat, sekä sitoutumisensa vahvistaa yhteistyötä kaikilla ilmastotoimien aloilla 12 päivänä joulukuuta 2015 hyväksytyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen, jäljempänä ’Pariisin sopimus’, tavoitteiden mukaisesti;

TUNNUSTAVAT, että kaikkea ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyötä säännellään tämän sopimuksen osapuolten välillä Brysselissä 6 päivänä lokakuuta 2003 allekirjoitetulla Euroopan atomienergiayhteisön, jäljempänä ’Euratom’, ja Uzbekistanin tasavallan hallituksen välisellä ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevalla yhteistyösopimuksella ja että tämä asia ei kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan;

OTTAVAT HUOMIOON halunsa laajentaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta tieteen ja teknologian, innovoinnin ja koulutuksen, kulttuurin ja urheilun alalla;

OTTAVAT HUOMIOON sitoutumisensa rajat ylittävän ja alueellisen yhteistyön edistämiseen;

PANEVAT MERKILLE, että Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o 21 mukainen Irlannin erityisasema sekä mainittuihin sopimuksiin liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan N:o 22 mukainen Tanskan erityisasema otetaan tarvittaessa huomioon tässä sopimuksessa;

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

TAVOITTEET JA YLEISET PERIAATTEET

1 ARTIKLA

Tavoitteet

1. Tällä sopimuksella pannaan alulle osapuolten välinen tehostettu kumppanuus ja yhteistyö, jotka perustuvat yhteisiin arvoihin, yhteisiin etuihin ja haluun vahvistaa suhteita kaikilla sopimuksen soveltamisaloilla osapuolten yhteisen edun mukaisesti.

2. Tämä kumppanuus ja yhteistyö on osapuolten välinen prosessi, joka edistää kestävää kehitystä, rauhaa, vakautta ja turvallisuutta lisäämällä ulko- ja turvallisuuspolitiikan lähentymistä, tehokasta poliittista ja taloudellista yhteistyötä sekä monenvälisyyttä.

2 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

1. Demokratian periaatteiden sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien, sellaisina kuin ne vahvistetaan erityisesti ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa, YK:n peruskirjassa, Helsingin päätösasiakirjassa ja muissa asiaa koskevissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat, kunnioittaminen on kummankin osapuolen sisä- ja ulkopolitiikan perusta ja olennainen osa tätä sopimusta.

2. Osapuolet toistavat sitoutumisensa kansainvälisiin työnormeihin sellaisten Kansainvälisen työjärjestön, jäljempänä ’ILO’, yleissopimusten mukaisesti, joiden sopimuspuolia ne ovat tai joiden sopimuspuolia niistä voi tulla.

3. Osapuolet vahvistavat noudattavansa hyvän hallintotavan periaatteita muun muassa torjumalla korruptiota kaikilla tasoilla.

4. Osapuolet toistavat sitoutumisensa vapaan markkinatalouden periaatteisiin, kestävän kehityksen edistämiseen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan.

5. Osapuolet sitoutuvat torjumaan kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin eri muotoja ja joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämistä sekä edistämään tehokasta monenvälisyyttä.

6. Osapuolet panevat tämän sopimuksen täytäntöön ottaen huomioon yhteiset arvot, tasa-arvoisen vuoropuhelun, keskinäisen luottamuksen, kunnioituksen ja hyödyn periaatteet, alueellisen yhteistyön, tehokkaan monenvälisyyden ja erityisesti YK:n ja Etyjin jäsenyydestä johtuvat kansainväliset velvoitteensa.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU SEKÄ POLIITTISET UUDISTUKSET JA YHTEISTYÖ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN ALALLA

3 ARTIKLA

Poliittisen vuoropuhelun tavoitteet

Osapuolet kehittävät tehokasta poliittista vuoropuhelua kaikilla yhteistä etua koskevilla aloilla, mukaan lukien ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja sisäiset uudistukset. Poliittisen vuoropuhelun tavoitteena on:

a) lisätä poliittisen yhteistyön vaikutusta ja lähentymistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta sekä edistää, säilyttää ja vahvistaa rauhaa ja alueellista ja kansainvälistä vakautta ja turvallisuutta tehokkaan monenvälisyyden pohjalta;

b) vahvistaa kestävää poliittista, sosioekonomista ja institutionaalista kehitystä;

c) vahvistaa demokratian periaatteiden, oikeusvaltioperiaatteen ja hyvän hallintotavan ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista sekä lisätä yhteistyötä näillä aloilla;

d) kehittää vuoropuhelua ja syventää yhteistyötä turvallisuuden ja puolustuksen alalla;

e) edistää riitojen rauhanomaista ratkaisemista sekä alueellisen koskemattomuuden, rajojen loukkaamattomuuden, täysivaltaisuuden ja itsenäisyyden periaatteita; ja

f) parantaa edelleen alueellisen yhteistyön edellytyksiä.

4 ARTIKLA

Demokratia ja oikeusvaltioperiaate

Osapuolet tehostavat vuoropuhelua ja yhteistyötä tavoitteenaan:

a) varmistaa demokratian periaatteiden ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen sekä lujittaa edelleen demokraattisten instituutioiden vakautta, vaikuttavuutta ja vastuuvelvollisuutta;

b) tukea pyrkimyksiä panna täytäntöön oikeuslaitosta ja lainsäädäntöä koskevia uudistuksia, joilla varmistetaan instituutioiden tehokas toiminta lainvalvonnan ja oikeudenhoidon aloilla, oikeussuojan saatavuus ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeuslaitoksen riippumattomuus, vastuuvelvollisuus ja tehokkuus, sekä vahvistaa menettelytakeita rikosoikeudellisissa menettelyissä ja uhrien ja todistajien oikeuksia;

c) edistää sähköistä hallintoa ja uudistaa julkishallintoa vastuullisen, tehokkaan ja läpinäkyvän hallinnon luomiseksi;

d) tukea vaaliprosessien ja vaaliviranomaisten valmiuksien parantamista; ja

e) varmistaa tehokas korruption torjunta kaikilla tasoilla.

5 ARTIKLA

Ihmisoikeudet ja perusvapaudet

Osapuolet tekevät yhteistyötä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämiseksi ja suojelemiseksi sekä tehostavat vuoropuhelua ja yhteistyötä tavoitteenaan:

a) varmistaa ihmisoikeuksien ja etnisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin vähemmistöihin ja haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvien henkilöiden, kuten vammaisten henkilöiden, oikeuksien kunnioittaminen ja edistää sitä sekä torjua väkivaltaa ja kaikenlaista syrjintää;

b) varmistaa lasten suojelu väkivallalta, riistolta ja hyväksikäytöltä ja edistää tätä suojelua;

c) varmistaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien, kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien sekä taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien suojelu ja edistäminen, mukaan lukien sananvapaus ja tiedotusvälineiden vapaus, rauhanomaisen kokoontumisen ja yhdistymisen vapaus, vapaus kidutuksesta ja pahoinpitelystä sekä uskonnon- ja vakaumuksenvapaus;

d) edistää taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia ja työnormien tehokasta täytäntöönpanoa sellaisten ILO:n yleissopimusten mukaisesti, joiden sopimuspuolia ne ovat tai joiden sopimuspuolia niistä voi tulla;

e) poistaa naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta sekä varmistaa sukupuolten tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen merkityksellinen osallistuminen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen;

f) vahvistaa ihmisoikeusalalla toimivia kansallisia instituutioita muun muassa edistämällä niiden merkityksellistä osallistumista päätöksentekoprosesseihin; ja

g) vahvistaa yhteistyötä YK:n ihmisoikeuselimissä ja erityismenettelyissä ja panna niiden antamat suositukset tehokkaasti täytäntöön.

6 ARTIKLA

Kansalaisyhteiskunta

Osapuolet tekevät yhteistyötä vahvistaakseen kansalaisyhteiskuntaa tukevia olosuhteita ja kansalaisyhteiskunnan roolia avoimen demokraattisen yhteiskunnan taloudellisessa, sosiaalisessa ja poliittisessa kehittämisessä, erityisesti seuraavasti:

a) vahvistamalla kansalaisjärjestöjen valmiuksia, riippumattomuutta ja vastuuvelvollisuutta;

b) edistämällä kansalaisyhteiskunnan osallistumista lainsäädäntö- ja päätöksentekoprosesseihin käynnistäen avoin, läpinäkyvä ja säännöllinen vuoropuhelu julkisten instituutioiden ja kansalaisyhteiskunnan edustajien välillä;

c) vahvistamalla yhteyksiä ja tietojen ja kokemusten vaihtoa kansalaisyhteiskunnan kaikkien alojen välillä Euroopan unionissa ja Uzbekistanin tasavallassa; ja

d) varmistamalla kansalaisyhteiskunnan osallistuminen osapuolten välisiin suhteisiin, myös tämän sopimuksen täytäntöönpanoon.

7 ARTIKLA

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa noudattamaan kansainvälisen oikeuden yleismaailmallisia periaatteita ja normeja, mukaan lukien YK:n peruskirjaan ja Helsingin päätösasiakirjaan kirjatut periaatteet ja muun muassa seuraavat periaatteet: täysivaltainen yhdenvertaisuus, suvereniteettiin erottamattomasti kuuluvien oikeuksien kunnioittaminen, pidättäytyminen voimakeinojen käytöstä tai niillä uhkaamisesta, rajojen loukkaamattomuus, valtioiden alueellinen koskemattomuus, riitojen rauhanomainen ratkaisu, sisäisiin asioihin puuttumattomuus, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen, mukaan lukien ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- tai vakaumuksenvapaus, kansojen yhtäläiset oikeudet ja itsemääräämisoikeus, valtioiden välinen yhteistyö sekä kansainvälisen oikeuden mukaisten velvoitteiden täyttäminen vilpittömässä mielessä.

2. Osapuolet tehostavat vuoropuheluaan ja yhteistyötään ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla, mukaan lukien turvallisuus- ja puolustuspolitiikan näkökohdat, sekä käsittelevät erityisesti konfliktien estämiseen ja tehostettuun ja tulokselliseen kriisinhallintaan, riskien vähentämiseen, kyberturvallisuuteen, turvallisuusalan tehokkaaseen toimintaan, alueelliseen vakauteen, aseriisuntaan, asesulkuun ja aseiden ja niiden viennin valvontaan liittyviä kysymyksiä.

8 ARTIKLA

Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavat rikokset

1. Osapuolet vahvistavat, että vakavimmat koko kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta ja että niiden osalta on varmistettava tehokas syytteeseenpano kansallisen tai kansainvälisen tason toimenpitein ja tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä.

2. Osapuolet katsovat, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen ja muiden monenvälisten rakenteiden perustaminen ja toiminta ovat edistäneet osaltaan kansainvälistä rauhaa ja oikeutta. Osapuolet tekevät tältä osin yhteistyötä muun muassa käymällä vuoropuhelua.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä käymällä vuoropuhelua kansanmurhiin, rikoksiin ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksiin liittyvistä kysymyksistä hyödyntämällä asianmukaisia kahdenvälisiä ja monenvälisiä puitteita.

9 ARTIKLA

Konfliktien estäminen ja kriisinhallinta

Osapuolet tekevät yhteistyötä konfliktien estämisen ja kriisinhallinnan alalla luodakseen rauhalliset ja vakaat olosuhteet.

10 ARTIKLA

Alueellinen vakaus ja konfliktien rauhanomainen ratkaiseminen

1. Osapuolet tehostavat yhteisiä toimiaan parantaakseen syvemmän alueellisen yhteistyön edellytyksiä keskeisillä aloilla, kuten rajat ylittävien vesi-, mineraali- ja energiavarojen kestävä hallinnointi, laillista rajat ylittävää henkilö- ja tavaraliikennettä helpottava rajavalvonta, kestävät yhteydet, hyvät naapuruussuhteet sekä demokraattinen ja kestävä kehitys, mikä edistää vakautta ja turvallisuutta Keski-Aasiassa, ja pyrkivät konfliktien rauhanomaiseen ratkaisemiseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa toimissa noudatetaan kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisen tavoitetta, sellaisena kuin se on vahvistettu YK:n peruskirjassa, Helsingin päätösasiakirjassa ja muissa asiaa koskevissa monenvälisissä asiakirjoissa, joiden sopimuspuolia Euroopan unioni ja Uzbekistanin tasavalta ovat.

11 ARTIKLA

Joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja osallistuvat joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen panemalla täytäntöön kansainvälisistä aseriisunta- ja asesulkusopimuksista sekä muista sellaisista asiaa koskevista kansainvälisistä asiakirjoista, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat, johtuvat velvoitteensa ja noudattamalla niitä kaikilta osin. Osapuolet sopivat, että tämä määräys on yksi tämän sopimuksen olennaisista osista.

3. Osapuolet tekevät lisäksi yhteistyötä ja osallistuvat joukkotuhoaseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen

a) toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten asiakirjojen allekirjoittamiseksi tai ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksen mukaan ja niiden panemiseksi kaikilta osin täytäntöön;

b) luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, jolla valvotaan joukkotuhoaseisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua, mukaan lukien kaksikäyttöteknologian loppukäytön valvonta, ja joka sisältää tehokkaita seuraamuksia vientivalvonnan laiminlyönnistä.

4. Osapuolet käyvät säännöllistä vuoropuhelua edellä mainittujen sopimuksen osien täydentämiseksi ja lujittamiseksi.

12 ARTIKLA

Pienaseet ja kevyet aseet sekä tavanomaisten aseiden vientivalvonta

1. Osapuolet tunnustavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laiton tuotanto, siirto ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi, riittämättömästi turvatut varastot ja valvomaton leviäminen ovat edelleen vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.

2. Osapuolet noudattavat YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisia velvoitteitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan YK:n toimintaohjelman ja kansainvälisten sopimusten, joiden sopimuspuolia ne ovat, puitteissa antamiaan sitoumuksia ja panevat ne kaikilta osin täytäntöön.

3. Osapuolet toteavat, että sisäiset valvontajärjestelmät ovat tärkeitä tavanomaisten aseiden siirtämisessä niiden voimassa olevien kansainvälisten normien mukaisesti, joihin osapuolet ovat sitoutuneet. Osapuolet tunnustavat, että tällaisten valvontatoimien vastuullinen soveltaminen on tärkeää, sillä se edistää kansainvälistä ja alueellista rauhaa, turvallisuutta ja vakautta, vähentää inhimillistä kärsimystä ja estää tavanomaisten aseiden luvatonta välitystä.

4. Osapuolet edistävät muun muassa säännöllisellä vuoropuhelulla yhteistyötä sekä toimien koordinointia, täydentävyyttä ja yhdistämistä pyrittäessä sääntelemään tavanomaisten aseiden kansainvälistä kauppaa tai parantamaan tällaisen kaupan sääntelyä ja ehkäisemään ja torjumaan aseiden laitonta kauppaa tai lopettamaan se.

III OSASTO

OIKEUS, VAPAUS JA TURVALLISUUS

13 ARTIKLA

Henkilötietojen suoja

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää varmistaa yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevat perusoikeudet ja edistää niitä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien tasokkaan suojelun ja tehokkaan täytäntöönpanon, myös lainvalvontaviranomaisten toiminnassa kansainvälisen terrorismin ja muun kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

3. Osapuolet tunnustavat, että henkilötietojen suojan varmistaminen on yksi perustekijöistä talous- ja kauppasuhteiden kehittämisessä ja kansalaisten luottamuksen lisäämisessä digitaalitalouteen.

4. Osapuolten yhteistyöhön sisältyy käytännön apua henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisessa ottaen huomioon Euroopan unionin ja kansainväliset oikeudelliset välineet ja normit, mukaan lukien yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehty Euroopan neuvoston yleissopimus[1], sekä yhteistyö tietosuojaa koskevien sääntöjen täytäntöönpanossa.

14 ARTIKLA

Yhteistyö muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden sekä rajaturvallisuuden alalla

1. Osapuolet vahvistavat, että on tärkeää aloittaa kokonaisvaltainen vuoropuhelu kaikista muuttoliikkeeseen liittyvistä kysymyksistä, mukaan lukien laillinen muuttoliike Euroopan unionin ja kansallisen toimivallan mukaisesti, laittoman muuttoliikkeen taustalla olevat syyt, kansainvälinen suojelu sekä laittoman muuttoliikkeen, muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan ehkäiseminen ja torjunta.

2. Yhteistyö perustuu osapuolten keskinäisin neuvotteluin tehtävään tarvearviointiin, ja sitä tehdään osapuolten asiaan liittyvän lainsäädännön mukaisesti. Siinä keskitytään erityisesti seuraaviin seikkoihin:

a) laittoman muuttoliikkeen taustalla oleviin syihin puuttuminen;

b) kansainvälistä suojelua koskevan kansallisen lainsäädännön ja käytäntöjen kehittäminen ja täytäntöönpano yleismaailmallisten periaatteiden ja normien mukaisesti ja varmistaen palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen;

[1] Tehty 28 päivänä tammikuuta 1981, sekä valvontaviranomaisia ja maan rajan yli tapahtuvaa tietojen siirtoa koskeva lisäpöytäkirja yleissopimukseen yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä, tehty 8 päivänä marraskuuta 2001.

c) pakolaisista ja muuttajista annetun New Yorkin julkilausuman[1] merkityksen tunnustaminen ja kansainvälisen ja alueellisen yhteistyön vahvistaminen Yhdistyneiden kansakuntien puitteissa ja asiaankuuluvilla alueellisilla foorumeilla;

d) maahanpääsyä koskevat säännöt ja maahantuloluvan saaneiden henkilöiden oikeudet ja asema, maassa laillisesti asuvien ulkomaalaisten oikeudenmukainen kohtelu ja kotouttaminen, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä rasismin ja muukalaisvihan vastaiset toimenpiteet;

e) tuloksellisten ja ennalta ehkäisevien laitonta maahanmuuttoa, tulijoiden salakuljetusta ja ihmiskauppaa koskevien toimintaperiaatteiden vahvistaminen kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen[2] ja sen sellaisten pöytäkirjojen mukaisesti, jotka ovat tulleet voimaan osapuolten osalta, mukaan lukien keinot torjua salakuljettajien verkostoja, hajottaa ihmiskauppaan osallistuvia rikollisverkostoja ja suojella ihmiskaupan uhreja;

f) organisointia, koulutusta, parhaita käytäntöjä ja muita operatiivisia toimenpiteitä koskevat kysymykset muuttoliikkeeseen liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi erityisesti laittoman muuttoliikkeen, asiakirjojen turvallisuuden, kansalaisten liikkumisen helpottamiseen tähtäävän viisumipolitiikan sekä rajaturvallisuuden ja muuttoliikkeen tietojärjestelmien aloilla; ja

g) työvoimaan liittyvää toimintaa sekä laillisten maahanmuuttajien ja heidän perheenjäsentensä oikeuksien suojelua koskevat kysymykset kansainvälisten normien mukaisesti.

---

[1] Hyväksytty 19 päivänä syyskuuta 2016 YK:n yleiskokouksen päätöslausumalla A/RES/71/1.

[2] Hyväksytty 8 päivänä tammikuuta 2001 YK:n yleiskokouksen päätöslauselmalla A/RES/55/25.

15 ARTIKLA

Takaisinotto ja laittoman maahanmuuton torjunta

1. Laittoman maahanmuuton ehkäisyä ja käsittelyä koskevan yhteistyön puitteissa osapuolet sopivat, että:

a) Uzbekistanin tasavalta ottaa ilman aiheetonta viivytystä takaisin kansalaisensa, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä voimassa olevia edellytyksiä päästä Euroopan unionin jäsenvaltion alueelle tai oleskella tai asua siellä, kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä;

b) kukin Euroopan unionin jäsenvaltio ottaa ilman aiheetonta viivytystä takaisin kansalaisensa, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä voimassa olevia edellytyksiä päästä Uzbekistanin tasavallan alueelle tai oleskella tai asua siellä, Uzbekistanin tasavallan pyynnöstä; ja

c) Euroopan unionin jäsenvaltiot ja Uzbekistanin tasavalta myöntävät kansalaisilleen asianmukaiset matkustusasiakirjat tällaisia tarkoituksia varten 30 päivän kuluessa siitä, kun pyynnön esittänyt osapuoli on esittänyt, mahdollisesti sähköisesti, liitteessä [x] kuvatun mallin mukaisesti laaditun takaisinottopyynnön (mahdollisuuksien mukaan myös kansalaisuuden todistavat asiakirjat).

Jos matkustusasiakirjaa ei myönnetä tässä määräajassa, osapuolet voivat käyttää eurooppalaista matkustusasiakirjaa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamista varten (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1953) tai vastaavaa Uzbekistanin tasavallan matkustusasiakirjaa.

Jos takaisin otettavalla henkilöllä ei ole kansalaisuuden osoittavaa asiakirjaa tai muuta todistetta, asianomaisen Euroopan unionin jäsenvaltion tai Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisen diplomaatti- tai konsuliedustuston on Uzbekistanin tasavallan tai asianomaisen Euroopan unionin jäsenvaltion pyynnöstä tehtävä kaikin tavoin yhteistyötä, jotta henkilön kansalaisuus voidaan selvittää.

2. Osapuolet voivat harkita mahdollisuutta neuvotella:

a) Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan välisen sopimuksen takaisinottoa koskevista erityisistä menettelyistä ja velvoitteista Euroopan unionin jäsenvaltioille ja Uzbekistanin tasavallalle;

b) sopimuksen Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan kansalaisten viisumimenettelyjen helpottamisesta.

16 ARTIKLA

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä estääkseen ja torjuakseen tehokkaasti rahoituslaitosten ja nimettyjen rahoitusalan ulkopuolisten yritysten ja ammatinharjoittajien käytön rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen.

2. Tätä varten osapuolet vaihtavat tietoja lainsäädäntönsä puitteissa ja tekevät yhteistyötä varmistaakseen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän, jäljempänä ’FATF’, antamien suositusten ja asiaan liittyvien kansainvälisten elinten hyväksymien muiden vaatimusten tehokkaan ja täydellisen täytäntöönpanon. Tällaiseen yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa rikosten tuottoon perustuvan omaisuuden tai varojen tunnistamista, jäljittämistä, takavarikointia, menetetyksi tuomitsemista ja takaisinperintää. Osapuolet käyttävät tässä tietojenvaihdossa suojattuja ja luotettavia kanavia, kuten rahanpesun selvittelykeskusten Egmont-ryhmän peruskirjassa esitettyjä kanavia ja tietojenvaihdon periaatteita.

17 ARTIKLA

Laittomat huumausaineet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen tasapainoisen, näyttöön perustuvan ja yhdennetyn lähestymistavan laittomiin huumausaineisiin ja uusiin psykoaktiivisiin aineisiin.

2. Huumeisiin liittyvien politiikkojen ja toimien tavoitteena on lujittaa laittomien huumausaineiden ehkäisyyn ja torjuntaan liittyviä rakenteita, vähentää laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää sekä puuttua laittomien huumausaineiden käytöstä aiheutuviin terveydellisiin ja sosiaalisiin seurauksiin vahinkojen vähentämiseksi. Osapuolet tekevät yhteistyötä estääkseen huumausaineiden kemiallisten lähtöaineiden kulkeutumisen huumausaineiden sekä psykotrooppisten ja uusien psykoaktiivisten aineiden laittomaan valmistukseen.

3. Osapuolet sopivat 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavista yhteistyömenetelmistä. Toimien on perustuttava huumausaineiden valvonnasta tehdyissä YK:n yleissopimuksissa vahvistettuihin yhteisesti sovittuihin periaatteisiin ja muihin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat.

18 ARTIKLA

Järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunta

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä muun muassa seuraavanlaisen rikollisen ja laittoman toiminnan, myös kansainvälisen toiminnan, torjumiseksi ja estämiseksi riippumatta siitä, liittyykö se järjestäytyneeseen rikollisuuteen:

a) ihmisten salakuljetus;

b) ihmiskauppa;

c) ampuma-aseiden, myös pienaseiden ja kevyiden aseiden, salakuljetus ja kauppa;

d) laittomien huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja lähtöaineiden salakuljetus ja kauppa;

e) tavaroiden salakuljetus ja laiton kauppa;

f) laiton taloudellinen tai rahoitustoiminta, kuten väärentäminen, rinnakkaistuonti ja teollis- ja tekijänoikeusloukkaukset, veropetokset ja julkisiin hankintoihin liittyvät petokset;

g) kavallukset kansainvälisten avunantajien rahoittamissa hankkeissa;

h) yksityisen ja julkisen sektorin korruptio kaikissa muodoissaan;

i) asiakirjojen väärentäminen ja väärien lausuntojen antaminen; ja

j) kyberrikollisuus.

2. Osapuolet tehostavat lainvalvontaelinten kahdenvälistä, alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä. Osapuolet panevat tehokkaasti täytäntöön asiaa koskevat kansainväliset normit, etenkin vuonna 2000 tehtyyn kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen YK:n yleissopimukseen ja sen pöytäkirjoihin, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat, kirjatut normit.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi asiaa koskevien kansainvälisten normien, erityisesti korruption vastaisessa YK:n yleissopimuksessa vahvistettujen normien, sekä tähän yleissopimukseen liittyvien arviointien perusteella annettujen suositusten mukaisesti.

19 ARTIKLA

Terrorismin torjunta

1. Osapuolet vahvistavat terrorismin torjumisen ja ehkäisemisen merkityksen ja sopivat tekevänsä yhteistyötä kahdenvälisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla ehkäistäkseen ja torjuakseen terrorismia kaikissa sen ilmenemismuodoissa.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että terrorismin torjunnassa on erittäin tärkeää kaikin tavoin kunnioittaa oikeusvaltioperiaatetta ja noudattaa tarkasti kansainvälistä oikeutta, myös kansainvälistä humanitaarista oikeutta, YK:n peruskirjan periaatteita ja kaikkia asiaa koskevia terrorismin torjuntaan liittyviä kansainvälisiä ja ihmisoikeuksiin liittyviä välineitä, joiden sopimuspuolia ne ovat.

3. Osapuolet korostavat kaikkien tarkoituksenmukaisten terrorismin torjuntaan liittyvien YK:n sopimusten yleismaailmallisen ratifioinnin ja täytäntöönpanon tärkeyttä. Osapuolet sopivat edistävänsä vuoropuhelua kansainvälistä terrorismia koskevan kattavan yleissopimuksen luonnoksesta ja tekevänsä yhteistyötä YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian ja kaikkien asiaan liittyvien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien täytäntöönpanemiseksi.

4. Osapuolet vahvistavat lainvalvontaan ja oikeuslaitokseen perustuvan lähestymistavan merkityksen terrorismin torjunnassa ja sopivat tekevänsä yhteistyötä terrorismin ehkäisemiseksi ja tukahduttamiseksi erityisesti:

a) vaihtamalla tietoa terroristiryhmistä ja terroristeista sekä niiden tukiverkostoista (muun muassa tietosuojaa ja yksityisyyden suojelua koskevan) kansainvälisen ja kansallisen oikeuden mukaisesti;

b) vaihtamalla kokemuksia terrorismin ehkäisemisestä ja tukahduttamisesta, keinoista ja menetelmistä ja niihin liittyvistä teknisistä näkökohdista sekä koulutuksesta sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;

c) vaihtamalla näkemyksiä radikalisoitumisesta ja värväyksestä sekä tavoista torjua radikalisoitumista ja edistää radikalismista luopumista ja yhteiskuntaan sopeuttamista;

d) vaihtamalla näkemyksiä ja kokemuksia terrorismista epäiltyjen henkilöiden rajat ylittävästä liikkumisesta ja matkustamisesta sekä terroriuhista;

e) jakamalla parhaita käytäntöjä, jotka koskevat ihmisoikeuksien suojelua terrorismin torjunnassa, etenkin rikosoikeudellisten menettelyjen osalta;

f) huolehtimalla, että terrorismirikokset kriminalisoidaan, ja toteuttamalla toimenpiteitä terrorismin rahoittamisen torjumiseksi; ja

g) toteuttamalla toimenpiteitä kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinterrorismin uhkaa vastaan ja toteuttamalla tarvittavat toimenpiteet, joilla estetään kemiallisten, biologisten, radioaktiivisten ja ydinaineiden hankinta, siirto ja käyttö terroritarkoituksiin sekä suuren riskin kemiallisten, biologisten, radioaktiivisten ja ydinlaitosten vastaiset laittomat teot.

5. Yhteistyö perustuu käytettävissä oleviin asiaa koskeviin arviointeihin ja osapuolten keskinäiseen kuulemiseen.

20 ARTIKLA

Oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet tehostavat keskinäistä oikeusapua ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa nykyistä yhteistyötään sellaisten kansainvälisten sopimusten pohjalta, joiden sopimuspuolia ne ovat. Osapuolet vahvistavat nykyisiä mekanismejaan ja harkitsevat tarvittaessa uusien mekanismien kehittämistä tämän alan kansainvälisen yhteistyön helpottamiseksi.

2. Osapuolet kehittävät keskinäistä oikeusapua koskevaa oikeudellista yhteistyötä yksityis-, kauppa- ja rikosoikeuden alalla, erityisesti rikosoikeudellista yhteistyötä koskevien kahdenvälisten sopimusten ja monenvälisten yleissopimusten sekä yksityisoikeudellista yhteistyötä koskevien monenvälisten yleissopimusten neuvottelemisen, tekemisen ja täytäntöönpanon osalta, mukaan lukien kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimukset.

21 ARTIKLA

Diplomaatti- ja konsuliviranomaisten antama suojelu

Uzbekistanin tasavalta hyväksyy, että minkä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltion, jolla on pysyvä edustusto Uzbekistanin tasavallassa, diplomaatti- ja konsuliviranomaiset voivat tarjota suojelua sellaisten Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla ei ole Uzbekistanin tasavallassa pysyvää edustustoa, joka pystyisi tapauskohtaisesti tosiasiassa antamaan diplomaatti- ja konsuliviranomaisten suojelua, samoin edellytyksin kuin Euroopan unionin kyseisen jäsenvaltion omille kansalaisille.

IV OSASTO

KAUPPA JA KAUPAN LIITÄNNÄISTOIMENPITEET

1 LUKU

LAAJA-ALAISET MÄÄRÄYKSET

22 ARTIKLA

Tavoitteet

Tämän osaston tavoitteena on:

a) osapuolten välisen kaupan laajentaminen, monipuolistaminen ja helpottaminen erityisesti tullimuodollisuuksien ja kaupan helpottamista, kaupan teknisten esteiden vähentämistä ja terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevien määräysten avulla säilyttäen samalla kummankin osapuolen oikeus säätää lakeja yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi;

b) osapuolten välisen palvelukaupan ja investointien helpottaminen muun muassa maksujen ja pääomien vapaan siirrettävyyden avulla;

c) osapuolten julkisten hankintojen markkinoiden tosiasiallinen ja vastavuoroinen avaaminen;

d) innovoinnin ja luovuuden edistäminen varmistamalla kaikkien teollis- ja tekijänoikeuksien riittävä ja tehokas suoja;

e) sellaisten olosuhteiden edistäminen, jotka tukevat vääristymätöntä kilpailua osapuolten taloudellisessa toiminnassa, erityisesti niiden välisessä kaupankäynnissä ja investoimisessa;

f) kansainvälisen kaupan kehittäminen tavalla, joka tukee taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävää kehitystä;

g) tehokkaan, oikeudenmukaisen ja ennakoitavan riitojenratkaisumekanismin perustaminen tämän osaston tulkintaa ja soveltamista koskevien riitojen ratkaisemiseksi.

23 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

a) ’maataloussopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta maataloudesta;

b) ’tuontilisensiointisopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta tuontilisensioinnin menettelytavoista;

c) ’polkumyyntisopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltamisesta;

d) ’päivillä’ kalenteripäiviä mukaan lukien viikonloput ja vapaapäivät;

e) ’energiaperuskirjasta tehdyllä sopimuksella’ tarkoitetaan Lissabonissa 17 päivänä joulukuuta 1994 tehtyä sopimusta Euroopan energiaperuskirjasta;

f) ’voimassa olevalla’ tai ’nykyisellä’ tämän sopimuksen voimaantullessa voimassa olevaa;

g) ’GATT 1994 -sopimuksella’ tarkoitetaan WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta 1994;

h) ’GATS-sopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1B sisältyvää palvelukaupan yleissopimusta;

i) ’toimenpiteellä’ tarkoitetaan mitä tahansa toimenpidettä, joka voi olla lain, säännöksen tai määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen tai hallinnollisen toimen muodossa tai missä tahansa muussa muodossa;[1]

j) ’osapuolen toimenpiteillä’[2] tarkoitetaan toimenpiteitä, jonka toteuttavat tai pitävät voimassa

   i) keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelimet tai viranomaiset; ja

   ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia;

---

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että ilmaisulla ’toimenpide’ tarkoitetaan myös toimimatta jättämistä.

[2] Selvyyden vuoksi todetaan, että ilmaisulla ’osapuolen toimenpiteet’ tarkoitetaan sellaisia j kohdan i ja ii alakohdassa lueteltujen tahojen toimenpiteitä, jotka toteutetaan tai pidetään voimassa ohjeistamalla, ohjaamalla tai valvomalla suoraan tai välillisesti muiden tahojen toimintaa kyseisten toimenpiteiden osalta.

k) ’henkilöllä’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;

l) ’tarkistetulla Kioton yleissopimuksella’ Kiotossa 18 päivänä toukokuuta 1973 tehtyä tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevaa kansainvälistä yleissopimusta sellaisena kuin se on muutettuna;

m) ’suojalausekesopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta suojalausekkeista;

n) ’tukisopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää tukia ja tasoitustulleja koskevaa sopimusta;

o) ’SPS-sopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta terveys- ja kasvinsuojelutoimista;

p) ’TBT-sopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta kaupan teknisistä esteistä;

q) ’kolmannella maalla’ maata tai aluetta, joka on tämän sopimuksen maantieteellisen soveltamisalueen ulkopuolella;

r) ’kaupan helpottamissopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta kaupan helpottamisesta;

s) ’TRIPS-sopimuksella’ WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1C sisältyvää sopimusta teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista;

t) ’valtiosopimusoikeutta koskevalla Wienin yleissopimuksella’ Wienissä 23 päivänä toukokuuta 1969 tehtyä valtiosopimusoikeutta koskevaa Wienin yleissopimusta;

u) ’Maailman tullijärjestön Arushan julistuksella’ tarkoitetaan Arushassa Tansaniassa 7 päivänä heinäkuuta 1993 annettua tulliyhteistyöneuvoston julistusta tullialan rehellisyydestä;

v) ’WTO:n perustamissopimuksella’ tarkoitetaan Marrakechissa 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehtyä Maailman kauppajärjestön perustamissopimusta.

w) ’WTO:lla’ Maailman kauppajärjestöä.

24 ARTIKLA

Suhde muihin kansainvälisiin sopimuksiin

1. Osapuolet vahvistavat kansainvälisten sopimusten, joiden sopimuspuolia ne ovat, mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa toisiinsa nähden.

2. Tämän sopimuksen ei pidä tulkita edellyttävän osapuolen toimivan tavalla, joka olisi ristiriidassa sen WTO:n perustamissopimuksen mukaisten velvoitteiden kanssa.

25 ARTIKLA

Viittaukset lainsäädäntöön sekä muihin sopimuksiin

1. Kun tässä osastossa viitataan lainsäädäntöön joko yleisesti tai viittaamalla tiettyyn säädökseen, asetukseen tai direktiiviin, viittaus koskee lainsäädäntöä sellaisena kuin se on muutettuna, jollei toisin mainita.

2. Kun tässä osastossa viitataan toisiin sopimuksiin tai oikeudellisiin asiakirjoihin tai niiden osiin tai kun siihen liitetään viittaamalla muita sopimuksia tai oikeudellisia asiakirjoja tai niiden osia, tällaisten viittausten katsotaan sisältävän, jollei toisin mainita:

a) kyseisten sopimusten tai oikeudellisten asiakirjojen liitteet, pöytäkirjat, alaviitteet, tulkintaa koskevat huomautukset ja selittävät huomautukset; ja

b) jatkosopimukset, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat, tai muutokset, jotka sitovat osapuolia, lukuun ottamatta tapauksia, joissa viittauksella vahvistetaan voimassa olevat oikeudet.

26 ARTIKLA

Sisäisen lainsäädännön mukainen kanneoikeus

Osapuoli ei omassa lainsäädännössään säädä kanneoikeudesta toista osapuolta vastaan sillä perusteella, että toisen osapuolen toimenpide ei ole yhdenmukainen tämän sopimuksen kanssa.

27 ARTIKLA

Kauppakokoonpanossa toimivan yhteistyöneuvoston erityistehtävät

1. Kun yhteistyöneuvosto suorittaa sille annettuja tähän osastoon liittyviä tehtäviä, se koostuu osapuolten edustajista, jotka vastaavat kauppaan liittyvistä asioista osapuolten oikeudellisten kehysten mukaisesti, tai heidän nimeämistään henkilöistä.

2. Kauppakokoonpanossa toimiva yhteistyöneuvosto

a) valtuutetaan tekemään päätöksiä, joilla muutetaan yhteisymmärryksessä seuraavia tämän sopimuksen osia edellyttäen, että osapuolten omassa lainsäädännössä säädetyt sisäiset menettelyt on saatettu päätökseen:

   i) liitteet 5-A, 5-B, 5-C ja 5-D;

   ii) liite 6;

   iii) liitteet 7-A, 7-B ja 7-C;

   iv) liite 9-A;

   v) liitteet 14-A ja 14-B;

   vi) pöytäkirja I;

b) voi tehdä päätöksiä tämän osaston tulkinnasta;

c) voi perustaa tässä osastossa perustettujen alakomiteoiden lisäksi muita alakomiteoita, jotka koostuvat osapuolten edustajista, ja osoittaa niille tehtäviä toimivaltansa rajoissa; se voi myös päättää muuttaa perustamilleen alakomiteoille osoitettuja tehtäviä ja lakkauttaa alakomiteoita.

3. Edellä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut muutokset vahvistetaan osapuolten välisellä diplomaattisten noottien vaihdolla, ja ne tulevat voimaan viimeisen nootin vastaanottamisesta, elleivät osapuolet toisin sovi.

4. Kauppakokoonpanossa toimiva yhteistyöneuvosto tekee päätöksiä ja antaa asianmukaisia suosituksia sen jälkeen, kun osapuolten omassa lainsäädännössä säädetyt sisäiset menettelyt on saatettu päätökseen.

5. Jos yhteistyöneuvoston ei ole mahdollista kokoontua, 2 kohdassa tarkoitetut päätökset voidaan tehdä kirjallisella menettelyllä.

28 ARTIKLA

Kauppakokoonpanossa toimivan yhteistyökomitean erityistehtävät

1. Kun yhteistyökomitea suorittaa sille annettuja tähän osastoon liittyviä tehtäviä, se koostuu osapuolten edustajista, jotka vastaavat kauppaan liittyvistä asioista, tai heidän nimeämistään henkilöistä.

2. Kauppakokoonpanossa toimivalla yhteistyökomitealla on erityisesti seuraavat tehtävät:

a) avustaa yhteistyöneuvostoa sen hoitaessa kauppaan liittyviä asioita koskevia tehtäviään;

b) valvoa tämän osaston asianmukaista täytäntöönpanoa ja soveltamista; tältä osin, ja rajoittamatta 14 luvussa vahvistettuja oikeuksia, kumpi tahansa osapuoli voi saattaa minkä tahansa tämän osaston soveltamiseen tai tulkintaan liittyvän kysymyksen yhteistyökomitean käsiteltäväksi;

c) valvoa tämän osaston kehittämistä tarpeen mukaan edelleen ja arvioida sen soveltamisen tuloksia;

d) selvittää sopivia tapoja ehkäistä ja ratkaista ongelmia, joita saattaa ilmetä tämän osaston soveltamisalaan kuuluvilla aloilla; ja

e) valvoa tämän osaston nojalla perustettujen alakomiteoiden työtä.

3. Suorittaessaan 2 kohdan mukaisia tehtäviään yhteistyökomitea voi tehdä ehdotuksia 27 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen muutosten tekemiseksi tai 27 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen tulkintojen antamiseksi, kun yhteistyöneuvoston ei ole mahdollista kokoontua.

4. Kauppakokoonpanossa toimiva yhteistyökomitea tekee päätöksiä ja antaa asianmukaisia suosituksia sen jälkeen, kun osapuolten omassa lainsäädännössä säädetyt sisäiset menettelyt on saatettu päätökseen.

29 ARTIKLA

Koordinaattorit

1. Molemmat osapuolet nimittävät koordinaattorin tätä osastoa varten 60 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja ilmoittavat toisilleen koordinaattorin yhteystiedot.

2. Koordinaattorit laativat yhdessä yhteistyöneuvoston ja yhteistyökomitean kokousten esityslistat tämän luvun mukaisesti, tekevät kaikki muut tarvittavat valmistelut sekä huolehtivat tarvittaessa näiden elinten antamien päätösten jatkotoimista.

30 ARTIKLA

Alakomiteat

1. Alakomiteat koostuvat Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan edustajista.

2. Alakomiteat kokoontuvat vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä ja sen jälkeen kerran vuodessa tai kumman tahansa osapuolen tai yhteistyökomitean pyynnöstä tarkoituksenmukaisella tasolla. Kokoukset voidaan pitää myös mitä tahansa osapuolten käytettävissä olevaa teknistä välinettä hyödyntäen. Kokoukset, joissa osanottajat ovat henkilökohtaisesti läsnä, pidetään vuorotellen Brysselissä ja Taškentissa.

3. Alakomiteoiden puheenjohtajina toimivat yhdessä molempien osapuolten edustajat.

2 LUKU

TAVARAKAUPPA

31 ARTIKLA

Soveltamisala

Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, tätä lukua sovelletaan osapuolten väliseen tavarakauppaan.

32 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

a) ’konsulitoimilla’ menettelyä, jossa viejäosapuolen tai jonkin kolmannen osapuolen alueella olevalta tuojaosapuolen konsulilta hankitaan konsulilasku tai konsuliviisumi kauppalaskulle, alkuperätodistukselle, tavaraluettelolle, laivaajan vienti-ilmoitukselle tai muille tulliasiakirjoille, joita vaaditaan tavaran tuonnin yhteydessä;

b) ’tullilla’ mitä tahansa tavaran tuonnista kannettavia tai tavaran tuontiin liittyviä tulleja ja maksuja; määritelmä ei kuitenkaan sisällä mitään seuraavista:

i) tämän sopimuksen 34 artiklan mukaisesti kannettua sisäistä veroa vastaava maksu;

ii) GATT 1994 -sopimuksen, polkumyyntisopimuksen, maataloussopimuksen, tukisopimuksen tai suojalausekesopimuksen mukaisesti sovelletut polkumyyntitullit, erityiset suojatoimet, tasoitustullit tai muut suojatullit; eikä

iii) tavaran tuonnista tai siihen liittyen kannetut maksut, jotka on rajattu tarjottujen palvelujen likimääräisten kustannusten määrään;

c) ’vientilisensiointimenettelyllä’ hallinnollista menettelyä, joka edellyttää hakemuksen tai muiden asiakirjojen (muiden kuin tulliselvitystä varten yleensä tarvittavien asiakirjojen) jättämistä yhdelle tai useammalle asiaankuuluvalle hallintoelimelle ennakkoedellytyksenä viennille viejäosapuolen tullialueelta;

d) ’osapuolen tavaralla’ GATT 1994 -sopimuksessa tarkoitettua kotimarkkinatavaraa;

e) ’harmonoidulla järjestelmällä’ Maailman tullijärjestön kehittämää harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää kaikkine oikeudellisine huomautuksineen ja muutoksineen;

f) ’tuontilisensioinnilla’ hallinnollista menettelyä, joka edellyttää hakemuksen tai muiden asiakirjojen (muiden kuin tulliselvitystä varten yleensä tarvittavien asiakirjojen) jättämistä yhdelle tai useammalle asiaankuuluvalle hallintoelimelle ennakkoedellytyksenä tuonnille tuojaosapuolen tullialueelle;

g) ’korjaamisella’ kaikkea käsittelytoimintaa, joka tehdään tavaralle sen toiminnallisten puutteiden tai sille aiheutuneiden aineellisten vahinkojen korjaamiseksi ja joka merkitsee tavaran saattamista alkuperäiseen toimintaansa tai sen varmistamista, että tavara on sen käyttöä koskevien teknisten vaatimusten mukainen, ja jota ilman tavaraa ei voitaisi enää käyttää tavanomaisella tavalla siihen tarkoitukseen, johon se oli tarkoitettu; tavaran korjaamiseen sisältyvät kunnostus ja ylläpito mutta eivät toiminta tai prosessit, joilla:

i) tuhotaan tavaran olennaiset ominaispiirteet tai luodaan uusi tai kaupallisesti erilainen tavara;

ii) muunnetaan puolivalmis tavara valmiiksi tavaraksi; tai

iii) parannetaan tai kohennetaan tavaran teknistä suorituskykyä.

33 ARTIKLA

Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää suosituimmuuskohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen I artiklan mukaisesti, joka sisällytetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta etuuskohteluun, jonka jompikumpi osapuoli myöntää kolmannen maan tavaroille GATT 1994 -sopimuksen mukaisesti.

34 ARTIKLA

Kansallinen kohtelu sisäisen verotuksen ja sääntelyn alalla

Kumpikin osapuoli myöntää kansallisen kohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen III artiklan, mukaan lukien sen huomautukset ja lisämääräykset, mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen III artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset liitetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

Uzbekistanin tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan tupakkatuotteisiin, alkoholijuomiin ja valkoiseen sokeriin, jossa ei ole maku- tai väriaineita, kymmenen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä tai päivästä, jona Uzbekistanin tasavallasta tulee WTO:n jäsen, sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi.

35 ARTIKLA

Tuonti- ja vientirajoitukset

Kumpikaan osapuoli ei saa ylläpitää tai ottaa käyttöön toisen osapuolen minkään tavaran tuontiin tai toisen osapuolen alueelle tarkoitettuun vientiin tai vientimyyntiin sovellettavia kieltoja tai rajoituksia muutoin kuin GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan ja sen huomautusten ja lisämääräysten mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen XI artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

36 ARTIKLA

Vientitullit, -verot ja muut maksut

1. Kauppakumppanuutensa kehittämiseksi ja kaupankäyntimahdollisuuksiensa helpottamiseksi osapuolet pyrkivät olemaan ottamatta käyttöön uusia tulleja, veroja tai muita maksuja, joita sovelletaan tavaran vientiin toisen osapuolen alueelle tai sen yhteydessä, tai mitään sisäistä veroa tai muuta maksua, jota sovelletaan toiseen osapuoleen vietyyn tavaraan ja joka on suurempi kuin vero tai maksu, joka kannetaan samankaltaisista tavaroista, kun ne on tarkoitettu kotimaiseen kulutukseen, tai muita vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä.

2. Jos osapuoli myöntää vientitulleille, -veroille tai muille maksuille edullisemman kohtelun, kun kyseessä on sen vienti muuhun kolmanteen osapuoleen, kyseisen osapuolen on ulotettava sama kohtelu koskemaan toiseen osapuoleen suuntautuvaa vientiä.

2. Poikkeuksellisissa olosuhteissa osapuoli voi soveltaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä toiseen osapuoleen. Tällaista toimenpidettä soveltava osapuoli julkaisee virallisella verkkosivustollaan asiaankuuluvat tiedot, myös soveltamisen odotetun keston, 60 päivää ennen tällaisen toimenpiteen voimaantuloa.

37 ARTIKLA

Kaksikäyttötuotteiden vientivalvonta

Osapuolet sopivat vaihtavansa kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevia tietoja ja hyviä käytäntöjä tarkoituksenaan edistää Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan vientivalvonnan yhteistyötä.

38 ARTIKLA

Maksut ja muodollisuudet

1. Osapuolen toisen osapuolen tavaran tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä kantamien maksujen määrä rajoitetaan tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin, eivätkä ne saa olla kotimarkkinoiden välillistä suojelua tai tuonnin tai viennin verotusta.

2. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki tuonnin tai viennin yhteydessä kantamansa maksut siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset voivat tutustua niihin.

3. Kumpikaan osapuoli ei edellytä konsulitoimia, mukaan lukien niihin liittyviä palkkioita ja maksuja, toisen osapuolen tavaroiden tuonnin yhteydessä.

39 ARTIKLA

Korjatut tavarat

1. Tavaran alkuperästä riippumatta kumpikaan osapuoli ei saa kantaa tullia sellaisesta tavarasta, joka palautuu osapuolen tullialueelle, kun kyseinen tavara on ensin tilapäisesti viety sen tullialueelta toisen osapuolen tullialueelle korjausta varten.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tavaraan, joka on tuotu tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan ja joka tämän jälkeen viedään korjausta varten eikä sitä tuoda uudelleen tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan.

3. Tavaran alkuperästä riippumatta kumpikaan osapuoli ei saa kantaa tullia tavarasta, joka on tuotu tilapäisesti toisen osapuolen tullialueelta korjausta varten.

40 ARTIKLA

Tavaroiden väliaikainen maahantuonti

Osapuoli myöntää toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti tuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleista niissä tapauksissa ja niiden menettelyjen mukaisesti, joista määrätään muissa sitä sitovissa tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskevissa kansainvälisissä yleissopimuksissa. Tätä poikkeusta sovelletaan kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

41 ARTIKLA

Kauttakuljetus

GATT 1994 -sopimuksen V artikla sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

Osapuolet toteuttavat kaikki tarpeelliset toimenpiteet energiatuotteiden kauttakulun helpottamiseksi vapaan kauttakulun periaatteen sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen 7 artiklan mukaisesti.

42 ARTIKLA

Alkuperämerkintä

1. Jos Uzbekistanin tasavalta vaatii alkuperämerkin Euroopan unionista tuotuihin tavaroihin, se hyväksyy alkuperämerkinnän ”Made in EU” tai vastaavan merkinnän Uzbekistanin tasavallan alkuperämerkintää koskevien vaatimusten mukaisella kielellä vähintään yhtä suotuisin ehdoin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioiden alkuperämerkkeihin sovellettavat ehdot.

2. Käytettäessä alkuperämerkintää ”Made in EU” Uzbekistanin tasavalta kohtelee Euroopan unionia yhtenä alueena.

43 ARTIKLA

Tuontilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön ja hallinnoi tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn WTO-sopimuksen 1–3 artiklan mukaisia tuontilisensiointimenettelyjä. Tätä varten tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 1–3 artikla sisällytetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

2. Osapuolen, joka ottaa käyttöön lisensiointimenettelyjä tai olemassa olevien lisensiointimenettelyjen muutoksia, on ilmoitettava siitä toiselle osapuolelle 90 päivän kuluessa julkaisemisesta. Ilmoituksen on sisällettävä tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot. Osapuolen katsotaan noudattavan tätä määräystä, jos se on ilmoittanut tuontilisensiointimenettelystä tai sen muutoksista, myös tuontilisensiointisopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyistä tiedoista, kyseisen sopimuksen 4 artiklassa tarkoitetulle tuontilisensiointikomitealle. Uzbekistanin tasavallan osalta tuontilisensointikomitealle annettavaa ilmoitusta koskevaa velvollisuutta sovelletaan siitä päivästä alkaen, jolloin Uzbekistanin tasavallasta tulee WTO:n jäsen.

3. Osapuoli toimittaa viipymättä toisen osapuolen pyynnöstä kaikki asiaankuuluvat tiedot, mukaan lukien tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot, kaikista tuontilisensiointimenettelyistä, jotka se aikoo ottaa käyttöön, on ottanut käyttöön tai pitää voimassa, sekä kaikista voimassa oleviin lisensiointimenettelyihin tehtävistä muutoksista.

44 ARTIKLA

Vientilisensiointimenettelyt[1]

1. Kumpikin osapuoli julkistaa kaikki uudet vientilisensiointimenettelyt tai olemassa olevan vientilisensiointimenettelyn muutokset siten, että hallitukset, kaupan alan toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin. Kyseiset tiedot on julkaistava mahdollisuuksien mukaan viimeistään 45 päivää ennen uuden vientilisensiointimenettelyn tai nykyisen vientilisensiointimenettelyn muutoksen voimaantuloa ja joka tapauksessa viimeistään sinä päivänä, jona tällainen menettely tai muutos tulee voimaan.

2. Vientilisensiointimenettelyistä julkistettaviin tietoihin on sisällytettävä:

a) vientilisensiointimenettelyjen tai niihin tehtyjen muutosten tekstit;

b) kunkin vientilisensiointimenettelyn kohteena olevat tavarat;

c) kuvaus kuhunkin menettelyyn liittyvästä vientilisenssin hakuprosessista ja mahdollisista kriteereistä, jotka hakijan on täytettävä voidakseen hakea vientilisenssiä, kuten vaatimus toimiluvasta, investoinnin tekeminen tai ylläpitäminen tai tietty sijoittautumismuoto toiminnan harjoittamista varten osapuolen alueella;

d) yhteyspiste tai -pisteet, joista henkilöt, joiden etua asia koskee, voivat saada lisätietoja vientilisenssin saannin ehdoista;

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että mikään tässä artiklassa ei edellytä osapuolelta vientilisenssin myöntämistä tai estä osapuolta toteuttamasta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien tai monenvälisten asesulkujärjestelmien ja vientivalvontajärjestelyjen mukaisia velvollisuuksiaan tai sitoumuksiaan.

e) hallintoelin tai -elimet, joille hakemus tai muu asiaan liittyvä asiakirja-aineisto on toimitettava;

f) kuvaus mahdollisesta toimenpiteestä tai mahdollisista toimenpiteistä, jotka vientilisensiointimenettelyllä pannaan täytäntöön;

g) kunkin vientilisensiointimenettelyn voimassaoloaika, ellei menettely jää voimaan, kunnes se lakkautetaan tai sitä tarkistetaan uudella julkaisulla;

h) jos osapuoli aikoo käyttää vientilisensiointimenettelyä jonkin vientikiintiön hallinnoimiseen, kiintiön kokonaismäärä ja, soveltuvissa tapauksissa, arvo sekä kiintiön alkamis- ja päättymispäivät; ja

i) mahdolliset vapautukset tai poikkeukset vientilisenssin hankkimisvaatimuksesta, tiedot tällaisten vapautusten tai poikkeusten hakemisesta ja käytöstä sekä niiden myöntämiskriteerit.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa nykyiset vientilisensiointimenettelynsä toiselle osapuolelle 30 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Osapuolen, joka ottaa käyttöön uuden vientilisensiointimenettelyn tai muuttaa nykyistä vientilisensiointimenettelyään, on ilmoitettava menettelystä tai muutoksesta toiselle osapuolelle 90 päivän kuluessa menettelyn tai muutoksen julkaisemisesta. Ilmoituksessa on mainittava niiden lähteiden viitetiedot, joissa 2 kohdassa edellytetyt tiedot on julkaistu, ja soveltuvissa tapauksissa asiaankuuluvan viranomaisen verkkosivuston osoite.

45 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppa

Ydinaineiden kauppaan liittyvää yhteistyötä säännellään ydinenergian rauhanomaista käyttöä koskevasta yhteistyöstä 6 päivänä lokakuuta 2003 tehdyllä Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja Uzbekistanin tasavallan hallituksen välisellä sopimuksella.

3 LUKU

KAUPAN SUOJAKEINOT

46 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Nämä määräykset sisällytetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi:

a) GATT 1994 -sopimuksen XIX artikla;

b) suojalausekesopimus;

c) GATT 1994 -sopimuksen VI artikla;

d) polkumyyntisopimus; ja

e) tukisopimus.

2. Tämän luvun määräyksiin ei sovelleta tämän sopimuksen IV osaston 14 lukua.

47 ARTIKLA

Avoimuus

Osapuolten on käytettävä kaupan suojatoimia (polkumyynnin ja tukien vastaiset toimet ja monenväliset suojatoimet) asiaa koskevien WTO:n vaatimusten sekä oikeudenmukaisen ja läpinäkyvän järjestelmän mukaisesti.

Monenväliset suojatoimenpiteet

1. Osapuolen, joka panee vireille tutkimuksen suojatoimenpiteiden käyttöönottoa varten, on ilmoitettava tutkimuksen vireillepanosta toiselle osapuolelle, jos asiaan liittyy jälkimmäisen osapuolen huomattava taloudellinen etu.

2. Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan, että osapuolella on huomattava taloudellinen etu, jos se kuuluu tuodun tuotteen viiteen suurimpaan toimittajaan suojatoimenpiteitä koskevan tutkimuksen vireillepanopäivää edeltäneiden kolmen vuoden aikana joko absoluuttisena määränä tai arvona mitattuna.

3. Sen estämättä, mitä 1, 2 ja 4 kohdassa määrätään, osapuolen, joka panee vireille suojatoimenpiteitä koskevan tutkimuksen ja aikoo soveltaa suojatoimenpiteitä, on toisen osapuolen pyynnöstä:

a) toimitettava toiselle osapuolelle välittömästi tapauskohtainen kirjallinen ilmoitus kaikista suojatoimenpiteitä koskevan tutkimuksen vireillepanoon ja suojatoimenpiteiden käyttöönottoon johtavista merkityksellisistä tiedoista, mukaan lukien tarvittaessa suojatoimenpiteitä koskevan tutkimuksen vireillepanoa, alustavia päätelmiä ja tutkimuksen lopullisia päätelmiä koskevat tiedot;

b) ja tarjottava toiselle osapuolelle mahdollisuus neuvotteluihin.

4. Valitessaan tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pyrkivät asettamaan etusijalle toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten häiriöitä kahdenväliselle kaupalle.

Polkumyynnin vastaiset toimenpiteet ja tasoitustoimenpiteet

5. Osapuolten on välittömästi väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönoton jälkeen ja ennen lopullisten päätelmien tekemistä ilmoitettava kokonaisuudessaan ja tarkoituksenmukaisella tavalla kaikki ne olennaiset tosiseikat ja näkökohdat, joihin niiden päätös toimenpiteiden soveltamisesta perustuu, sanotun kuitenkaan rajoittamatta polkumyyntisopimuksen 6 artiklan 5 kohdan ja tukisopimuksen 12 artiklan 4 kohdan soveltamista. Ilmoittaminen on tehtävä kirjallisesti, ja asianomaisille osapuolille on annettava riittävästi aikaa esittää huomautuksensa tällaisista olennaisista tosiasioista ja näkökannoista.

6. Kaikille asianosaisille on annettava tilaisuus tulla kuulluiksi ja esittää näkemyksensä polkumyyntiä ja tasoitustulleja koskevien tutkimusten aikana, kunhan tämä ei tarpeettomasti viivästytä tutkimusten suorittamista.

48 ARTIKLA

Yleisen edun huomioon ottaminen

Polkumyyntiä ja tasoitustulleja koskevien tutkimusten aikana kotimaan tuotannonalalla, kuluttajilla, käyttäjillä ja tuojilla on oikeus toimittaa asiaa koskevia tietoja, joita tutkivat viranomaiset tarkastelevat asiaa koskevien kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti.

Alhaisemman tullin sääntö

Jos osapuoli päättää ottaa käyttöön polkumyyntitullin, sen määrä ei saa ylittää polkumyyntimarginaalia, mutta se voi periaatteessa olla tätä marginaalia alhaisempi, jos alhaisempi tulli riittää poistamaan osapuolen tuotannonalalle aiheutuneen vahingon.

4 LUKU

TULLI

49 ARTIKLA

Tulliyhteistyö

1. Osapuolet tiivistävät tullialan yhteistyötään varmistaakseen läpinäkyvät kaupankäyntiolosuhteet, helpottaakseen kauppaa, parantaakseen toimitusketjun turvallisuutta, edistääkseen kuluttajien turvallisuutta, pysäyttääkseen sellaisten tavaroiden kauppavirrat, jotka loukkaavat teollis- ja tekijänoikeuksia, ja torjuakseen salakuljetusta ja muita tullilainsäädännön rikkomisia.

2. Osapuolet tekevät tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi käytettävissä olevien resurssien rajoissa yhteistyötä, jonka päämääränä on muun muassa:

a) parantaa tullilainsäädäntöä sekä yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa tullimenettelyjä niiden kansainvälisten yleissopimusten ja normien mukaisesti, joita sovelletaan tullimenettelyjen ja kaupan helpottamisen alalla, mukaan lukien ne, jotka ovat laatineet Euroopan unioni (esimerkiksi tullitoiminnan ohjeet), WTO ja Maailman tullijärjestö (erityisesti tarkistettu Kioton yleissopimus);

b) ottaa käyttöön nykyaikaista tulliselvitysteknologiaa sisältäviä tullijärjestelmiä, määräyksiä valtuutetuista talouden toimijoista, automaattisia riskiperusteisia analyyseja ja tarkistuksia, yksinkertaistettuja tavaroiden luovutusmenettelyjä, tulliselvityksen jälkeisiä tarkastuksia sekä läpinäkyviä tullausarvon määrittämiskäytäntöjä ja määräyksiä tullin ja liike-elämän kumppanuuksista;

c) edistää mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamista tullialalla ja erityisesti rajalla soveltamalla Maailman tullijärjestön Arushan julistukseen sisältyvien periaatteiden mukaisia toimenpiteitä;

d) vaihtaa parhaita käytäntöjä sekä antaa koulutusta ja teknistä tukea suunnitteluun, valmiuksien kehittämiseen ja mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamisen varmistamiseen;

e) vaihtaa tarvittaessa olennaisia tietoja kunnioittaen tietojen luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaamista koskevia osapuolten sääntöjä;

f) osallistua tulliviranomaisten välisiin koordinoituihin tullitoimiin;

g) tunnustaa tarvittaessa aiheellisilta osin vastavuoroisesti valtuutettujen talouden toimijoiden ohjelmat ja tullitarkastukset, mukaan lukien niitä vastaavat kauppaa helpottavat toimenpiteet;

h) tutkia tarvittaessa aiheellisilta osin mahdollisuuksia osapuolten tullipassitusjärjestelmien yhteenliittämiseen.

50 ARTIKLA

Keskinäinen hallinnollinen apu

Osapuolet antavat toisilleen keskinäistä hallinnollista apua tulliasioissa pöytäkirjan I mukaisesti.

51 ARTIKLA

Tullausarvon määrittäminen

Tavaroiden tullausarvon määrittämisessä osapuolten välisessä kaupassa noudatetaan WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvän GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehtyä sopimusta, joka sisällytetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

5 LUKU

KAUPAN TEKNISET ESTEET

52 ARTIKLA

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa ehkäisemällä, tunnistamalla ja poistamalla tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä.

53 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan kaikkien sellaisten TBT-sopimuksessa määriteltyjen standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmisteluun, hyväksymiseen ja soveltamiseen, jotka voivat vaikuttaa osapuolten väliseen tavarakauppaan.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta:

a) valtion elinten omia tuotanto- tai kulutusvaatimuksiaan varten laatimiin hankintaeritelmiin; eikä

b) tämän sopimuksen 6 luvun soveltamisalaan kuuluviin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, sellaisina kuin ne on määritelty SPS-sopimuksen liitteessä A.

54 ARTIKLA

Suhteet TBT-sopimukseen

1. TBT-sopimuksen 2 artiklan 1–8, 11 ja 12 kohta, 3 artiklan 1, 4 ja 5 kohta, 4 artikla, 5 artiklan 1–5, 8 ja 9 kohta, 6 artikla, 7 artiklan 1, 4 ja 5 kohta, 8 artikla ja 9 artikla sekä liitteet 1 ja 3 sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

2. Uzbekistanin tasavalta saattaa päätökseen standardointijärjestelmänsä lähentämisen TBT-sopimukseen, erityisesti menettelyohjeisiin, mukaan lukien TBT-sopimuksessa määriteltyjen standardien vapaaehtoisuus, viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

3. TBT-sopimuksessa, sellaisena kuin se on sisällytettynä tähän sopimukseen, olevia viittauksia ’tähän sopimukseen’ pidetään soveltuvin osin viittauksina tähän Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan väliseen sopimukseen.

4. Tähän sopimukseen sisältyvissä TBT-sopimuksen määräyksissä ’jäsenillä’ tarkoitetaan tämän sopimuksen osapuolia.

55 ARTIKLA

Tekniset määräykset

1. Kumpikin osapuoli suorittaa suunniteltujen teknisten määräysten sääntelyvaikutusten arvioinnin omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli arvioi ehdotetun teknisen määräyksen sellaiset käytettävissä olevat sääntelylliset ja muut vaihtoehdot, joilla voidaan täyttää osapuolen TBT-sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaiset oikeutetut tarkoitukset.

3. Kumpikin osapuoli käyttää teknisten määräystensä perustana vastaavia kansainvälisiä standardeja, paitsi jos teknistä määräystä laativa osapuoli voi osoittaa, että tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino oikeutettujen tarkoitusten täyttämiseksi.

4. Liitteessä 5-A lueteltujen järjestöjen laatimia kansainvälisiä standardeja pidetään TBT-sopimuksen 2 ja 5 artiklassa ja liitteessä 3 tarkoitettuina vastaavina kansainvälisinä standardeina sillä edellytyksellä, että niitä laatiessaan tällaiset järjestöt ovat noudattaneet periaatteita ja menettelyjä, jotka on vahvistettu kaupan teknisiä esteitä käsittelevän WTO:n komitean päätöksessä, joka koskee kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten laatimisen periaatteita suhteessa TBT-sopimuksen 2 ja 5 artiklaan ja liitteeseen 3.

5. Yhteistyökomitea harkitsee kumman tahansa osapuolen pyynnöstä liitteessä 5-A olevan luettelon päivittämistä.

6. Jos osapuoli ei ole käyttänyt kansainvälisiä standardeja perustana teknisille määräyksilleen, kyseinen osapuoli nimeää toisen osapuolen pyynnöstä mahdolliset merkittävät poikkeamat vastaavasta kansainvälisestä standardista, selittää syyt, joiden vuoksi tällaiset standardit on katsottu epäasianmukaisiksi tai tehottomiksi tavoitteen kannalta, ja antaa tieteellisen tai teknisen näytön, johon tällainen arvio on perustunut.

7. TBT-sopimuksen 2 artiklan 3 ja 4 kohdan lisäksi kumpikin osapuoli tarkastelee teknisiä määräyksiään lähentääkseen niitä vastaaviin kansainvälisiin standardeihin ottaen huomioon muun muassa vastaavien kansainvälisten standardien viimeisimmän kehityksen tai olosuhteiden muutokset, joiden vuoksi vastaavista kansainvälisistä standardeista on poikettu.

8. Laatiessaan teknisiä määräyksiä, joilla voi olla huomattava vaikutus kauppaan, kumpikin osapuoli varmistaa omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti, että käytössä on menettelyjä, joilla osapuolten henkilöt voivat osallistua julkiseen kuulemismenettelyyn, lukuun ottamatta tapauksia, joissa ilmenee tai uhkaa ilmetä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristönsuojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Kumpikin osapuoli mahdollistaa toisen osapuolen henkilöiden osallistumisen tällaisiin kuulemisiin ehdoin, jotka ovat yhtä suotuisat kuin sen omille henkilöille myönnetyt ehdot, ja julkistaa kyseisten kuulemismenettelyjen tulokset.

56 ARTIKLA

Standardit

1. Jotta standardit voitaisiin yhdenmukaistaa mahdollisimman kattavasti, kumpikin osapuoli kannustaa alueelleen sijoittautuneita standardointielimiä sekä alueellisia standardointielimiä, joiden jäseniä osapuoli tai sen alueelle sijoittautuneet standardointielimet ovat:

a) osallistumaan omien resurssiensa rajoissa asianomaisten kansainvälisten standardointielinten toteuttamaan vastaavien kansainvälisten standardien valmisteluun;

b) käyttämään vastaavia kansainvälisiä standardeja pohjana kehittämilleen standardeille, paitsi silloin, kun tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai sopimaton keino esimerkiksi ihmishengen ja ihmisten terveyden suojelun riittämättömän tason tai oleellisten ilmastollisten tai maantieteellisten tekijöiden tai oleellisten teknologisten ongelmien vuoksi;

c) välttämään kansainvälisten standardointielinten työn toistamista tai päällekkäisyyttä niiden tekemän työn kanssa;

d) tarkistamaan säännöllisin väliajoin kansallisia ja alueellisia standardeja, jotka eivät perustu vastaaviin kansainvälisiin standardeihin, jotta niitä voidaan lähentää tällaisiin kansainvälisiin standardeihin;

e) tekemään yhteistyötä toisen osapuolen kyseistä aihetta käsittelevien standardointielinten kanssa kansainvälisen standardointitoiminnan yhteydessä; kyseistä yhteistyötä voidaan tehdä kansainvälisissä standardointielimissä tai aluetasolla; ja

f) edistämään kahdenvälistä yhteistyötä toisen osapuolen standardointielinten kanssa.

2. Osapuolten olisi vaihdettava tietoja:

a) standardien käytöstään teknisten määräysten tukena;

b) standardointiprosesseistaan sekä kansainvälisten, alueellisten ja osa-alueellisten standardien käytön laajuudesta kansallisten standardiensa perustana.

3. Jos standardeista tehdään pakollisia liittämällä ne osaksi teknisen määräyksen luonnosta tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä tai viittaamalla niihin, tämän sopimuksen 59 artiklassa vahvistettujen avoimuutta koskevien velvoitteiden on täytyttävä.

57 ARTIKLA

Vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Teknisten määräysten laatimista, hyväksymistä ja soveltamista koskevan 55 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin myös vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin.

2. Jos osapuoli edellyttää vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, osapuoli:

a) valitsee vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, jotka ovat oikeassa suhteessa riskinarvioinnin perusteella määritettyihin riskeihin;

b) harkitsee yhtenä vaihtoehtona teknisten määräysten noudattamisen osoittamiseksi tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen eli valmistajan yksinomaisella vastuullaan antaman vaatimustenmukaisuusvakuutuksen käyttöä vaatimustenmukaisuusvakuutuksena edellyttämättä pakollista kolmannen osapuolen suorittamaa arviointia; ja

c) toimittaa pyydettäessä toiselle osapuolelle tietoja perusteista, joita on käytetty tiettyjen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valintaan.

3. Jos osapuoli edellyttää kolmannen osapuolen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, eikä osapuoli ole varannut tätä tehtävää 5 kohdassa tarkoitetulle valtion viranomaiselle, osapuoli:

a) käyttää akkreditointia ensisijaisena keinona vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymiseksi;

b) hyödyntää mahdollisimman hyvin akkreditointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevia kansainvälisiä standardeja sekä kansainvälisiä sopimuksia, joihin osapuolten akkreditointielimet osallistuvat, esimerkiksi ILAC:n (International Laboratory Accreditation Cooperation) ja IAF:n (International Accreditation Forum) mekanismien avulla;

c) liittyy tai kannustaa tapauksesta riippuen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksiaan liittymään kaikkiin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten yhdenmukaistamista tai niiden hyväksymisen helpottamista;

d) varmistaa, että talouden toimijoilla on mahdollisuus valita vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksista, jotka osapuolen viranomaiset ovat nimenneet tiettyä tuotetta tai tuoteryhmää varten;

e) varmistaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset ovat riippumattomia valmistajista, tuojista ja muista talouden toimijoista ja ettei akkreditointielimillä ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksilla ole eturistiriitoja;

f) sallii vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten käyttää alihankkijoita vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvien testien tai tarkastusten suorittamiseen, mukaan lukien toisen osapuolen alueella sijaitsevat alihankkijat; minkään tässä alakohdassa ei pidä tulkita estävän osapuolta edellyttämästä, että alihankkija täyttää samat vaatimukset kuin sen kanssa sopimuksen tehneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on täytettävä, jos se suorittaisi sopimukseen kuuluvat testaukset tai tarkastukset itse; ja

g) julkaisee yhdellä verkkosivustolla luettelon laitoksista, jotka osapuoli on nimennyt suorittamaan tällaista vaatimustenmukaisuuden arviointia, ja asiaankuuluvat tiedot kunkin tällaisen laitoksen nimeämisalasta.

4. Mikään tässä artiklassa ei estä osapuolta edellyttämästä, että tiettyjä tuotteita koskevan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin suorittavat osapuolen määrittelemät valtion viranomaiset. Tällaisissa tapauksissa osapuoli:

a) rajaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävät maksut tarjotun palvelun likimääräisten kustannusten määrään ja selittää vaatimustenmukaisuuden arviointia hakevan pyynnöstä, miten osapuolen tällaisesta vaatimustenmukaisuuden arvioinnista määräämät maksut on rajattu tarjotun palvelun likimääräisten kustannusten määrään; ja

b) julkistaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävät maksut.

5. Sen estämättä, mitä 2–4 kohdassa määrätään, osapuolet hyväksyvät toimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen todisteeksi voimassa olevien teknisten määräysten noudattamisesta liitteessä 5-B määriteltyjen alojen ja yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

58 ARTIKLA

Yhteistyö kaupan teknisten esteiden alalla

1. Osapuolet tehostavat yhteistyötään standardien, teknisten määräysten, metrologian, markkinavalvonnan, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen alalla, jotta ne voisivat lisätä toistensa järjestelmien tuntemusta ja helpottaa pääsyä toistensa markkinoille. Tätä varten osapuolet pyrkivät yksilöimään ja kehittämään tiettyihin kysymyksiin tai tietyille aloille soveltuvia sääntely-yhteistyömekanismeja ja -aloitteita, joihin voi sisältyä:

a) teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmistelua ja soveltamista koskevien tietojen ja kokemusten vaihtoa;

b) työtä teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen lähentämisen tai yhdenmukaistamisen mahdollistamiseksi;

c) yhteistyön edistämistä metrologian, standardoinnin, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja akkreditoinnin aloilla toimivien osapuolten elinten välillä; ja

d) tietojen vaihtoa standardien, teknisten määräysten, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen ja akkreditoinnin alalla tapahtuneesta kehityksestä asiaan liittyvillä alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla.

2. Edistääkseen keskinäistä kauppaa osapuolet:

a) pyrkivät vähentämään eroja, joita niiden välillä on teknisten määräysten, metrologian, standardoinnin, markkinavalvonnan, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen aloilla, myös edistämällä kansainvälisesti sovittujen asiaa koskevien välineiden käyttöä;

b) edistävät akkreditoinnin käyttöä kansainvälisten sääntöjen mukaisesti vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitosten teknisten valmiuksien arvioinnin ja toiminnan tukemiseksi; ja

c) edistävät Uzbekistanin tasavallan ja sen asianomaisten kansallisten elinten osallistumista standardien, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, akkreditoinnin, metrologian ja näihin liittyvien tehtävien alalla toimivien eurooppalaisten ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan niiden liittymistä kyseisiin järjestöihin.

3. Osapuolet pyrkivät luomaan prosessin, jolla voidaan saavuttaa Uzbekistanin tasavallan teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen asteittainen lähentyminen Euroopan unionin vastaaviin, sekä ylläpitämään tätä prosessia.

4. Aloilla, joilla yhdenmukaistamista on jo tapahtunut, osapuolet voivat harkita teollisuustuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja hyväksymistä koskevien sopimusten neuvottelemista.

59 ARTIKLA

Avoimuus

1. Laatiessaan teknisiä määräyksiä, joilla voi olla huomattava vaikutus kauppaan, kumpikin osapuoli antaa toiselle osapuolelle mahdollisuuden toimittaa kirjallisia huomautuksia vähintään 60 päivän ajan ehdotettujen teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen julkaisemisesta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa ilmenee tai uhkaa ilmetä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristönsuojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Osapuolen on suhtauduttava myönteisesti kohtuulliseen pyyntöön, joka koskee huomautusten esittämiselle asetetun määräajan pidentämistä.

2. Jos osapuoli saa toiselta osapuolelta kirjallisia huomautuksia ehdotetusta teknisestä määräyksestä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä, osapuoli:

a) keskustelee toisen osapuolen pyynnöstä kirjallisista huomautuksista toimivaltaisen sääntelyviranomaisensa kanssa ajankohtana, jona huomautukset voidaan ottaa huomioon; ja

b) vastaa huomautuksiin kirjallisesti viimeistään päivänä, jona se julkaisee teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn.

3. Kumpikin osapuoli antaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja sellaisen teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn tavoitteista, oikeusperustasta ja perusteista, jonka osapuoli on hyväksynyt tai jonka hyväksymistä se ehdottaa.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hyväksymät tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt julkaistaan verkkosivustolla, jolla ne ovat maksutta saatavilla.

5. Kumpikin osapuoli antaa tietoja teknisten määräysten tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen hyväksymisestä ja voimaantulosta sekä hyväksytyistä lopullisista teksteistä.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa teknisten määräysten julkaisun ja niiden voimaantulon välille kohtuullisen ajan, jotta toisen osapuolen talouden toimijoilla on aikaa sopeutua. Ilmaisulla ’kohtuullinen aika’ tarkoitetaan vähintään kuuden kuukauden ajanjaksoa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tämä olisi tehoton keino täyttää oikeutetut tarkoitukset.

60 ARTIKLA

Merkinnät

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa, että sen teknisten määräysten, joihin sisältyy tai jotka koskevat yksinomaan merkintöjä, on oltava TBT-sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan periaatteiden mukaisia.

2. Jos osapuoli edellyttää tuotteiden pakollista merkitsemistä, sovelletaan seuraavia edellytyksiä:

a) osapuoli edellyttää ainoastaan tietoja, jotka ovat merkityksellisiä tuotteen kuluttajien tai käyttäjien kannalta tai tarpeen osoittamaan, että tuote vastaa pakollisia teknisiä vaatimuksia;

b) osapuoli ei vaadi tuotteiden merkintöjen ennakkohyväksyntää, rekisteröintiä tai sertifiointia eikä maksujen suorittamista edellytyksenä sille, että sen markkinoille saatetaan tuotteita, jotka muuten täyttävät sen pakolliset tekniset vaatimukset, ellei tämä ole tarpeen TBT-sopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen oikeutettujen tarkoitusten täyttämiseksi;

c) jos osapuoli edellyttää, että talouden toimijat käyttävät yksilöllistä tunnistenumeroa, sen on myönnettävä tällainen numero toisen osapuolen talouden toimijoille ilman aiheetonta viivytystä ja syrjimättömästi;

d) edellyttäen, että alla luetellut seikat eivät ole harhaanjohtavia tai ristiriitaisia tai aiheuta sekaannusta suhteessa tavaroiden tuojaosapuolen vaatimiin tietoihin, kyseinen osapuoli sallii:

i) tavaroiden tuojaosapuolen vaatiman kielen lisäksi muilla kielillä annettavat tiedot;

ii) kansainvälisesti hyväksytyt nimikkeistöt, kuvat, symbolit tai grafiikan; ja

iii) tavaroiden tuojaosapuolen vaatimien tietojen lisäksi annettavat lisätiedot;

e) osapuoli hyväksyy sen, että lisämerkinnät tai merkintöihin tehtävät korjaukset tehdään tuontimaan tullivarastoissa tai muilla tähän tarkoitukseen osoitetuilla alueilla, jollei osapuolten lainsäädännössä edellytetä tällaisia merkintöjä kansanterveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä syistä; ja

f) osapuoli pyrkii hyväksymään merkinnät, jotka voidaan kiinnittää olemassa oleviin merkintöihin tai jotka ovat tuotteiden mukana seuraavissa asiakirjoissa eivätkä fyysisesti tuotteisiin kiinnitettyinä.

3. Edellä olevan 2 kohdan e alakohtaa sovelletaan siihen päivään saakka, jona Uzbekistanin tasavalta liittyy WTO:hon.

61 ARTIKLA

Muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvontaa, turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvontaa, turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta koskevan yhteistyön merkityksen kaupan helpottamiselle ja kuluttajien ja muiden käyttäjien suojelemiselle sekä tiedonjakoon perustuvan vastavuoroisen luottamuksen rakentamisen merkityksen.

2. Markkinavalvonnan riippumattoman ja puolueettoman toiminnan takaamiseksi osapuolet varmistavat

a) markkinavalvontatehtävien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tehtävien erottamisen; ja

b) sen, ettei mikään etu vaikuta talouden toimijoihin kohdistuvan markkinavalvontaviranomaisten valvonnan riippumattomuuteen.

3. Osapuolet voivat tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvonnan, turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden alalla erityisesti seuraavien osalta:

a) markkinavalvonta ja täytäntöönpanotoimet;

b) riskinarviointimenetelmät ja tuotetestaus;

c) tuotteiden koordinoitu takaisinveto tai muut vastaavat toimet;

d) tieteelliset, tekniset ja sääntelyä koskevat seikat, joilla pyritään parantamaan muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta;

e) terveyden ja turvallisuuden kannalta merkittävät esille tulevat kysymykset;

f) standardointiin liittyvät toimet; ja

g) virkamiesvaihto.

4. Euroopan unioni voi toimittaa Uzbekistanin tasavallalle tuoteturvallisuutta koskevasta nopeasta tietojenvaihtojärjestelmästään valikoituja tietoja, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/95/EY1 tai sen seuraaja-asiakirjassa tarkoitettuja kulutustavaroita, ja Uzbekistanin tasavalta voi toimittaa Euroopan unionille vastaavia tietoja muiden kuin elintarvikkeiden turvallisuudesta sekä Uzbekistanin tasavallan asiaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitetuista kulutustavaroita koskevista ja toteutetuista ehkäisevistä, rajoittavista ja korjaavista toimenpiteistä. Tietojenvaihto voi tapahtua seuraavissa muodoissa:

a) tapauskohtainen vaihto asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, lukuun ottamatta henkilötietoja; tai

b) järjestelmällinen vaihto sellaisen järjestelyn perusteella, jonka yhteistyökomitea voi vahvistaa liitteessä 5-C.

5. Yhteistyökomitea voi vahvistaa liitteessä 5-D järjestelyn sellaisten muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden, jotka eivät ole vaatimusten mukaisia, osalta toteutettuja toimia koskevaa säännöllistä, muuta kuin 4 kohdassa tarkoitettua tietojenvaihtoa varten, sähköinen tietojenvaihto mukaan lukien.

6. Osapuolet käyttävät 3–5 kohdan nojalla saatuja tietoja yksinomaan kuluttajien, terveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojelun tarkoituksiin.

---

1 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta (EYVL L 11, 15.1.2002, s. 4).

7. Kumpikin osapuoli käsittelee 3–5 kohdan nojalla saatuja tietoja luottamuksellisina.

8. Edellä 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa järjestelyissä on täsmennettävä vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen. Yhteistyökomitealla on toimivalta tehdä päätöksiä liitteissä 5-C ja 5-D esitettyjen järjestelyjen määrittämiseksi tai muuttamiseksi.

9. Tässä luvussa ’markkinavalvonnalla’ tarkoitetaan viranomaisten harjoittamaa toimintaa ja toteuttamia toimenpiteitä, yhteistyössä talouden toimijoiden kanssa harjoitettu toiminta ja toteutetut toimet mukaan lukien, osapuolen menettelyjen pohjalta, jotta kyseinen osapuoli voi valvoa, että tuotteet ovat sen lainsäädännössä vahvistettujen vaatimusten mukaisia tai turvallisia, tai puuttua näihin seikkoihin. Uzbekistanin osalta talouden toimijalla tarkoitetaan valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa tai myyjää.

62 ARTIKLA

Tekniset keskustelut ja neuvottelut

1. Kumpikin osapuoli voi pyytää keskustelua sellaisesta toisen osapuolen luonnoksesta tekniseksi määräykseksi tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyksi, jonka se katsoo voivan vaikuttaa merkittävän kielteisesti osapuolten väliseen kauppaan. Pyyntö on esitettävä kirjallisesti, ja siinä on yksilöitävä:

a) kyseessä oleva toimenpide;

b) tämän luvun määräykset, joihin huolenaiheet liittyvät; ja

c) pyynnön perusteet, myös kuvaus pyynnön esittävän osapuolen toimenpiteeseen liittyvistä huolenaiheista.

2. Osapuoli toimittaa pyyntönsä 63 artiklan mukaisesti nimetylle toisen osapuolen kaupan teknisiä esteitä käsittelevälle koordinaattorille.

3. Osapuolet kokoontuvat jommankumman osapuolen pyynnöstä keskustellakseen pyynnössä esitetyistä huolenaiheista henkilökohtaisesti tai video- tai puhelinneuvotteluna 60 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä ja pyrkivät ratkaisemaan asian mahdollisimman nopeasti. Jos pyynnön esittävä osapuoli pitää asiaa kiireellisenä, se voi pyytää, että kokous järjestetään lyhyemmässä määräajassa. Tällaisissa tapauksissa pyynnön vastaanottanut osapuoli tarkastelee tällaista pyyntöä myönteisesti.

4. Osapuoli voi pyytää neuvotteluja toisen osapuolen kanssa mistä tahansa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvasta kysymyksestä toimittamalla kirjallisen pyynnön toisen osapuolen kaupan teknisiä esteitä käsittelevälle koordinaattorille. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin ratkaisemaan asian molempia osapuolia tyydyttävällä tavalla.

5. Tämä artikla ei vaikuta 14 luvun mukaisiin osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

63 ARTIKLA

Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä koordinaattori

1. Kumpikin osapuoli nimeää kaupan teknisiä esteitä käsittelevän koordinaattorin ja ilmoittaa toiselle osapuolelle kyseisen koordinaattorin yhteystiedot ja niihin mahdollisesti tehtävät muutokset. Kaupan teknisiä esteitä käsittelevät koordinaattorit työskentelevät yhdessä helpottaakseen tämän luvun täytäntöönpanoa ja osapuolten välistä yhteistyötä kaikissa TBT-sopimukseen liittyvissä asioissa.

2. Kaupan teknisiä esteitä käsittelevien koordinaattoreiden tehtäviin kuuluvat:

a) tämän luvun täytäntöönpanon ja hallinnoinnin seuranta, mukaan lukien kaikki kysymykset, jotka liittyvät teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen kehittämiseen, hyväksymiseen, soveltamiseen tai noudattamisen valvontaan;

b) viestintä toisen osapuolen kaupan teknisiä esteitä käsittelevän koordinaattorin kanssa osapuolten tekemistä aloitteista, joilla tehostetaan yhteistyötä standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen kehittämisen ja parantamisen alalla;

c) järjestelyt teknisten keskustelujen käynnistämiseksi tarvittaessa 62 artiklan mukaisesti; ja

d) tietojen vaihtaminen valtiosta riippumattomilla, alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen alalla tapahtuneesta kehityksestä.

3. Kaupan teknisiä esteitä käsittelevien koordinaattorien on viestittävä keskenään kaikilla sovituilla koordinaattorien tehtävien suorittamisen kannalta asianmukaisilla menetelmillä.

64 ARTIKLA

Siirtymäkausi

Uzbekistanin tasavallan osalta 55 artiklan 3, 6 ja 7 kohtaa, 56 artiklan 1 kohdan b ja c alakohtaa, 57 artiklan 3 kohdan b ja d alakohtaa ja 5 kohtaa sekä liitettä 5-B sovelletaan viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

6 LUKU

TERVEYS- JA KASVINSUOJELUASIAT

65 ARTIKLA

Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteena on vahvistaa periaatteet, joita sovelletaan osapuolten välisessä kaupassa terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, sellaisina kuin ne on määritelty terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevassa WTO:n sopimuksessa, jäljempänä ’SPS-sopimus’, mukaan lukien eläinten ja kasvien terveys ja elintarviketurvallisuus, ja joita sovelletaan eläinten hyvinvointiin, mikrobilääkeresistenssiin ja kestäviin elintarvikejärjestelmiin liittyvään yhteistyöhön. Osapuolet soveltavat tässä luvussa vahvistettuja periaatteita tavalla, jolla helpotetaan kauppaa ja vältetään perusteettomien esteiden luominen osapuolten väliselle kaupalle säilyttäen kuitenkin kummankin osapuolen soveltama ihmisten, eläinten tai kasvien elämän ja terveyden suojelun taso.

66 ARTIKLA

Periaatteet

1. Osapuolet varmistavat, että terveys- ja kasvinsuojelutoimia kehitetään ja sovelletaan suhteellisuuden, avoimuuden, syrjimättömyyden ja tieteellisen perusteltavuuden periaatteiden mukaisesti ja ottaen huomioon kansainväliset standardit (Roomassa 6 päivänä joulukuuta 1951 allekirjoitettu kansainvälinen kasvinsuojeluyleissopimus, jäljempänä ’IPPC’, Maailman eläintautijärjestön, jäljempänä ’OIE’, ja Codex Alimentarius -komission, jäljempänä ’CAC’, vahvistamat standardit).

2. Kummankin osapuolen on varmistettava, että sen terveys- ja kasvinsuojelutoimet eivät aiheuta mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää sen oman ja toisen osapuolen alueen välillä, jos alueilla on voimassa samanlaiset tai samankaltaiset olosuhteet. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia ei saa soveltaa tavalla, joka johtaisi osapuolten välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että terveys- ja kasvinsuojelutoimet, -menettelyt ja -tarkastukset pannaan täytäntöön asianmukaisesti ja toisen osapuolen toimivaltaiselta viranomaiselta saadut tietopyynnöt käsitellään ilman aiheetonta viivytystä ja siten, että tuontituotteille myönnetään vähintään yhtä suotuisa kohtelu kuin vastaaville osapuolen omille tuotteille.

67 ARTIKLA

Tuontiin liittyvät vaatimukset ja viralliset terveys- ja kasvinsuojelutodistukset

1. Kummankin osapuolen tuontiin liittyvät vaatimukset perustuvat CAC:n, OIE:n ja IPPC:n periaatteisiin ja niiden asiaa koskeviin standardeihin, paitsi jos tuontiin liittyvien vaatimusten tukena on sovellettavien SPS-sopimuksen kansainvälisten sääntöjen mukaisesti toteutettu tieteellinen riskinarviointi.

2. Tuojaosapuolen tuontiin liittyviä vaatimuksia sovelletaan viejäosapuolen koko alueeseen samoin kuin virallisia SPS-todistuksia, joita voidaan vaatia osapuolten välisessä maataloustuotteiden, myös kasvien ja kasvituotteiden, kaupassa, jollei 69 artiklasta muuta johdu.

3. Tässä luvussa virallisilla SPS-todistuksilla tarkoitetaan viejäosapuolen myöntämiä asiakirjoja, joilla taataan, että luetellut tuojaosapuolen lainsäädännössä määritellyt tuontiin liittyvät vaatimukset täyttyvät niiden tuotteiden osalta, joita ne koskevat.

68 ARTIKLA

Vastaavuus

1. Osapuolet tunnustavat yleisesti tai johonkin toimialaan tai toimialan osaan sovellettavien yksittäisten toimenpiteiden ja/tai toimenpidekokonaisuuksien ja/tai järjestelmien vastaavuuden asiaa koskevien kansainvälisten menettelyjen mukaisesti viejäosapuolen pyynnöstä ja mikäli tuojaosapuoli antaa tyydyttävän arvion.

2. Yhteistyökomitea vahvistaa vastaavuuden tunnustamisen, joka kirjataan liitteeseen 6.

69 ARTIKLA

Eläinten ja kasvien terveyteen liittyvät toimenpiteet

1. Osapuolet tunnustavat käsitteinä tuholaisista tai taudeista vapaat alueet sekä alueet, joissa esiintyy vain vähän tuholaisia tai tauteja, SPS-sopimuksen sekä Codexin, OIE:n ja IPPC:n asiaa koskevien standardien, suuntaviivojen tai suositusten mukaisesti.

2. Määrittäessään kasvintuhoojista tai taudeista vapaita alueita tai alueita, joilla esiintyy vain vähän tuholaisia tai tauteja, osapuolten on otettava huomioon esimerkiksi maantieteellinen sijainti, ekosysteemit, epidemiologinen seuranta sekä terveys- ja kasvinsuojeluvalvonnan tehokkuus tällaisilla alueilla.

3. Tuojaosapuoli perustaa terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyvät toimenpiteensä, joita sovelletaan viejäosapuoleen, jonka alueella esiintyy kasvintuhoojia tai tauteja, viejäosapuolen tekemään vyöhykejakopäätökseen edellyttäen, että tuojaosapuoli on vakuuttunut, että asianmukainen suojelun taso saavutetaan.

70 ARTIKLA

Tarkastukset ja auditoinnit

1. Tarkastukset ja auditoinnit, joita tuojaosapuoli suorittaa viejäosapuolen alueella viejäosapuolen tarkastus- ja sertifiointijärjestelmien arvioimiseksi, suoritetaan asiaa koskevien IPPC:n, OIE:n ja CAC:n standardien, suuntaviivojen ja suositusten mukaisesti. Yksittäisiin vientiä harjoittaviin laitoksiin ja valmistajiin voidaan kohdistaa tarkastus- ja sertifiointijärjestelmien auditoinnin osana tehtäviä lisätarkastuksia milloin tahansa.

2. Jos tuojaosapuoli on tyytyväinen edellä mainittujen tarkastusten ja auditointien tuloksiin ja pitää yllä luetteloa laitoksista, joille on myönnetty lupa tuoda eläimiä tai eläintuotteita, se hyväksyy viejäosapuolen alueella sijaitsevat laitokset viejäosapuolen pyynnöstä ilman ennakkotarkastusta tuojaosapuolen määrittelemin asianmukaisin takein.

3. Kumpikin osapuoli hyväksyy takeet seuraavien seikkojen perusteella:

a) virallisen toimivaltaisen viranomaisen arviointi ja sen kyky valvoa vientiä harjoittavia laitoksia;

b) toimivaltaisen viranomaisen kirjallinen tae tuojaosapuolen vähimmäisvaatimusten noudattamisesta.

4. Tuojaosapuoli ilmoittaa mahdollisuuksien mukaan toiselle osapuolelle vaatimustenvastaisesta hyödykkeestä ja vaatimustenvastaisuuden syystä ja toimittaa sille kaikki asiaankuuluvat tiedot vaatimustenvastaisuuden syistä.

5. Tarkastukset ja auditoinnit suorittava osapuoli vastaa tarkastusten ja auditointien kustannuksista omien sisäisten menettelyjensä mukaisesti.

71 ARTIKLA

Tuontitarkastukset ja -maksut

1. Jos tuontitarkastuksissa ilmenee asianomaisten tuontivaatimuksien vastaisuuksia, tuojaosapuolen toteuttamien toimien on perustuttava riskinarviointiin eikä niillä saa rajoittaa kauppaa enempää kuin tuojaosapuolen terveys- ja kasvinsuojelun asianmukaisen tason saavuttaminen edellyttää.

2. Tuojaosapuoli ilmoittaa mahdollisuuksien mukaan tuojalle tai sen edustajalle vaatimustenvastaisesta lähetyksestä ja vaatimustenvastaisuuden syistä ja tarjoaa sille mahdollisuuden hakea päätökseen muutosta. Tuojaosapuoli ottaa huomioon kaikki merkitykselliset tiedot, jotka on toimitettu päätöksen tarkastelua varten.

3. Osapuoli voi kerätä maksuja kustannuksista, joita koituu rajatarkastusten toteuttamisesta, mutta maksujen ei tulisi ylittää katettavia kustannuksia.

72 ARTIKLA

Tietojenvaihto ja yhteistyö

1. Osapuolet keskustelevat ja vaihtavat tietoja olemassa olevista terveys- ja kasvinsuojelutoimista ja eläinten hyvinvointia edistävistä toimista sekä niiden kehittämisestä ja täytäntöönpanosta. Tällaisessa keskustelussa ja tietojenvaihdossa on otettava tarpeen mukaan huomioon SPS-sopimus sekä IPPC:n, OIE:n ja CAC:n standardit, suuntaviivat ja suositukset.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä elintarvikkeiden turvallisuuteen, eläinten terveyteen, eläinten hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja mikrobilääkeresistenssiin liittyvissä kysymyksissä vaihtamalla tietoja, asiantuntemusta ja kokemuksia valmiuksien kehittämiseksi kyseisillä aloilla. Tällaiseen yhteistyöhön voi sisältyä teknistä apua. Erityistä huomiota kiinnitetään eläin- ja kasvitautien havaitsemiseen ja torjuntaan sekä riskianalyysijärjestelmien parantamiseen. Yhteistyökomitea voi hyväksyä tätä tarkoitusta varten teknisen avun ohjelman.

3. Osapuolet aloittavat ripeästi vuoropuhelun terveys- ja kasvinsuojeluasioista, kun jompikumpi osapuoli pyytää tarkastelemaan terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyviä ja muita tässä luvussa käsiteltyjä kiireellisiä kysymyksiä. Yhteistyökomitea voi hyväksyä tällaista vuoropuhelua koskevat säännöt.

4. Osapuolet nimeävät tämän luvun soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä koskevaa yhteydenpitoa varten yhteyspisteet, joita koskevat tiedot ne pitävät ajan tasalla.

73 ARTIKLA

Avoimuus

Kumpikin osapuoli:

a) pyrkii kauppaan sovellettavien terveys- ja kasvinsuojelutoimien läpinäkyvyyteen ja erityisesti toisen osapuolen tuontiin sovellettaviin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvien vaatimusten läpinäkyvyyteen;

b) ilmoittaa toisen osapuolen pyynnöstä ja ilman aiheetonta viivytystä tiettyjen tuotteiden tuontiin sovellettavat vaatimukset sekä mahdollisen riskinarvioinnin tarpeen;

c) ilmoittaa toisen osapuolen yhteyspisteelle ilman aiheetonta viivytystä postitse, faksilla tai sähköpostitse kaikista osapuolten väliseen tavarakauppaan liittyvistä vakavista tai merkittävistä riskeistä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, myös elintarvikkeisiin liittyvistä hätätilanteista.

7 LUKU

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUDET

1 JAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

74 ARTIKLA

Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteena on:

a) helpottaa innovatiivisten ja luovien tuotteiden ja palvelujen tuotantoa ja kaupallistamista osapuolten välillä kestävyyden ja osallistavuuden lisäämiseksi osapuolten taloudessa;

b) helpottaa ja säännellä osapuolten välistä kauppaa sekä vähentää sen vääristymiä ja esteitä; ja

c) saavuttaa riittävä ja tehokas teollis- ja tekijänoikeuksien suoja ja täytäntöönpanon taso.

75 ARTIKLA

Velvoitteiden luonne ja soveltamisala

1. Osapuolet panevat täytäntöön teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat kansainväliset sopimukset, joiden sopimuspuolia ne ovat. WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 1C sisältyvä TRIPS-sopimus sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin. Tällä luvulla täydennetään ja täsmennetään kummankin osapuolen oikeuksia ja velvoitteita, jotka on vahvistettu teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat.

2. Tässä luvussa ’teollis- ja tekijänoikeuksilla’ tarkoitetaan kaikkia tämän luvun 78–120 artiklassa ja TRIPS-sopimuksen II osan 1–7 jaksossa tarkoitettuja teollis- ja tekijänoikeuksien luokkia.

3. Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja sisältää suojan vilpillistä kilpailua vastaan Pariisissa 20 päivänä maaliskuuta 1883 tehdyn teollisoikeuden suojelemista koskevan yleissopimuksen, jäljempänä ’Pariisin yleissopimus’, sellaisena kuin se on tarkistettuna Tukholmassa 14 päivänä heinäkuuta 1967, 10 bis artiklan mukaisesti.

4. Tämä luku ei estä osapuolta soveltamasta lainsäädäntönsä säännöksiä, joilla otetaan käyttöön tiukempia teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja täytäntöönpanoa koskevia vaatimuksia, jos ne ovat tämän luvun mukaisia.

76 ARTIKLA

Sammuminen

1. Kumpikin osapuoli perustaa teollis- ja tekijänoikeuksien kansallista tai alueellista sammumista koskevan järjestelmän.

2. Oikeuksien sammumista tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alalla sovelletaan ainoastaan teosten tai muun suojatun aineiston alkuperäiskappaleiden tai niiden kopioiden levittämiseen yleisölle myymällä tai muulla tavoin.

77 ARTIKLA

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää tämän luvun piiriin kuuluvien teollis- ja tekijänoikeuksien osalta toisen osapuolen kansalaisille vähintään yhtä suotuisan kohtelun kuin omille kansalaisilleen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun[1] osalta, ellei seuraavissa sopimuksissa sallituista poikkeuksista muuta johdu:

a) Pariisin yleissopimus;

[1] Tässä kohdassa ’suojelu’ käsittää seikat, jotka vaikuttavat teollis- ja tekijänoikeuksien saatavuuteen, hankintaan, laajuuteen, voimassapitoon ja täytäntöönpanoon, samoin kuin seikat, jotka vaikuttavat tässä luvussa erityisesti mainittujen teollis- ja tekijänoikeuksien käyttöön. Lisäksi tässä kohdassa ’suojelu’ käsittää toimenpiteet, joilla estetään tehokkaiden teknisten suojakeinojen kiertäminen, sekä oikeuksien hallinnointitietoja koskevat toimenpiteet.

b) Bernissä hyväksytty yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta, jäljempänä ’Bernin yleissopimus’, sellaisena kuin se on tarkistettuna Pariisissa 24 päivänä heinäkuuta 1971 ja muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979;

c) Roomassa 26 päivänä lokakuuta 1961 tehty kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyritysten suojaamisesta, jäljempänä ’Rooman yleissopimus’; tai

d) Washingtonissa 26 päivänä toukokuuta 1989 hyväksytty sopimus integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta.

Esittäjien, äänitteiden tuottajien ja yleisradio-organisaatioiden osalta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu velvoite koskee ainoastaan oikeuksia, joista määrätään tässä sopimuksessa.

2. Osapuoli voi hyödyntää 1 kohdan nojalla sallittavia poikkeuksia oikeudellisista ja hallinnollisista menettelyistään ja muun muassa velvoittaa toisen osapuolen kansalaisen ilmoittamaan prosessiosoitteen sen alueella tai nimittämään edustajan sen alueella sillä edellytyksellä, että:

a) tällaiset poikkeukset ovat tarpeen sellaisten osapuolen säädösten tai määräysten noudattamisen varmistamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän luvun kanssa; ja

b) tällaisia poikkeuksia ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi peiteltyä kaupan rajoittamista.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta menettelyihin, joista määrätään Maailman henkisen omaisuuden järjestön, jäljempänä ’WIPO’, alaisuudessa tehdyissä teollis- ja tekijänoikeuksien hankintaa tai voimassapitoa koskevissa monenvälisissä sopimuksissa.

2 JAKSO

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIA KOSKEVAT NORMIT

1 ALAJAKSO

TEKIJÄNOIKEUS JA LÄHIOIKEUDET

78 ARTIKLA

Kansainväliset sopimukset

1. Kumpikin osapuoli noudattaa seuraavia sopimuksia:

a) Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 hyväksytty WIPOn tekijänoikeussopimus;

b) Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 hyväksytty WIPOn esitys- ja äänitesopimus; ja

c) Marrakeshissa 28 päivänä kesäkuuta 2013 tehty Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin ratifioimaan Pekingissä 24 päivänä kesäkuuta 2012 hyväksytyn audiovisuaalisia esityksiä koskevan Pekingin sopimuksen tai liittymään siihen.

79 ARTIKLA

Tekijät

Kumpikin osapuoli antaa tekijöille yksinoikeuden sallia tai kieltää:

a) teostensa toisintamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

b) teostensa alkuperäiskappaleen tai sen kopion levityksen yleisölle myymällä tai millä tahansa muulla tavalla;

c) teostensa langallisen tai langattoman välittämisen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta itse valitsemanaan aikana; ja

d) teostensa alkuperäisversioiden tai kopioiden kaupallisen vuokrauksen yleisölle.

80 ARTIKLA

Esittäjät

Kumpikin osapuoli antaa esittäjille yksinoikeuden sallia tai kieltää:

a) esitystensä tallentamisen[1];

b) esitystensä tallentamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

c) esitystensä tallenteiden saattamisen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla;

d) esitystensä tallenteiden saattamisen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada esitysten tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta itse valitsemanaan aikana;

e) esitystensä yleisradioinnin langattomasti ja välittämisen yleisölle, paitsi jos esitys on jo sinänsä yleisradioitu tai peräisin tallenteelta; ja

f) esitystensä tallenteiden kaupallisen vuokrauksen yleisölle.

[1] Ilmaisulla ’tallentaminen’ tarkoitetaan äänten tai niitä edustavien merkkien tai liikkuvan kuvan, riippumatta siitä, liittyykö siihen ääniä tai niitä edustavia merkkejä, sisällyttämistä materiaaliseen alustaan, josta ne voidaan havaita, kopioida tai tuoda julki laitteen avulla.

81 ARTIKLA

Äänitteiden tuottajat

Kumpikin osapuoli myöntää äänitteiden tuottajille yksinoikeuden sallia tai kieltää:

a) äänitteidensä toisintamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

b) äänitteidensä, mukaan lukien niiden kopiot, saattamisen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla;

c) äänitteidensä saattamisen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada äänitteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta itse valitsemanaan aikana; ja

d) äänitteidensä kaupallisen vuokrauksen yleisölle.

82 ARTIKLA

Yleisradio-organisaatiot

Kumpikin osapuoli myöntää yleisradio-organisaatioille yksinoikeuden sallia tai kieltää:

a) lähetystensä tallentamisen, riippumatta siitä, tapahtuuko lähetys langallisesti vai langattomasti, mukaan lukien lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;

b) lähetystensä tallentamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain riippumatta siitä, tapahtuvatko kyseiset lähetykset johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan lukien lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;

c) lähetystensä tallenteiden saattamisen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti riippumatta siitä, tapahtuvatko kyseiset lähetykset johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan lukien lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä, siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta itse valitsemanaan aikana;

d) lähetystensä tallenteiden tai niiden kopioiden saattamisen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla riippumatta siitä, tapahtuvatko kyseiset lähetykset johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan lukien lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä; ja

e) lähetystensä uudelleen tapahtuvan yleisradioinnin langattomasti sekä lähetystensä välittämisen yleisölle, jos tällainen välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan.

83 ARTIKLA

Kaupallisessa tarkoituksessa julkaistujen äänitteiden yleisradiointi ja välittäminen yleisölle

1. Kumpikin osapuoli säätää oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään yleisradiointiin tai välittämiseen yleisölle.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettu kohtuullinen kertakorvaus jaetaan esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien kesken. Kumpikin osapuoli voi esittäjien ja äänitteiden tuottajien välisen sopimuksen puuttuessa määrittää ehdot, joiden mukaan esittäjät ja äänitteiden tuottajat jakavat kohtuullisen kertakorvauksen.

84 ARTIKLA

Suoja-aika

1. Uzbekistanin tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

2. Teoksen tekijänoikeudet ovat voimassa tekijän koko elinajan ja 70 vuotta tämän kuoleman jälkeen riippumatta päivästä, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville.

3. Sanoitetun sävellyksen suojan voimassaoloaika päättyy 70 vuoden kuluttua seuraavista henkilöistä viimeisenä elossa olleen kuolemasta, riippumatta siitä, onko kyseiset henkilöt nimetty tekijäkumppaneiksi: sanoittaja ja säveltäjä, mikäli sekä sanoitus että sävellys on luotu erityisesti kyseistä sanoitettua sävellystä varten.

4. Jos tekijänoikeus kuuluu yhteisesti teoksen tekijäkumppaneille, 1 kohdassa tarkoitettu voimassaoloaika lasketaan viimeisenä elossa olleen tekijäkumppanin kuolemasta.

5. Nimettömänä tai salanimellä julkaistujen teosten suojan voimassaoloaika on 70 vuotta teoksen saattamisesta laillisesti yleisön saataville. Jos tekijän käyttämä salanimi ei aiheuta epäilystä tämän henkilöllisyydestä tai jos tekijä ilmaisee henkilöllisyytensä ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuna aikana, on sovellettava 1 kohdassa esitettyä suojan voimassaoloaikaa.

6. Elokuvateoksen tai audiovisuaalisen teoksen suojan voimassaoloaika päättyy 70 vuoden kuluttua seuraavista henkilöistä viimeisenä elossa olleen kuolemasta, riippumatta siitä, onko nämä henkilöt nimetty tekijäkumppaneiksi:

a) pääohjaaja;

b) käsikirjoittaja;

c) vuoropuhelun kirjoittaja; ja

d) nimenomaisesti kyseistä elokuvateosta tai audiovisuaalista teosta varten luodun musiikin säveltäjä.

7. Yleisradio-organisaatioiden oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua lähetyksen ensimmäisestä yleisradioinnista riippumatta siitä, tapahtuuko lähetys johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan lukien lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä.

8. Esittävien taiteilijoiden oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua esityksen tallentamispäivästä.

9. Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua tallennuksesta tai, jos äänite julkaistaan laillisesti tänä aikana, 70 vuoden kuluttua tällaisesta julkaisemisesta. Jos äänitettä ei ole laillisesti julkaistu mutta se on saatettu laillisesti yleisön saataville kyseisenä aikana, suojan voimassaoloaika on 70 vuotta tällaisesta yleisön saataville saattamisesta. Kumpikin osapuoli voi säätää tehokkaista toimenpiteistä varmistaakseen, että suoja-ajan ensimmäisten 50 vuoden jälkeisellä 20 vuoden ajanjaksolla saatu voitto jaetaan tasapuolisesti esittäjien ja äänitteiden tuottajien kesken.

10. Tässä artiklassa määrätyt suoja-ajat lasketaan suoja-ajan aloittavan tapahtuman vuotta seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä.

11. Kumpikin osapuoli voi määrätä tässä artiklassa määrättyjä suoja-aikoja pidemmistä suoja-ajoista.

85 ARTIKLA

Jälleenmyyntioikeus

1. Kumpikin osapuoli määrää, että alkuperäisen kuvataideteoksen tekijällä on luovuttamaton oikeus, josta ei voida luopua edes etukäteen, saada rojalti teoksen sellaisesta jälleenmyynnistä saadusta hinnasta, joka tapahtuu sen jälkeen, kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta sovelletaan kaikkeen jälleenmyyntiin, johon osallistuu myyjinä, ostajina tai välittäjinä taidekaupan ammattilaisia, kuten huutokauppakamareita, taidegallerioita sekä taidekauppiaita yleensä.

3. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta ei sovelleta jälleenmyyntiin, jossa myyjä on hankkinut teoksen suoraan tekijältä vähemmän kuin kolme vuotta ennen kyseistä jälleenmyyntiä ja jossa jälleenmyyntihinta ei ylitä tiettyä vähimmäismäärää.

4. Korvausten perintämenettelyt ja määrät määräytyvät kummankin osapuolen lainsäädännön perusteella.

86 ARTIKLA

Oikeuksien kollektiivinen hallinnointi

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteistyötä yhteisvalvontajärjestöjensä välillä edistääkseen teosten ja muun suojatun aineiston saatavuutta osapuolten alueilla sekä tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytöstä saatavien tekijänoikeustulojen siirtoa yhteisvalvontajärjestöjensä välillä.

2. Osapuolet lisäävät yhteisvalvontajärjestöjensä avoimuutta etenkin niiden keräämien tekijänoikeustulojen, niiden keräämiinsä tekijänoikeustuloihin soveltamien vähennysten, kerättyjen tekijänoikeustulojen käytön, levityspolitiikan ja kokoelmien osalta.

3. Kumpikin osapuoli kannustaa osapuolen alueelle sijoittautunutta yhteisvalvontajärjestöä, joka edustaa toiseen osapuoleen sijoittautunutta toista yhteisvalvontajärjestöä edustussopimuksen nojalla, maksamaan tarkasti, säännöllisesti ja huolellisesti rahamäärät, jotka se on velkaa edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle, sekä antamaan edustamilleen yhteisvalvontajärjestöille tiedot niiden puolesta kerättyjen tekijänoikeustulojen määristä ja tekijänoikeustuloista tehdyistä vähennyksistä.

87 ARTIKLA

Poikkeukset ja rajoitukset

Kumpikin osapuoli voi määrätä rajoituksia tai poikkeuksia 79–82 artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teosten tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijoiden oikeutettuja etuja.

88 ARTIKLA

Teknisten toimenpiteiden suojaaminen

1. Uzbekistanin tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

2. Kummankin osapuolen on määrättävä riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, jota asianomainen henkilö harjoittaa tietoisena siitä, että hän pyrkii tällaiseen tavoitteeseen, tai niin, että hänellä on riittävät perusteet tietää tämä.

3. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaisten laitteiden, tuotteiden tai komponenttien valmistamista, maahantuontia, jakelua, myyntiä, vuokrausta, myytäväksi tai vuokrattavaksi ilmoittelua tai kaupallisiin tarkoituksiin omistamista tai sellaisten palvelujen tarjoamista,

a) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi;

b) joiden tarkoituksella tai käytöllä on tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämisen lisäksi vain vähän muuta kaupallista merkitystä; tai

c) jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu siten, että niiden tarkoituksena on mahdollistaa tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.

4. Tässä alajaksossa ’teknisillä toimenpiteillä’ tarkoitetaan tekniikkaa, laitetta tai komponenttia, joka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa tekijänoikeuden tai lähioikeuksien haltijalta kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Teknisiä toimenpiteitä pidetään tehokkaina, jos oikeudenhaltijat valvovat suojatun teoksen tai muun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvonta- tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan. Sellaisia keinoja ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus tai muunlainen muuttaminen ja kopioinnin valvontajärjestelmä.

5. Jos oikeudenhaltijat eivät toteuta vapaaehtoisia toimenpiteitä, kumpikin osapuoli voi sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään oikeudellisesta suojasta, toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että riittävä oikeudellinen suoja, jolla torjutaan tämän artiklan mukaisesti määrättyjen tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, ei estä 87 artiklan mukaisista poikkeuksista tai rajoituksista hyötyviä hyödyntämästä tällaisia poikkeuksia tai rajoituksia.

89 ARTIKLA

Oikeuksien hallinnointitietoja koskevat velvoitteet

1. Uzbekistanin tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

2. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaista henkilöä vastaan, joka tietoisesti suorittaa luvatta jonkin seuraavista teoista, jos kyseinen henkilö tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa tietävän, että näin tehdessään hän aiheuttaa, mahdollistaa tai salaa kansallisessa lainsäädännössä säädetyn tekijänoikeuden tai lähioikeuksien loukkaamisen tai helpottaa sitä:

a) oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistaminen tai muuttaminen; ja

b) tämän alajakson nojalla suojattujen teosten tai muun aineiston levittäminen, maahantuonti levitystä varten, yleisradiointi, yleisölle välittäminen tai yleisön saataville saattaminen niin, että sähköiset oikeuksien hallinnointitiedot on poistettu tai niitä on muutettu luvatta.

3. Tässä artiklassa ’oikeuksien hallinnointitiedoilla’ tarkoitetaan kaikkia oikeudenhaltijoiden toimittamia tietoja, joilla tunnistetaan tässä artiklassa tarkoitettu teos tai muu aineisto, tekijä tai muu oikeudenhaltija, tai tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista ja -edellytyksistä sekä numeroita tai koodeja, jotka tarkoittavat tällaista tietoa.

4. Edellä olevaa 2 kohtaa sovelletaan, jos jokin tällaisista tiedoista on liitetty tässä artiklassa tarkoitetun teoksen tai muun aineiston kappaleeseen tai se ilmenee mainittua teosta tai aineistoa yleisölle välitettäessä.

2 ALAJAKSO

TAVARAMERKIT

90 ARTIKLA

Kansainväliset sopimukset

1. Kumpikin osapuoli:

a) noudattaa Madridissa 27 päivänä kesäkuuta 1889 hyväksyttyyn tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin sopimukseen liittyvää pöytäkirjaa, sellaisena kuin se on muutettuna 3 päivänä lokakuuta 2006 ja 12 päivänä marraskuuta 2007;

b) ylläpitää tavaramerkkien luokitusjärjestelmää, joka on 15 päivänä kesäkuuta 1957 tehdyn tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskevan Nizzan sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979, mukainen; ja

c) pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin liittymään Singaporessa 27 päivänä maaliskuuta 2006 tehtyyn Singaporen sopimukseen tavaramerkkilaista.

91 ARTIKLA

Merkit, jotka voivat muodostaa tavaramerkin

Tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, kuten sanat, mukaan lukien henkilönnimet, tai kuviot, kirjaimet, numerot, värit, tavaroiden tai niiden päällyksen muoto, tai äänet, jos:

a) sellaisilla merkeillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista; ja

b) merkit voidaan esittää kummankin osapuolen tavaramerkkirekisterissä tavalla, joka mahdollistaa sen, että toimivaltaiset viranomaiset ja yleisö voivat määrittää sen haltijan saaman suojan selkeän, täsmällisen kohteen.

92 ARTIKLA

Tavaramerkillä myönnetyt oikeudet

1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus estää kaikkia kolmansia osapuolia, joilla ei ole tavaramerkin haltijan suostumusta, käyttämästä elinkeinotoiminnassa merkkiä,

a) joka on sama kuin rekisteröity tavaramerkki, sellaisia tavaroita tai palveluja varten, jotka ovat samoja kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;

b) joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten oleva rekisteröity tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, joka sisältää myös riskin merkin ja rekisteröidyn tavaramerkin välisestä mielleyhtymästä.

2. Osapuolet aloittavat vuoropuhelun, jotta Uzbekistanin tasavalta voisi vahvistaa unionin lainsäädännön mukaiset oikeudelliset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on oikeus estää kaikkia kolmansia osapuolia tuomasta tavaroita elinkeinotoiminnassa sen osapuolen alueelle, jolla tavaramerkki on rekisteröity, vaikka niitä ei luovuteta siellä vapaaseen liikkeeseen.

93 ARTIKLA

Rekisteröintimenettely

1. Kumpikin osapuoli säätää tavaramerkkien rekisteröintijärjestelmästä, jossa jokainen asianomaisen tavaramerkkien hallintoelimen lopullinen kielteinen päätös, myös osittainen hylkääminen, ilmoitetaan asianomaiselle osapuolelle kirjallisesti ja asianmukaisesti perusteltuna, ja tähän päätökseen on voitava hakea muutosta.

2. Kumpikin osapuoli säätää kolmansien osapuolten mahdollisuudesta vastustaa tavaramerkkihakemuksia tai tarvittaessa tavaramerkkien rekisteröintejä. Tällaisten vastustusmenettelyjen on oltava kontradiktorisia.

3. Kumpikin osapuoli tarjoaa yleisesti saataville sähköisen tietokannan tavaramerkkihakemuksista ja tavaramerkkien rekisteröinneistä.

94 ARTIKLA

Tunnetut tavaramerkit

Pariisin yleissopimuksen 6 bis artiklassa ja TRIPS-sopimuksen 16 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tunnettujen tavaramerkkien suojelun täytäntöönpanemiseksi kumpikin osapuoli soveltaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua käsittelevän Pariisin liiton konferenssin ja WIPOn yleiskokouksen tunnettujen tavaramerkkien suojelua koskevaa yhteistä suositusta, joka annettiin kolmannessakymmenennessäneljännessä WIPOn jäsenvaltioiden konferenssien kokoussarjassa 20–29 päivänä syyskuuta 1999.

95 ARTIKLA

Poikkeukset tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin

1. Kumpikin osapuoli säätää tavaramerkin antamia oikeuksia koskevista rajoitetuista poikkeuksista, kuten kuvaavien termien, myös maantieteellisten merkintöjen, oikeudenmukaisesta käytöstä, ja ne voivat säätää myös muista rajoitetuista poikkeuksista sillä edellytyksellä, että tällaisissa poikkeuksissa otetaan huomioon tavaramerkin haltijan ja kolmansien osapuolten oikeutetut edut.

2. Tavaramerkki ei oikeuta haltijaa kieltämään kolmatta osapuolta käyttämästä elinkeinotoiminnassa seuraavia edellyttäen, että tämä käyttö on hyvän liiketavan mukaista:

a) kolmannen osapuolen nimeä tai osoitetta, jos kolmas osapuoli on luonnollinen henkilö;

b) merkkejä tai merkintöjä, jotka koskevat tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa tai muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia; ja

c) tavaramerkkiä, jos sen käyttäminen on tarpeen tavaran tai palvelun, erityisesti lisätarvikkeiden tai varaosien, käyttötarkoituksen osoittamiseksi.

3. Tavaramerkki ei oikeuta haltijaa kieltämään kolmatta osapuolta käyttämästä elinkeinotoiminnassa paikallisesti vaikuttavaa aikaisempaa oikeutta, jos oikeus on tunnustettu kyseisen osapuolen lainsäädännössä ja sitä käytetään vain alueella, jolla se on tunnustettu.

96 ARTIKLA

Menettämisperusteet

1. Kumpikin osapuoli säätää, että tavaramerkki on julistettava menetetyksi, jollei sitä vähintään kolmen vuoden yhtäjaksoisen ajan kuluessa ole otettu tosiasialliseen käyttöön asianomaisella alueella tavaroille tai palveluille, joita varten se on rekisteröity, eikä käyttämättä jättämiselle ole pätevää syytä. Tavaramerkin haltijan oikeutta tavaramerkkiin ei kuitenkaan saa vaatia menetettäväksi, jos tavaramerkkiä on ryhdytty tosiasiallisesti käyttämään tai alettu uudestaan käyttää kolmen vuoden määräajan päättymisen jälkeen mutta ennen menettämisvaatimuksen tekemistä. Käytön aloittamista tai uudelleen aloittamista menettämisvaatimuksen tekemistä edeltäneen, aikaisintaan vähintään kolmen vuoden yhtäjaksoisen käyttämättä jättämisen määräajan päättyessä alkaneen kolmen kuukauden määräajan kuluessa ei kuitenkaan oteta huomioon, jos käytön aloittamista tai uudelleen aloittamista koskeviin valmisteluihin on ryhdytty vasta haltijan saatua tiedon siitä, että menettämisvaatimus voidaan tehdä.

2. Tavaramerkki on julistettava menetetyksi myös, jos sen rekisteröintipäivän jälkeen:

a) siitä on tavaramerkin haltijan toiminnan tai toimimatta jättämisen vuoksi tullut elinkeinotoiminnassa sellaisesta tavarasta tai palvelusta yleisesti käytetty nimitys, jota varten se on rekisteröity;

b) siitä on tavaramerkin haltijan tai tämän suostumuksella jonkun muun käytettyä tavaramerkkiä niissä tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity, tullut harhaanjohtava erityisesti kyseisten tavaroiden tai palvelujen luonteen, laadun tai maantieteellisen alkuperän osalta.

97 ARTIKLA

Vilpillisessä mielessä tehdyt hakemukset

Tavaramerkki on julistettava mitättömäksi, jos hakija on tavaramerkin rekisteröintihakemuksen tehdessään toiminut vilpillisessä mielessä. Kumpikin osapuoli voi myös säätää, että tällaista tavaramerkkiä ei saa rekisteröidä.

3 ALAJAKSO

MALLIT

98 ARTIKLA

Kansainväliset sopimukset

Euroopan unioni noudattaa 2 päivänä heinäkuuta 1999 hyväksytyn teollismallien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Haagin sopimukseen liittyvän Geneven asiakirjan mukaisia sitoumuksiaan ja Uzbekistanin tasavalta pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin ratifioimaan Geneven asiakirjan tai liittymään siihen.

99 ARTIKLA

Rekisteröityjen mallien suoja

1. Kumpikin osapuoli säätää sellaisten itsenäisesti luotujen mallien suojasta, jotka ovat uusia ja omaperäisiä. Tällainen suoja on tarjottava rekisteröinnillä, ja sillä on myönnettävä yksinoikeus mallien haltijoille tämän alajakson mukaisesti. Tätä artiklaa sovellettaessa osapuoli voi pitää omaperäisenä mallia, jonka luonne on yksilöllinen.

2. Rekisteröidyn mallin haltijalla on vähintään oikeus estää kolmansia osapuolia, joilla ei ole rekisteröidyn mallin haltijan suostumusta, valmistamasta, tarjoamasta myytäväksi, myymästä, tuomasta maahan, varastoimasta tai käyttämästä esineitä, joilla on suojattu malli tai jotka muodostavat suojatun mallin, jos tällaisiin toimiin ryhdytään kaupallisessa tarkoituksessa.

3. Sellaista mallia, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, pidetään uutena ja omaperäisenä vain:

a) jos osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvissä tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja

b) siltä osin kuin nämä osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja omaperäisyyden vaatimukset.

4. Edellä olevan 3 kohdan a alakohdassa ’tavanomaisella käytöllä’ tarkoitetaan loppukäyttäjän toimesta tapahtuvaa käyttöä, ei kunnossapito-, huolto- tai korjaustöitä.

100 ARTIKLA

Suoja-ajan pituus

Kumpikin osapuoli varmistaa, että malli on suojattu vähintään viiden vuoden ajan hakemuksen jättämispäivästä ja että oikeudenhaltijalla on oikeus uusia suoja-aika yhdeksi tai useammaksi viisivuotiskaudeksi siten, että se on yhteensä vähintään 15 vuotta hakemispäivästä.

101 ARTIKLA

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Kumpikin osapuoli voi säätää rajoitetuista poikkeuksista mallien suojaan edellyttäen, että poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti ristiriidassa suojattujen mallien tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita suojatun mallin haltijan oikeutettuja etuja, kun otetaan huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut.

2. Mallisuoja ei ulotu malleihin, jotka määräytyvät yksinomaan teknisten tai toiminnallisten seikkojen perusteella. Mallioikeutta ei myönnetä tuotteen ulkoasun niille piirteille, jotka on välttämättä toisinnettava tarkalleen saman muotoisina ja kokoisina, jotta tuote, johon malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, voitaisiin mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote toimii tarkoitetulla tavalla.

3. Mallioikeuksia ei myönnetä mallille, joka on yleisen järjestyksen tai hyvien tapojen vastainen.

4. Tämän artiklan 2 kohdasta poiketen malli antaa 99 artiklan 1 kohdassa määrätyin edellytyksin suojan mallille, joka sallii keskenään vaihdettavissa olevien tuotteiden monenlaisen kokoamisen tai liittämisen moduulijärjestelmäksi.

102 ARTIKLA

Suhde tekijänoikeuteen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että malli voi saada osapuolen tekijänoikeuslainsäädännön mukaista suojaa siitä päivästä lähtien, jona se on luotu tai saatettu johonkin muotoon. Kumpikin osapuoli määrää näin myönnettävän suojan laajuuden ja edellytykset sekä vaadittavan omaperäisyyden.

4 ALAJAKSO

MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

103 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tässä alajaksossa ’maantieteellisillä merkinnöillä’ tarkoitetaan TRIPS-sopimuksen 22 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä maantieteellisiä merkintöjä, joiden katsotaan myös sisältävän ’alkuperänimitykset’.

2. Tätä alajaksoa sovelletaan osapuolten alueilta peräisin olevien maantieteellisten merkintöjen tunnustamiseen ja suojaan.

3. Osapuolen maantieteellisiin merkintöihin, joita toinen osapuoli suojelee, sovelletaan tätä alajaksoa ainoastaan, jos ne kuuluvat 104 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön soveltamisalaan.

104 ARTIKLA

Vakiintuneet maantieteelliset merkinnät

1. Liitteessä 7-A olevassa A jaksossa lueteltu Uzbekistanin tasavallan lainsäädäntö sisältää liitteessä 7-A olevassa B jaksossa esitetyt maantieteellisten merkintöjen rekisteröintiä ja valvontaa koskevat osatekijät viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

2. Tarkasteltuaan liitteessä 7-A olevassa A jaksossa lueteltua Euroopan unionin lainsäädäntöä Uzbekistanin tasavalta toteaa, että kyseinen lainsäädäntö sisältää liitteessä 7-A olevassa B jaksossa esitetyt maantieteellisten merkintöjen rekisteröintiä ja valvontaa koskevat osatekijät.

3. Saatuaan vastaväitemenettelyn päätökseen liitteessä 7-B vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja tarkasteltuaan liitteessä 7-C olevassa A jaksossa lueteltujen Uzbekistanin tasavallassa suojattavien Euroopan unionin tuotteiden maantieteellisiä merkintöjä, jotka Euroopan unioni on rekisteröinyt 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön nojalla, Uzbekistanin tasavalta suojaa kyseiset maantieteelliset merkinnät tässä alajaksossa vahvistetun suojan tason mukaisesti.

4. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Tämän viiden vuoden siirtymäkauden aikana Uzbekistanin tasavalta toteuttaa kaikki täydentävät toimet ja suojaa liitteessä 7-C olevassa A jaksossa lueteltujen Euroopan unionin tuotteiden maantieteelliset merkinnät kansallisessa lainsäädännössään säädetyllä tasolla. Tarjotun suojan tasoa ei saa alentaa siirtymäkauden aikana.

5. Saatuaan vastaväitemenettelyn päätökseen liitteessä 7-B vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja tarkasteltuaan liitteessä 7-C olevassa B jaksossa lueteltujen Uzbekistanin tasavallan tuotteiden maantieteellisiä merkintöjä, jotka Uzbekistanin tasavalta on rekisteröinyt 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön nojalla, Euroopan unioni suojaa kyseiset maantieteelliset merkinnät tässä alajaksossa vahvistetun suojan tason mukaisesti.

105 ARTIKLA

Uusien maantieteellisten merkintöjen lisääminen

Osapuolet voivat muuttaa liitteessä 7-C olevaa suojattujen maantieteellisten merkintöjen luetteloa 136 artiklan mukaisesti. Uudet maantieteelliset merkinnät lisätään luetteloon, kun vastaväitemenettely ja maantieteellisten merkintöjen tarkastelu on saatu päätökseen 104 artiklan 3 tai 4 kohdan mukaisesti.

106 ARTIKLA

Maantieteellisten merkintöjen suojan laajuus

1. Liitteessä 7-C luetellut maantieteelliset merkinnät sekä 105 artiklan mukaisesti lisätyt maantieteelliset merkinnät suojataan:

a) suojatun nimen suoralta tai välilliseltä kaupalliselta käytöltä:

i) vastaavissa tuotteissa, jotka eivät ole suojattua nimitystä koskevan eritelmän mukaisia; tai

ii) jos nimen käytöllä hyödynnetään maantieteellisen merkinnän mainetta,

myös silloin, kun kyseisiä tuotteita käytetään ainesosana;

b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai mielleyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai suojattu nimi on käännetty, litteroitu tai translitteroitu tai siihen on liitetty esimerkiksi ilmaisu ”laatu”, ”tyyppi”, ”menetelmä”, ”tuotettu kuten”, ”jäljitelmä”, ”makuinen”, ”kaltainen” tai muu samankaltainen ilmaisu, myös silloin, kun kyseisiä tuotteita käytetään ainesosina;

c) muilta vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, jotka liittyvät tuotteen alkuperään, luonteeseen tai olennaisiin ominaisuuksiin, jotka on merkitty sisä- tai ulkopakkaukseen, mainoksiin tai asianomaista tuotetta koskeviin asiakirjoihin, sekä tuotteen pakkaamiseen tavalla, joka on omiaan antamaan väärän kuvan sen alkuperästä, myös silloin, kun kyseisiä tuotteita käytetään ainesosina; ja

d) muilta käytännöiltä, jotka saattaisivat johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

2. Liitteessä 7-C luetelluista maantieteellisistä merkinnöistä ei saa tulla yleisnimiä osapuolten alueilla.

3. Tämä sopimus ei velvoita osapuolta suojaamaan toisen osapuolen maantieteellistä merkintää, joka ei ole suojattu tai jonka suoja lakkaa sen alkuperäalueella. Osapuolet ilmoittavat toisilleen, jos maantieteellinen merkintä ei ole enää suojattu kyseisen alkuperäosapuolen alueella. Ilmoitus tehdään 136 artiklan mukaisesti.

4. Tämä sopimus ei rajoita kenenkään oikeutta käyttää kaupallisiin tarkoituksiin omaa tai edeltäjänsä nimeä, paitsi jos kyseistä nimeä käytetään tavalla, joka johtaa yleisöä harhaan.

107 ARTIKLA

Maantieteellisten merkintöjen käyttöoikeus

1. Tämän sopimuksen mukaisesti suojattua nimeä saa käyttää kuka tahansa toimija, joka pitää kaupan vastaavan eritelmän mukaista tuotetta.

2. Kun maantieteellinen merkintä on tämän sopimuksen mukaisesti suojattu, tällaisen suojatun nimen käyttö ei edellytä käyttäjiltä minkäänlaista rekisteröintiä tai lisämaksuja.

108 ARTIKLA

Suhde tavaramerkkeihin

1. Jos maantieteellinen merkintä on suojattu tämän sopimuksen nojalla, osapuolet kieltäytyvät rekisteröimästä tavaramerkkiä, jonka käyttö olisi 106 artiklan 1 kohdan vastaista, jos kyseistä tavaramerkkiä koskeva rekisteröintihakemus on jätetty sen päivän jälkeen, jona maantieteellisen merkinnän suojaa asianomaisen osapuolen alueella koskeva hakemus on jätetty.

2. Edellä olevan 1 kohdan vastaisesti rekisteröidyt tavaramerkit on mitätöitävä.

3. Edellä 104 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suojaa koskevan hakemuksen jättämispäivä on päivä, jona pyyntö maantieteellisen merkinnän suojaamisesta toimitetaan toiselle osapuolelle.

4. Edellä 105 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suojaa koskevan hakemuksen jättämispäivä on päivä, jona pyyntö maantieteellisen merkinnän suojaamisesta toimitetaan toiselle osapuolelle.

5. Kumpikin osapuoli suojaa maantieteelliset merkinnät myös silloin, kun aiempi tavaramerkki on olemassa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 5 kohdan soveltamista. ’Aiemmalla tavaramerkillä’ tarkoitetaan tavaramerkkiä, jonka käyttö on 106 artiklan 1 kohdan vastaista ja jota koskeva rekisteröintihakemus on tehty tai joka on rekisteröity tai, jos asianomaisessa lainsäädännössä säädetään kyseisestä mahdollisuudesta, jota koskeva oikeus on saatu toisen osapuolen alueella vilpittömässä mielessä tapahtuneella käytöllä ennen päivää, jona toinen osapuoli on jättänyt maantieteellisen merkinnän suojaa koskevan hakemuksen tämän sopimuksen mukaisesti.

6. Aiemman tavaramerkin käyttöä voidaan jatkaa ja se voidaan uusia maantieteellisen merkinnän suojaamisesta huolimatta, jos osapuolen tavaramerkkilainsäädännössä säädettyjä tavaramerkin mitättömyys- tai menettämisperusteita ei ole. Tällaisissa tapauksissa sallitaan sekä suojatun maantieteellisen merkinnän käyttö että asianomaisten tavaramerkkien käyttö.

7. Osapuolta ei vaadita suojaamaan nimeä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvana maantieteellisenä merkintänä, jos nimi saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkin maineen ja tunnettuuden sekä käytössäoloajan pituuden vuoksi.

109 ARTIKLA

Maantieteellisiä merkintöjä koskevien oikeuksien täytäntöönpano

Osapuolet panevat 104–108 artiklan mukaisen suojan täytäntöön asianmukaisilla hallinnollisilla ja oikeudellisilla toimenpiteillä, myös niiden viranomaisten suorittamassa tullitarkastuksessa, suojatun alkuperänimityksen tai suojatun maantieteellisen merkinnän laittoman käytön estämiseksi tai lopettamiseksi. Niiden on valvottava tällaisten oikeuksien täytäntöönpanoa myös jonkin intressitahon pyynnöstä.

110 ARTIKLA

Yleiset säännöt

1. Tätä sopimusta sovelletaan rajoittamatta kummallekin osapuolelle WTO:n perustamissopimuksesta mahdollisesti johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamista.

2. Osapuolta ei vaadita suojaamaan nimeä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvana maantieteellisenä merkintänä, jos nimi on ristiriidassa kasvilajikkeen tai eläinrodun nimen kanssa ja sen vuoksi todennäköisesti johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän osalta.

3. Samanlaista nimitystä, joka saa kuluttajat virheellisesti uskomaan, että tuotteet ovat peräisin joltakin muulta alueelta, ei saa suojata, vaikka nimi olisikin oikea sen alueen tai paikan osalta, josta kyseinen tuote on peräisin. Osapuolten on yhdessä päätettävä niistä käytännön edellytyksistä, joilla osittain tai kokonaan samannimiset maantieteelliset merkinnät erotetaan toisistaan, ottaen huomioon tarpeen varmistaa kyseisten tuottajien tasapuolinen kohtelu ja se, että kuluttajia ei johdeta harhaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta TRIPS-sopimuksen 23 artiklan soveltamista.

4. Jos osapuoli kolmannen maan kanssa käymiensä neuvottelujen yhteydessä ehdottaa sellaisen kyseisen kolmannen maan maantieteellisen merkinnän suojaamista, joka on kokonaan tai osittain samanniminen toisen osapuolen sellaisen maantieteellisen merkinnän kanssa, joka on suojattu tämän sopimuksen mukaisesti, se ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle ja antaa sille tilaisuuden esittää huomautuksia ennen kuin kolmannen osapuolen maantieteellinen merkintä suojataan.

5. Kaikkia suojattujen maantieteellisten merkintöjen tuote-eritelmiä koskevia kysymyksiä käsitellään 136 artiklassa tarkoitetussa teollis- ja tekijänoikeuksien alakomiteassa.

6. Tämän sopimuksen mukaisesti suojattujen maantieteellisten merkintöjen suojan voi peruuttaa ainoastaan se osapuoli, josta tuote on peräisin.

7. Sen osapuolen viranomaiset, jonka alueelta tuote on peräisin, hyväksyvät tässä sopimuksessa tarkoitetun tuote-eritelmän ja sen muutokset.

111 ARTIKLA

Tekninen apu

Helpottaakseen tämän alajakson täytäntöönpanoa Uzbekistanin tasavallassa Euroopan unioni antaa Uzbekistanin tasavallalle tämän pyynnöstä ja tarpeiden mukaisesti asianmukaista teknistä apua Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti.

5 ALAJAKSO

PATENTIT

112 ARTIKLA

Kansainväliset sopimukset

Kumpikin osapuoli varmistaa, että Washingtonissa 19 päivänä kesäkuuta 1970 tehdyn patenttiyhteistyösopimuksen mukaiset menettelyt ovat käytettävissä sen alueella.

113 ARTIKLA

Patentit ja kansanterveys

1. Osapuolet tunnustavat 14 päivänä marraskuuta 2001 WTO:n ministerikokouksessa Dohassa TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä annetun julistuksen, jäljempänä ’Dohan julistus’, merkityksen. Tämän alajakson mukaisia oikeuksia ja velvoitteita tulkittaessa ja täytäntöön pantaessa kummankin osapuolen on varmistettava, että Dohan julistusta noudatetaan.

2. Kumpikin osapuoli panee täytäntöön TRIPS-sopimuksen 31 bis artiklan sekä TRIPS-sopimuksen liitteen ja TRIPS-sopimuksen liitteen lisäyksen, jotka tulivat voimaan 23 päivänä tammikuuta 2017.

114 ARTIKLA

Lääkkeille ja kasvinsuojelutuotteille myönnetyn patenttisuojan pidentäminen

1. Osapuolet tunnustavat, että niiden alueilla patentilla suojattuihin lääkkeisiin ja kasvinsuojelutuotteisiin sovelletaan hallinnollista lupamenettelyä ennen markkinoille saattamista. Osapuolet tunnustavat, että aika, joka kuluu patenttihakemuksen tekemisen ja tuotteen markkinoille saattamista koskevan ensimmäisen myyntiluvan myöntämisen välillä asianomaisessa lainsäädännössä määritellyn mukaisesti, saattaa lyhentää patentin antamaa todellista suojaa.

2. Kumpikin osapuoli säätää patentin suojaamalle lääkkeelle tai kasvinsuojelutuotteelle, johon on sovellettu hallinnollista lupamenettelyä, lisäsuojan, joka on sama kuin 1 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettu aika. Tätä aikaa voidaan lyhentää enintään viidellä vuodella.

3. Lisäsuojan kesto voi olla enintään viisi vuotta.[1]

6 ALAJAKSO

JULKISTAMATTOMAN TIEDON SUOJA

115 ARTIKLA

Liikesalaisuuksien suojan laajuus

1. Täyttäessään velvoitettaan noudattaa TRIPS-sopimusta ja erityisesti TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 1 ja 2 kohtaa kumpikin osapuoli säätää asianmukaisista yksityisoikeudellisista menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, joilla liikesalaisuuden haltija voi estää liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen tai saada oikeussuojan tällaista hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista vastaan tilanteissa, joissa on toimittu vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä.

[1] Sellaisten lääkkeiden osalta, joille on tehty pediatrisia tutkimuksia, joiden tulokset sisältyvät tuotetietoihin, 2 kohdassa tarkoitettuun suoja-aikaan voidaan säätää ylimääräinen lisäsuoja-aika.

2. Tässä alajaksossa tarkoitetaan:

a) ’liikesalaisuudella’ tietoa:

i) joka on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaisten henkilöiden yleisessä tiedossa tai yleisesti helposti saatavissa, jotka yleensä käsittelevät tällaista tietoa;

ii) jolla on kaupallista arvoa, koska se on salaista; ja

iii) jonka osalta sitä laillisesti hallussaan pitävä henkilö on ryhtynyt vallitsevissa olosuhteissa kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salaisena;

b) ’liikesalaisuuden haltijalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden.

3. Tässä alajaksossa ainakin seuraavat toimintatavat katsotaan rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisiksi:

a) liikesalaisuuden hankinta ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta aina, kun se tapahtuu seuraavin keinoin: luvaton pääsy sellaisiin liikesalaisuuden haltijan laillisessa määräysvallassa oleviin asiakirjoihin, esineisiin, materiaaleihin, aineisiin tai sähköisiin tiedostoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa, tai niiden anastus tai kopioiminen;

b) liikesalaisuuden käyttö tai ilmaiseminen aina, kun sen ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta suorittaa henkilö, joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

i) kyseinen henkilö on hankkinut liikesalaisuuden a alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

ii) kyseinen henkilö rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta; tai

iii) kyseinen henkilö rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista; ja

c) liikesalaisuuden hankinta, käyttö tai ilmaiseminen aina, kun henkilö hankinnan, käytön tai ilmaisemisen aikana tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta laittomasti tai oli ilmaissut sen laittomasti b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

4. Tämän alajakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli olisi velvoitettu pitämään seuraavia toimintatapoja rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisina:

a) itsenäinen keksiminen tai luominen;

b) tuotteen käänteismallinnus, jonka on tehnyt tuotetta laillisesti hallussaan pitävä henkilö, jota ei koske mikään oikeudellisesti pätevä velvoite rajoittaa kyseisten tietojen hankintaa;

c) tietojen hankinta, käyttö tai julkistaminen aina, kun sitä edellytetään tai se sallitaan osapuolen lainsäädännössä; ja

d) työntekijöiden sellaisen kokemuksen ja sellaisten taitojen käyttö, jotka he ovat rehellisesti hankkineet osana tavanomaista työskentelyään.

5. Tämän alajakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että ne rajoittaisivat sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, mukaan lukien kummankin osapuolen lainsäädännön mukainen tiedotusvälineiden vapaus.

116 ARTIKLA

Liikesalaisuuden haltijoita koskevat yksityisoikeudelliset menettelyt ja oikeussuojakeinot

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että henkilöt, jotka osallistuvat 115 artiklassa tarkoitettuihin yksityisoikeudellisiin menettelyihin tai joilla on oikeus tutustua kyseisiin menettelyihin liittyviin asiakirjoihin, eivät saa käyttää tai ilmaista liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, jotka toimivaltaiset oikeusviranomaiset ovat asiaan osallisen asianmukaisesti perustellun pyynnön nojalla katsoneet luottamuksellisiksi ja joista he ovat saaneet tiedon tällaisen osallistumisen tai asiakirjoihin tutustumisen seurauksena.

2. Kumpikin osapuoli säätää, että edellä 115 artiklassa tarkoitetuissa yksityisoikeudellisissa menettelyissä kyseisen osapuolen oikeusviranomaisilla on ainakin valtuudet

a) määrätä osapuolen lainsäädännön mukaisesti väliaikaisia toimia estääkseen liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä;

b) määrätä kielto estääkseen liikesalaisuuden hankinnan, käytön tai ilmaisemisen vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä;

c) määrätä kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti henkilö, joka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää hankkineensa liikesalaisuuden, käyttäneensä sitä tai ilmaisseensa sen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisesti, maksamaan liikesalaisuuden haltijalle asianmukainen vahingonkorvaus, joka vastaa liikesalaisuuden tällaisen hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa;

d) määrätä erityisiä toimenpiteitä väitettyyn rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaiseen hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen liittyvän yksityisoikeudellisen menettelyn aikana esille tuodun liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi; näihin erityisiin toimenpiteisiin voi kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti sisältyä mahdollisuus:

i) rajoittaa kokonaan tai osittain oikeutta tutustua tiettyihin asiakirjoihin;

ii) rajoittaa pääsyä suulliseen käsittelyyn ja näiden käsittelyjen pöytäkirjoihin tai litteroituun tekstiin; ja

iii) asettaa saataville oikeudellisista päätöksistä julkinen toisinto, josta on poistettu kaikki liikesalaisuuksia sisältävät kohdat tai jossa tällaisia kohtia on muutettu; tai

e) määrätä seuraamuksia oikeudellisiin menettelyihin osallistuville osapuolille tai muille henkilöille, jotka eivät noudata tai kieltäytyvät noudattamasta liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden suojaa koskevia tuomioistuimen määräyksiä.

3. Kummankaan osapuolen ei edellytetä määräävän 115 artiklassa tarkoitettuja yksityisoikeudellisia menettelyjä ja oikeussuojakeinoja, kun rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastainen toiminta toteutetaan osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti väärinkäytöksen, tuomittavan toiminnan tai laittoman toiminnan paljastamiseksi tai osapuolen lainsäädännössä tunnustettujen oikeutettujen intressien suojaamiseksi.

117 ARTIKLA

Lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi toimitettujen tietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli suojaa kaupallisesti luottamuksellisia tietoja, jotka on toimitettu lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan, jäljempänä ’myyntilupa’, saamiseksi, jotta tietoja ei ilmaistaisi kolmansille osapuolille, paitsi jos toimenpiteisiin on jo ryhdytty sen varmistamiseksi, että tieto on suojassa sopimattomalta kaupalliselta käytännöltä tai jos ilmaiseminen on välttämätöntä ylivoimaisen yleisen edun kannalta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että vähintään kuuden vuoden ajan ensimmäisen myyntiluvan myöntämispäivästä kyseisessä osapuolessa myyntiluvan myöntämisestä vastaava viranomainen ei hyväksy sellaista myöhempää myyntilupahakemusta, joka perustuu toimitetussa ensimmäisessä myyntilupahakemuksessa esitettyihin prekliinisten tai kliinisten kokeiden tuloksiin, ilman ensimmäisen myyntiluvan haltijan nimenomaista suostumusta, ellei kummankin osapuolen tunnustamissa kansainvälisissä sopimuksissa toisin määrätä. Tätä sääntöä sovelletaan riippumatta siitä, onko 1 tai 2 kohdassa tarkoitetut tiedot asetettu yleisön saataville.

3. Tämä artikla ei vaikuta lisäsuojakausiin, joista kumpikin osapuoli voi säätää lainsäädännössään.

4. Uzbekistanin tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan kahden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

118 ARTIKLA

Kasvinsuojeluaineita koskevan myyntiluvan hankkimiseksi toimitettujen tietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli myöntää ensimmäisen kerran esitetyn testi- tai tutkimusraportin omistajalle tilapäisen oikeuden kasvinsuojeluaineen myyntiluvan saamiseksi. Tällaisen ajanjakson aikana testi- tai tutkimusraporttia ei saa käyttää minkään muun sellaisen henkilön eduksi, joka pyrkii saamaan myyntiluvan kasvinsuojelutuotteelle, paitsi jos on osoitettu, että ensimmäinen omistaja on antanut siihen nimenomaisen suostumuksensa. Tätä oikeutta nimitetään jäljempänä tietosuojaksi.

2. Kasvinsuojelutuotteen myyntilupaa varten toimitetun testi- tai tutkimusraportin on täytettävä seuraavat edellytykset:

a) sen on oltava välttämätön sellaisen luvan tai luvan muuttamisen kannalta, jolla mahdollistetaan käyttö muilla viljelykasveilla; ja

b) sen on oltava todistetusti hyvän laboratoriokäytännön tai hyvän koekäytännön periaatteiden mukainen.

3. Tietosuojan keston on oltava vähintään kymmenen vuotta asianomaisen viranomaisen kyseessä olevan osapuolen alueella myöntämästä ensimmäisestä luvasta. Vähäriskisten kasvinsuojelutuotteiden osalta määräaikaa voidaan pidentää 13 vuoteen.

4. Tietosuojan kestoa pidennetään kolmella kuukaudella kunkin vähäisiä käyttötarkoituksia koskevan luvan pidennyksen osalta, jos luvan haltija tekee tällaisia lupia koskevat hakemukset viimeistään viiden vuoden kuluessa ensimmäisen luvan saamisesta. Tietosuoja voi joka tapauksessa olla voimassa enintään 13 vuotta. Vähäriskisten kasvinsuojelutuotteiden tietosuoja voi olla voimassa enintään 15 vuotta.

5. Testi- tai tutkimusraportti on tietosuojan alainen myös, jos se on ollut välttämätön luvan uusimisen tai uudelleentarkastelun vuoksi. Siinä tapauksessa tietosuoja on voimassa 30 kuukautta.

6. Sen estämättä, mitä 3–5 kohdassa määrätään, myyntiluvan myöntämisestä vastaava julkinen elin ei saa ottaa huomioon 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja mahdollisia myöhempiä myyntilupia varten riippumatta siitä, onko ne asetettu yleisön saataville.

7. Kumpikin osapuoli vahvistaa toimenpiteet, joilla hakija ja kunkin osapuolen alueelle sijoittautuneet aiempien lupien haltijat velvoitetaan jakamaan yksinoikeudellisia tietoja, jotta voidaan välttää selkärankaisilla eläimillä suoritettavien kokeiden toistaminen.

8. Uzbekistanin tasavallan osalta tätä artiklaa sovelletaan kahden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

7 ALAJAKSO

KASVILAJIKKEET

119 ARTIKLA

Yleiset määräykset

Kumpikin osapuoli suojaa kasvinjalostajanoikeuksia uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna Genevessä 19 päivänä maaliskuuta 1991, jäljempänä ’UPOV-yleissopimus’, mukaisesti ottaen huomioon myös UPOV-yleissopimuksen 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut jalostajanoikeuksia koskevat valinnaiset poikkeukset. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen ja soveltaakseen näitä oikeuksia.

3 JAKSO

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1 ALAJAKSO

YKSITYISOIKEUDELLINEN JA HALLINNOLLINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

120 ARTIKLA

Yleiset velvoitteet

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa TRIPS-sopimuksen III osan mukaisen sitoumuksensa ja määrää toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, jotka ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi.

Tämän luvun 3 jaksossa ’teollis- ja tekijänoikeuksilla’ ei tarkoiteta tämän luvun 2 jakson 6 alajakson soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

a) niiden on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia;

b) niiden on oltava tarpeeksi yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia, eikä niille saa asettaa kohtuuttomia määräaikoja tai aiheettomia viiveitä;

c) niiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia;

d) niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja että luodaan takeet niiden väärinkäytön estämiseksi.

121 ARTIKLA

Henkilöt, joilla on oikeus pyytää toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista

Kumpikin osapuoli myöntää seuraaville oikeuden pyytää tässä alajaksossa ja TRIPS-sopimuksen III osassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista:

a) teollis- ja tekijänoikeuksien haltijat osapuolen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;

b) kaikki muut henkilöt, joilla on oikeus käyttää näitä oikeuksia, erityisesti käyttöluvan haltijat, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti;

c) teollis- ja tekijänoikeuksia kollektiivisesti hallinnoivat elimet, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu olevan oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti;

d) alan edunvalvonnasta vastaavat elimet, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, jos sovellettava lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti.

122 ARTIKLA

Todistusaineisto

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat jo ennen pääasiaa koskevan kanteen nostamista sen osapuolen hakemuksesta, joka on esittänyt kohtuullisesti saatavissa olevaa todistusaineistoa tukeakseen väitteitään teollis- tai tekijänoikeutensa loukkaamisesta tai tällaisen loukkaamisen uhasta, määrätä nopeita, tehokkaita väliaikaisia toimia väitettyyn loukkaamiseen liittyvän merkityksellisen todistusaineiston suojaamiseksi edellyttäen, että luottamuksellisten tietojen suoja taataan. Määrätessään väliaikaisia toimenpiteitä oikeusviranomaisten on otettava huomioon väitetyn oikeudenloukkaajan oikeutetut edut.

2. Nämä toimet voivat sisältää väitettyjen riidanalaisten tavaroiden yksityiskohtaisen kuvaamisen ja mahdollisen näytteiden oton tai riidanalaisten tavaroiden ja soveltuvissa tapauksissa näiden tavaroiden tuotannossa tai jakelussa käytettyjen materiaalien ja välineiden sekä tavaroihin liittyvien asiakirjojen haltuunottamisen.

3. Jos teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaus on toteutettu kaupallisessa laajuudessa, kumpikin osapuoli toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat asianosaisen tahon pyynnöstä antaa tarvittaessa määräyksen esittää pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja, jotka ovat vastapuolen hallussa, edellyttäen, että luottamukselliset tiedot suojataan.

123 ARTIKLA

Tiedonsaantioikeus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevan yksityisoikeudellisen menettelyn aikana kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä, että teollis- tai tekijänoikeuksia loukannut tai kuka tahansa muu henkilö, joka on oikeudenkäynnin osapuoli tai todistaja, antaa tietoja sellaisten tavaroiden tai palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta, jotka loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta.

2. Edellä olevassa 1 kohdassa ’kuka tahansa muu henkilö’ tarkoittaa henkilöä,

a) jonka on todettu pitävän hallussaan riidanalaisia tavaroita kaupallisessa laajuudessa;

b) joka on tavattu käyttämästä riidanalaisia palveluja kaupallisessa laajuudessa;

c) jonka on todettu tarjoavan riidanalaisessa toiminnassa käytettäviä palveluja kaupallisessa laajuudessa; tai

d) jonka tämän kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitettu henkilö on osoittanut osallistuneen kyseisten tavaroiden tuottamiseen, valmistukseen tai jakeluun tai näiden palvelujen tarjoamiseen.

3. Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin sisältyvät tapauksen mukaan:

a) tavaroiden tai palvelujen tuottajien, valmistajien, jakelijoiden, toimittajien ja muiden aikaisempien haltijoiden sekä aiottujen tukku- ja vähittäiskauppiaiden nimet ja osoitteet; tai

b) tiedot tuotettujen, valmistettujen, toimitettujen, vastaanotettujen tai tilattujen tavaroiden tai palvelujen määrästä sekä kyseisistä tavaroista tai palveluista saaduista hinnoista.

4. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa sovelletaan rajoittamatta osapuolen muita säädöksiä,

a) joilla annetaan oikeudenhaltijalle oikeus saada laajempia tietoja;

b) joilla säädellään tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tietojen käyttöä yksityisoikeudellisessa menettelyssä;

c) jotka koskevat vastuuta tiedonsaantioikeuden väärinkäytöstä;

d) jotka antavat mahdollisuuden kieltäytyä sellaisten tietojen antamisesta, jotka pakottaisivat 1 kohdassa tarkoitetun henkilön myöntämään oman tai lähisukulaisensa osallistumisen teollis- tai tekijänoikeuden loukkaukseen; tai

e) jotka koskevat tietolähteiden luottamuksellisuuden suojaa tai henkilötietojen käsittelyä.

124 ARTIKLA

Väliaikaiset ja turvaamistoimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat määrätä hakijan pyynnöstä väitettyä oikeudenloukkaajaa koskevan väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää teollis- tai tekijänoikeuden välittömät loukkaukset, tai kieltää väliaikaisesti tai, jos osapuolen lainsäädäntö sen mahdollistaa, tarvittaessa uhkasakon uhalla kyseisen oikeuden väitettyjen loukkausten jatkaminen tai asettaa tällaisen jatkamisen ehdoksi oikeudenhaltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitetut vakuudet. Väliaikainen kielto voidaan määrätä samoin edellytyksin myös välittäjälle, jonka palveluja, verkkopalvelut mukaan lukien, kolmas osapuoli käyttää loukatakseen teollis- tai tekijänoikeutta.

2. Väliaikaisella kiellolla voidaan myös määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi sellaiset tavarat, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, jotta voidaan estää niiden saattaminen jakelukanavien piiriin tai levittäminen jakelukanavia pitkin.

3. Väitetyn kaupallisessa laajuudessa tehdyn loukkauksen osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että jos hakija osoittaa olosuhteet, jotka saattavat uhata vahingonkorvauksen maksamista, oikeusviranomaiset voivat määrätä väitetyn oikeudenloukkaajan irtainta ja kiinteää omaisuutta asetettavaksi hukkaamiskieltoon sekä myös tämän pankkitilit ja muut varat jäädytettäviksi. Tässä tarkoituksessa toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä esitettäviksi pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja tai järjestettäväksi asianmukaisen pääsyn asiaankuuluviin tietoihin.

125 ARTIKLA

Korjaavat toimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta kuuluvia vahingonkorvauksia rajoittamatta ja ilman minkäänlaista korvausta kantajan pyynnöstä, että oikeusviranomaiset voivat määrätä sellaisten tavaroiden, joiden ne ovat todenneet loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, hävittämisestä tai vähintään lopullisesta poistamisesta markkinointikanavista. Oikeusviranomaiset voivat tarvittaessa määrätä hävitettäviksi myös näiden tavaroiden luomisessa tai valmistuksessa pääasiassa käytetyt materiaalit ja välineet.

2. Kummankin osapuolen oikeusviranomaisilla on valtuudet määrätä, että 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei tämän esteeksi vedota erityisiin syihin.

3. Korjaavia toimenpiteitä koskevaa pyyntöä harkittaessa on otettava huomioon oikeasuhteisuus loukkauksen vakavuuden ja määrättyjen toimenpiteiden välillä sekä kolmansien osapuolien edut.

4. Uzbekistanin tasavallan osalta 1 kohtaa sovelletaan kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

126 ARTIKLA

Kieltotuomiot

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteava oikeudellinen päätös on tehty, oikeusviranomaiset voivat antaa oikeudenloukkaajaa vastaan sekä sellaista välittäjää vastaan, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää loukatakseen teollis- ja tekijänoikeutta, kieltotuomion, jonka tarkoituksena on kieltää loukkauksen jatkaminen.

127 ARTIKLA

Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Kumpikin osapuoli voi säätää, että oikeusviranomaiset voivat soveltuvissa tapauksissa määrätä sen henkilön pyynnöstä, johon 125 tai 126 artiklassa säädetyt toimenpiteet voivat kohdistua, että edellä mainituissa artikloissa mainittujen toimenpiteiden soveltamisen sijasta vahingon kärsineelle osapuolelle maksetaan rahallinen hyvitys, jos kyseinen henkilö on toiminut ilman tuottamusta ja laiminlyöntiä, jos kyseisten toimenpiteiden täytäntöönpano aiheuttaisi tälle henkilölle kohtuutonta vahinkoa ja jos vahingon kärsineelle osapuolelle maksettavaa rahallista hyvitystä voidaan kohtuudella pitää tyydyttävänä.

128 ARTIKLA

Vahingonkorvaukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset määräävät vahingon kärsineen osapuolen hakemuksesta oikeudenloukkaajan, joka tiesi tai jolla oli riittävät perusteet tietää ryhtyneensä loukkaavaan tekoon, maksamaan oikeudenhaltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa tälle loukkauksen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun oikeusviranomaiset määräävät 1 kohdassa tarkoitettuja vahingonkorvauksia,

a) ne ottavat huomioon kaikki asianmukaiset tekijät, kuten vahingon kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, saamatta jäänyt voitto mukaan lukien, oikeudenloukkaajan saaman perusteettoman voiton ja soveltuvissa tapauksissa muita kuin taloudellisia tekijöitä, kuten oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta aiheutuneen aineettoman vahingon; tai

b) ne voivat vaihtoehtona a alakohdan määräyksille soveltuvissa tapauksissa määrittää vahingonkorvaukset kertakorvauksena esimerkiksi vähintään niiden rojaltien tai maksujen määrän perusteella, jotka oikeudenloukkaaja olisi joutunut suorittamaan, jos se olisi pyytänyt lupaa käyttää kyseistä teollis- ja tekijänoikeutta.

3. Osapuolet voivat säätää, että jos oikeudenloukkaaja ei tietoisesti ryhtynyt loukkaavaan tekoon tai ryhtyi loukkaavaan tekoon ilman, että sillä oli riittävät perusteet tietää ryhtyvänsä siihen, oikeusviranomaiset voivat määrätä voitot perittäviksi takaisin vahingon kärsineelle osapuolelle tai mainitulle osapuolelle maksettavan vahingonkorvauksen, joka voi olla ennalta määrätty.

129 ARTIKLA

Oikeudenkäyntikulut

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kohtuulliset ja oikeasuhteiset oikeudenkäyntikulut ja muut oikeudenkäynnin voittaneelle osapuolelle aiheutuneet kulut kuuluvat yleensä oikeudenkäynnin hävinneen maksettaviksi, jollei se ole kohtuutonta.

130 ARTIKLA

Oikeudellisten päätösten julkaiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen johdosta nostetun kanteen yhteydessä kantajan pyynnöstä ja oikeudenloukkaajan kustannuksella määrätä toteutettaviksi soveltuvia toimenpiteitä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi, mukaan lukien päätöksen julkistaminen ja sen julkaiseminen kokonaan tai osittain.

131 ARTIKLA

Tekijänoikeusolettama

Osapuolet tunnustavat, että tässä 3 jaksossa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja korjaavia toimenpiteitä sovellettaessa:

a) riittää, että tekijän nimi on tavanmukaisella tavalla ilmoitettu teoksessa, jotta kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijää voidaan pitää, jollei toisin osoiteta, tekijänä ja sen johdosta oikeutettuna ajamaan kannetta tekijänoikeutensa loukkaamisesta; ja

b) edellä a alakohdassa olevaa säännöstä sovelletaan soveltuvin osin lähioikeuksien haltijoihin heidän suojatun aineistonsa osalta.

132 ARTIKLA

Hallinnolliset menettelyt

Mikäli pääasiaa koskevien hallinnollisten menettelyjen tuloksena voidaan määrätä yksityisoikeudellisia seuraamuksia, tällaisissa menettelyissä on noudatettava periaatteita, jotka vastaavat sisällöltään tämän jakson asiaa koskevissa määräyksissä vahvistettuja periaatteita.

2 ALAJAKSO

RAJAVALVONTA

133 ARTIKLA

Rajatoimenpiteet

1. Tullivalvonnassa olevien tavaroiden osalta kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joissa oikeudenhaltija voi hakemuksella pyytää tulliviranomaisia ottamaan haltuunsa sellaiset tavarat tai keskeyttämään sellaisten tavaroiden luovutuksen, joiden epäillään loukkaavan tavaramerkkejä, tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia, maantieteellisiä merkintöjä, patentteja, hyödyllisyysmalleja, teollismalleja, integroitujen piirien piirimalleja tai kasvinjalostajanoikeuksia, jäljempänä ’epäilyksenalaiset tavarat’.

2. Kummallakin osapuolella on oltava käytössä sähköiset järjestelmät, joilla tulliviranomaiset hallinnoivat hyväksyttyjä ja tallennettuja hakemuksia.

3. Kun osapuoli perii maksun hakemuksesta tai hakemuksen tallentamisesta aiheutuvien hallinnollisten kustannusten kattamiseksi, kyseisen maksun on oltava oikeassa suhteessa tarjottuun palveluun ja aiheutuneisiin kustannuksiin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset päättävät hakemuksen hyväksymisestä tai tallentamisesta kohtuullisessa ajassa.

5. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitetut hakemukset voivat koskea useita lähetyksiä.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa tullivalvonnassa olevien tavaroiden osalta, että sen tulliviranomaiset voivat omasta aloitteestaan keskeyttää epäilyksenalaisten tavaroiden luovutuksen tai ottaa ne haltuun.

7. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset hyödyntävät riskianalyyseja epäilyksenalaisten tavaroiden tunnistamiseksi tarvittaessa muiden tunnistamismenetelmien lisäksi.

8. Osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyt, joiden avulla toimivaltaiset viranomaiset voivat kohtuullisen ajan kuluessa 1 ja 5 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen aloittamisesta ratkaista, loukkaavatko epäilyksenalaiset tavarat oikeuksia. Tässä tapauksessa toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet määrätä tavaroita hävitettäviksi sen jälkeen, kun on todettu, että ne loukkaavat oikeuksia. Osapuolella voi olla käytössä menettelyjä, joilla sallitaan epäilyksenalaisten tavaroiden hävittäminen ilman rikkomisen muodollista toteamista, jos asianomaiset henkilöt suostuvat siihen tai eivät vastusta hävittämistä.

9. Kummallakin osapuolella voi olla käytössä menettelyjä, joilla sallitaan postitse tai pikakuriiritoimituksena lähetettyjen ja väärennetyllä tavaramerkillä varustettujen tai laittomasti valmistettujen tavaroiden nopea hävittäminen.

10. Kumpikin osapuoli voi päättää olla soveltamatta tätä artiklaa sellaisten tavaroiden tuontiin, jotka saatetaan markkinoille toisessa maassa oikeudenhaltijan toimesta tai suostumuksella. Osapuoli voi jättää tämän artiklan soveltamisalan ulkopuolelle luonteeltaan ei-kaupalliset, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat.

11. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset käyvät säännöllistä vuoropuhelua ja edistävät yhteistyötä merkityksellisten sidosryhmien ja muiden teollis- ja tekijänoikeuden täytäntöönpanoon osallistuvien viranomaisten kanssa.

12. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä epäilyksenalaisten tavaroiden kansainvälistä kauppaa koskevissa asioissa. Osapuolet sopivat erityisesti vaihtavansa tietoja toista osapuolta koskevasta epäilyksenalaisten tavaroiden kaupasta.

13. Muita yhteistyön muotoja rajoittamatta sellaisen teollis- tai tekijänoikeuslainsäädännön rikkomiseen, jonka täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu tämän artiklan mukaisesti tulliviranomaisille, sovelletaan keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehtyä pöytäkirjaa.

14. Jäljempänä 136 artiklassa tarkoitettu alakomitea vastaa tämän artiklan moitteettoman toiminnan ja täytäntöönpanon varmistamisesta erityisesti osapuolten välisen yhteistyön osalta.

15. Kun tulliviranomaiset toteuttavat rajatoimenpiteitä teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanemiseksi, riippumatta siitä, kuuluvatko ne tämän alajakson soveltamisalaan, osapuolet varmistavat yhdenmukaisuuden GATT 1994 -sopimuksen V artiklan ja TRIPS-sopimuksen 41 artiklan ja III osan 4 jakson kanssa ja noudattavat niitä.

4 JAKSO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

134 ARTIKLA

Yhteistyö

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä tukeakseen tämän luvun mukaisten sitoumusten ja velvoitteiden täytäntöönpanoa. Osapuolet hyödyntävät muun muassa seuraavia yksityiskohtaisia sääntöjä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaan ja täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa tehtävässä yhteistyössä.

2. Yhteistyö koskee muun muassa seuraavia toimintoja:

a) tietojen vaihto teollis- ja tekijänoikeuksia sekä asiaankuuluvia suojelu- ja täytäntöönpanosääntöjä koskevasta oikeudellisesta kehyksestä;

b) osapuolten välinen kokemusten vaihto lainsäädäntötyön etenemisestä;

c) osapuolten välinen kokemusten vaihto teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanosta;

d) osapuolten välinen tullin, poliisin sekä hallinto- ja oikeuselinten keskushallinnon ja sitä alemmalla tasolla toteuttamasta täytäntöönpanosta saatujen kokemusten vaihto;

e) koordinointi väärennettyjen tavaroiden viennin estämiseksi, myös muiden maiden kanssa;

f) tekninen tuki, valmiuksien kehittäminen, henkilöstön vaihto ja koulutus;

g) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen ja puolustaminen ja siihen liittyvän tiedon levittäminen muun muassa liike-elämän piireissä ja kansalaisille;

h) kuluttajien ja oikeudenhaltijoiden yleisen tietämyksen lisääminen; institutionaalisen yhteistyön kehittäminen erityisesti teollis- ja tekijänoikeuksista vastaavien virastojen välillä;

i) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamis- ja täytäntöönpanokäytäntöjä koskeva yleisen tietämyksen parantaminen ja valistustyö;

j) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisen ja täytäntöönpanon edistäminen julkisten ja yksityisten toimijoiden välisessä yhteistyössä, johon osallistuu pieniä ja keskisuuria yrityksiä; ja

k) tehokkaiden strategioiden laatiminen kohderyhmien tunnistamiseksi sekä tiedotusohjelmien luominen kuluttajien ja tiedotusvälineiden tietoisuuden parantamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomisen vaikutuksista, mukaan lukien terveys- ja turvallisuusriskit ja yhteydet järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

3. Kumpikin osapuoli voi julkistaa tuote-eritelmät tai niiden tiivistelmän sekä 4 alajakson nojalla suojattujen toisen osapuolen maantieteellisten merkintöjen valvonnan tai hallinnoinnin kannalta merkitykselliset yhteyspisteet.

4. Osapuolet pitävät suoraan tai 136 artiklassa tarkoitetun alakomitean välityksellä yhteyttä kaikissa tämän jakson täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyvissä asioissa.

135 ARTIKLA

Vapaaehtoiset sidosryhmäaloitteet

Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan helpottamaan teollis- ja tekijänoikeusloukkauksia vähentäviä vapaaehtoisia sidosryhmäaloitteita, myös verkossa ja muualla toimivilla markkinapaikoilla, keskittyen konkreettisiin ongelmiin ja toteutettavissa olevien, tasapuolisten, oikeasuhteisten ja kaikille asianomaisille reilujen käytännön ratkaisujen löytämiseen esimerkiksi seuraavasti:

a) kumpikin osapuoli pyrkii kutsumaan alueensa sidosryhmät koolle yhteisymmärryksessä helpottaakseen vapaaehtoisia aloitteita ratkaisujen löytämiseksi sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemista ja täytäntöönpanoa koskevien erimielisyyksien ratkaisemiseksi ja rikkomusten vähentämiseksi;

b) osapuolet pyrkivät vaihtamaan keskenään tietoja vapaaehtoisten sidosryhmäaloitteiden helpottamiseksi osapuolten alueilla tehdyistä toimenpiteistä; ja

c) osapuolet pyrkivät edistämään avointa vuoropuhelua ja yhteistyötä osapuolten sidosryhmien välillä sekä rohkaisemaan kyseisiä sidosryhmiä etsimään yhdessä ratkaisuja ja ratkaisemaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemista ja täytäntöönpanoa koskevia erimielisyyksiä ja vähentämään rikkomuksia.

136 ARTIKLA

Institutionaaliset määräykset

1. Osapuolet perustavat teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitean, joka koostuu Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan edustajista ja jonka tehtävänä on seurata tämän luvun täytäntöönpanoa ja tehostaa osapuolten välistä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa yhteistyötä ja vuoropuhelua.

2. Teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitea kokoontuu jommankumman osapuolen pyynnöstä vuorotellen Euroopan unionissa ja Uzbekistanin tasavallassa osapuolten sopimana ajankohtana, niiden sopimassa paikassa ja niiden sopimalla tavalla, joka voi olla myös videoyhteyksin, viimeistään 90 päivän kuluttua pyynnön esittämisestä.

3. Teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitea helpottaa tämän luvun täytäntöönpanoa ja osapuolten välistä yhteistyötä kaikissa teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvissä asioissa. Se vastaa erityisesti seuraavien muuttamisesta:

a) liitteessä 7-A oleva A jakso, siltä osin kuin kyse on viittauksista osapuolissa sovellettavaan lainsäädäntöön;

b) liitteessä 7-A oleva B osa, siltä osin kuin kyseessä ovat maantieteellisten merkintöjen rekisteröintiin ja valvontaan liittyvät vaatimukset;

c) liite 7-B vastalausemenettelyllä sisällytettävien perusteiden osalta; ja

d) liite 7-C maantieteellisten merkintöjen osalta.

8 LUKU

KILPAILU JA VALTION OMISTAMAT YRITYKSET

A JAKSO

KILPAILU

137 ARTIKLA

Periaatteet

Osapuolet tunnustavat vapaan, vääristymättömän kilpailun merkityksen kauppa- ja investointisuhteissaan. Osapuolet tunnustavat, että kilpailunvastaiset yritysten toimintatavat ja valtiolliset toimet voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa sekä vaarantaa kaupan ja investointien vapauttamisesta saatavia etuja.

138 ARTIKLA

Kilpailuneutraliteetti

Kumpikin osapuoli soveltaa tätä lukua kaikkiin julkisiin tai yksityisiin yrityksiin.

1 ALAJAKSO

KILPAILUNVASTAINEN TOIMINTA JA YRITYSKESKITTYMIEN VALVONTA

139 ARTIKLA

Lainsäädäntökehys

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa kilpailulainsäädännön, jota sovelletaan kaikkiin yrityksiin kaikilla talouden aloilla[1] ja jolla puututaan tehokkaasti seuraaviin käytäntöihin:

a) yritysten väliset horisontaaliset ja vertikaaliset sopimukset, yritysten muodostamien yhdistysten tekemät päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen;

b) yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö; ja

c) yrityskeskittymät, jotka olennaisesti estäisivät tehokasta kilpailua erityisesti määräävän aseman syntymisen tai vahvistumisen seurauksena.

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 42 artiklan mukaisesti Euroopan unionin kilpailulainsäädäntöä sovelletaan maataloussektorilla noudattaen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1308/2013 maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (EUVL L 347, 2013) ja sen mahdollisia myöhempiä muutoksia tai sen korvaavia säännöksiä.

140 ARTIKLA

Yleistä taloudellista etua koskevat tehtävät

Osapuolen toteuttama kilpailulainsäädännön soveltaminen ei saisi oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estää yrityksiä suorittamasta niille määrättyjä yleisen edun mukaisia erityistehtäviä. Osapuolen kilpailulainsäädäntöä koskevat poikkeukset olisi rajattava yleisen edun mukaisiin tehtäviin, ne olisi rajoitettava siihen, mikä on välttämätöntä halutun yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, ja niiden olisi oltava läpinäkyviä.

141 ARTIKLA

Täytäntöönpano

1. Kumpikin osapuoli perustaa toiminnallisesti riippumattoman viranomaisen, joka vastaa kilpailulainsäädännön soveltamisesta kaikilta osin ja tosiasiallisesta täytäntöönpanosta ja jolla on tähän asianmukaiset valtuudet ja resurssit, sekä pitää tällaista viranomaista yllä.

2. Kumpikin osapuoli soveltaa kilpailulainsäädäntöään läpinäkyvällä tavalla noudattaen oikeudenmukaisen menettelyn periaatteita, mukaan lukien asianomaisten yritysten puolustautumisoikeudet, erityisesti oikeus tulla kuulluksi ja oikeus muutoksenhakuun.

142 ARTIKLA

Yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, että on niiden yhteisen edun mukaista edistää yhteistyötä kilpailupolitiikan ja sen täytäntöönpanon alalla.

2. Tällaisen yhteistyön helpottamiseksi osapuolten kilpailuviranomaiset voivat vaihtaa tietoja, ellei osapuolten lainsäädännössä vahvistetuista luottamuksellisuutta koskevista säännöistä muuta johdu.

3. Osapuolten kilpailuviranomaisten on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan ja tarvittaessa koordinoimaan täytäntöönpanotoimiaan, jotka liittyvät samaan käytäntöön tai tapaukseen tai toisiinsa liittyviin käytäntöihin tai tapauksiin.

143 ARTIKLA

Riitojen ratkaisemismenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän jaksoon ei sovelleta 14 lukua.

2 ALAJAKSO

TUET

144 ARTIKLA

Määritelmä ja soveltamisala

1. Tässä jaksossa ’tuella’ tarkoitetaan toimenpidettä, joka täyttää tukisopimuksen 1 artiklan 1.1 kohdassa vahvistetut edellytykset, riippumatta siitä, onko tuki myönnetty tavaroita vai palveluja tarjoavalle yritykselle.[1]

2. Tätä jaksoa sovelletaan tukisopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin tukiin. Mikä tahansa tuki, johon sovelletaan tämän sopimuksen 148 artiklan määräyksiä, katsotaan erityiseksi.

3. Tämän jakson määräyksiä ei saa tulkita niin, että ne estäisivät yrityksiä suorittamasta niille määrättyjä yleisen edun mukaisia erityistehtäviä oikeudellisesti tai tosiasiallisesti. Tämän jakson määräyksiä koskevat poikkeukset olisi rajattava yleisen edun mukaisiin tehtäviin, ne olisi rajoitettava siihen, mikä on välttämätöntä yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, ja niiden olisi oltava läpinäkyviä.

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että tällä määritelmällä ei rajoiteta WTO:ssa tulevaisuudessa käytävien palveluille myönnettävien tukien määritelmää koskevien keskustelujen tuloksia. WTO:n tasolla käytävien keskustelujen edistymisestä riippuen osapuolet voivat päivittää tätä sopimusta tältä osin.

4. Tämän sopimuksen 146 artiklaa ei sovelleta maataloussopimuksen liitteeseen 1 sisältyvien tuotteiden kauppaa koskeviin tukiin.

5. Tämän sopimuksen 146 ja 147 artiklaa ei sovelleta audiovisuaalialalla eikä matkailualalla.

145 ARTIKLA

Avoimuus

1. Kumpikin osapuoli julkistaa seuraavat tiedot sen alueella myönnetystä tai voimassa pidetystä tuesta:

a) tuen oikeusperusta ja tarkoitus;

b) tuen muoto;

c) mahdollisuuksien mukaan tuen kokonaismäärä tai vuotuinen määrä sekä tuensaajan nimi.

2. Edellä olevan 1 kohdan noudattamiseksi osapuoli voi

a) tehdä tukisopimuksen 25 artiklan mukaisen ilmoituksen vähintään joka toinen vuosi;

b) tehdä maataloussopimuksen 18 artiklan mukaisen ilmoituksen; tai[1],

c) varmistaa, että osapuoli julkistaa 1 kohdassa tarkoitetut tiedot itse tai tiedot julkistetaan sen puolesta julkisella verkkosivustolla viimeistään tuen myöntämis- tai voimassapitovuotta seuraavan kalenterivuoden joulukuun 31 päivänä.

146 ARTIKLA

Neuvottelut

1. Jos osapuoli katsoo, että tuki vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa kielteisesti sen kaupan tai investointien vapauttamiseen liittyviin etuihin, se voi ilmaista huolensa kirjallisesti toiselle osapuolelle ja pyytää lisätietoja asiasta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön on sisällytettävä selvitys siitä, miten tuki voi vaikuttaa kielteisesti pyynnön esittäneen osapuolen etuihin. Pyynnön esittänyt osapuoli voi pyytää tuesta seuraavia tietoja:

a) tuen oikeusperusta ja tarkoitus;

b) tuen muoto;

c) tuen päivämäärät ja kesto ja muut siihen liittyvät aikarajoitukset;

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että 145 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisia ilmoitusvaatimuksia sovelletaan Uzbekistanin tasavallan osalta siitä päivästä, jona se liittyy WTO:hon.

d) tukikelpoisuutta koskevat vaatimukset;

e) mahdollisuuksien mukaan tuen kokonaismäärä tai vuotuinen määrä sekä tuensaajan nimi;

f) kaikki muut tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida tuen mahdollisesti kielteisiä vaikutuksia.

3. Pyynnön vastaanottanut osapuoli antaa pyydetyt tiedot kirjallisesti viimeistään 60 päivän kuluttua pyynnön toimittamisesta. Jos pyynnön vastaanottanut osapuoli ei toimita pyydettyjä tietoja, sen on selitettävä tietojen puuttuminen kirjallisessa vastauksessaan.

4. Saatuaan pyydetyt tiedot pyynnön esittänyt osapuoli voi pyytää neuvotteluja asiasta. Osapuolten on neuvoteltava esiin tuoduista huolenaiheista 60 päivän kuluessa neuvottelupyynnön toimittamisesta.

5. Kumpikin osapuoli pyrkii pääsemään asiassa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun.

147 ARTIKLA

Ehdolliset tuet

1. Siltä osin kuin tuki vaikuttaa kielteisesti toisen osapuolen kauppaan tai investointeihin, kumpikin osapuoli pyrkii soveltamaan tukiin seuraavia ehtoja:

a) tuet, joilla valtio takaa tiettyjen yritysten velkoja tai vastuita, ovat sallittuja edellyttäen, että kyseisten velkojen ja vastuiden määrää tai takauksen kestoa on rajoitettu; ja

b) erilaiset maksukyvyttömille tai vaikeuksissa oleville yrityksille annetut tuet ovat sallittuja edellyttäen, että

i) on laadittu realistisiin oletuksiin perustuva uskottava rakenneuudistussuunnitelma, jolla pyritään varmistamaan maksukyvyttömän tai vaikeuksissa olevan yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa; tai

ii) yritys osallistuu rakenneuudistuksen kustannuksiin; pienten ja keskisuurten yritysten ei tarvitse osallistua rakenneuudistuksen kustannuksiin.

2. Edellä olevaa 1 kohdan b alakohtaa ei sovelleta tukiin, joita yrityksille myönnetään tilapäisenä maksuvalmiustukena lainatakausten tai lainojen muodossa rakenneuudistussuunnitelman valmistelun edellyttämänä ajanjaksona. Tällainen tilapäinen maksuvalmiustuki on rajoitettava määrään, joka on tarpeen pelkästään yrityksen liiketoiminnan jatkamiseksi.

3. Tuet, joilla varmistetaan yrityksen hallittu poistuminen markkinoilta, ovat sallittuja.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta tukiin, joiden kumulatiiviset määrät tai talousarviot ovat alle 500 000 euroa yritystä kohden kolmen peräkkäisen vuoden aikana.

148 ARTIKLA

Kielletyt tuet

Seuraavat teollisuustuotteiden tuet ovat kiellettyjä Uzbekistanin tasavallan WTO:hon liittymisestä alkaen, jollei maataloussopimuksessa toisin määrätä:

a) lakisääteiset tai tosiasialliset[1] tuet, jotka yksin tai yhdessä muiden edellytysten kanssa riippuvat vientituloksesta; ja

b) tuet, jotka yksin tai yhdessä muiden edellytysten kanssa riippuvat osapuolen omien tavaroiden käytön suosimisesta suhteessa tuontitavaroihin.

149 ARTIKLA

Tukien käyttö

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yritykset käyttävät tuet yksinomaan siihen tarkoitukseen, johon ne on myönnetty.

[1] Tämä vaatimus täyttyy, kun tosiasiat osoittavat, että tuen myöntäminen on tosiasiassa kytketty tosiasialliseen tai oletettuun vientiin tai vientituloihin, vaikka sitä ei ole tehty oikeudellisesti vientituloksesta riippuvaiseksi. Tukea ei voi katsoa vientitueksi tässä määräyksessä tarkoitetussa merkityksessä pelkästään sen perusteella, että sitä myönnetään vientiä harjoittaville yrityksille.

B JAKSO

VALTION OMISTAMAT YRITYKSET, YRITYKSET, JOILLE ON MYÖNNETTY ERITYISOIKEUKSIA TAI ERIOIKEUKSIA, JA NIMETYT MONOPOLIT

150 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

1. ’järjestelyllä’ sellaista Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön, jäljempänä ’OECD’, julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevaa järjestelyä tai sitä seurannutta sitoumusta, riippumatta siitä, onko se laadittu OECD:n puitteissa vai sen ulkopuolella, jonka on hyväksynyt vähintään 12 alkuperäistä WTO:n jäsentä, jotka olivat järjestelyn osallistujia 1 päivänä tammikuuta 1979;

2. ’kaupallisella toiminnalla’ tarkoitetaan voittoa tavoittelevaa toimintaa, jonka lopputuloksena on sellaisen tavaran tuotanto tai sellaisen palvelun tarjoaminen, jota myydään yrityksen määrittäminä määrinä ja sen määrittämillä hinnoilla;[1]

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että voittoa tavoittelematta tai kustannusvastaavuusperiaatteella toimivan yrityksen harjoittama toiminta ei ole voittoa tavoittelevaa toimintaa.

3. ’kaupallisilla näkökohdilla’ hintaa, laatua, saatavuutta, markkinoitavuutta, kuljetusta sekä muita oston tai myynnin ehtoja tai muita tekijöitä, jotka kyseessä olevalla liiketoiminta- tai toimialalla toimiva yksityisessä omistuksessa oleva yritys ottaa tavanomaisesti huomioon kaupallisissa päätöksissään markkinatalouden periaatteiden mukaisesti;

4. ’nimeämisellä’ monopolin perustamista tai sallimista tai monopolin alan laajentamista uuteen tavaraan tai palveluun;

5. ’nimetyllä monopolilla’ yksikköä, kuten yritysryhmittymää tai valtion virastoa, joka on nimetty osapuolen alueen asianomaisilla markkinoilla jonkin tavaran tai palvelun ainoaksi tarjoajaksi tai ostajaksi, mutta tällaiseksi yksiköksi ei katsota yksikköä, jolle on myönnetty yksinomainen teollis- tai tekijänoikeus, pelkästään kyseisen oikeuden myöntämisen perusteella;

6. ’yrityksellä, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia’ julkista tai yksityistä yritystä, jolle osapuoli on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti myöntänyt erityisoikeuksia tai erioikeuksia, joiden nojalla osapuoli nimeää tietyt yritykset tavaran tai palvelun tarjoajiksi tai rajaa tällaisen valtuutuksen saavien yritysten lukumäärän kahteen tai useampaan yritykseen ilman, että asiassa sovellettaisiin objektiivisuuteen, oikeasuhteisuuteen ja syrjimättömyyteen perustuvia kriteereitä, tavalla, joka vaikuttaa olennaisesti muiden yritysten mahdollisuuteen tarjota samaa tavaraa tai palvelua samalla maantieteellisellä alueella olennaisilta osiltaan vastaavilla ehdoilla;

7. ’julkista valtaa käytettäessä tarjottavilla palveluilla’ palveluja, joita tarjotaan käytettäessä julkista valtaa, siten kuin se on määritelty GATS-sopimuksessa ja, tapauksen mukaan, GATS-sopimuksen rahoituspalveluliitteessä; ja

8. ’valtion omistamalla yrityksellä’ yritystä, jossa

a) osapuoli suoraan omistaa yli 50 prosenttia osakepääomasta;

b) osapuolella on suorassa määräysvallassaan yli 50 prosenttia äänioikeuksista tai se käyttää muulla tavoin vastaavaa määräysvaltaa äänioikeuksien avulla;

c) osapuolella on valta nimittää enemmistö yrityksen hallituksen tai vastaavan hallinnollisen elimen jäsenistä; tai

d) osapuolella on määräysvalta.[1]

151 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan kaupallista toimintaa harjoittaviin valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimettyihin monopoleihin. Jos tällaiset yritykset tai monopolit harjoittavat sekä kaupallista että muuta kuin kaupallista toimintaa, ainoastaan kaupallinen toiminta kuuluu tämän jakson soveltamisalaan.

2. Tätä jaksoa sovelletaan valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimettyihin monopoleihin kaikilla hallintotasoilla.

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että määräysvaltaa määriteltäessä tarkastellaan tapauskohtaisesti kaikkia merkityksellisiä oikeudellisia ja tosiasiallisia tekijöitä.

3. Tätä jaksoa ei sovelleta valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyihin monopoleihin, kun ne toimivat WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 4 sisältyvän, Marrakechissa 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehdyn julkisia hankintoja koskevan sopimuksen[1] lisäyksen I ja tämän sopimuksen liitteessä 9-A olevien osapuolia koskevien liitteiden soveltamisalaan kuuluvina hankintayksikköinä valtion tarpeisiin eivätkä hankittujen tavaroiden tai palvelujen kaupalliseksi jälleenmyymiseksi tai käyttämiseksi tavaroiden tuotannossa tai palvelujen tarjonnassa kaupallista myyntiä varten.

4. Tätä jaksoa ei sovelleta julkista valtaa käytettäessä tarjottaviin palveluihin.

5. Jäljempänä olevaa 154 artiklaa ei sovelleta valtion omistaman yrityksen valtion toimeksiannosta toteuttamaan rahoituspalvelujen tarjontaan, jos tällaisella rahoituspalvelujen tarjonnalla

a) tuetaan vientiä tai tuontia edellyttäen, että:

   i) kyseisillä palveluilla ei ole tarkoitus korvata kaupallista rahoitusta; tai

   ii) kyseisiä palveluja ei tarjota suotuisammin ehdoin kuin ne, jotka olisivat saatavilla vastaaville rahoituspalveluille kaupallisilla markkinoilla;

b) tuetaan yksityisiä sijoituksia osapuolen alueen ulkopuolella edellyttäen, että:

   i) kyseisillä palveluilla ei ole tarkoitus korvata kaupallista rahoitusta; tai

   ii) kyseisiä palveluja ei tarjota suotuisammin ehdoin kuin ne, jotka olisivat saatavilla vastaaville rahoituspalveluille kaupallisilla markkinoilla; tai

[1] Uzbekistanin tasavalta ei ole julkisia hankintoja koskevan sopimuksen sopimuspuoli [EU: tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä].

c) kyseisiä palveluja tarjotaan järjestelyn kanssa yhteensopivin ehdoin edellyttäen, että kyseisten palvelujen tarjonta kuuluu järjestelyn soveltamisalaan.

6. Jäljempänä olevaa 154 artiklaa ei sovelleta palvelualoihin, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan 12 luvun mukaisesti.

7. Jäljempänä olevaa 154 artiklaa ei sovelleta valtion omistamien yritysten, yritysten, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyjen monopolien tavaroiden tai palvelujen hankintaan tai myyntiin liitteessä 12-D lueteltujen varaumien tai Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluettelon ja liitteiden 12-A, 12-B ja 12-C kattamilla aloilla sanotun kuitenkaan rajoittamatta 190 artiklan soveltamista.

152 ARTIKLA

Suhde WTO:n perustamissopimukseen

1. GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan 1–3 kohta, GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan tulkinnasta tehty sopimus ja GATS-sopimuksen VIII artiklan 1, 2 ja 5 kohta sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

2. Tätä artiklaa sovelletaan siitä päivästä alkaen, kun Uzbekistan liittyy WTO:hon, tai kuuden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi.

153 ARTIKLA

Yleiset määräykset

1. Rajoittamatta kummankaan osapuolen tämän jakson mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia mikään tässä jaksossa ei estä osapuolta perustamasta tai ylläpitämästä valtion omistamia yrityksiä, myöntämästä yrityksille erityisoikeuksia tai erioikeuksia tai nimeämästä tai ylläpitämästä monopoleja.

2. Kumpikaan osapuoli ei vaadi tai kannusta valtion omistamaa yritystä, yritystä, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyä monopolia toimimaan tavalla, joka on ristiriidassa tämän jakson kanssa.

154 ARTIKLA

Syrjimätön kohtelu ja kaupalliset näkökohdat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaupallista toimintaa harjoittaessaan kaikki sen valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit toimivat tavaran tai palvelun ostossa tai myynnissä kaupallisten näkökohtien mukaisesti, paitsi silloin, kun ne täyttävät niille annetulle julkisen palvelun tehtävälle asetettuja ehtoja, jotka eivät ole ristiriidassa 2 kohdan kanssa.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit menettelevät kaupallisessa toiminnassaan seuraavasti:

a) ostaessaan tavaran tai palvelun

i) myöntävät toisen osapuolen yrityksen tarjoamalle tavaralle tai palvelulle yhtä edullisen kohtelun kuin se, jonka ne myöntävät oman osapuolen yritysten tarjoamalle vastaavalle tavaralle tai vastaavalle palvelulle;

ii) myöntävät toisen osapuolen sijoittajien yrityksen tarjoamalle tavaralle tai palvelulle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen sijoittajien yritysten osapuolen asianomaisilla markkinoilla tarjoamalle vastaavalle tavaralle tai palvelulle; ja

b) myydessään tavaran tai palvelun

i) myöntävät toisen osapuolen yritykselle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yrityksille; ja

ii) myöntävät toisen osapuolen sijoittajien yritykselle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen sijoittajien yritykselle osapuolen asianomaisilla markkinoilla.

3. Edellä olevat 1 ja 2 kohta eivät estä valtion omistamia yrityksiä, yrityksiä, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyjä monopoleja:

a) ostamasta tai tarjoamasta tavaroita tai palveluja eri ehdoilla, hintaan liittyvät ehdot mukaan lukien, edellyttäen, että tällaisissa poikkeavissa ehdoissa tai kieltäytymisessä noudatetaan kaupallisia näkökohtia; tai

b) kieltäytymästä tavaroiden tai palvelujen ostosta tai tarjoamisesta edellyttäen, että tällaisissa poikkeavissa ehdoissa tai kieltäytymisessä noudatetaan kaupallisia näkökohtia.

4. Tätä artiklaa sovelletaan kahdeksan vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

155 ARTIKLA

Sääntelykehys

1. Kumpikin osapuoli hyödyntää mahdollisimman hyvin alan soveltuvia kansainvälisiä standardeja, muun muassa valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta annettuja OECD:n suuntaviivoja.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen perustama tai ylläpitämä sääntelyelin tai muu sääntelyvaltaa käyttävä elin

a) on riippumaton sääntelemistään yrityksistä eikä vastaa toiminnastaan niille; ja

b) toimii puolueettomasti[1] suhteessa kaikkiin kyseisen elimen sääntelyn piiriin kuuluviin yrityksiin, mukaan lukien valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit.[2]

3. Kumpikin osapuoli soveltaa valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyihin monopoleihin lainsäädäntöään johdonmukaisella ja syrjimättömällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden [palveluja/investointeja koskevissa liitteissä esitetyn] varauman soveltamista.

156 ARTIKLA

Tietojenvaihto

1. Jos osapuoli katsoo, että sen tämän jakson mukaisiin etuihin vaikuttaa kielteisesti toisen osapuolen valtion omistaman yrityksen, yrityksen, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimetyn monopolin, jäljempänä tässä artiklassa ’yksikkö’, kaupallinen toiminta, osapuoli voi pyytää 2 kohdan mukaisesti kirjallisesti toiselta osapuolelta tietoja tämän jakson toteuttamiseen liittyvän yksikön kaupallisesta toiminnasta.

---

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että puolueettomuutta, jolla elin hoitaa sääntelytehtäviään, arvioidaan vertaamalla sitä elimen yleiseen toimintamalliin tai menettelytapaan.

[2] Selvyyden vuoksi todetaan, että aloilla, joilla osapuolet ovat sopineet noudattavansa tällaiseen elimeen liittyviä muissa luvuissa asetettuja erityisvelvoitteita, sovelletaan kyseisten lukujen asiaa koskevia määräyksiä.

2. Pyynnön vastaanottanut osapuoli antaa seuraavat tiedot sillä edellytyksellä, että pyyntöön sisältyy selvitys siitä, miten kyseisen yksikön toiminta voi vaikuttaa pyynnön esittävän osapuolen tämän jakson mukaisiin etuihin, ja että siinä osoitetaan, mitkä seuraavista tiedoista olisi toimitettava:

a) kyseisen yksikön omistusrakenne ja äänestysjärjestelmä, joiden osalta ilmoitetaan osakkeiden prosenttiosuus, jonka pyynnön vastaanottanut osapuoli, sen valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimetyt monopolit yhteensä omistavat, ja niiden hallussa oleva yhteenlaskettu osuus äänioikeuksista kyseisessä yksikössä;

b) kuvaus mahdollisista etuosakkeista tai erityisosakkeista tai erityisistä ääni- tai muista oikeuksista, jotka pyynnön vastaanottaneen osapuolen, sen valtion omistamien yritysten, yritysten, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyjen monopolien hallussa on, jos tällaiset oikeudet eroavat niistä oikeuksista, jotka liittyvät tällaisen yksikön tavallisiin osakkeisiin;

c) kuvaus kyseisen yksikön organisaatiorakenteesta ja sen hallituksen tai vastaavan elimen kokoonpanosta;

d) kuvaus siitä, mitkä julkishallinnolliset yksiköt tai julkiset elimet sääntelevät tai valvovat yksikköä, kuvaus näiden elinten kyseiselle yksikölle asettamista raportointivaatimuksista sekä oikeudet ja käytännöt, joita julkishallinto tai elimet käyttävät yksikön ylempien johtajien ja sen hallituksen tai yksikön vastaavan hallintoelimen jäsenten nimityksessä, irtisanomisessa ja palkkauksessa;

e) yksikön vuositulot ja kokonaisvarat viimeisimmältä kolmen vuoden jaksolta, jolta tiedot ovat saatavilla;

f) mahdolliset poikkeukset, erioikeudet ja niihin liittyvät toimenpiteet, joista yksikkö hyötyy pyynnön vastaanottavan osapuolen lainsäädännön mukaisesti; ja

g) yksikköä koskevat mahdolliset lisätiedot, jotka ovat yleisesti saatavilla, myös vuositilinpäätökset ja kolmansien osapuolten suorittamat tilintarkastukset.

3. Edellä olevien 1 ja 2 kohdan määräyksillä ei velvoiteta osapuolta julkistamaan luottamuksellisia tietoja, joiden julkistaminen olisi ristiriidassa osapuolen lainsäädännön kanssa, estäisi lainvalvontaa tai olisi muutoin vastoin yleistä etua tai vaarantaisi tiettyjen yritysten oikeutetut kaupalliset edut.

4. Jos pyydettyjä tietoja ei ole pyynnön vastaanottaneen osapuolen saatavilla, kyseisen osapuolen on ilmoitettava syyt tähän kirjallisesti toiselle, tietoja pyytäneelle osapuolelle.

5. Tätä artiklaa ei sovelleta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

9 LUKU

JULKISET HANKINNAT

157 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

a) ’kaupallisilla tavaroilla tai palveluilla’ tarkoitetaan sellaisia tavaroita tai palveluja, joita yleensä myydään tai tarjotaan myytäviksi kaupallisilla markkinoilla julkishallinnon ulkopuolisille ostajille julkishallinnon ulkopuolisiin tarkoituksiin ja joita tavanomaisesti ostavat tällaiset asiakkaat;

b) ’rakennusalan palvelulla’ palvelua, jonka tavoitteena on toteuttaa millä tahansa tavalla jokin Yhdistyneiden kansakuntien väliaikaisen yhteisen tuoteluokituksen (CPC-luokitus) alajaksossa 51 tarkoitettu maa- ja vesirakentamiseen tai rakennusten rakentamiseen liittyvä työsuorite;

c) ’sähköisellä huutokaupalla’ tarkoitetaan iteraatioprosessia, jossa toimittajat käyttävät sähköisiä välineitä uusien hintojen tai tarjouksen määrällisesti esitettävien, arviointiperusteisiin liittyvien muiden tekijöiden kuin hinnan tai molempien esittämiseen, minkä perusteella tarjoukset asetetaan järjestykseen tai niiden järjestystä muutetaan;

d) ilmaisuilla ’kirjallisesti’ tai ’kirjallisena/kirjallisina’ mitä tahansa sanallista ilmaisua tai numeroilmaisua, joka voidaan lukea, toistaa ja tuoda julki myöhemmin; se voi sisältää sähköisesti lähetettyjä ja tallennettuja tietoja;

e) ’suljetulla tarjouspyyntömenettelyllä’ hankintamenettelyä, jossa hankintayksikkö ottaa yhteyttä valitsemaansa toimittajaan tai valitsemiinsa toimittajiin;

f) ’toimenpiteellä’ mitä tahansa lakia, määräystä, menettelyä, hallinnollista ohjetta tai käytäntöä tai hankintayksikön toimintaa, joka liittyy tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan hankintaan;

g) ’kestoluettelolla’ luetteloa toimittajista, jotka hankintayksikön mukaan täyttävät kyseiseen luetteloon osallistumista koskevat edellytykset ja jota hankintayksikkö aikoo käyttää useammin kuin kerran;

h) ’aiottua hankintaa koskevalla ilmoituksella’ ilmoitusta, jonka hankintayksikkö julkaisee ja jossa kiinnostuneita toimittajia pyydetään jättämään osallistumishakemus tai tarjous tai molemmat;

i) ’vastikkeilla’ kaikkia ehtoja tai sitoumuksia, joilla pyritään edistämään paikallista kehitystä tai parannetaan osapuolen maksutasetta esimerkiksi kotimaisuusasteen, teknologian lisensioinnin, sijoitusten, vastakauppojen tai muun vastaavanlaisen toimen tai vaatimuksen avulla;

j) ’avoimella tarjouspyyntömenettelyllä’ hankintamenettelyä, jossa kaikki kiinnostuneet toimittajat voivat jättää tarjouksen;

k) ’hankintayksiköllä’ yksikköä, joka sisältyy liitteessä 9 olevaan 1, 2 tai 3 jaksoon;

l) ’edellytykset täyttävällä toimittajalla’ toimittajaa, joka hankintayksikön mukaan täyttää osallistumisedellytykset;

m) ’valikoivalla tarjouspyyntömenettelyllä’ hankintamenettelyä, jossa hankintayksikkö pyytää ainoastaan edellytykset täyttäviä toimittajia jättämään tarjouksen;

n) ’palveluilla’ myös rakennusalan palveluja, ellei toisin täsmennetä;

o) ’standardilla’ virallisen elimen hyväksymää asiakirjaa, joka sisältää yleistä ja toistuvaa käyttöä varten tavaroita tai palveluja tai niihin liittyviä prosesseja ja tuotantomenetelmiä koskevia sääntöjä tai ohjeita tai niiden ominaisuuksien kuvauksen, joiden noudattaminen ei ole pakollista, ja johon voi myös sisältyä tai joka voi yksinomaan käsitellä termistöön, tunnuksiin, pakkaukseen tai merkintöihin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat tavaraa, palvelua, prosessia tai tuotantomenetelmää;

p) ’toimittajalla’ henkilöä tai henkilöryhmää, joka tarjoaa tai voisi tarjota tavaroita tai palveluja; ja

q) ’teknisellä eritelmällä’ tarjouspyyntömenettelyn vaatimusta, jossa:

i) esitetään hankittavien tavaroiden tai palvelujen ominaisuudet, mukaan lukien laatu, käyttöominaisuudet, turvallisuus ja mitat, tai prosessit ja menetelmät niiden valmistamiseksi tai tarjoamiseksi; tai

ii) käsitellään termeihin, tunnuksiin, pakkaukseen tai merkintöihin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat tavaraa tai palvelua.

158 ARTIKLA

Soveltamisala

Sopimuksen soveltaminen

1. Tätä lukua sovelletaan kymmenen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

2. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin tämän sopimuksen soveltamisalaan liittyviin julkisiin hankintoihin riippumatta siitä, tehdäänkö ne täysin tai osittain sähköisin keinoin.

3. Tässä luvussa ’tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla hankinnalla’ tarkoitetaan hankintaa julkishallinnon tarkoituksiin seuraavasti:

a) kyseessä on tavaran, palvelun tai niiden yhdistelmän hankinta:

   i) joka on liitteessä 9 kuvatun mukainen; ja

   ii) jossa tavaraa, palvelua tai niiden yhdistelmää ei hankita kaupalliseen myyntiin tai jälleenmyyntiin tai käytettäväksi tavaran tuotannossa tai palvelun tarjoamisessa myyntiin tai jälleenmyyntiin;

b) hankinta tapahtuu sopimusperusteisesti esimerkiksi ostamalla, vuokraamalla tai osamaksulla osto-optioin tai ilman niitä;

c) tämän artiklan 6–8 kohdan mukaisesti arvioitu hankinnan arvo on vähintään liitteessä 9 vahvistetun soveltuvan kynnysarvon suuruinen sillä hetkellä, kun ilmoitus julkaistaan 162 artiklan mukaisesti;

d) kyseessä on hankintayksikön suorittama hankinta; ja

e) hankintaa ei ole muutoin jätetty soveltamisalan ulkopuolelle 3 kohdassa tai liitteessä 9.

4. Ellei liitteessä 9 toisin määrätä, tätä lukua ei sovelleta seuraaviin:

a) maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden tai niitä koskevien oikeuksien hankinta tai vuokraus;

b) muut kuin sopimusoikeudelliset sopimukset tai osapuolen antama mikä tahansa tuki, mukaan lukien yhteistyösopimukset, avustukset, lainat, pääomanlisäykset, takuut ja verokannustimet;

c) finanssihallinto- tai talletuspalvelujen, säänneltyjen rahoituslaitosten selvitys- ja hallintopalvelujen tai julkisen velan, myös lainojen, valtionobligaatioiden, velkasitoumusten ja muiden arvopapereiden, myyntiin, lunastukseen ja jakeluun liittyvien palvelujen hankinta tai ostaminen;

d) julkiset työsopimukset;

e) hankinnat, jotka tehdään:

i) kansainvälisen avun, kehitysapu mukaan lukien, antamista varten;

ii) jonkin sellaiseen kansainväliseen sopimukseen kuuluvan menettelyn tai edellytyksen mukaisesti, joka liittyy joukkojen sijoittamiseen tai hankkeeseen, joka hankkeen allekirjoittaneiden valtioiden on tarkoitus toteuttaa yhdessä; tai

iii) jonkin kansainväliseen järjestöön liittyvän menettelyn tai edellytyksen mukaisesti tai kansainvälisillä avustuksilla, lainoilla tai muulla tuella rahoitettuna, jos sovellettava menettely tai edellytys olisi ristiriidassa tämän luvun kanssa.

5. Kumpikin osapuoli täsmentää itseään koskevassa liitteen 9 alajaksossa seuraavat tiedot:

a) 1 jaksossa keskushallinnon yksiköt, joiden hankinnat kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan;

b) 2 jaksossa keskushallintoa alemman tason yksiköt, joiden hankinnat kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan;

c) 3 jaksossa kaikki muut yksiköt, joiden hankinnat kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan;

d) 4 jaksossa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvat tavarat;

e) 5 jaksossa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvat muut palvelut kuin rakennusalan palvelut;

f) 6 jaksossa tämän luvun soveltumisalaan kuuluvat rakennuspalvelut;

g) 7 jaksossa mahdolliset yleiset huomautukset; ja

h) 8 jaksossa tiedotuskanavat, joissa kumpikin osapuoli julkaisee hankintailmoituksensa, jälki-ilmoituksensa ja muut soveltamisalaan kuuluvien hankintojen järjestelmäänsä liittyvät tiedot tämän luvun mukaisesti.

6. Jos hankintayksikkö pyytää sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan yhteydessä henkilöä, joka ei kuulu liitteen 9 soveltamisalaan, tekemään hankinnan tiettyjen vaatimusten mukaisesti, tällaisiin vaatimuksiin sovelletaan 160 artiklaa soveltuvin osin.

Arvonmääritys

7. Arvioidessaan hankinnan arvoa sen varmistamiseksi, onko kyseessä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva hankinta, hankintayksikkö:

a) ei saa jakaa hankintaa erillisiin hankintoihin eikä valita tai käyttää tiettyä arvonmääritysmenetelmää hankinnan arvon arvioimiseksi jättääkseen sen kokonaan tai osittain tämän luvun soveltamisalan ulkopuolelle; ja

b) ilmoittaa hankinnan kokonaisarvon arvioidun enimmäismäärän hankinnan koko keston ajalta, riippumatta siitä, onko se myönnetty yhdelle vai usealle toimittajalle, ottaen huomioon kaikenlaiset hyvitykset, kuten:

   i) palkkiot, maksut, provisiot ja korot; ja

   ii) jos hankintaan on mahdollista sisällyttää optioita, niiden kokonaisarvo.

8. Jos yksi hankintakokonaisuus johtaa useamman kuin yhden sopimuksen tekemiseen tai sopimuksen osittamiseen, jäljempänä ’jaksotetut sopimukset’, kokonaisarvon arvioidun enimmäismäärän laskentaperusteena on:

a) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai hankintayksikön edellisen verovuoden aikana tehtyjen saman tavara- tai palvelulajin jaksotettujen sopimusten arvo oikaistuna, jos mahdollista, seuraavien 12 kuukauden aikana tehtävien tavara- tai palveluhankintojen laatua tai arvoa koskevien ennakoitujen muutosten huomioon ottamiseksi; tai

b) alkuperäisen sopimuksen tekemistä seuraavien 12 kuukauden aikana tai hankintayksikön verovuoden aikana tehtävien saman tavara- tai palvelulajin jaksotettujen sopimusten arvioitu arvo.

9. Jos kyseessä on tavaran tai palvelun hankkiminen vuokraamalla tai osamaksulla tai jos hankinnan kokonaishintaa ei määritellä, arvonmääritysperusteena on:

a) määräaikaisten sopimusten osalta:

i) enintään 12 kuukauden pituisten sopimusten osalta kestonaikainen kokonaisarvon arvioitu enimmäismäärä; tai

ii) yli 12 kuukauden pituisten sopimusten osalta kokonaisarvon arvioitu enimmäismäärä, johon sisältyy mahdollinen arvioitu jäännösarvo;

b) määräämättömäksi ajaksi tehtyjen sopimusten kuukautta kohti erääntyvien maksuerien arvioitu arvo 48-kertaisena; ja

c) b alakohta, kun on epävarmaa, onko sopimus määräaikainen.

159 ARTIKLA

Turvallisuus ja yleiset poikkeukset

1. Minkään tähän lukuun sisältyvän ei voida tulkita estävän osapuolta toteuttamasta toimea tai pitämästä salassa tietoa, jota se pitää keskeisten turvallisuusetujensa suojelemisen kannalta välttämättöminä ja joka liittyy

a) aseiden, ampumatarvikkeiden tai sotatarvikkeiden hankkimiseen;

b) kansallisen turvallisuuden kannalta välttämättömiin hankintoihin; tai

c) kansalliseen puolustukseen.

2. Sillä edellytyksellä, että toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään osapuolten välillä samanlaisten olosuhteiden vallitessa tai investointien tai kansainvälisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen, minkään tämän luvun määräyksen ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä, jotka

a) ovat tarpeen julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden suojelemiseksi;

b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

c) ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi; tai

d) liittyvät vammaisten henkilöiden, hyväntekeväisyysjärjestöjen tai vankityövoiman valmistamiin tavaroihin tai näiden tarjoamiin palveluihin.

160 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

Syrjimättömyys

1. Kumpikin osapuoli ja sen hankintayksiköt myöntävät kaikkien sopimuksen piiriin kuuluvia hankintoja koskevien toimenpiteiden osalta välittömästi ja ehdoitta toisen osapuolen tavaroille ja palveluille sekä tällaisia tavaroita ja palveluja tarjoaville toisen osapuolen toimittajille vähintään yhtä suotuisan kohtelun kuin osapuoli ja sen hankintayksiköt myöntävät omille tavaroilleen, palveluilleen ja toimittajilleen.

2. Osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät saa minkään tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa hankintaa koskevan toimenpiteen osalta:

a) kohdella alueelleen sijoittautunutta toimittajaa epäedullisemmin kuin toista alueelleen sijoittautunutta toimittajaa sen ulkomaisten sidosten tai ulkomaisen omistuksen perusteella; tai

b) kohdella alueelleen sijoittautunutta toimittajaa syrjivästi sillä perusteella, että kyseisen toimittajan tiettyä hankintaa varten tarjoamat tavarat tai palvelut ovat toisen osapuolen tavaroita tai palveluja.

Sähköisten välineiden käyttö

3. Kun tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva hankinta toteutetaan sähköisiä välineitä käyttäen, hankintayksikkö

a) varmistaa, että hankinta toteutetaan käyttäen yleisesti saatavilla olevia ja muiden yleisesti saatavilla olevien tietoteknisten järjestelmien ja ohjelmistojen kanssa yhteentoimivia tietoteknisiä järjestelmiä ja ohjelmistoja, tietojen todentamiseen ja salaamiseen käytettävät järjestelmät ja ohjelmistot mukaan lukien;

b) pitää voimassa mekanismeja, joilla varmistetaan osallistumishakemusten ja tarjousten koskemattomuus, vahvistetaan niiden saapumisaika ja estetään niiden asiaton saanti; ja

c) käyttää sähköisiä tiedotus- ja viestintävälineitä hankintailmoitusten ja hankintamenettelyyn liittyvien tarjouspyyntöasiakirjojen julkaisemiseksi ja, siinä määrin kuin se on käytännössä mahdollista, tarjousten jättämisessä.

Hankinnan toteuttaminen

4. Hankintayksikkö toteuttaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan avoimella ja puolueettomalla tavalla siten, että

a) noudatetaan tätä lukua ja käytetään esimerkiksi avointa, valikoivaa tai suljettua tarjouspyyntömenettelyä;

b) vältetään eturistiriidat; ja

c) estetään korruptio.

Alkuperäsäännöt

5. Kumpikaan osapuoli ei saa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan yhteydessä soveltaa toisen osapuolen tuomiin tavaroihin tai tarjoamiin palveluihin alkuperäsääntöjä, jotka eroavat niistä alkuperäsäännöistä, joita kyseinen osapuoli soveltaa samaan aikaan tavanomaisessa kaupankäynnissä samanlaisten tavaroiden tuontiin tai palvelujen hankintaan osapuolelta.

Vastikkeet

6. Tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan osalta osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät saa tavoitella, ottaa huomioon, määrätä tai panna täytäntöön mitään vastiketta.

Toimenpiteet, jotka eivät koske hankintaa

7. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta

a) tulleihin eikä mihinkään tuonnin yhteydessä kannettaviin tai tuontiin liittyviin maksuihin;

b) tällaisten tullien ja maksujen kantamismenettelyyn; eikä

c) muihin tuontisäännöksiin ja -muodollisuuksiin tai palvelujen kauppaa koskeviin toimenpiteisiin lukuun ottamatta tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevia toimenpiteitä.

Korruption vastaiset toimet

8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sillä on käytössä asianmukaiset toimenpiteet korruptioon puuttumiseksi julkisissa hankinnoissa. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä menettelyjä, joilla estetään osapuolen julkisiin hankintoihin osallistuminen joko toistaiseksi tai määräajaksi sellaisilta toimittajilta, joiden osapuolen oikeusviranomaiset ovat lainvoimaisella päätöksellä todenneet osallistuneen kyseisen osapuolen alueella julkisten hankintojen yhteydessä petoksiin tai muihin laittomiin toimiin. Kumpikin osapuoli varmistaa myös, että sillä on käytössä toimintaperiaatteet ja menettelyt, joilla eliminoidaan mahdollisuuksien mukaan hankintoihin osallistuvien tai niihin vaikuttavien henkilöiden mahdolliset eturistiriidat tai hallitaan niitä.

161 ARTIKLA

Hankintajärjestelmästä tiedottaminen

1. Kumpikin osapuoli

a) julkaisee viipymättä kaikki tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevat säädökset, määräykset, oikeudelliset päätökset, yleisesti sovellettaviksi tarkoitetut hallinnolliset päätökset, sopimusten vakioehdot, joista säädetään laissa tai asetuksessa ja jotka on otettu viitteiksi ilmoituksiin ja tarjouspyyntöasiakirjoihin, ja menettelyt sekä kaikkien näiden mahdolliset muutokset virallisessa sähköisessä julkaisussa tai paperijulkaisussa, jota levitetään laajasti ja joka on helposti yleisön saatavilla; ja

b) antaa näistä pyydettäessä selvityksen toiselle osapuolelle.

2. Kumpikin osapuoli luettelee liitteessä 9 olevassa 8 jaksossa

a) sähköiset julkaisut tai paperijulkaisut, joissa osapuoli julkaisee 1 kohdassa kuvatut tiedot;

b) sähköiset tai paperijulkaisut, joissa osapuoli julkaisee 162, 164 ja 171 artiklassa edellytetyt ilmoitukset; ja

c) niiden verkkosivujen osoitteet, joilla osapuoli julkaisee tehtyjä sopimuksia koskevat ilmoituksensa 171 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä kauppaan liittyviä kysymyksiä käsittelevälle yhteistyökomitealle kaikista muutoksista liitteessä 9 olevassa 8 jaksossa lueteltuihin tiedotusvälineisiinsä.

162 ARTIKLA

Ilmoitukset

Aiottua hankintaa koskeva ilmoitus

1. Hankintayksikkö julkaisee kunkin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan osalta aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen, paitsi 168 artiklassa tarkoitetuissa olosuhteissa.

Kaikkien ilmoitusten (aiottua hankintaa koskevien ilmoitusten, ilmoitusten tiivistelmien ja suunniteltua hankintaa koskevien ilmoitusten) on oltava suoraan saatavilla sähköisesti ja maksutta verkossa olevan keskitetyn palvelupisteen kautta. Ilmoitukset voidaan myös julkaista soveltuvassa paperijulkaisussa, jota levitetään laajasti, ja niiden on oltava helposti yleisön saatavilla ainakin ilmoituksessa ilmoitetun ajanjakson päättymiseen saakka.

Kumpikin osapuoli ilmoittaa asianmukaisen paperijulkaisun ja sähköisen julkaisun liitteessä 9 olevassa 8 jaksossa.

2. Jollei tässä luvussa muuta määrätä, kunkin aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen on sisällettävä seuraavat tiedot:

a) hankintayksikön nimi ja osoite ja muut tiedot, joita tarvitaan yhteyden ottamiseen hankintayksikköön ja kaikkien asiaankuuluvien hankintaan liittyvien asiakirjojen hankkimiseen, tarvittaessa myös niiden hintatiedot ja maksuehdot;

b) hankinnan kuvaus, joka sisältää muun muassa hankittavien tavaroiden tai palvelujen luonteen ja määrän tai, jos määrä ei ole tiedossa, arvioidun määrän;

c) jaksotettujen sopimusten osalta arvio aiottuja hankintoja koskevien ilmoitusten julkaisuajankohdasta, jos mahdollista;

d) mahdollisten optioiden kuvaus;

e) tavaroiden tai palvelujen toimittamisen aikataulu tai sopimuksen kesto;

f) käytettävä hankintamenetelmä ja tieto siitä, liittyykö menetelmään neuvotteluja tai sähköinen huutokauppa;

g) tarvittaessa osoite ja hankintaan osallistumista koskevien hakemusten viimeinen jättöpäivä;

h) tarjousten toimitusosoite ja viimeinen jättöpäivä;

i) kieli tai kielet, jolla tai joilla tarjoukset tai osallistumishakemukset voidaan jättää, jos ne voidaan jättää kielellä, joka ei ole hankintayksikön osapuolen virallinen kieli;

j) luettelo ja lyhyt kuvaus kaikista toimittajiin sovellettavista osallistumisedellytyksistä, mukaan lukien toimittajilta edellytettäviä asiakirjoja tai todistuksia koskevat vaatimukset, jollei tällaisia vaatimuksia ole ilmoitettu tarjouspyyntöasiakirjoissa, jotka on asetettu kaikkien kiinnostuneiden toimittajien saataville samanaikaisesti aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen kanssa;

k) toimittajien valintaperusteet ja mahdolliset rajoitukset niiden toimittajien määrään, jotka voivat jättää tarjouksen, jos hankintayksikkö aikoo 164 artiklan nojalla pyytää rajatun määrän edellytykset täyttäviä toimittajia jättämään tarjouksen; ja

l) maininta siitä, että hankinta kuuluu tämän luvun soveltamisalaan.

Ilmoituksen tiivistelmä

3. Hankintayksikkö julkaisee jokaisesta aiotusta hankinnasta helposti saatavilla olevan ilmoituksen tiivistelmän englanniksi samanaikaisesti, kun se julkaisee aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen. Ilmoituksen tiivistelmän on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) hankinnan kohde;

b) tarjousten viimeinen jättöpäivä tai, tapauksen mukaan, osallistumista tai kestoluetteloon sisällyttämistä koskevan hakemuksen viimeinen jättöpäivä; ja

c) osoite, josta hankinta-asiakirjoja voi pyytää.

Ilmoitus hankintasuunnitelmasta

4. Hankintayksiköitä kannustetaan julkaisemaan sähköisesti ja 8 jaksossa luetellussa paperijulkaisussa, jos se on käytössä, mahdollisimman aikaisin kunakin verovuonna ilmoitus tulevista hankintasuunnitelmista, jäljempänä ’ilmoitus hankintasuunnitelmasta’. Ilmoitus hankintasuunnitelmasta on julkaistava myös 8 jaksossa luetellun keskitetyn palvelupisteen verkkosivustolla. Ilmoituksessa hankintasuunnitelmasta olisi mainittava hankinnan kohde ja aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen suunniteltu julkaisupäivä tai -kausi.

5. Liitteessä 9 olevan 2 tai 3 jaksossa mainittu hankintayksikkö voi käyttää ilmoitusta hankintasuunnitelmasta ilmoituksena aiotusta hankinnasta, jos ilmoitus hankintasuunnitelmasta sisältää kaikki yksikön saatavilla olevat 3 kohdassa mainitut tiedot ja jos siinä pyydetään kiinnostuneita toimittajia ilmoittamaan hankintayksikölle kiinnostuksensa kyseistä hankintaa kohtaan.

Kumpikin osapuoli ilmoittaa asianmukaisen paperijulkaisun ja sähköisen julkaisun liitteessä 9 olevassa 8 jaksossa.

163 ARTIKLA

Osallistumisedellytykset

1. Hankintayksikkö rajaa hankintaan osallistumisen edellytykset niihin, jotka ovat välttämättömiä sen varmistamiseksi, että toimittajalla on oikeudelliset ja taloudelliset valmiudet sekä kaupalliset ja tekniset kyvyt toteuttaa asianomainen hankinta.

2. Vahvistaessaan osallistumisedellytykset hankintayksikkö ei saa

a) asettaa toimittajan hankintaan osallistumisen edellytykseksi sitä, että osapuolen hankintayksikkö on aiemmin myöntänyt kyseiselle toimittajalle yhden tai useamman sopimuksen, mutta se voi edellyttää asianmukaista aiempaa kokemusta, jos se on oleellista hankinnan vaatimusten täyttämiseksi; eikä

b) asettaa hankinnan edellytykseksi aiempaa kokemusta osapuolen alueella, mutta se voi tarvittaessa edellyttää aiemman, tietyissä ilmasto-oloissa tai topografisissa olosuhteissa hankitun kokemuksen osoittamista.

3. Arvioidessaan sitä, täyttääkö toimittaja osallistumisedellytykset, hankintayksikkö

a) arvioi toimittajan taloudellisia valmiuksia sekä kaupallisia ja teknisiä kykyjä tämän liiketoiminnan perusteella sekä hankintayksikön osapuolen alueella että sen ulkopuolella; ja

b) perustaa arvionsa edellytyksiin, jotka hankintayksikkö on etukäteen määrittänyt ilmoituksissa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa.

4. Jos on olemassa asiaa tukevia todisteita, osapuoli ja sen hankintayksiköt voivat hylätä toimittajan muun muassa seuraavin perustein:

a) konkurssi;

b) väärät ilmoitukset;

c) aiemmasta sopimuksesta tai aiemmista sopimuksista johtuvien oleellisten vaatimusten tai velvoitteiden täyttämisen merkittävä tai jatkuva laiminlyönti;

d) vakavista rikoksista tai muista vakavista rikkomuksista saadut lopulliset tuomiot;

e) ammatillinen laiminlyönti tai toiminta tai toiminnan puute, joka vaikuttaa haitallisesti toimittajan kaupalliseen luotettavuuteen;

f) verojen maksun laiminlyönti; tai

g) toimittaja on menettänyt osallistumiskelpoisuutensa 160 artiklan 9 kohdan mukaisesti.

164 ARTIKLA

Toimittajien kelpoisuuden vahvistaminen

Rekisteröintijärjestelmät ja kelpuuttamismenettelyt

1. Osapuoli ja sen hankintayksiköt voivat ylläpitää toimittajien rekisteröintijärjestelmää, johon kiinnostuneita toimittajia vaaditaan rekisteröitymään ja antamaan tiettyjä tietoja. Tässä tapauksessa osapuoli varmistaa, että kiinnostuneet toimittajat saavat rekisteröintijärjestelmää koskevat tiedot ja voivat pyytää rekisteröintiä milloin tahansa. Hankintayksikön tai muun toimittajien rekisteröintijärjestelmästä vastaavan viranomaisen on ilmoitettava kiinnostuneelle toimittajalle kohtuullisen ajan kuluessa pyynnön hyväksymistä tai hylkäämistä koskevasta päätöksestä. Jos pyyntö hylätään, päätös on perusteltava asianmukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että

a) sen hankintayksiköt pyrkivät yhtenäistämään kelpoisuusmenettelyjään; ja

b) sen hankintayksiköt pyrkivät yhtenäistämään rekisteröintijärjestelmiään, jos ne ylläpitävät tällaisia järjestelmiä.

3. Osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät ota käyttöön tai sovella mitään rekisteröintijärjestelmää tai kelpuuttamismenettelyä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti aiheutetaan tarpeettomia esteitä toisen osapuolen toimittajien osallistumiselle sen hankintamenettelyyn.

Valikoiva tarjouspyyntömenettely

4. Jos hankintayksikkö aikoo järjestää valikoivan tarjouspyyntömenettelyn, sen on

a) sisällytettävä aiottua hankintaa koskevaan ilmoitukseen ainakin 162 artiklan 3 kohdan a, b, f, g, j, k ja l alakohdan mukaiset tiedot ja pyydettävä toimittajia jättämään osallistumishakemus; ja

b) annettava tarjouskilpailun alkuun mennessä ainakin 162 artiklan 3 kohdan c–e, h ja i alakohdassa määritetyt tiedot edellytykset täyttäville toimittajille, joille se antaa ilmoituksen 166 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

5. Hankintayksikkö sallii kaikkien edellytykset täyttävien toimittajien osallistua tiettyyn hankintaan, ellei se ilmoita aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa rajoituksista niiden toimittajien määrään, jotka saavat jättää tarjouksen, eikä perusteita rajoitetun toimittajamäärän valitsemiselle. Tarjouspyyntö on osoitettava sellaiselle määrälle toimittajia, joka on tarpeen tosiasiallisen kilpailun varmistamiseksi.

6. Jos tarjouspyyntöasiakirjoja ei julkaista 4 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen julkaisupäivästä alkaen, hankintayksikön on varmistettava, että kyseiset asiakirjat asetetaan samanaikaisesti kaikkien 5 kohdan mukaisesti valittujen edellytykset täyttävien toimittajien saataville.

Kestoluettelot

7. Hankintayksikkö voi ylläpitää toimittajien kestoluetteloa sillä edellytyksellä, että ilmoitus, jolla kiinnostuneita toimittajia pyydetään hakemaan sisällyttämistä luetteloon

a) julkaistaan vuosittain; ja

b) jos luettelo julkaistaan sähköisesti, se on saatavilla jatkuvasti

8 jaksossa luetellulla soveltuvalla sähköisellä välineellä.

8. Edellä olevassa 7 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on sisällytettävä

a) kuvaus niistä tavaroista tai palveluista tai niiden luokista, joita varten luetteloa voidaan käyttää;

b) osallistumisedellytykset, jotka toimittajien on täytettävä luetteloon sisällyttämiseksi, sekä menetelmät, joita hankintayksikkö käyttää varmentaakseen, että toimittaja täyttää edellytykset;

c) hankintayksikön nimi ja osoite ja muut tiedot, joita tarvitaan yhteydenottoon hankintayksikköön ja kaikkien luetteloon liittyvien merkityksellisten asiakirjojen hankkimiseen;

d) luettelon voimassaoloaika ja sen voimassaolon uudistamis- tai päättämistapa tai, jos voimassaoloaikaa ei mainita, ilmoitus siitä, miten luettelon käytön päättämisestä ilmoitetaan; ja

e) maininta siitä, että luetteloa voidaan käyttää tämän luvun soveltamisalaan kuuluvassa hankinnassa.

9. Sen estämättä, mitä 7 kohdassa määrätään, hankintayksikkö voi, jos kestoluettelo on voimassa enintään kolme vuotta, julkaista 7 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen ainoastaan kerran luettelon voimassaoloajan alkaessa sillä edellytyksellä, että

a) ilmoituksessa mainitaan voimassaoloaika ja se, ettei muita ilmoituksia julkaista; ja

b) ilmoitus julkaistaan sähköisesti ja asetetaan jatkuvasti saataville sen voimassaolon ajan.

10. Hankintayksikön on annettava toimittajien hakea milloin tahansa sisällyttämistä kestoluetteloon, ja sen on sisällytettävä luetteloon kaikki edellytykset täyttävät toimittajat kohtuullisessa ajassa.

11. Jos toimittaja, joka ei sisälly kestoluetteloon, jättää kestoluetteloon perustuvaan hankintaan liittyvän osallistumishakemuksen ja kaikki vaadittavat asiakirjat 166 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen määräaikojen puitteissa, hankintayksikön on käsiteltävä hakemus. Hankintayksikkö ei saa hylätä toimittajaa hankintaa koskevasta käsittelystä sillä perusteella, että yksiköllä ei ole riittävästi aikaa käsitellä hakemusta, jollei ole kyse poikkeustapauksesta, jossa yksikkö ei hankinnan monitahoisuuden vuoksi kykene käsittelemään hakemusta tarjousten jättämiselle asetetussa määräajassa.

2 ja 3 jaksossa luetellut yksiköt

12. Liitteessä 9 olevassa 2 ja 3 jaksossa mainittu hankintayksikkö voi käyttää aiottua hankintaa koskevana ilmoituksena ilmoitusta, jossa toimittajia pyydetään hakemaan kestoluetteloon sisällyttämistä, edellyttäen, että

a) ilmoitus julkaistaan 7 kohdan mukaisesti ja se sisältää 8 kohdassa vaaditut tiedot, kaikki saatavilla olevat 162 artiklan 3 kohdassa vaaditut tiedot sekä maininnan siitä, että kyseinen ilmoitus on aiottua hankintaa koskeva ilmoitus tai että ainoastaan kestoluettelossa olevat toimittajat saavat tulevaisuudessa kestoluettelon piiriin kuuluvaa hankintaa koskevia ilmoituksia; ja

b) hankintayksikkö toimittaa viipymättä riittävästi tietoja toimittajille, jotka ovat ilmaisseet hankintayksikölle kiinnostuksensa tiettyä hankintaa kohtaan, jotta toimittajat voivat arvioida, ovatko ne kiinnostuneita hankinnasta, mukaan lukien kaikki saatavilla olevat lisätiedot, joita edellytetään 162 artiklan 3 kohdassa.

13. Liitteessä 9 olevassa 2 ja 3 jaksossa mainittu hankintayksikkö voi antaa toimittajan, joka on hakenut sisällyttämistä kestoluetteloon 10 kohdan mukaisesti, tehdä tarjouksen tietyssä hankinnassa, jos hankintayksiköllä on riittävästi aikaa tutkia, täyttääkö toimittaja osallistumisedellytykset.

14. Hankintayksikön on ilmoitettava viipymättä hankintaan liittyvän osallistumishakemuksen tai kestoluetteloon sisällyttämistä koskevan hakemuksen lähettäneelle toimittajalle hakemuksen perusteella tekemästään päätöksestä.

15. Jos hankintayksikkö hylkää toimittajan hankintaa koskevan osallistumishakemuksen tai kestoluetteloon sisällyttämistä koskevan hakemuksen, ei katso toimittajan enää täyttävän osallistumisedellytyksiä tai poistaa toimittajan kestoluettelosta, sen on ilmoitettava viipymättä asiasta toimittajalle ja toimitettava tälle pyynnöstä viipymättä kirjallinen selvitys päätöksen perusteluista.

165 ARTIKLA

Tekniset eritelmät ja tarjouspyyntöasiakirjat

Tekniset eritelmät

1. Hankintayksikkö ei laadi, ota käyttöön tai sovella teknisiä eritelmiä tai määrää vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, joiden tarkoituksena tai seurauksena aiheutetaan tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle.

2. Hankittavien tavaroiden tai palvelujen teknisistä eritelmistä määrätessään hankintayksikön on tarvittaessa

a) laadittava tekniset eritelmät tietoina käyttöominaisuuksista ja toimintavaatimuksista eikä niinkään mallina tai kuvailevina ominaisuuksina; ja

b) käytettävä teknisen eritelmän perustana osapuolen tunnustamia kansainvälisiä standardeja; muussa tapauksessa perustana on käytettävä kansallisia teknisiä määräyksiä, tunnustettuja kansallisia standardeja tai rakennusmääräyksiä.

3. Jos teknisissä eritelmissä käytetään mallia tai kuvailevia ominaisuuksia, hankintayksikön on tarvittaessa ilmoitettava, että se ottaa huomioon vastaavia tavaroita tai palveluja koskevat tarjoukset, jotka osoitetusti täyttävät hankintaa koskevat vaatimukset, esimerkiksi sisällyttämällä tarjouspyyntöasiakirjoihin maininta ”tai vastaava”.

4. Hankintayksikkö ei saa laatia teknisiä eritelmiä, joissa edellytetään tiettyä tavaramerkkiä tai toiminimeä, patenttia, tekijänoikeutta, mallia, tyyppiä, tiettyä alkuperää, valmistajaa tai toimittajaa tai viitataan niihin, paitsi jos hankintavaatimuksia ei voida muulla tavoin kuvata riittävän tarkasti tai selvästi ja edellyttäen, että hankintayksikkö tällaisissa tapauksissa sisällyttää tarjouspyyntöasiakirjoihin esimerkiksi maininnan ”tai vastaava”.

5. Hankintayksikkö ei saa pyytää eikä ottaa vastaan kilpailua rajoittavalla tavalla vaikuttavaa neuvontaa, jota voidaan käyttää tietyssä hankinnassa käytettävien teknisten eritelmien valmistelussa tai käyttöönotossa, henkilöltä, jolla voi olla kaupallista mielenkiintoa tätä hankintaa kohtaan.

6. Selvyyden vuoksi todetaan, että osapuoli ja sen hankintayksiköt saavat valmistella, ottaa käyttöön tai soveltaa teknisiä eritelmiä luonnonvarojen säilyttämisen tai ympäristönsuojelun edistämiseksi sillä edellytyksellä, että ne näin tehdessään toimivat tämän artiklan mukaisesti.

Osapuoli voi

a) sallia hankintaviranomaisten ottaa ympäristönäkökohdat ja sosiaaliset näkökohdat huomioon kaikissa hankintamenettelyn vaiheissa edellyttäen, että tällaiset näkökohdat ovat syrjimättömiä ja liittyvät kyseisen sopimuksen kohteeseen; ja

b) toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että sen ympäristö-, sosiaali- ja työlainsäädäntöä koskevia velvoitteita noudatetaan, mukaan lukien 10 luvun mukaiset velvoitteet.

Tarjouspyyntöasiakirjat

7. Hankintayksikkö asettaa toimittajien saataville tarjouspyyntöasiakirjat, joissa ilmoitetaan kaikki tiedot, jotka toimittajat tarvitsevat asianmukaisten tarjousten laatimista ja jättämistä varten. Asiakirjojen on sisällettävä täydellinen kuvaus seuraavista seikoista, jollei niitä ole esitetty jo aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa:

a) hankinta, mukaan lukien hankittavien tavaroiden tai palvelujen luonne ja määrä tai, jos määrä ei ole tiedossa, arvioitu määrä ja kaikki vaatimukset, kuten tekniset eritelmät, vaatimustenmukaisuuden arviointitodistus, suunnitelmat, piirustukset tai ohjeaineistot;

b) kaikki toimittajien osallistumisedellytykset sekä luettelo osallistumisedellytyksiin liittyvistä tiedoista ja asiakirjoista, jotka toimittajien on esitettävä;

c) kaikki arviointiperusteet, joita yksikkö soveltaa hankintasopimusta tehdessään, ja, ellei hinta ole ainoa arviointiperuste, arviointiperusteiden suhteellinen painoarvo;

d) todentamiseen ja salaamiseen liittyvät vaatimukset tai tietojen sähköiseen toimittamiseen liittyvät muut vaatimukset, jos hankintayksikkö toteuttaa hankinnan sähköisesti;

e) huutokaupan säännöt, mukaan lukien tarjousten arviointiperusteisiin liittyvien osatekijöiden yksilöinti, jos hankintayksikkö järjestää sähköisen huutokaupan;

f) tarjousten avaamistilaisuuden päivämäärä, kellonaika ja paikka sekä tarvittaessa tiedot henkilöistä, joilla on oikeus olla läsnä, jos tarjoukset avataan julkisesti;

g) kaikki muut ehdot, mukaan lukien maksuehdot ja rajoitukset, jotka koskevat tarjousten esittämistapaa, kuten sitä, onko ne esitettävä paperilla vai sähköisesti; ja

h) tavaroiden toimittamiselle tai palvelujen tarjoamiselle mahdollisesti asetetut määräajat.

8. Vahvistaessaan mahdollisia määräaikoja hankittavien tavaroiden toimittamiselle tai palvelujen tarjoamiselle hankintayksikkö ottaa huomioon muun muassa hankinnan monitahoisuuden, odotettavissa olevan alihankinnan osuuden sekä realistisen ajan, jonka tuotanto, varastosta otto ja tavaroiden kuljetus lähtöpaikasta tai palvelun tarjoaminen vaatii.

9. Aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa vahvistettuihin arviointiperusteisiin voivat sisältyä muun muassa hinta ja muut kustannustekijät, laatu, tekniset ansiot, ympäristöominaisuudet ja toimitusehdot.

10. Hankintayksikön on viipymättä

a) asetettava tarjouspyyntöasiakirjat saataville sen varmistamiseksi, että kiinnostuneilla toimittajilla on riittävästi aikaa asianmukaisten tarjousten jättämistä varten;

b) toimitettava pyynnöstä tarjouspyyntöasiakirjat kaikille kiinnostuneille toimittajille; ja

c) vastattava kaikkien kiinnostuneiden tai hankintaan osallistuvien toimittajien kaikkiin asianmukaisiin tietojen saantia koskeviin pyyntöihin edellyttäen, ettei kyseinen toimittaja saa näiden tietojen avulla etua muihin toimittajiin nähden.

Muutokset

11. Jos hankintayksikkö muuttaa aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai hankintaan osallistuville toimittajille annetuissa tarjouspyyntöasiakirjoissa vahvistettuja perusteita tai vaatimuksia tai muuttaa ilmoitusta tai tarjouspyyntöasiakirjoja tai julkaisee ne uudelleen, sen on toimitettava kirjallisesti kaikki tällaiset muutokset tai muutettu tai uudelleen julkaistu ilmoitus tai tarjouspyyntöasiakirjat

a) kaikille toimittajille, jotka ovat osallisina menettelyssä ajankohtana, jona tietoja muutetaan tai julkaistaan uudelleen, jos ne ovat yksikön tiedossa, ja muissa tapauksissa samalla tavalla kuin alkuperäiset tiedot; ja

b) riittävän aikaisin, jotta toimittajille jää aikaa tarvittaessa muuttaa tarjouksiaan ja toimittaa muutetut tarjoukset.

166 ARTIKLA

Määräajat

1. Hankintayksikkö antaa omien kohtuullisten tarpeidensa mukaisesti toimittajille riittävästi aikaa laatia ja toimittaa osallistumishakemukset ja asianmukaiset tarjoukset ottaen huomioon muun muassa

a) hankinnan luonteen ja monitahoisuuden;

b) odotettavissa olevan alihankinnan laajuuden; ja

c) vaadittavan ajan tarjousten toimittamiseen muilla kuin sähköisillä välineillä ulkomailla sijaitsevista ja kansallisista paikoista, jos ei käytetä sähköisiä välineitä.

Näiden määräaikojen, mukaan lukien määräaikojen mahdolliset pidennykset, on oltava samat kaikille hankinnasta kiinnostuneille tai hankintaan osallistuville toimittajille.

2. Valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä käyttävä hankintayksikkö vahvistaa osallistumishakemusten viimeisen jättöpäivän siten, että se ei lähtökohtaisesti ole aiemmin kuin 25 päivän kuluttua aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemispäivästä. Jos hankintayksikön asianmukaisesti osoittama tilanteen kiireellisyys vaikeuttaa tämän määräajan noudattamista, määräaika voidaan lyhentää vähintään kymmeneen päivään.

3. Jollei 4, 5, 7 ja 8 kohdan määräyksistä muuta johdu, hankintayksikön on vahvistettava tarjousten viimeinen jättöpäivä siten, että se on vähintään 40 päivän kuluttua siitä, kun

a) aiottua hankintaa koskeva ilmoitus on julkaistu, jos kyseessä on avoin tarjouspyyntömenettely; tai

b) hankintayksikkö ilmoittaa toimittajille, että niitä pyydetään jättämään tarjous, jos kyseessä on valikoiva tarjouspyyntömenettely, riippumatta siitä, käyttääkö hankintayksikkö kestoluetteloa.

4. Hankintayksikkö voi lyhentää tarjousten jättämisen määräajan vähintään 20 päivään, jos

a) hankintayksikkö on julkaissut suunniteltua hankintaa koskevan ilmoituksen 162 artiklan 4 kohdassa kuvatulla tavalla vähintään 40 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemista ja suunniteltua hankintaa koskeva ilmoitus sisältää seuraavat:

i) hankinnan kuvauksen;

ii) arvioidun päivämäärän, jolloin tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään jätettävä;

iii) maininnan siitä, että kiinnostuneiden toimittajien on ilmaistava hankintayksikölle kiinnostuksensa hankintaan;

iv) osoitteen, josta hankinta-asiakirjoja voi pyytää; ja

v) kaikki saatavilla olevat tiedot, joita 162 artiklan 2 kohdassa edellytetään aiottua hankintaa koskevalta ilmoitukselta;

b) hankintayksikkö ilmoittaa jaksotettujen sopimusten osalta aiottua hankintaa koskevassa ensimmäisessä ilmoituksessa, että seuraavissa ilmoituksissa esitetään tämän kohdan mukaiset määräajat tarjousten jättämiselle; tai

c) hankintayksikön asianmukaisesti osoittama tilanteen kiireellisyys vaikeuttaa tarjousten jättämiselle 3 kohdan mukaisesti asetetun määräajan noudattamista.

5. Hankintayksikkö voi lyhentää tarjousten jättämiselle 3 kohdan mukaisesti asetettua määräaikaa viidellä päivällä kaikissa seuraavissa tilanteissa:

a) aiottua hankintaa koskeva ilmoitus julkaistaan sähköisesti;

b) kaikki tarjouspyyntöasiakirjat ovat saatavilla sähköisesti aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisupäivästä alkaen; ja

c) hankintayksikkö hyväksyy tarjousten esittämisen sähköisesti.

6. Edellä olevan 5 kohdan soveltaminen yhdessä 4 kohdan kanssa ei saa missään tapauksessa johtaa siihen, että 3 kohdan mukaisesti tarjousten jättämiselle asetettua määräaikaa lyhennetään alle kymmeneen päivään aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisupäivästä.

7. Jos hankintayksikkö ostaa kaupallisia tavaroita tai palveluja tai niiden yhdistelmän, se voi lyhentää tarjousten jättämiselle 3 kohdan mukaisesti asetetun määräajan vähintään 13 päivään sillä edellytyksellä, että se julkaisee samaan aikaan sähköisesti sekä aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen että tarjouspyyntöasiakirjat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tämän artiklan määräyksiä. Jos hankintayksikkö hyväksyy kaupallisia tavaroita tai palveluja koskevien tarjousten esittämisen sähköisesti, se voi lyhentää 3 kohdan mukaisesti määritetyn määräajan vähintään kymmeneen päivään.

8. Jos liitteessä 9 olevassa 2 tai 3 jaksossa mainittu hankintayksikkö on valinnut kaikki edellytykset täyttävät toimittajat tai rajoitetun määrän niistä, hankintayksikkö ja valitut toimittajat voivat sopia keskenään määräajasta tarjousten jättämiselle. Jos sopimusta ei ole, määräaika on vähintään kymmenen päivää.

167 ARTIKLA

Neuvottelut

1. Osapuoli voi edellyttää, että sen hankintayksiköt käyvät tarjoajien kanssa neuvotteluja, jos

a) yksikkö on ilmaissut 162 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa aikomuksensa käydä neuvotteluja; tai

b) tarjousten arvioinnissa ilmenee, ettei yksikään tarjouksista ole aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa esitetyillä arviointiperusteilla selvästi edullisin.

2. Hankintayksikön on

a) varmistettava, että neuvotteluihin osallistuvien toimittajien mahdollinen poissulkeminen tehdään aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen arviointiperusteiden mukaisesti; ja

b) jos neuvottelut on saatettu päätökseen, ilmoitettava yleinen määräaika, johon mennessä jäljelle jääneiden hankintaan osallistuvien toimittajien on jätettävä uusi tai tarkistettu tarjous.

168 ARTIKLA

Suljettu tarjouspyyntömenettely

1. Edellyttäen, että hankintayksikkö ei käytä tätä määräystä toimittajien välisen kilpailun välttämiseksi tai tavalla, jolla syrjitään toisen osapuolen toimittajia tai suojellaan kotimaisia toimittajia, hankintayksikkö voi käyttää suljettua tarjouspyyntömenettelyä ja olla soveltamatta 162–164 artiklaa, 165 artiklan 7–11 kohtaa ja 166, 167, 169 ja 170 artiklaa seuraavin edellytyksin:

a) jos

i) yhtään tarjousta ei ole jätetty tai yksikään toimittaja ei ole pyytänyt osallistumista;

ii) yhtään tarjouspyyntöasiakirjojen olennaiset vaatimukset täyttävää tarjousta ei ole jätetty;

iii) yksikään toimittaja ei ole täyttänyt osallistumisedellytyksiä; tai

iv) toimitetut tarjoukset ovat olleet vilpillisiä;

edellyttäen, että tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjä vaatimuksia ei ole oleellisesti muutettu;

b) jos ainoastaan tietty toimittaja voi toimittaa tavarat tai palvelut ja varteenotettavia vaihtoehtoisia tai korvaavia tavaroita tai palveluja ei ole mistä tahansa seuraavasta syystä:

i) vaatimuksena on taideteos;

ii) kyse on patenttisuojasta, tekijänoikeuksista tai muista yksinoikeuksista; tai

iii) kilpailua ei ole teknisistä syistä;

c) jos kyseessä ovat tavaroiden tai palvelujen alkuperäisen toimittajan suorittamat, alkuperäiseen hankintaan sisältymättömät lisätoimitukset ja jos toimittajan vaihtaminen tällaisten lisätavaroiden tai -palvelujen osalta

i) ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä, joita ovat muun muassa vaatimukset korvattavuudesta tai yhteentoimivuudesta sellaisten olemassa olevien laitteiden, ohjelmistojen, palvelujen tai laitteistojen kanssa, jotka on hankittu osana alkuperäistä hankintaa; ja

ii) aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten olennaista päällekkäisyyttä hankintayksikölle;

d) vain kun tämä on ehdottoman välttämätöntä, jos tavaroita tai palveluja ei hankintayksiköllä ennalta arvaamattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi ole voitu hankkia tarpeeksi ajoissa avointa tai valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä noudattaen;

e) jos tavarat hankitaan perushyödykemarkkinoilta;

f) jos hankintayksikkö hankkii prototyypin tai uuden tavaran tai palvelun, joka on kehitetty sen pyynnöstä tietyn tutkimus- tai koetoimintaa, selvitystyötä tai alkuperäiskehittelyä koskevan sopimuksen osana ja sitä varten. Uuden tavaran tai palvelun alkuperäiskehittelyyn voi kuulua rajoitettua tuotantoa tai tarjontaa kenttäkokeiden tulosten saamiseksi ja sen osoittamiseksi, että tavara tai palvelu soveltuu sarjatuotantoon tai -tarjontaan hyväksyttävien laatustandardien mukaisesti, mutta siihen ei kuulu sarjatuotanto tai -tarjonta kaupallisen kannattavuuden saavuttamiseksi tai tutkimus- ja kehittelykulujen kattamiseksi;

g) jos kyse on hankinnasta poikkeuksellisen edullisissa olosuhteissa, jotka liittyvät vain erittäin lyhytaikaisesti ilmenevään epätavalliseen tilanteeseen, kuten selvitystilaan, konkurssipesän hallintoon tai konkurssiin, mutta ei tavanomaisesta hankinnasta vakituisilta toimittajilta; tai

h) jos sopimus tehdään suunnittelukilpailun voittajan kanssa sillä edellytyksellä, että

   i) kilpailu on järjestetty noudattaen tämän luvun periaatteita, erityisesti aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemisen osalta; ja

   ii) riippumaton tuomaristo arvioi osallistujat suunnittelusopimuksen tekemiseksi voittajan kanssa.

2. Hankintayksikkö laatii kirjallisen kertomuksen jokaisesta 1 kohdan mukaisesti tehdystä sopimuksesta. Kertomus sisältää hankintayksikön nimen, hankittujen tavaroiden tai palvelujen arvon ja laadun sekä selvityksen 1 kohdassa tarkoitetuista olosuhteista ja edellytyksistä, jotka oikeuttavat suljetun tarjouspyyntömenettelyn käytön.

169 ARTIKLA

Sähköiset huutokaupat

Jos hankintayksikkö aikoo toteuttaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan sähköistä huutokauppaa käyttäen, sen on toimitettava jokaiselle osallistujalle ennen sähköisen huutokaupan aloittamista

a) tiedot automaattisesta arviointimenettelystä, joka perustuu tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyihin arviointiperusteisiin ja jota käytetään huutokaupassa tarjousten automaattisessa järjestykseen asettamisessa tai niiden järjestyksen muuttamisessa, ja siihen kuuluvista matemaattisista kaavoista;

b) osallistujan tarjouksen alustavan arvioinnin tulokset, jos sopimus myönnetään edullisimman tarjouksen perusteella; ja

c) kaikki muut huutokaupan toteuttamisen kannalta oleelliset tiedot.

170 ARTIKLA

Tarjousten käsittely ja sopimusten tekeminen

Tarjousten käsittely

1. Hankintayksikön on otettava kaikki tarjoukset vastaan, avattava ne ja käsiteltävä niitä sellaisia menettelyjä noudattaen, joilla taataan hankintaprosessin oikeudenmukaisuus ja puolueettomuus sekä tarjousten luottamuksellisuus.

2. Hankintayksikkö ei saa rangaista toimittajaa, jonka tarjous vastaanotetaan tarjousten vastaanottamiselle vahvistetun määräajan jälkeen, jos viive johtuu pelkästään hankintayksikön käsittelyvirheestä.

3. Jos hankintayksikkö antaa toimittajalle mahdollisuuden korjata tahattomat muotovirheet tarjousten avaamisen ja sopimuksen myöntämisen välisenä aikana, sen on annettava sama mahdollisuus kaikille tarjousmenettelyyn osallistuville toimittajille.

Sopimusten tekeminen

4. Jotta tarjous voidaan ottaa huomioon sopimusta tehtäessä, se on toimitettava kirjallisesti ja sen on tarjouksia avattaessa oltava ilmoitusten ja tarjouspyyntöasiakirjojen oleellisten vaatimusten mukainen, osallistumisedellytykset täyttävän toimittajan tarjous.

5. Jollei hankintayksikkö päätä, että sopimuksen myöntäminen ei ole yleisen edun mukaista, sen on myönnettävä sopimus sellaiselle toimittajalle, jonka se on todennut kykenevän täyttämään sopimuksen ehdot ja jonka tarjous on ainoastaan ilmoituksissa ja tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen arviointiperusteiden perusteella

a) kokonaisuutena edullisin; tai

b) hinnaltaan alhaisin, jos hinta on yksinomainen arviointiperuste.

6. Jos hankintayksikkö saa tarjouksen, jonka hinta on epätavallisen alhainen muiden tarjousten hintaan verrattuna, se voi varmistaa toimittajalta, että tämä täyttää osallistumisehdot ja pystyy täyttämään sopimusehdot. Hankintayksikkö voi myös tarkistaa, onko toimittaja saanut tukia. Tässä tapauksessa tarjous voidaan hylätä pelkästään tällä perusteella, ellei toimittaja pysty osoittamaan hankintayksikön asettamassa riittävässä määräajassa, että tuki on myönnetty tässä sopimuksessa säädettyjen tukia koskevien sääntöjen mukaisesti.

7. Hankintayksikkö ei saa käyttää optioita, peruuttaa hankintaa tai muuttaa tehtyjä sopimuksia kiertääkseen tämän luvun mukaisia velvoitteitaan.

8. Kumpikin osapuoli säätää pääsääntöisesti odotusajasta sopimuksen myöntämisen ja tekemisen välillä, jotta hylätyillä tarjoajilla on riittävästi aikaa tarkastella sopimuksen myöntämistä koskevaa päätöstä ja riitauttaa se.

171 ARTIKLA

Hankintatietojen avoimuus

Tiedotus toimittajille

1. Hankintayksikön on ilmoitettava menettelyyn osallistuville toimittajille sopimuksen myöntämistä koskevista päätöksistään viipymättä ja toimittajan pyynnöstä kirjallisesti. Jollei 172 artiklan 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, hankintayksikön on pyynnöstä toimitettava menettelyn hävinneelle toimittajalle selvitys syistä, joiden vuoksi hankintayksikkö ei valinnut sen tarjousta, ja esitettävä valitun toimittajan tarjouksen suhteelliset edut.

Sopimuksen myöntämistä koskevien tietojen julkaiseminen

2. Hankintayksikön on viimeistään 72 päivän kuluttua kunkin tämän luvun soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen tekemisestä julkaistava ilmoitus liitteessä 9 olevassa 8 jaksossa luetellussa soveltuvassa paperijulkaisussa tai sähköisessä julkaisussa. Jos yksikkö julkaisee ilmoituksen ainoastaan sähköisessä julkaisussa, tietojen on oltava helposti saatavilla kohtuullisen ajan. Ilmoituksen on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) hankittavien tavaroiden tai palvelujen kuvaus;

b) hankintayksikön nimi ja osoite;

c) valitun toimittajan nimi ja osoite;

d) valitun tarjouksen arvo tai sopimuksen myöntämisessä huomioon otettujen tarjousten korkein ja alhaisin arvo;

e) sopimuksen tekopäivä; ja

f) käytetty hankintamenetelmä ja, jos käytettiin 168 artiklan mukaista suljettua tarjouspyyntömenettelyä, kuvaus sen käyttöön oikeuttaneista olosuhteista.

Asiakirjojen säilyttäminen, kertomukset ja sähköinen jäljitettävyys

3. Jokaisen hankintayksikön on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan sopimuksen tekopäivästä lähtien

a) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin liittyviä tarjouspyyntömenettelyjä ja sopimusten tekemistä koskevat asiakirjat ja kertomukset, mukaan lukien 168 artiklassa vaaditut kertomukset; ja

b) tiedot, joilla varmistetaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sähköisesti toteutetun hankinnan asianmukainen jäljitettävyys.

172 ARTIKLA

Tietojen julkistaminen

Tiedotus osapuolille

1. Osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä viipymättä kaikki tiedot, joita tarvitaan sen arvioimiseksi, onko hankinta toteutettu oikeudenmukaisesti, puolueettomasti ja tämän luvun mukaisesti, mukaan lukien tiedot valitun tarjouksen erityispiirteistä ja sen suhteellisista eduista. Jos tietojen antaminen vaarantaisi kilpailun tulevien tarjouspyyntömenettelyjen yhteydessä, tiedot vastaanottava osapuoli ei saa luovuttaa niitä millekään toimittajalle muuten kuin neuvoteltuaan asiasta tiedot antaneen osapuolen kanssa ja saatuaan tämän suostumuksen.

Tietojen salassapito

2. Sen estämättä, mitä muualla tässä luvussa määrätään, osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät saa antaa millekään toimittajalle tietoja, jotka saattaisivat vaarantaa toimittajien välisen tasapuolisen kilpailun.

3. Tämän sopimuksen määräyksiä ei voida tulkita siten, että osapuolen, sen hankintayksiköt, viranomaiset ja muutoksenhakuelimet mukaan lukien, edellytettäisiin luovuttavan luottamuksellisia tietoja, jos luovuttaminen

a) haittaisi lainvalvontaa;

b) saattaisi vaarantaa toimittajien välisen tasapuolisen kilpailun;

c) vaarantaisi tiettyjen henkilöiden perustellut kaupalliset edut, teollis- ja tekijänoikeuksien suoja mukaan lukien; tai

d) olisi muutoin yleisen edun vastaista.

Tilastotietojen vaihto

4. Kumpikin osapuoli asettaa toisen osapuolen saataville tilastotietoja kahdenvälisistä julkisista hankinnoista vuosittain.

173 ARTIKLA

Muutoksenhakumenettelyt

1. Kumpikin osapuoli tarjoaa käyttöön nopean, tehokkaan, läpinäkyvän ja syrjimättömän hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhakumenettelyn, jonka avulla toimittaja voi valittaa

a) tämän luvun rikkomisesta; tai

b) siitä, että tämän luvun täytäntöönpanoa koskevia osapuolen toimenpiteitä ei ole noudatettu, jos toimittajalla ei ole oikeutta valittaa tämän luvun rikkomisesta suoraan osapuolen lainsäädännön nojalla

tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sellaisen hankinnan yhteydessä, johon liittyy tai on liittynyt toimittajan etu. Kaikkia valituksia koskevat menettelysäännöt on esitettävä kirjallisesti ja asetettava yleisesti saataville.

2. Jos toimittaja on tehnyt valituksen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sellaisen hankinnan yhteydessä, johon liittyvä etu hänellä on tai on ollut, 1 kohdassa tarkoitetusta rikkomisesta tai laiminlyönnistä, hankinnan toteuttavan hankintayksikön osapuoli kannustaa yksikköä ja toimittajaa ratkaisemaan asian neuvottelemalla. Hankintayksikön on käsiteltävä jokainen valitus puolueettomasti ja kohtuullisessa ajassa tavalla, joka ei vaikuta toimittajan osallistumiseen meneillään oleviin tai tuleviin hankintoihin tai oikeuteen pyytää hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhakumenettelyn mukaisia korjaavia toimenpiteitä.

3. Kullekin toimittajalle on annettava valituksen valmistelua ja jättämistä varten riittävästi aikaa, kuitenkin vähintään kymmenen päivää siitä ajankohdasta luettuna, jolloin valituksen peruste tuli toimittajan tietoon tai sen olisi kohtuullisesti katsoen pitänyt tulla tämän tietoon.

4. Kumpikin osapuoli perustaa tai nimeää vähintään yhden puolueettoman hallinto- tai oikeusviranomaisen, joka on riippumaton sen hankintayksiköistä ja ottaa vastaan ja tutkii valitukset, jotka toimittajat tekevät tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien hankintojen yhteydessä.

5. Jos muu elin kuin 4 kohdassa tarkoitettu viranomainen tutkii valituksen ensin, osapuoli varmistaa, että toimittaja voi valittaa alkuperäisestä päätöksestä puolueettomalle hallinto- tai oikeusviranomaiselle, joka on riippumaton siitä hankintayksiköstä, jonka hankintaa valitus koskee.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sellaisen muutoksenhakuelimen ratkaisuihin, joka ei ole tuomioistuin, voidaan kohdistaa oikeudellinen uudelleentarkastelu, tai että se noudattaa menettelyjä, joiden mukaan

a) hankintayksikkö vastaa valitukseen kirjallisesti ja luovuttaa muutoksenhakuelimelle kaikki tarvittavat asiakirjat;

b) menettelyn osapuolilla on oikeus tulla kuulluksi ennen kuin muutoksenhakuelin tekee valituksesta päätöksen;

c) menettelyn osapuolilla on oikeus edustajaan ja avustajaan;

d) kaikki käsittelyt ovat menettelyn osapuolille avoimia;

e) menettelyn osapuolilla on oikeus pyytää, että käsittelyt järjestetään julkisesti ja että läsnä voi olla todistajia; ja

f) muutoksenhakuelin antaa päätöksensä tai suosituksensa kohtuullisessa ajassa kirjallisina ja liittää niihin selostuksen kunkin päätöksen tai suosituksen perusteluista.

7. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joilla mahdollistetaan

a) pikaiset väliaikaiset toimenpiteet, jotta toimittaja voi säilyttää mahdollisuutensa osallistua hankintaan. Tällaiset väliaikaiset toimenpiteet voivat johtaa hankintamenettelyn keskeyttämiseen. Menettelyissä voidaan sallia se, että asianomaisten etujen, myös yleisen edun, kannalta merkittävät kielteiset seuraukset voidaan ottaa huomioon päätettäessä olisiko tällaisia toimenpiteitä sovellettava. Jos asiassa ei ryhdytä toimenpiteisiin, perustelut siihen on ilmoitettava kirjallisesti; ja

b) korjaava toimenpide tai korvaus kärsitystä menetyksestä tai vahingosta, jos muutoksenhakuelin on todennut 1 kohdassa tarkoitetun rikkomisen tai laiminlyönnin tapahtuneen; korvaus voi rajoittua joko tarjouksen valmisteluun liittyviin kustannuksiin tai valitukseen liittyviin kustannuksiin tai molempiin.

174 ARTIKLA

Soveltamisalan muutokset ja oikaisut

1. Osapuoli voi ehdottaa liitteen 9 muuttamista tai oikaisemista niiden määräysten osalta, joissa määritellään soveltamisalaan kuuluva hankinta.

Muutokset

2. Osapuolen, joka aikoo ehdottaa muutosta liitteeseen 9, on

a) annettava toiselle osapuolelle kirjallinen ilmoitus; ja

b) sisällytettävä ilmoitukseen ehdotus toista osapuolta koskevista asianmukaisista korvaavista muutoksista, jotta soveltamisalan taso vastaisi muutosta edeltänyttä tilannetta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdan b alakohdassa määrätään, osapuolen ei tarvitse esittää korvaavia muutoksia, jos muutos koskee hankintayksikköä, jonka osalta osapuoli on tosiasiallisesti luopunut määräys- tai vaikutusvallastaan.

4. Toisen osapuolen on esitettävä kirjallinen vastalause 45 päivän kuluessa 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta, jos se kiistää, että

a) edellä olevan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti ehdotettu mukautus on riittävä, jotta säilytetään yhteisesti sovittua soveltamisalaa vastaava taso; tai

b) muutos koskee yksikköä, jonka osalta osapuoli on tosiasiallisesti luopunut määräys- tai vaikutusvallastaan 3 kohdan mukaisesti.

Jos toinen osapuoli ei ole esittänyt vastalausetta määräajassa, sen katsotaan hyväksyneen mukautuksen tai muutoksen.

Oikaisut

5. Seuraavia liitteen 9 muutoksia pidetään puhtaasti muodollisina oikaisuina edellyttäen, että ne eivät vaikuta tässä luvussa määrättyyn yhteisesti sovittuun soveltamisalaan:

a) hankintayksikön nimen muutos;

b) kahden tai useamman liitteessä 9 mainitun hankintayksikön sulautuminen; ja

c) liitteessä 9 mainitun hankintayksikön jakautuminen kahdeksi tai useammaksi hankintayksiköksi, jotka kaikki lisätään samassa liitteessä 9 lueteltuihin hankintayksiköihin.

Tällaisen muodollisen oikaisun tekevä osapuoli ei ole velvollinen ehdottamaan korvaavia mukautuksia.

6. Kumpikin osapuoli antaa toiselle osapuolelle ilmoituksen liitteeseen 9 ehdotetuista oikaisuista kahden vuoden välein tämän sopimuksen tultua voimaan.

7. Osapuoli voi 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ilmoittaa kirjallisesti toiselle osapuolelle vastustavansa ehdotettua oikaisua. Kun osapuoli esittää vastaväitteen, sen on perusteltava, miksi se katsoo, että ehdotettu oikaisu ei ole 5 kohdan mukainen, ja kuvailtava ehdotetun oikaisun vaikutus yhteisesti sovittuun soveltamisalaan, josta sopimuksessa määrätään. Jos kirjallista vastalausetta ei esitetä 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, toisen osapuolen katsotaan hyväksyneen ehdotetun oikaisun. Toinen osapuoli voi pyytää kirjallisesti lisäaikaa ehdotettujen oikaisujen tarkastelua varten, jos ehdotetut muutokset edellyttävät tietojen tarkistamista tai lisäselvennyksiä ehdotuksen tehneeltä osapuolelta.

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

8. Jos toinen osapuoli vastustaa ehdotettua muutosta tai oikaisua, osapuolet pyrkivät ratkaisemaan asian neuvottelemalla. Jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen 60 päivän kuluessa vastalauseen vastaanottamisesta, osapuoli, joka haluaa muuttaa tai oikaista liitettä 9, voi turvautua tämän sopimuksen mukaiseen riitojenratkaisumenettelyyn.

175 ARTIKLA

Institutionaaliset määräykset

Kauppakokoonpanossa kokoontuva yhteistyökomitea käsittelee osapuolen pyynnöstä tämän luvun täytäntöönpanoon ja toimintaan liittyviä kysymyksiä, kuten:

a) liitteen 9 muuttamista, oikaisemista tai tarkistamista;

b) tämän luvun toimintaan liittyviä seikkoja;

c) muita julkisiin hankintoihin liittyviä seikkoja.

10 LUKU

KAUPPA JA KESTÄVÄ KEHITYS

176 ARTIKLA

Taustaa ja tavoitteet

1. Osapuolet palauttavat mieleen YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin Agenda 21 -asiakirjan vuodelta 1992, ILO:n julistuksen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista vuodelta 1998, YK:n talous- ja sosiaalineuvoston ministerikokouksen antaman julistuksen täystyöllisyydestä ja ihmisarvoisesta työstä vuodelta 2006, ILO:n julistuksen sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta vuodelta 2008 sekä YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman vuodelta 2015 ja sen kestävän kehityksen tavoitteet.

2. Osapuolet tunnustavat, että taloudellinen kehitys, sosiaalinen kehitys ja ympäristönsuojelu ovat toisistaan riippuvaisia ja toinen toistaan vahvistavia kestävän kehityksen osatekijöitä. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa edistämään kansainvälisen kaupan ja investointien kehittämistä siten, että se edistää kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamista erityisesti niiden monenvälisten työhön ja ympäristöön liittyvien sitoumusten mukaisesti.

177 ARTIKLA

Oikeus sääntelyyn ja suojelun tasot

1. Osapuolet tunnustavat kummankin osapuolen oikeuden määrittää kestävää kehitystä koskevat toimintapolitiikkansa ja painopisteensä, vahvistaa asianmukaiseksi katsomansa oman ympäristönsuojelun ja työsuojelun tasonsa sekä hyväksyä tai muuttaa tätä alaa koskevaa lainsäädäntöään ja toimintapolitiikkaansa vastaavasti. Tällaisen suojan tason, lainsäädännön ja toimintapolitiikan on oltava johdonmukaista siihen nähden, että kumpikin osapuoli on sitoutunut 178 artiklassa tarkoitettuihin kansainvälisesti tunnustettuihin sopimuksiin ja normeihin.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan asiaa koskevassa lainsäädännössään ja toimintapolitiikassaan korkeatasoisen ympäristönsuojelun ja työsuojelun ja niiden edistämisen.

3. Osapuolet toteavat, että niiden on epäasianmukaista edistää kauppaa tai investointeja heikentämällä tai alentamalla ympäristö- tai työlainsäädäntönsä ja -normiensa tarjoamaa suojaa.

4. Osapuoli ei pyri edistämään kauppaa tai investointeja luopumalla tai poikkeamalla ympäristö- ja työlainsäädännöstään tai lyömällä laimin jatkuvalla tai toistuvalla toiminnalla tai toimimatta jättämisellä ympäristö- ja työlainsäädäntönsä tosiasiallista täytäntöönpanoa.

178 ARTIKLA

Monenväliset ympäristösopimukset ja työtä koskevat yleissopimukset

1. Osapuolet tunnustavat kansainvälisen ympäristöhallinnon ja -sopimusten merkityksen kansainvälisen yhteisön vastauksena ympäristöä koskeviin kestävän kehityksen haasteisiin sekä täyden ja tuottavan työllisyyden ja ihmisarvoisten työolojen aikaansaamisen merkityksen kaikille kestävän kehityksen keskeisinä tekijöinä.

2. Tässä yhteydessä ja ottaen huomioon 290–295 artiklan kumpikin osapuoli panee tehokkaasti täytäntöön ratifioimansa monenväliset ympäristösopimukset, mukaan lukien vuoden 2015 Pariisin ilmastosopimus ja New Yorkissa 9 päivänä toukokuuta 1992 tehty ilmastonmuutosta koskeva YK:n puitesopimus.

3. Ottaen huomioon 314 artiklan kumpikin osapuoli panee tosiasiallisesti täytäntöön kansainvälisesti tunnustetut työelämän perusnormit, sellaisina kuin ne on määritelty ILO:n keskeisissä yleissopimuksissa sekä muissa ILO:n yleissopimuksissa, jotka Uzbekistanin tasavalta ja Euroopan unioni ovat ratifioineet tahoillaan. Osapuolet pyrkivät ratifioimaan muut ILO:n ajantasaisiksi luokittelemat yleissopimukset ja pöytäkirjat. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön ja panee täytäntöön työterveyttä ja -turvallisuutta koskevia toimenpiteitä ja politiikkoja sekä pitää yllä tehokasta työsuojelutarkastusjärjestelmää, joka vastaa niitä ILO:n yleissopimuksia, joiden sopimuspuoli osapuoli on tai joiden sopimuspuoli osapuolesta saattaa tulla.

179 ARTIKLA

Kestävää kehitystä edistävä kauppa ja kestävää kehitystä edistävät investoinnit

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa tehostamaan kaupan myötävaikutusta kestävän kehityksen tavoitteeseen. Tämän mukaisesti ne edistävät yritysten yhteiskuntavastuuta ja vastuullisia liiketoimintakäytäntöjä, kauppaa ja investointeja ympäristöhyödykkeiden ja -palvelujen alalla sekä kestävän kehityksen takaavien järjestelmien, joita ovat esimerkiksi reilun ja eettisen kaupan järjestelmät ja ympäristömerkit, käyttöä.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja ja jakavat kokemuksia toimistaan, joilla edistetään kauppa-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkojen yhdenmukaisuutta ja keskinäistä tukea, sekä lisäävät vuoropuhelua ja yhteistyötä kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä, joita saattaa esiintyä kauppasuhteiden yhteydessä.

3. Tällaiseen vuoropuheluun ja yhteistyöhön otetaan mukaan merkityksellisiä sidosryhmiä, erityisesti työmarkkinaosapuolet, sekä muita kansalaisyhteiskunnan organisaatioita hyödyntäen 341 artiklan mukaista kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä.

180 ARTIKLA

Riitojen ratkaiseminen

Tämän osaston 14 luvun 250–254 artiklaa ei sovelleta tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin riitoihin. Tällaisissa riidoissa osapuolet keskustelevat toteutettavista asianmukaisista toimenpiteistä paneelin annettua 248 ja 249 artiklan mukaisesti loppuraporttinsa, jonka ne ottavat huomioon. Yhteistyökomitea seuraa tällaisten toimenpiteiden toteuttamista ja tarkastelee asian edistymistä muun muassa 179 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun mekanismin avulla.

11 LUKU

AVOIMUUS

181 ARTIKLA

Tavoite

Osapuolet ovat tietoisia siitä, millainen vaikutus niiden sääntely-ympäristöllä voi olla niiden väliseen kauppaan ja investointitoimintaan, ja tästä syystä osapuolet pyrkivät tarjoamaan talouden toimijoille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, ennakoitavan sääntely-ympäristön ja tehokkaat menettelyt.

182 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

a) ’hallinnollisella päätöksellä’ päätöstä, toimea tai toimenpidettä, jolla on yksittäisessä tapauksessa oikeusvaikutus tiettyyn henkilöön, tavaraan tai palveluun, ja määritelmä kattaa myös osapuolen lainsäädännössä edellytetyn hallinnollisen päätöksen tekemättä jättämisen;

b) ’asianomaisella henkilöllä’ ketä tahansa henkilöä, johon yleisesti sovellettava toimenpide saattaa vaikuttaa; ja

c) ’yleisesti sovellettavalla toimenpiteellä’ säädöksiä, määräyksiä, menettelyjä, hallinnollisia päätöksiä ja yleisesti sovellettaviksi tarkoitettuja oikeudellisia päätöksiä, jotka koskevat mitä tahansa tämän osaston soveltamisalaan kuuluvaa asiaa osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

183 ARTIKLA

Julkaiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun kyseessä on yleisesti sovellettava toimenpide, joka koskee mitä tahansa tämän osaston soveltamisalaan kuuluvaa asiaa, osapuoli:

a) julkaisee toimenpiteen viipymättä virallisesti nimetyn julkaisun kautta ja mahdollisuuksien mukaan sähköisessä muodossa tai asettaa sen muulla tavoin saataville siten, että kuka tahansa voi tutustua siihen;

b) antaa selvityksen toimenpiteen tavoitteesta ja perusteluista; ja

c) varaa lainsäädännön julkaisemisen ja voimaantulon välille riittävästi aikaa ainakin, jos toimenpide lisää talouden toimijoiden rasitetta, paitsi jos tämä ei ole mahdollista kiireellisyyden vuoksi. Tätä kohtaa ei sovelleta oikeudellisiin tai hallinnollisiin päätöksiin.

184 ARTIKLA

Tiedustelut

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai ylläpitää asianmukaisia järjestelyjä vastatakseen kenen tahansa tiedusteluihin, jotka koskevat jotakin tämän osaston soveltamisalaan kuuluvaa asiaa koskevia säädöksiä tai määräyksiä.

2. Toinen osapuoli antaa osapuolen pyynnöstä viipymättä tietoja ja vastaa kysymyksiin, jotka liittyvät voimassa tai kehitteillä oleviin säädöksiin tai määräyksiin, jotka koskevat mitä tahansa tämän osaston soveltamisalaan kuuluvaa asiaa.

185 ARTIKLA

Yleisesti sovellettavien toimenpiteiden toteuttaminen

1. Kumpikin osapuoli hallinnoi kaikkia tämän osaston soveltamisalaan kuuluviin asioihin liittyviä yleisesti sovellettavia toimenpiteitä objektiivisella, puolueettomalla ja kohtuullisella tavalla.

2. Soveltaessaan 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä toisen osapuolen tiettyihin henkilöihin, tavaroihin tai palveluihin yksittäisissä tapauksissa kumpikin osapuoli

a) pyrkii tarjoamaan menettelyn alkaessa henkilöille, joita hallinnollinen menettely välittömästi koskee, kohtuullisessa määräajassa lainsäädäntönsä mukaisesti menettelyn luonteen kuvauksen sisältävän selvityksen siitä oikeusviranomaisesta, jossa menettely on aloitettu, ja yleisen kuvauksen kyseisistä aiheista; ja

b) antaa henkilöille kohtuullisen mahdollisuuden esittää tosiseikkoja ja perusteluja kantansa tueksi ennen lopullista hallinnollista päätöstä, jos siihen on aikaa ja jos menettelyjen luonne ja yleinen etu sen sallivat.

186 ARTIKLA

Uudelleentarkastelu ja muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää voimassa oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyjä tämän osaston soveltamisalaan kuuluvaa asiaa koskevien hallinnollisten päätösten pikaista uudelleentarkastelua ja tarvittaessa oikaisua varten. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen muutoksenhaku- ja uudelleentarkastelumenettelyt toteutetaan sen tuomioistuimissa syrjimättömällä ja puolueettomalla tavalla. Näiden tuomioistuinten on oltava puolueettomia ja riippumattomia hallinnollisesta toimeenpanosta vastaavasta viranomaisesta, eikä niille saa koitua etua asian lopputuloksesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen osapuolilla on oikeus:

a) kohtuulliseen mahdollisuuteen tukea tai puolustaa kantojaan; ja

b) ratkaisuun, joka perustuu näyttöön ja esitettyihin asiakirjoihin tai, jos sen lainsäädäntö niin edellyttää, hallintoviranomaisen kokoamiin asiaan liittyviin asiakirjoihin.

3. Hallinnollisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen panee täytäntöön 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun päätöksen, jollei sen lainsäädännössä säädetystä muutoksenhausta tai uudelleentarkastelusta muuta johdu.

187 ARTIKLA

Suhde muihin lukuihin

Tämä luku ei rajoita tämän osaston muissa luvuissa vahvistettujen erityisten sääntöjen soveltamista.

12 LUKU

INVESTOINNIT JA PALVELUKAUPPA

1 JAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

188 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa luomaan paremmat olosuhteet investointien ja keskinäisen kaupan kehittämiselle ja määräävät tarvittavista järjestelyistä investointien ja palvelukaupan vastavuoroisten ehtojen parantamiseksi.

2. Osapuolet vahvistavat oikeutensa toteuttaa ja ottaa käyttöön alueillaan uutta sääntelyä oikeutettujen politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten kansanterveyden, sosiaalipalvelujen, julkisen koulutuksen, turvallisuuden, ympäristön, ilmastonmuutos mukaan lukien, tai yleisen moraalin suojelemiseksi, sosiaalista suojelua tai kuluttajansuojaa, yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa varten tai kulttuurisen monimuotoisuuden edistämiseksi ja suojelemiseksi.

3. Tätä lukua ei sovelleta toisen osapuolen työmarkkinoille pyrkiviä osapuolen luonnollisia henkilöitä koskeviin toimenpiteisiin eikä kansallisuutta tai kansalaisuutta, asumista tai työpaikkaa pysyvästi koskeviin toimenpiteisiin.

4. Tämän luvun määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta toimenpiteitä, joilla säännellään luonnollisten henkilöiden pääsyä sen alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan sen alueella, mukaan lukien toimenpiteet, joita tarvitaan sen rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja jotta varmistetaan luonnollisten henkilöiden asianmukainen liikkuminen rajojen yli, sillä edellytyksellä, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne mitätöisivät ne edut, joita toinen osapuoli saa tämän luvun nojalla, tai heikentäisivät kyseisiä etuja.[1]

5. Tätä lukua ei sovelleta sellaisiin osapuolten toimenpiteisiin, jotka koskevat valtion tai viraston toteuttamia tavaran tai palvelun hankintoja valtion tarpeisiin eikä kaupalliseen jälleenmyyntiin tai käytettäviksi tavaroiden tuotannossa tai palvelujen tarjonnassa kaupallista myyntiä varten, riippumatta siitä, onko kyseinen hankinta 9 luvussa tarkoitettu ’soveltamisalaan kuuluva hankinta’.

6. Tätä lukua ei sovelleta osapuolten myöntämiin tukiin tai avustuksiin, valtion tukemat lainat, takaukset ja vakuutukset mukaan lukien.

[1] Pelkästään sen seikan, että viisumi vaaditaan tiettyjen maiden luonnollisilta henkilöiltä mutta ei muiden maiden luonnollisilta henkilöiltä, ei katsota tekevän tyhjäksi tai heikentävän tähän lukuun perustuvia etuja.

7. Tätä lukua ei sovelleta

a) lentoliikennepalveluihin tai lentoliikenteen tukipalveluihin[1], lukuun ottamatta seuraavia:

   i) ilma-aluksen korjaus- ja huoltopalvelut;

   ii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;

   iii) maahuolintapalvelut; ja

   iv) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;

b) audiovisuaalisen alan palvelut;

c) sisävesiliikenne; ja

d) kansallinen meriliikenteen kabotaasi[2].

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että lentoliikennepalveluihin tai lentoliikenteen tukipalveluihin kuuluvat muun muassa seuraavat palvelut: ilmakuljetus, ilma-alusta käyttäen tarjottavat palvelut, joiden ensisijaisena tarkoituksena ei ole tavaroiden tai matkustajien kuljettaminen, kuten metsäpalojen torjuminen ilmasta, lentokoulutus, yleisölennätykset, lentolevitys, maanmittaus, kartoitus, valokuvaus, laskuvarjohyppääminen, purjelentokoneen hinaus, helikopterin käyttö hakkuissa ja rakennustöissä sekä muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut, sekä ilma-alusten vuokraus miehistöineen ja lentoaseman toimintapalveluineen.

[2] Euroopan unionin osalta tässä luvussa kansallinen meriliikenteen kabotaasi kattaa matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja samassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan lukien mannerjalusta Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä pidetään kabotaasina.

189 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

a) ’ilma-aluksen korjaus- ja huoltopalveluilla’ toimia, jotka on tehty ilma-alukseen tai sen osaan sen ollessa poissa liikenteestä ja jotka eivät sisällä niin sanottua linjahuoltoa;

b) ’julkista valtaa käytettäessä toteutetulla toiminnalla tai tarjotuilla palveluilla’ toteutettua toimintaa tai palveluja, joita ei toteuteta tai tarjota kaupallisesti eikä kilpaillen yhden tai useamman talouden toimijan kanssa;

c) ’tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää koskevilla palveluilla’ sellaisella automaattisella tietojenkäsittelyjärjestelmällä tuotettuja palveluja, joka sisältää tietoja lentoliikenteen harjoittajien aikatauluista, tarjonnasta, hinnoista ja hintasäännöistä ja jonka kautta voidaan tehdä varauksia tai toimittaa lippuja;

d) ’sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla yrityksellä’ osapuolen alueella toimivaa yritystä, jonka toisen osapuolen oikeushenkilö on sovellettavan lainsäädännön mukaisesti perustanut h alakohdan mukaisesti ja joka on jo perustettu tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tai sen jälkeen;

e) ’rajat ylittävällä palvelujen kaupalla’ palveluntarjontaa:

i) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle; tai

ii) osapuolen alueella toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle;

f) ’taloudellisella toiminnalla’ kaikkea luonteeltaan teollista, kaupallista tai ammatillista toimintaa tai käsityöläistoimintaa, mukaan lukien palvelujen tarjoaminen ja pois lukien julkista valtaa käytettäessä toteutettu toiminta;

g) ’yrityksellä’ oikeushenkilöä tai oikeushenkilön sivuliikettä tai edustustoimistoa;

h) ’sijoittautumisella’ oikeushenkilön perustamista tai hankkimista, myös osakkuuden kautta, tai oikeushenkilön sivuliikkeen tai edustustoimiston perustamista osapuolen alueelle pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi;

i) ’voimassa olevalla’ tai ’nykyisellä’ tämän sopimuksen allekirjoituspäivämääränä voimassa olevaa;

j) ’maahuolintapalveluilla’ lentoasemalla palkkio- tai sopimusperusteisesti tapahtuvaa seuraavien palvelujen tarjontaa: lentoyhtiön edustaminen, hallinto ja valvonta, matkustajien käsittely, matkatavaran käsittely, asematasopalvelut, ateriapalvelu, lentorahdin ja postin käsittely, ilma-aluksen polttoainehuolto, ilma-aluksen huolto ja siivous, pintakuljetukset sekä lentotoiminta, miehistön hallinto ja lentosuunnittelu; maahuolintapalveluihin eivät kuulu omahuolinta, turvallisuus, ilma-alusten korjaus ja huolto tai lentoaseman keskitetyn infrastruktuurin, kuten jäänpoistolaitteistojen, polttoaineen jakelujärjestelmien, matkatavaran käsittelyjärjestelmien ja lentoaseman sisäisten kiinteiden liikennejärjestelmien, hallinto tai käyttö;

k) ’oikeushenkilöllä’ sovellettavan lainsäädännön mukaan joko voiton tuottamiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa mitä tahansa oikeussubjektia, kuten yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia tai yhdistyksiä;

l) ’osapuolen oikeushenkilöllä’[1]

i) Euroopan unionissa:

A) Euroopan unionin tai vähintään yhden sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa[2] Euroopan unionin alueella; ja

B) Euroopan unionin ulkopuolelle sijoittautunutta meriliikenneyhtiötä, joka on Euroopan unionin jonkin jäsenvaltion luonnollisen henkilön määräysvallassa ja jonka alus on rekisteröity johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon ja purjehtii sen lipun alla;

---

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että tässä alakohdassa mainittuja meriliikenteen harjoittajia pidetään oikeushenkilöinä ainoastaan meriliikennepalvelujen tarjoamiseen liittyvän toimintansa osalta.

[2] Euroopan yhteisön perustamissopimusta koskevan WTO:lle antamansa ilmoituksen mukaisesti (asiakirja WT/REG39/1) Euroopan unioni katsoo, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklaan kirjattu käsite ’tosiasiallinen ja jatkuva yhteys’ jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion talouteen vastaa ’merkittävän liiketoiminnan’ käsitettä.

ii) Uzbekistanin tasavallassa:

A) Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa Uzbekistanin tasavallan alueella; ja

B) Uzbekistanin tasavallan ulkopuolelle sijoittautunutta meriliikenneyhtiötä, joka on Uzbekistanin tasavallan luonnollisen henkilön määräysvallassa ja jonka alus on rekisteröity Uzbekistanin tasavaltaan ja purjehtii sen lipun alla;

m) ’osapuolen toimenpiteellä’[1] tarkoitetaan toimenpidettä, jonka toteuttavat tai pitävät voimassa

i) keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelimet tai viranomaiset; ja

ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia;

n) ’osapuolen luonnollisella henkilöllä’

i) Euroopan unionin osalta jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaista jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti[2]; ja

ii) Uzbekistanin tasavallan osalta Uzbekistanin tasavallan kansalaista sen lainsäädännön mukaisesti;

---

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että ilmaisulla ’osapuolen toimenpiteet’ tarkoitetaan sellaisia l kohdan i ja ii alakohdassa lueteltujen tahojen toimenpiteitä, jotka toteutetaan tai pidetään voimassa ohjeistamalla, ohjaamalla tai valvomalla suoraan tai välillisesti muiden tahojen toimintaa näiden toimenpiteiden osalta.

[2] Euroopan unionissa ’osapuolen luonnollisen henkilön’ määritelmään sisältyvät myös Latvian tasavallassa pysyvästi asuvat luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole Latvian tasavallan tai minkään muun valtion kansalaisia mutta joilla on Latvian tasavallan lain nojalla oikeus saada kansalaisuudettoman henkilön passi (muukalaispassi).

o) ’toiminnalla’ yrityksen johtamista, hallintoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä ja myyntiä tai muunlaista luovuttamista;

p) ’lentoliikennepalvelujen myynnillä ja markkinoinnilla’ kyseisen lentoliikenteen harjoittajan mahdollisuuksia myydä ja markkinoida vapaasti lentoliikennepalvelujaan, mukaan lukien kaikki markkinoinnin osat, kuten markkinatutkimus, mainonta ja jakelu, mutta pois lukien lentoliikennepalvelujen hinnoittelu ja siihen sovellettavat ehdot;

q) ’palvelulla’ kaikkien alojen kaikkia palveluja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja;

r) ’palveluntarjoajalla’ henkilöä, joka aikoo tarjota tai tarjoaa palvelua.

190 ARTIKLA

Palveluja koskeva horisontaalinen rajoitus

1. Sen estämättä, mitä tämän luvun muissa määräyksissä määrätään, osapuolta ei pidä velvoittaa myöntämään GATS-sopimuksen kattamille aloille tai toimenpiteille suotuisampaa kohtelua kuin se, joka kyseisen osapuolen on GATS-sopimuksen nojalla myönnettävä kunkin palvelualan, alasektorin ja toimitusmuodon osalta. Tätä määräystä sovelletaan päivästä, joka on yksi kuukausi ennen osapuolen GATS-sopimuksen mukaisten eri velvoitteiden voimaantulopäivää.

2. Selvyyden vuoksi palvelujen osalta todetaan, että Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluettelot, mukaan lukien varaumat ja II artiklan poikkeuksia koskeva liite (luettelo suosituimmuuskohtelua koskevista poikkeuksista), sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

3. Selvyyden vuoksi todetaan, että ennen Uzbekistanin tasavallan liittymistä WTO:hon Uzbekistanin tasavallan erityissitoumusluettelo, mukaan lukien varaumat, on liitteissä 12-B, 12-C ja 12-D oleva luettelo.

191 ARTIKLA

Taloudellista yhdentymistä koskevat sopimukset

Tämän luvun mukaisesti myönnettyä kohtelua ei sovelleta kohteluun, jonka osapuoli myöntää sellaisen sopimuksen nojalla, jolla olennaisesti vapautetaan palvelukauppaa (mukaan lukien sijoittautuminen palvelujen alalla) ja joka täyttää GATS-sopimuksen V ja V bis artiklan perusteet, tai sellaisen sopimuksen nojalla, jolla olennaisesti vapautetaan sijoittautuminen muun taloudellisen toiminnan alalla ja joka täyttää samat kriteerit tällaisen toiminnan osalta.

192 ARTIKLA

Avoimuus ja luottamuksellisten tietojen luovuttaminen

1. Osapuoli vastaa viipymättä kaikkiin toisen osapuolen pyyntöihin saada yksityiskohtaisia tietoja kaikista sen yleisesti sovellettavista toimenpiteistä, mukaan lukien sijoittajien ja palveluntarjoajien toimilupia ja todistuksia koskevat normit ja perusteet sekä tiedot asianmukaisista sääntelyelimistä tai muista kansainvälisistä sopimuksista, jotka koskevat tämän luvun soveltamisalaan kuuluvia asioita tai vaikuttavat niihin. Kumpikin osapuoli perustaa yhden tai useamman tiedotuspisteen ja ilmoittaa toiselle osapuolelle sen yhteystiedot. Näiden tiedotuspisteiden on pyynnöstä annettava toisen osapuolen sijoittajille ja palveluntarjoajille yksityiskohtaisia tietoja kaikista tällaisista asioista.

2. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki yleisesti sovellettavat toimenpiteet, jotka liittyvät tai vaikuttavat tämän luvun toimintaan. Jos tällainen julkistaminen ei ole käytännössä mahdollista, tällaisia toimenpiteitä koskevat tiedot on asetettava muulla tavalla julkisesti saataville.

3. Tämän sopimuksen määräykset eivät velvoita osapuolta toimittamaan luottamuksellisia tietoja, joiden luovuttaminen estäisi lain noudattamisen tai olisi muutoin yleisen edun vastaista tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut.

2 JAKSO

SIJOITUKSET

193 ARTIKLA

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat osapuolen alueella sijoittautumiseen tai sellaiseen toimintaan taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi, jota toteuttavat:

a) toisen osapuolen oikeushenkilöt; ja

b) soveltamisalaan kuuluvat yritykset.

194 ARTIKLA

Suosituimmuuskohtelu ja kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen oikeushenkilöille ja soveltamisalaan kuuluville yrityksille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää samanlaisissa tilanteissa kolmannen maan oikeushenkilöille ja niiden yrityksille sijoittautumisen ja toiminnan osalta alueellaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloissa ja liitteessä 12-B esitettyjen varaumien soveltamista.

2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen oikeushenkilöille ja soveltamisalaan kuuluville yrityksille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää samanlaisissa tilanteissa omille oikeushenkilöilleen ja niiden yrityksille sijoittautumisen ja toiminnan osalta alueellaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloissa ja liitteessä 12-B esitettyjen varaumien soveltamista.

3. Edellä olevan 2 kohdan mukaisesti myönnetyllä kohtelulla tarkoitetaan:

a) Uzbekistanin tasavallan alue- tai paikallishallinnon tasolla kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallintotaso myöntää vastaavissa tilanteissa Uzbekistanin tasavallan oikeushenkilöille ja niiden yrityksille Uzbekistanin tasavallan alueella; ja

b) Euroopan unionin jäsenvaltion valtionhallinnon osalta tai jäsenvaltiossa kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen valtionhallinto myöntää samanlaisissa tilanteissa kyseisen jäsenvaltion oikeushenkilöille ja niiden yrityksille alueellaan.

4. Tämän artiklan ei saa tulkita velvoittavan osapuolta myöntämään toisen osapuolen oikeushenkilöille tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville yrityksille etuuskohtelua, joka on seurausta seuraavista:

a) kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehty kansainvälinen sopimus tai muu kokonaan tai pääosin verotukseen liittyvä kansainvälinen sopimus tai järjestely; tai

b) toimenpiteet, joilla tunnustetaan muun muassa luonnollisen henkilön tai yrityksen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavien toimi- ja muiden lupien tai todistusten normit tai perusteet tai GATS-sopimuksen rahoituspalveluja koskevan liitteen 3 kohdassa tarkoitetut vakavaraisuusvaatimukset.

5. Selvyyden vuoksi todetaan, että 1 kohdassa tarkoitettuun ’kohteluun’ eivät sisälly muissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätyt riitojenratkaisumenettelyt.

6. Selvyyden vuoksi todetaan, että osapuolen jonkin kolmannen maan kanssa tekemien muiden kansainvälisten sopimusten aineelliset määräykset eivät itsessään ole 1 kohdassa tarkoitettua kohtelua. Näiden määräysten mukaiset osapuolen toimet[1] voivat olla tällaista kohtelua ja näin ollen merkitä tämän artiklan rikkomista.

195 ARTIKLA

Ylempi johto ja hallitukset

Osapuoli ei saa vaatia soveltamisalaan kuuluvaa yritystä nimittämään pääjohtajiksi, johtajiksi tai hallituksen jäseniksi henkilöitä, joilla on tietty kansalaisuus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteessä 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloissa ja liitteessä 12-B lueteltujen varaumien soveltamista.

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että pelkästään se, että osapuoli saattaa kolmannen maan kanssa tehtyjen muiden kansainvälisten sopimusten aineelliset määräykset osaksi lainsäädäntöään siinä määrin kuin on tarpeen niiden saattamiseksi osaksi osapuolen oikeusjärjestystä, ei itsessään ole toimenpide.

196 ARTIKLA

Etujen kieltäminen

Osapuoli voi evätä tämän jakson mukaiset edut toisen osapuolen oikeushenkilöltä tai sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalta yritykseltä, jos epäävä osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen, ihmisoikeuksien suojelu mukaan lukien, ja

a) joilla kielletään liiketoimet kyseisen oikeushenkilön tai soveltamisalaan kuuluvan yrityksen kanssa; tai

b) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos tämän jakson mukaiset edut myönnettäisiin kyseiselle oikeushenkilölle tai soveltamisalaan kuuluvalle yritykselle, myös silloin kun toimenpiteillä kielletään liiketoimet sellaisen henkilön kanssa, joka omistaa niistä jommankumman tai jolla on määräysvalta niistä jompaankumpaan.

3 JAKSO

RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUKAUPPA

197 ARTIKLA

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat toisen osapuolen palveluntarjoajien rajat ylittävään palvelujen kauppaan.

198 ARTIKLA

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloon ja liitteeseen 12-C kirjattujen sitoumusten kattamilla aloilla toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää samanlaisissa tilanteissa omille palveluilleen ja palveluntarjoajilleen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 190 artiklan soveltamista.

2. Osapuoli voi täyttää 1 kohdan vaatimuksen myöntämällä toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille joko muodollisesti samanlaisen tai muodollisesti erilaisen kohtelun kuin se myöntää omille palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.

3. Muodollisesti samanlaisen tai erilaisen kohtelun katsotaan olevan vähemmän edullinen, jos se muuttaa kilpailuedellytyksiä osapuolen palvelujen tai palveluntarjoajien eduksi verrattuna toisen osapuolen palveluihin tai palveluntarjoajiin.

4. Tämän artiklan määräysten ei voida tulkita velvoittavan osapuolta korvaamaan luontaisia kilpailuhaittoja, jotka johtuvat asianomaisten palvelujen tai palveluntarjoajien ulkomaalaisuudesta.

199 ARTIKLA

Asteittainen vapauttaminen

1. Osapuolet pyrkivät tämän jakson mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet rajat ylittävän palvelukaupan mahdollistamiseksi asteittain ottaen huomioon osapuolten palvelualojen kehityksen.

2. Kauppakokoonpanossaan toimiva yhteistyökomitea antaa suosituksia 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi.

3. Osapuolet pyrkivät välttämään sellaisten toimenpiteiden hyväksymistä, jotka muuttavat rajat ylittävää palvelukauppaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltäneenä päivänä.

200 ARTIKLA

Etujen kieltäminen

Osapuoli voi evätä tämän jakson mukaiset edut toisen osapuolen palveluntarjoajalta, jos epäävä osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden, ihmisoikeuksien suojelu mukaan lukien, ylläpitämiseen liittyviä toimenpiteitä,

a) joilla kielletään liiketoimet kyseisen palveluntarjoajan kanssa; tai

b) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos tämän jakson mukaiset edut myönnettäisiin kyseiselle palveluntarjoajalle, myös silloin kun toimenpiteillä kielletään liiketoimet sellaisen henkilön kanssa, joka omistaa palveluntarjoajan tai jolla on määräysvalta siihen.

4 JAKSO

LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN MAAHANTULO JA TILAPÄINEN OLESKELU LIIKETOIMINTAA VARTEN

201 ARTIKLA

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat palvelujen tarjontaan seuraaviin luokkiin kuuluvien toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden osapuolen alueelle tulon ja osapuolen alueella tapahtuvan tilapäisen oleskelun kautta:

a) sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat;

b) sopimusperusteiset palveluntarjoajat; ja

c) yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät.

2. Niiltä osin kuin tässä jaksossa ei vahvisteta sitoumuksia sovelletaan edelleen osapuolen lainsäädännössä vahvistettuja kaikkia luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevia vaatimuksia, mukaan lukien määräyksiä, jotka koskevat oleskelun pituutta.

3. Sen estämättä, mitä tässä jaksossa määrätään, sovelletaan edelleen kaikkia osapuolten lainsäädännössä vahvistettuja vaatimuksia, jotka koskevat työtä ja sosiaaliturvatoimenpiteitä, myös vähimmäispalkkaa ja työehtosopimuksia koskevia sääntöjä.

4. Luonnollisten henkilöiden saapumista ja tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten koskevia sitoumuksia ei sovelleta tapauksiin, joissa saapumisen tai tilapäisen oleskelun tarkoituksena tai vaikutuksena on muuttaa työriidan tai johdon riidan tai näitä koskevien neuvotteluiden tulosta tai työllistää joku luonnollinen henkilö, joka on osallisena tällaisessa riidassa tai neuvottelussa.

5. Tässä jaksossa tarkoitetaan:

a) ’sijoittautumisen vuoksi matkustavilla liikematkustajilla’ luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät johtavassa asemassa osapuolen oikeushenkilössä ja jotka

   i) ovat vastuussa tällaisen oikeushenkilön yrityksen perustamisesta toisen osapuolen alueella;

   ii) eivät tarjoa palveluja eivätkä toteuta muuta taloudellista toimintaa kuin sitä, mitä kyseisen yrityksen sijoittautuminen edellyttää; ja

   iii) eivät saa korvausta toisen osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;

b) ’sopimusperusteisella palveluntarjoajalla’ luonnollista henkilöä, joka työskentelee muutoin kuin työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimiston kautta osapuolen oikeushenkilössä, joka ei ole sijoittautunut toisen osapuolen alueelle ja joka on tehnyt vilpittömässä mielessä palvelusopimuksen[1] palvelujen tarjoamisesta toisen osapuolen alueella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää tilapäistä läsnäoloa sen työntekijältä[2],

[1] Euroopan unionin osalta vilpittömässä mielessä tehty sopimus voidaan tehdä enintään 12 kuukauden ajaksi.

[2] Tässä b alakohdassa tarkoitetun palvelusopimuksen on oltava sen osapuolen lain vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

i) jotka ovat tarjonneet näitä palveluja oikeushenkilön työntekijöinä vähintään yhden vuoden ajan välittömästi ennen maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen päivämäärää;

ii) joilla on kyseisenä päivänä

A) Euroopan unionin luonnollisten henkilöiden osalta vähintään kolmen vuoden ja Uzbekistanin tasavallan luonnollisten henkilöiden osalta vähintään viiden vuoden työkokemus tehtäviin liittyvältä alalta;[1]

B) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava pätevyys;[2] ja

C) ammattipätevyys, jota vaaditaan lakisääteisesti kyseisen toiminnan harjoittamiseksi toisessa osapuolessa; ja

iii) jotka eivät saa korvausta toisen osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;

c) ’yrityksen sisäisesti siirretyillä työntekijöillä’ tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka

[1] Hankittu täysi-ikäisenä.

[2] Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai pätevyyttä hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, tämä osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

i) ovat olleet osapuolen jonkin oikeushenkilön tai sen sivuliikkeen palveluksessa tai osakkaana vähintään yhden vuoden ajan välittömästi ennen maahantuloa ja tilapäistä oleskelua toisen osapuolen alueella koskevan hakemuksen tekopäivää;

ii) asuvat toisen osapuolen alueen ulkopuolella hakemisajankohtana;

iii) on tilapäisesti siirretty sellaiseen oikeushenkilön yritykseen toisen osapuolen alueella, joka kuuluu lähettävän oikeushenkilön yritysryhmään tai on sen sivuliike, mukaan lukien sen edustustoimisto, tytäryhtiö, sivuliike tai emoyritys;[1] ja

iv) Euroopan unionin osalta kuuluvat seuraaviin ryhmiin:

A) johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti vastaavat yrityksen johtamisesta[2] ja joita valvovat tai neuvovat pääasiassa yrityksen hallitus tai osakkeenomistajat taikka näitä vastaavat tahot, ja joiden tehtäviin kuuluvat vähintään seuraavat:

1) yrityksen, sen osaston tai alaosaston johtaminen;

2) muun valvonta-, asiantuntija- tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työn ohjaus ja valvonta; ja

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että johtajia ja asiantuntijoita saatetaan vaatia osoittamaan, että heillä on siinä oikeushenkilössä tarvittava ammattipätevyys ja kokemus, johon heidät siirretään.

[2] Selvennyksenä todetaan, että vaikka johtajat tai johtohenkilöstö eivät suoraan suorita tehtäviä, jotka koskevat palvelujen tosiasiallista tarjoamista, tämä ei estä heitä edellä kuvattujen työtehtäviensä yhteydessä suorittamasta tehtäviä, jotka saattavat olla välttämättömiä palvelujen tarjoamiseksi.

3) toimivalta suositella työhönottoa, irtisanomisia tai muita henkilöstöön liittyviä toimia; tai

B) asiantuntijat, joilla on erityistä yrityksen toimialojen, tekniikoiden tai johtamisen kannalta olennaista osaamista, jonka arvioinnissa otetaan huomioon yrityksen kannalta erityisen osaamisen lisäksi se, onko kyseisellä henkilöllä huomattava pätevyys ja riittävä ammattikokemus erityistä teknistä osaamista vaativassa työssä tai toiminnassa, sekä henkilön mahdollinen kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin; tai

v) Uzbekistanin tasavallan osalta tekevät työtään kyseisen osapuolen alueella, eivät ole Uzbekistanin tasavallan kansalaisia ja täyttävät seuraavat vähimmäisvaatimukset:

A) he ovat suorittaneet harjoitettavaan ammattiin liittyvän korkeakoulututkinnon;

B) heillä on vähintään viiden vuoden kokemus aiotulta toimialalta; ja

C) heidän vuosipalkkansa Uzbekistanin tasavallassa vastaa vähintään 22 000:ta erityisnosto-oikeutta.

202 ARTIKLA

Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat

1. Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluettelon tai liitteen 12-B kattamien toimialojen, osa-alojen ja toimintojen osalta ja niissä esitettyjen varaumien mukaisesti[1]

a) osapuoli sallii

i) yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden ja lyhytaikaisten liikematkustajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun; ja

ii) toisen osapuolen yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden työskentelyn sen alueella; ja

b) osapuoli ei pidä voimassa tai ota käyttöön alueellisen jaon pohjalta tai koko alueellaan lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellisen tarveharkinnan muodossa olevia tai syrjiviä rajoituksia niiden luonnollisten henkilöiden yhteismäärälle, joita yrityksellä voi olla tietyllä alalla palveluksessaan yrityksen sisäisesti siirrettyinä työntekijöinä ja sijoittautumisen vuoksi matkustavina liikematkustajina.

2. Oleskelun sallittu kesto on yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden osalta enintään kolme vuotta ja sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien osalta 90 päivää[2].

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että jos osapuoli on esittänyt liitteessä 12-D tai 12-A varauman, tällainen varauma on varauma myös tähän artiklaan nähden siinä määrin kuin varaumassa esitetty tai sallittu toimenpide vaikuttaa sellaisen luonnollisen henkilön kohteluun, joka saapuu toisen osapuolen alueelle tai oleskelee siellä tilapäisesti liiketoimintaa varten.

[2] Euroopan unionin osalta 90 päivää lasketaan minkä tahansa kuuden kuukauden kauden ajalta.

203 ARTIKLA

Sopimusperusteiset palveluntarjoajat

1. Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluettelon tai liitteen 12-D kattamien toimialojen, osa-alojen ja toimintojen osalta ja niissä esitettyjen varaumien[1] mukaisesti osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellisen tarveharkinnan muodossa olevia tai syrjiviä rajoituksia toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien, joille sallitaan väliaikainen maahantulo, yhteismäärälle.

2. Tämän artiklan nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelua eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelua tarjotaan.

3. Palvelusopimuksen kattamien henkilöiden määrä ei saa olla suurempi kuin on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi sen osapuolen lain edellyttämällä tavalla, jonka alueella palvelua tarjotaan.

4. Oleskelun sallittu kesto on yhteenlaskettuna kolme kuukautta 12 kuukauden ajanjaksolla tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi.

[1] Selvyyden vuoksi todetaan, että jos osapuoli on tehnyt varauman liitteessä 12-A tai liitteessä 12-B, varauma on myös tätä artiklaa koskeva varauma siltä osin kuin varauman mukainen tai sillä sallittu toimenpide vaikuttaa sellaisen luonnollisen henkilön kohteluun liiketoiminnan osalta, joka saapuu toisen osapuolen alueelle ja oleskelee siellä tilapäisesti.

204 ARTIKLA

Avoimuus

1. Kumpikin osapuoli asettaa julkisesti saataville tiedot toimenpiteistä, jotka liittyvät 201 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen on mahdollisuuksien mukaan sisällettävä muun muassa seuraavat luonnollisten henkilöiden maahantulon ja tilapäisen oleskelun kannalta merkitykselliset tiedot:

a) maahantulon edellytykset;

b) suuntaa antava luettelo asiakirjoista, joita voidaan vaatia edellytysten täyttymisen todentamiseksi;

c) suuntaa antava käsittelyaika;

d) sovellettavat maksut;

e) muutoksenhakumenettelyt tarvittaessa; ja

f) asiaa koskevat yleisesti sovellettavat lait, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun.

5 JAKSO

SÄÄNTELYKEHYS

A ALAJAKSO

SISÄINEN SÄÄNTELY

205 ARTIKLA

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan ainoastaan aloihin, joita koskevat sitoumukset on kirjattu liitteeseen 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloihin sekä liitteisiin 12-B, 12-C ja 12-D, jotka liittyvät lupavaatimuksiin ja -menettelyihin sekä pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, jotka vaikuttavat:

a) rajat ylittävään palvelujen kauppaan;

b) sijoittautumiseen tai toimintaan; tai

c) edellä 201 artiklassa määriteltyihin luonnollisten henkilöiden luokkiin kuuluvien osapuolen luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta tapahtuvaan palvelujen tarjoamiseen toisen osapuolen alueella.

2. Tässä jaksossa tarkoitetaan:

a) ’toimivaltaisella viranomaisella’ keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelintä ja viranomaista tai julkishallinnon ulkopuolista elintä, joka käyttää keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten sille siirtämiä valtuuksia ja jolla on valtuudet tehdä lupapäätöksiä, jotka koskevat palvelun tarjoamista, myös sijoittautumisen kautta tapahtuvaa, tai lupapäätöksiä, jotka koskevat yrityksen sijoittautumista muuta taloudellista toimintaa kuin palvelun tarjoamista varten;

b) ’lupamenettelyllä’ hallinnollisia tai menettelyä koskevia sääntöjä, joita henkilön, joka hakee lupaa 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitettuun toimintaan, mukaan lukien luvan muuttaminen tai uusiminen, on noudatettava lupavaatimukset täyttääkseen;

c) ’lupavaatimuksilla’ muita kuin pätevyyttä koskevia sisällöllisiä vaatimuksia, jotka henkilön on täytettävä saadakseen tai uusiakseen luvan tai muuttaakseen lupaa 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitettuun toimintaan;

d) ’pätevyysmenettelyillä’ hallinnollisia tai menettelyä koskevia sääntöjä, joita luonnollisen henkilön on noudatettava osoittaakseen pätevyysvaatimusten täyttymisen ja saadakseen luvan palvelun tarjoamiseen; ja

e) ’pätevyysvaatimuksilla’ sisällöllisiä vaatimuksia, jotka liittyvät luonnollisen henkilön pätevyyteen tarjota jokin palvelu ja joiden täyttymisen osoittamista edellytetään luvan saamiseksi palvelun tarjoamista varten.

206 ARTIKLA

Lupia ja pätevyyttä koskevat edellytykset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että lupavaatimuksia ja -menettelyjä sekä pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä koskevat toimenpiteet perustuvat kriteereihin, joilla estetään toimivaltaisia viranomaisia käyttämästä harkintavaltaansa mielivaltaisesti. Tällaiset kriteerit on vahvistettava etukäteen, ja niiden on oltava selkeitä, yksiselitteisiä, objektiivisia, läpinäkyviä ja sekä yleisesti että asianosaisten saatavilla.

2. Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä lupa tai toimilupa heti, kun asianmukaisen tarkastelun perusteella on todettu, että hakija täyttää sen saamisen edellytykset.

3. Kumpikin osapuoli pitää yllä oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyjä, jotka mahdollistavat nopean uudelleenkäsittelyn ja tarvittaessa asianmukaiset oikaisukeinot vahinkoa kärsineen toisen osapuolen palveluntarjoajan tai oikeushenkilön pyynnöstä silloin, kun kyse on hallinnollisista päätöksistä, jotka koskevat sijoittautumista, rajat ylittävää palvelujen kauppaa tai luonnollisten henkilöiden tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten. Siinä tapauksessa, että edellä mainitut menettelyt eivät ole riippumattomia elimestä, jolle on uskottu asianomaisen hallinnollisen päätöksen tekeminen, kummankin osapuolen on taattava, että menettelyt tosiasiallisesti mahdollistavat asian objektiivisen, puolueettoman tarkastelun.

4. Jos tiettyyn toimintaan saatavilla olevien lupien määrää on rajoitettu vähäisistä luonnonvaroista tai teknisistä valmiuksista johtuvista syistä, kumpikin osapuoli soveltaa mahdollisten ehdokkaiden valintaan menettelyä, jolla varmistetaan tasapuolisuus ja avoimuus, erityisesti tiedottamalla menettelyn aloittamisesta, toteuttamisesta ja päättämisestä riittävän laajasti. Valintamenettelyn sääntöjä laatiessaan kumpikin osapuoli voi ottaa huomioon oikeutetut politiikkatavoitteet, mukaan lukien terveyteen, turvallisuuteen, ympäristönsuojeluun ja kulttuuriperinnön säilyttämiseen liittyvät näkökohdat.

207 ARTIKLA

Lupia ja pätevyyttä koskevat menettelyt

1. Lupa- ja pätevyysmenettelyjen on oltava selkeitä ja ennalta julkisesti ilmoitettuja, eivätkä ne itsessään saa rajoittaa palvelun tarjoamista tai muun taloudellisen toiminnan harjoittamista. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tällaiset menettelyt ja muodollisuudet ovat mahdollisimman yksinkertaisia eivätkä tarpeettomasti mutkista tai viivytä palvelun tarjoamista tai muun taloudellisen toiminnan harjoittamista. Mahdollisesti perittävien lupamaksujen[1] on oltava kohtuullisiä ja läpinäkyviä, eivätkä ne saa itsessään rajoittaa kyseisen palvelun tarjoamista tai kyseisen taloudellisen toiminnan harjoittamista.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaisen viranomaisen menettelyt ja päätökset ovat puolueettomia kaikkien hakijoiden osalta. Toimivaltaisen viranomaisen olisi tehtävä päätöksensä riippumattomasti, eikä se saisi olla vastuussa toiminnastaan siihen palvelua tarjoavaan tai taloudellista toimintaa harjoittavaan henkilöön nähden, jolta toimilupaa tai lupaa edellytetään.

3. Jos hakemuksille on määräaika, hakijalle on jätettävä kohtuullisesti aikaa hakemuksen tekemiseen. Toimivaltaisen viranomaisen on aloitettava hakemuksen käsittely ilman aiheetonta viivytystä. Sähköiset hakemukset olisi mahdollisuuksien mukaan hyväksyttävä samoin aitoutta koskevin edellytyksin kuin paperilla toimitettavat hakemukset.

[1] Lupamaksuihin eivät sisälly huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjittämättömästä luvan myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamiseksi.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakemuksen käsittely, myös lopullisen päätöksen tekeminen, saatetaan loppuun kohtuullisessa ajassa valmiin hakemuksen toimittamisen jälkeen. Kumpikin osapuoli pyrkii vahvistamaan ja asettamaan julkisesti saataville ohjeellisen määräajan hakemuksen käsittelylle.

5. Hakijan pyynnöstä toimivaltaisen viranomaisen on ilman aiheetonta viivytystä annettava tietoja hakemuksen käsittelyvaiheesta.

6. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava hakijalle kohtuullisessa ajassa hakemuksen vastaanottamisesta, jos se katsoo hakemuksen puutteelliseksi, ja mahdollisuuksien mukaan yksilöitävä hakemuksen täydentämiseksi vaadittavat lisätiedot ja tarjottava mahdollisuus korjata puutteet.

7. Toimivaltaisen viranomaisen olisi alkuperäisten asiakirjojen sijaan mahdollisuuksien mukaan hyväksyttävä oikeiksi todistetut kopiot.

8. Jos toimivaltainen viranomainen hylkää hakemuksen, sen on ilmoitettava tästä hakijalle kirjallisesti ilman aiheetonta viivytystä. Pyydettäessä sen on myös ilmoitettava hakijalle hakemuksen hylkäämisen syyt sekä määräaika, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta. Hakijalle olisi annettava kohtuullisen ajan kuluessa mahdollisuus toimittaa uusi hakemus.

9. Kummankin osapuolen on varmistettava, että myönnetty toimilupa tai lupa tulee ilman aiheetonta viivytystä voimaan siinä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

B ALAJAKSO

JAKELUPALVELUT

208 ARTIKLA

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tässä jaksossa vahvistetaan sääntelykehyksen periaatteet sellaisten jakelupalvelujen tarjoamiselle, joita koskevat sitoumukset on kirjattu liitteeseen 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloihin sekä liitteisiin 12-B, 12-C ja 12-D.

2. Tässä jaksossa tarkoitetaan:

a) ’jakelupalveluilla’ posti-, pikalähetys- tai pikapostipalveluja, joihin kuuluvat seuraavat toiminnot: postilähetysten kerääminen, lajittelu, kuljetus ja jakelu;

b) ’pikalähetyspalveluilla’ postilähetysten nopeutettua ja luotettavaa keräämistä, lajittelua, kuljetusta ja jakelua, joihin voi kuulua lisäarvoa tuovia elementtejä, kuten nouto lähtöpisteestä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, jäljittäminen, mahdollisuus muuttaa määräpaikkaa ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana tai vastaanottovahvistus;

c) ’pikapostipalveluilla’ kansainvälisiä pikalähetyspalveluja EMS Cooperativen kautta, joka on Maailman postiliiton (UPU) alaisuudessa toimiva nimettyjen postitoiminnan harjoittajien vapaaehtoinen yhdistys;

d) ’toimiluvalla’ lupaa, jonka osapuolen sääntelyviranomainen voi myöntää jakelupalvelujen tarjoajalle, jotta kyseinen tarjoaja voi tarjota posti-, pikalähetys- tai pikapostipalveluja;

e) ’postilähetyksellä’ jakelupalvelujen kuljetettavaksi annettavaa, enintään 31,5 kg:n painoista valmista lähetystä, joka on osoitettu jollekin vastaanottajalle ja joka voi olla esimerkiksi kirje tai paketti;

f) ’monopolilla’ yksinoikeutta tarjota tiettyjä jakelupalveluja osapuolen alueella tai sen osassa kyseisen osapuolen lainsäädännön nojalla; ja

g) ’yleispalvelulla’ tietynlaatuisten jakelupalvelujen pysyvää tarjontaa kaikille käyttäjille kohtuullisin hinnoin osapuolen koko alueella tai sen osassa.

209 ARTIKLA

Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, minkälaisen yleispalveluvelvoitteen se haluaa pitää voimassa, ja oikeus päättää velvoitteen soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta. Yleispalveluvelvoitteita hallitaan läpinäkyvästi, syrjimättömästi ja puolueettomalla tavalla kaikkien niiden toimittajien osalta, joita velvoite koskee.

2. Jos osapuoli vaatii, että saapuvia pikapostipalveluja on tarjottava yleispalveluna, se ei sovella kyseisiin palveluihin muihin kansainvälisiin pikalähetyspalveluihin verrattuna suotuisampaa kohtelua.

210 ARTIKLA

Yleispalvelun rahoitus

Osapuoli ei saa määrätä yleispalveluvelvoitteen piiriin kuulumattoman jakelupalvelun tarjoamisesta maksuja yleispalvelun tarjoamisen rahoittamista varten.[1]

[1] Tätä kohtaa ei sovelleta yleisesti sovellettaviin verotustoimenpiteisiin tai hallinnollisiin maksuihin.

211 ARTIKLA

Markkinoita vääristävien käytäntöjen ehkäiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleispalveluvelvoitteen ja postimonopolien piiriin kuuluvien jakelupalvelujen tarjoajat eivät toimi markkinoita vääristävällä tavalla.

212 ARTIKLA

Toimiluvat

1. Jos osapuoli vaatii toimiluvan jakelupalvelujen tarjontaa varten, sen on julkistettava:

a) kaikki toimilupavaatimukset sekä aika, joka yleensä tarvitaan toimilupahakemusta koskevan päätöksen tekemiseen; ja

b) toimilupien ehdot ja edellytykset.

2. Toimiluvan menettelyjen, velvoitteiden ja vaatimusten on oltava läpinäkyviä ja syrjimättömiä ja perustuttava objektiivisiin kriteereihin.

3. Jos toimivaltainen viranomainen hylkää lupahakemuksen, sen on ilmoitettava hakijalle kirjallisesti hylkäämisen syyt. Kumpikin osapuoli vahvistaa riippumattoman elimen välityksellä tapahtuvan muutoksenhakumenettelyn, joka on sellaisten hakijoiden saatavilla, joiden toimilupa on hylätty. Kyseinen riippumaton elin voi olla tuomioistuin.

213 ARTIKLA

Sääntelyelimen riippumattomuus

1. Kumpikin osapuoli perustaa sääntelyelimen tai pitää yllä sääntelyelintä, joka on oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista jakelupalvelujen tarjoajista. Jos osapuoli omistaa jakelupalvelujen tarjoajan tai osapuolella on siihen määräysvalta, sen on varmistettava, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tosiasiallisesti toisistaan.

2. Sääntelyviranomaisten on suoritettava tehtävänsä läpinäkyvästi ja kohtuullisessa ajassa, ja niillä on oltava riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit tehtäviensä hoitamiseen. Niiden päätösten on oltava puolueettomia kaikkien markkinaosapuolten suhteen.

C ALAJAKSO

TELEPALVELUT

214 ARTIKLA

Soveltamisala

Tässä jaksossa vahvistetaan sellaisiin televerkkoihin ja -palveluihin vaikuttavat sääntelykehyksen periaatteet, joita koskevat sitoumukset on kirjattu liitteeseen 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloihin sekä liitteisiin 12-B, 12-C ja 12-D.

215 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

a) ’liitännäistoiminnoilla’ palveluja, fyysisiä infrastruktuureja ja muita televerkkoon tai -palveluun liittyviä toimintoja, jotka mahdollistavat palvelujen tarjoamisen tai tukevat sitä kyseisen verkon tai palvelun kautta, tai joilla on mahdollisuus toimia näin;

b) ’välttämättömillä laitteilla’ yleisen televerkon ja -palvelun laitteita,

i) jotka tarjoaa ainoastaan tai pääasiassa yksi tarjoaja tai rajallinen määrä tarjoajia; ja

ii) joiden korvaaminen palvelun tarjoamista varten ei ole taloudellisesti tai teknisesti mahdollista;

c) ’yhteenliittämisellä’ saman televerkkojen tai -palvelujen tarjoajan tai eri tarjoajien käyttämien yleisten televerkkojen linkittämistä, jotta yhden tarjoajan käyttäjät voivat olla yhteydessä saman tai toisen tarjoajan käyttäjiin tai käyttää jonkin muun tarjoajan palveluja; palveluja voivat tarjota yhteenliittämiseen osallistuvat palveluntarjoajat tai kaikki muut palveluntarjoajat, joilla on pääsy verkkoon;

d) ’vuokrajohdolla’ telepalveluja tai -toiminteita, virtuaaliset mukaan lukien, joilla varataan kapasiteettia kahden tai useamman nimetyn pisteen välissä olevan tietyn käyttäjän käyttöön tai saataville;

e) ’suurella palveluntarjoajalla’ televerkkojen tai -palvelujen tarjoajaa, joka kykenee vaikuttamaan merkittävästi hintaa ja tarjontaa koskeviin osallistumisehtoihin asianomaisilla televerkkojen tai -palvelujen markkinoilla, koska se hallitsee välttämättömiä laitteita tai koska se voi käyttää markkina-asemaansa;

f) ’verkkoelementillä’ toiminnetta tai laitetta, jota käytetään telepalvelun tarjoamiseen, mukaan lukien kyseisen toiminteen tai laitteen avulla tarjottavat ominaisuudet, toiminnot ja valmiudet;

g) ’yleisellä televerkolla’ televerkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti yleisten telepalvelujen tarjoamiseen verkon liityntäpisteiden välillä;

h) ’yleisellä palvelulla’ mitä tahansa yleisesti tarjottavaa telepalvelua;

i) ’televiestinnällä’ signaalien lähettämistä ja vastaanottamista mitä tahansa elektromagneettista tapaa käyttäen;

j) ’televerkolla’ siirtojärjestelmiä sekä soveltuvin osin kytkentä- tai reitityslaitteistoa ja muita resursseja, muut kuin aktiiviset verkkoelementit mukaan lukien, joilla voidaan siirtää ja vastaanottaa signaaleja johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

k) ’televiestinnän sääntelyviranomaisella’ elintä tai elimiä, joiden hoidettavaksi osapuoli on antanut tämän jakson soveltamisalaan kuuluvien televerkkojen ja -palvelujen sääntelyn;

l) ’telepalvelulla’ palvelua, joka koostuu kokonaan tai osittain signaalien, radio- ja televisiosignaalit mukaan lukien, lähettämisestä ja vastaanottamisesta televerkoissa, mukaan lukien radio- ja televisiotoiminnassa käytetyt verkot, mutta ei televerkkojen ja -palvelujen avulla siirrettyä sisältöä tarjoavia tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitäviä palveluja;

m) ’yleispalvelulla’ tietynlaatuista vähimmäispalvelukokonaisuutta, joka on tarjottava kaikille käyttäjille tai tietylle käyttäjäryhmälle osapuolen alueella tai sen osassa maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kohtuullisin hinnoin; ja

n) ’käyttäjällä’ mitä tahansa luonnollista tai oikeushenkilöä, joka käyttää yleistä telepalvelua.

216 ARTIKLA

Televiestinnän sääntelyviranomainen

1. Kumpikin osapuoli perustaa televiestinnän sääntelyviranomaisen tai pitää yllä televiestinnän sääntelyviranomaista,

a) joka on oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista televerkkojen, -palvelujen tai -laitteiden tarjoajista;

b) joka käyttää menettelyjä ja tekee päätöksiä, jotka ovat puolueettomia kaikkien markkinaosapuolten kannalta;

c) joka toimii riippumattomasti eikä pyydä tai ota vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita niiden tehtävien hoitamisessa, jotka sille on annettu lainsäädännön nojalla 218–220, 222 ja 223 artiklassa määrättyjen velvoitteiden täytäntöönpanon valvomiseksi;

d) jolla on sääntelyvaltuudet sekä riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit näiden tehtävien toteuttamiseksi;

e) jolla on valta varmistaa, että televerkkojen tai -palvelujen tarjoajat toimittavat sille pyynnöstä viipymättä kaikki tiedot[1], mukaan lukien taloudelliset tiedot, jotka tarvitaan edellä mainittujen tehtävien suorittamiseksi; ja

f) joka käyttää toimivaltuuksiaan läpinäkyvästi ja viivytyksittä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että televiestinnän sääntelyviranomaisen tehtävät julkaistaan helposti saatavilla olevassa, selkeässä muodossa varsinkin, jos tehtävät on osoitettu useammalle kuin yhdelle elimelle.

3. Jos osapuolella on omistusosuuksia tai määräysvaltaa televerkkojen tai -palvelujen tarjoajassa, sen on pyrittävä varmistamaan, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tosiasiallisesti toisistaan.

[1] Pyydettyjä tietoja käsitellään salassapitovelvollisuuden mukaisesti.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että televerkkojen tai -palvelujen käyttäjällä tai tarjoajalla, johon televiestinnän sääntelyviranomaisen tekemä päätös vaikuttaa, on oikeus hakea muutosta muutoksenhakuelimeltä, joka on riippumaton sekä sääntelyviranomaisesta että muista tahoista, joihin asia vaikuttaa. Päätös on voimassa, kunnes muutoksenhakuprosessissa on annettu ratkaisu, jollei määrätä väliaikaisia toimenpiteitä osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

217 ARTIKLA

Televerkkojen tai -palvelujen tarjoamista koskeva lupa

1. Jos osapuoli edellyttää lupaa televerkkojen tai -palvelujen tarjoamista varten, sen on asetettava julkisesti saataville luvanvaraiset palvelutyypit sekä kaikki lupaperusteet, sovellettavat menettelyt ja kyseiseen lupaan yleisesti liittyvät ehdot ja edellytykset.

2. Jos osapuoli edellyttää virallista lupapäätöstä, sen on ilmoitettava kohtuullinen aika, joka tavallisesti tarvitaan tällaisen päätöksen saamiseksi, ja ilmoitettava siitä avoimesti. Osapuoli pyrkii varmistamaan, että päätös tehdään määritetyn ajan kuluessa.

3. Luvan myöntämisperusteiden ja sovellettavien menettelyjen on oltava objektiivisia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Luvalle asetettujen tai siihen liittyvien velvoitteiden ja ehtojen on oltava syrjimättömiä, läpinäkyviä ja oikeasuhteisia, ja niiden on liityttävä tarjottaviin palveluihin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakija saa kirjallisesti tiedon luvan hylkäämisen tai peruuttamisen tai kyseistä tarjoajaa koskevien ehtojen asettamisen syystä. Tällaisissa tapauksissa hakijalla on oikeus hakea muutosta muutoksenhakuelimeltä.

5. Tarjoajille määrättävien hallinnollisten maksujen on oltava kohtuullisia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä.

218 ARTIKLA

Yhteenliittäminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoajalla on oikeus ja, jos toinen yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoaja niin pyytää, velvollisuus neuvotella yhteenliittämisestä yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoamista varten.

219 ARTIKLA

Pääsy ja käyttö

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikille toisen osapuolen oikeushenkilön perustamille yrityksille ja toisen osapuolen palveluntarjoajille annetaan pääsy yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin sekä näiden käyttömahdollisuus kohtuullisin ja syrjimättömin[1] ehdoin ja edellytyksin. Tätä velvoitetta sovelletaan muun muassa soveltamalla 2–5 kohtaa.

[1] Tätä artiklaa sovellettaessa ’syrjimättömällä’ tarkoitetaan suosituimmuuskohtelua ja kansallista kohtelua sellaisina kuin ne määritellään 194 artiklassa sekä kohtelua vähintään yhtä edullisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, jotka myönnetään samankaltaisten yleisten televerkkojen tai -palvelujen käyttäjille samanlaisissa tilanteissa.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toisen osapuolen oikeushenkilöiden perustamilla yrityksillä tai toisen osapuolen palveluntarjoajilla on pääsy kaikkiin sen rajojen sisällä tai rajojen yli tarjottaviin yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin, mukaan lukien yksityiset vuokrajohdot, sekä näiden käyttömahdollisuus ja varmistaa tätä varten, ellei 5 kohdasta muuta johdu, että tällaisille yrityksille ja palveluntarjoajille annetaan lupa:

a) hankkia tai vuokrata ja kiinnittää päätelaite tai muu laite, joka liitetään verkkoon ja joka on välttämätön niiden toiminnan harjoittamiselle;

b) kytkeä yksityisiä vuokrajohtoja tai omistusjohtoja julkisiin televerkkoihin tai toisen yrityksen tai palveluntarjoajan vuokrajohtoihin tai omistusjohtoihin; ja

c) käyttää toiminnassaan valitsemiaan käyttöprotokollia sen lisäksi, mikä on tarpeen, jotta varmistetaan telepalvelujen yleinen saatavuus.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toisen osapuolen oikeushenkilöiden perustamat yritykset tai toisen osapuolen palveluntarjoajat voivat käyttää yleisiä televerkkoja ja -palveluja tiedonsiirtoon sen rajojen sisällä ja rajojen yli, mukaan lukien niiden yrityksen sisäinen viestintä, ja saadakseen pääsyn kumman tahansa osapuolen alueella tietokannoissa pidettyihin tai muulla tavalla koneellisesti luettavassa muodossa säilytettyihin tietoihin.

4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä viestinnän turvallisuuden ja luottamuksellisuuden takaamiseksi ottaen huomioon vaatimuksen, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi palvelukaupan peiteltyyn rajoittamiseen, mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään tai tämän luvun mukaisten etujen mitätöimiseen tai heikentämiseen.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että pääsylle yleisiin televerkkoihin tai -palveluihin ja näiden käyttömahdollisuudelle ei aseteta muita ehtoja kuin ne, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan

a) turvata yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoajien julkisen palvelun velvollisuudet ja erityisesti niiden mahdollisuudet pitää palvelujaan yleisesti saatavilla; tai

b) suojata yleisten televerkkojen tai -palvelujen teknistä eheyttä.

6. Tätä artiklaa sovelletaan viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä tai siitä päivästä alkaen, kun Uzbekistan liittyy WTO:hon, sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi.

220 ARTIKLA

Televiestintäriitojen ratkaiseminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että mikäli televerkkojen tai -palvelujen tarjoajien välillä ilmenee riita, joka liittyy tästä jaksosta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, televiestinnän sääntelyviranomainen tekee riidan osapuolen pyynnöstä kohtuullisen ajan kuluessa sitovan päätöksen riidan ratkaisemiseksi.

2. Televiestinnän sääntelyviranomaisen päätös on saatettava yleisön saataville liikesalaisuuksia koskevia vaatimuksia noudattaen. Asianomaisille osapuolille on esitettävä päätöksen täydelliset perustelut, ja niillä on 217 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu muutoksenhakuoikeus.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu menettely ei estä asianomaista osapuolta saattamasta asiaa oikeusviranomaisen käsiteltäväksi.

221 ARTIKLA

Kilpailun suojaaminen suurilta palveluntarjoajilta

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa asianmukaisia toimenpiteitä sen estämiseksi, että televerkkojen tai televiestintäpalvelujen tarjoajat, jotka joko yksin tai yhdessä ovat suuria palveluntarjoajia, ottavat käyttöön kilpailunvastaisia käytäntöjä tai jatkavat sellaisten soveltamista. Tällaisia kilpailunvastaisia käytäntöjä ovat erityisesti:

a) kilpailua rajoittavien ristikkäistukien käyttö;

b) kilpailijoilta saatujen tietojen käyttö kilpailua rajoittavasti; ja

c) se, ettei muiden palveluntarjoajien käyttöön anneta ripeästi teknisiä tietoja välttämättömistä laitteista eikä kaupallisesti merkityksellisiä tietoja, joita ne tarvitsevat voidakseen tarjota palveluja.

222 ARTIKLA

Yhteenliittäminen suurten palveluntarjoajien kanssa

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suuret yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoajat tarjoavat yhteenliittämismahdollisuuden kaikissa verkon teknisesti mahdollisissa kohdissa. Tällainen yhteenliittämismahdollisuus on tarjottava

a) syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, mukaan lukien hinnat, tekniset standardit, eritelmät, laatu ja ylläpito, sekä yhtä laadukkaana kuin tällaisen suuren palveluntarjoajan omia vastaavia palveluja tai sen tytäryhtiöiden tai muiden sidosyritysten vastaavia palveluita varten;

b) kohtuullisessa ajassa ja soveltaen ehtoja ja edellytyksiä, mukaan lukien hinnat, tekniset standardit, eritelmät, laatu ja ylläpito, jotka ovat läpinäkyviä, taloudelliseen toteutettavuuteen nähden kohtuullisia ja riittävän eriteltyjä, jotta palveluntarjoajan ei tarvitse maksaa sellaisista verkkoelementeistä tai toiminteista, joita se ei tarvitse palvelunsa tarjoamiseen; ja

c) käyttäjien enemmistölle tarjottujen verkon liityntäpisteiden lisäksi pyynnöstä muissa pisteissä sellaista maksua vastaan, joka perustuu tarvittavien lisätoimintojen rakentamiskustannuksiin.

2. Menettelyt, joita sovelletaan yhteenliittämiseen suurten palveluntarjoajien kanssa, on julkistettava.

3. Suurten palveluntarjoajien on julkistettava tapauksen mukaan joko yhteenliittämissopimustensa tai yhteenliittämistarjoustensa malli.

223 ARTIKLA

Pääsy suurten palveluntarjoajien välttämättömiin laitteisiin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella olevat suuret palveluntarjoajat antavat välttämättömät laitteensa yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoajien saataville kohtuullisin, läpinäkyvin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yleisten telepalvelujen tarjoamista varten silloin, kun tämä on välttämätöntä tehokkaan kilpailun saavuttamiseksi.

2. Jos televiestinnän sääntelyviranomaisen on tehtävä päätös 1 kohdan noudattamisen varmistamiseksi,

a) tällainen päätös on perusteltava televiestinnän sääntelyviranomaisen toteamien tosiseikkojen ja suorittaman markkina-arvion perusteella;

b) televiestinnän sääntelyviranomaisella on valtuudet:

   i) määrittää ne välttämättömät laitteet, jotka suuren palveluntarjoajan on asetettava saataville; ja

   ii) vaatia suurta palveluntarjoajaa tarjoamaan eriytetyn käyttöoikeuden välttämättömiksi laitteiksi määritettyihin verkkoelementteihinsä.

224 ARTIKLA

Rajalliset resurssit

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että rajallisten resurssien, mukaan lukien radiotaajuudet, numerot ja reititysoikeudet, käyttöoikeudet jaetaan ja myönnetään kohtuullisessa ajassa avoimella, objektiivisella, läpinäkyvällä, syrjimättömällä ja oikeasuhteisella tavalla ottaen huomioon yleishyödylliset tavoitteet. Käyttöoikeuksiin liittyvien menettelyjen, ehtojen ja velvoitteiden on perustuttava objektiivisiin, läpinäkyviin, syrjimättömiin ja oikeasuhteisiin kriteereihin.

2. Jaettujen taajuusalueiden kulloinenkin käyttö on julkaistava, mutta yksityiskohtaisia tietoja julkishallinnon erityisiin käyttötarkoituksiin osoitetuista radiotaajuuksista ei edellytetä.

225 ARTIKLA

Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, millaiset yleispalveluvelvoitteet se haluaa pitää voimassa, ja oikeus päättää niiden soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta.

2. Kumpikin osapuoli hallinnoi yleispalveluvelvollisuuksia läpinäkyvällä, objektiivisella ja syrjimättömällä tavalla, joka on neutraali kilpailun suhteen eikä aiheuta suurempaa rasitetta kuin osapuolen määrittämä yleispalvelu edellyttää.

3. Jos osapuoli päättää nimetä yleispalvelun tarjoajan, sen on varmistettava, että yleispalvelun tarjoajien nimeämismenettelyt ovat avoimia kaikille yleisten televerkkojen tai -palvelujen tarjoajille. Valinta on tehtävä tehokkaalla, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tavalla.

4. Jos osapuoli päättää suorittaa korvausta yleispalvelun tarjoajille, sen on varmistettava, että tällainen korvaus ei ylitä yleispalveluvelvoitteen aiheuttamia nettokustannuksia.

226 ARTIKLA

Tietojen luottamuksellisuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tarjoajat, jotka saavat tietoja toiselta tarjoajalta 219, 220, 223 ja 224 artiklan mukaisia järjestelyjä koskevien neuvottelujen myötä, käyttävät tällaisia tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu, ja huolehtivat aina toimitettujen tai tallennettujen tietojen luottamuksellisuudesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa yleisten televerkkojen tai -palvelujen käytön aikana tapahtuneen viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden sillä edellytyksellä, että tätä varten toteutettuja toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään tai palvelukaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

D ALAJAKSO

RAHOITUSPALVELUT

227 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan rahoituspalvelujen tarjontaan vaikuttaviin toimenpiteisiin, joita koskevat sitoumukset on kirjattu liitteeseen 12-A, Euroopan unionin GATS-erityissitoumusluetteloihin sekä liitteisiin 12-B, 12-C ja 12-D.

2. Tätä jaksoa sovellettaessa 189 artiklan b alakohdassa tarkoitetulla ’julkista valtaa käytettäessä toteutetulla toiminnalla tai tarjottavilla palveluilla’ tarkoitetaan:

a) raha- tai valuuttakurssipolitiikkaan liittyvää keskuspankin tai rahaviranomaisen tai muun julkisen elimen toimintaa;

b) lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään tai yleiseen eläkejärjestelmään kuuluvaa toimintaa; ja

c) muuta julkisen elimen toimintaa, joka toteutetaan osapuolen tai sen julkisten elinten puolesta tai takaamana tai niiden rahoitusvaroja käyttäen.

3. Jos osapuoli sallii rahoituspalvelujen tarjoajiensa harjoittaa jotakin tämän artiklan 2 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettua toimintaa kilpailussa jonkin julkisen elimen tai rahoituspalvelujen tarjoajan kanssa, 189 artiklan q alakohdassa tarkoitetun ’palvelun’ katsotaan sisältävän tällaisen toiminnan.

4. Edellä olevaa 189 artiklan b alakohtaa ei sovelleta tämän jakson soveltamisalaan kuuluviin palveluihin.

228 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan

a) ’rahoituspalvelulla’ mitä tahansa osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua, ja siihen kuuluvat seuraavat toiminnot:

i) vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut:

A) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus):

1) henkivakuutus;

2) vahinkovakuutus;

B) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;

C) vakuutusten välittäminen kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta; ja

D) vakuutusten liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut;

ii) pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia):

A) talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä;

B) kaikentyyppinen luotonanto, mukaan luettuina kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoimien rahoitus;

C) rahoitusleasing;

D) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan luettuina luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit;

E) takaukset ja sitoumukset;

F) kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:

1) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekit, vekselit ja talletustodistukset);

2) ulkomaanvaluutta;

3) johdannaistuotteet, esimerkiksi futuurit ja optiot;

4) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan lukien muun muassa swap-sopimukset ja korkotermiinit;

5) siirtokelpoiset arvopaperit;

6) muut siirtokelpoiset rahoitusvälineet ja rahoitusvarat, mukaan lukien jalometalliharkot;

G) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;

H) välitystoiminta rahamarkkinoilla;

I) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, kaikentyyppinen yhteissijoitusten hoito, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;

J) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;

K) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja

L) neuvonta, välitys ja muut liitännäisrahoituspalvelut A–K alakohdassa tarkoitettujen toimintamuotojen osalta, mukaan lukien luottotiedot ja luottotietoanalyysit, sijoituksiin ja arvopaperisalkkuihin liittyvä tutkimus ja neuvonta sekä yritysostoihin ja yritysten uudelleenjärjestelyyn ja strategiaan liittyvä neuvonta;

b) ’rahoituspalvelujen tarjoajalla’ osapuolen henkilöä, joka haluaa tarjota tai tarjoaa rahoituspalveluja, lukuun ottamatta julkisia elimiä;

c) ’julkisella elimellä’:

i) osapuolen julkisia viranomaisia, keskuspankkia tai rahaviranomaista tai osapuolen omistuksessa tai määräysvallassa olevaa laitosta, jos sen pääasiallisena tehtävänä on hoitaa julkisia tehtäviä tai suorittaa julkishallintoon kuuluvia toimintoja, ei kuitenkaan laitosta, joka pääasiallisesti tarjoaa rahoituspalveluja kaupallisin ehdoin; tai

ii) näiden tehtävien osalta yksityistä elintä, joka hoitaa tehtäviä, joita yleensä hoitaa keskuspankki tai rahaviranomainen;

d) ’itsesääntelyorganisaatiolla’ valtiosta riippumatonta elintä, mukaan lukien arvopaperi- tai futuuripörssiä tai arvopaperi- tai futuurimarkkinoita, selvitystoimistoa tai muuta organisaatiota tai yhdistystä, joka käyttää omaa tai sille valtion-, alue- tai paikallishallinnolta tai viranomaisilta siirrettyä sääntely- tai valvontavaltaa rahoituspalvelujen tarjoajiin nähden.

229 ARTIKLA

Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus

1. Mikään tässä sopimuksessa ei estä osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä toiminnan vakauteen liittyvistä syistä, esimerkiksi:

a) suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutuksenottajia tai sellaisia henkilöitä, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja;

b) varmistaakseen osapuolen rahoitusjärjestelmän luotettavuuden ja vakauden.

2. Jos tällaiset toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona välttää osapuolelle tämän sopimuksen mukaisesti kuuluvia sitoumuksia tai velvoitteita.

3. Tämän sopimuksen määräysten ei voida tulkita velvoittavan osapuolta paljastamaan yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

230 ARTIKLA

Kansainväliset standardit

Osapuolet pyrkivät parhaansa mukaan varmistamaan, että sääntelyä ja valvontaa, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjumista sekä veropetosten ja veronkierron torjumista koskevat kansainvälisesti hyväksytyt standardit pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan osapuolten alueella. Tällaisia kansainvälisesti sovittuja normeja ovat muun muassa standardit, jotka ovat hyväksyneet Baselin pankkivalvontakomitea (etenkin *Core Principles for Effective Banking Supervision* – pankkivalvonnassa noudatettavat perusperiaatteet), kansainvälinen vakuutusvalvojien järjestö (etenkin *Insurance Core Principles* – vakuutusalan perusperiaatteet), kansainvälinen arvopaperimarkkinavalvojien yhteisö (etenkin *Objectives and Principles of Securities Regulatio*n – arvopaperikaupan sääntelyn tavoitteet ja periaatteet), rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön verotusta koskevaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa käsittelevä maailmanlaajuinen foorumi.

231 ARTIKLA

Itsesääntelyorganisaatiot

Kun osapuoli edellyttää toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajalta liittymistä, osallistumista tai pääsyä johonkin itsesääntelyorganisaatioon, jotta se voi tarjota rahoituspalveluja ensimmäisen osapuolen alueella, osapuoli varmistaa, että kyseinen itsesääntelyorganisaatio noudattaa 194 artiklassa määrättyjä velvoitteita.

232 ARTIKLA

Selvitys- ja maksujärjestelmät

Kumpikin osapuoli sallii alueelleen sijoittautuneiden toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajille pääsyn julkisten elinten ylläpitämiin maksu- ja selvitysjärjestelmiin sekä sellaisiin virallisiin rahoitus- ja jälleenrahoitusmahdollisuuksiin, jotka ovat käytettävissä tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä niillä ehdoilla ja edellytyksillä, joilla myönnetään kansallinen kohtelu. Tällä artiklalla ei anneta pääsyä osapuolen viimekäden rahoitusmahdollisuuksiin (*lender of last resort*).

E ALAJAKSO

KANSAINVÄLISET MERILIIKENNEPALVELUT

233 ARTIKLA

Soveltamisala ja velvoitteet

1. Tässä artiklassa vahvistetaan periaatteet, jotka koskevat kansainvälisten meriliikennepalvelujen vapauttamista.

2. Tässä jaksossa ’kansainväliseen meriliikenteeseen’ sisältyvät ovelta ovelle -kuljetukset ja multimodaaliset kuljetukset, joilla tarkoitetaan tavaroiden kuljettamista useammalla kuin yhdellä liikennemuodolla, joihin sisältyy meriosuus, mutta ainoastaan yhdellä kuljetusasiakirjalla, minkä vuoksi tähän sisältyy kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien oikeus tehdä suoraan sopimuksia muiden liikennemuotojen tarjoajien kanssa.

3. Siltä osin kuin on kyse huolintaliikkeiden toiminnasta 4 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tuottamiseksi kansainväliselle meriliikenteelle, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen oikeushenkilöiden perustaa alueelleen tytäryrityksiä tai sivuliikkeitä siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset eivät ole epäsuotuisampia kuin edellytykset, jotka myönnetään sen omille oikeushenkilöille tai kolmansien maiden oikeushenkilöiden tytäryrityksille tai sivuliikkeille, sen mukaan, kummat näistä ovat suotuisampia.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettuun toimintaan kuuluvat:

a) meriliikennepalvelujen markkinointi ja myynti sekä niihin liittyvät palvelut suoraan asiakkaalle tarjouksista laskutukseen saakka;

b) kaikkien kuljetusmuotojen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja jälleenmyynti, mukaan lukien yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi tarpeelliset sisämaankuljetuspalvelut;

c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettujen tavaroiden alkuperään tai ominaisuuksiin liittyvien asiakirjojen laatiminen;

d) liiketoimintaa koskevien tietojen toimittaminen millä tahansa välineellä, tietokoneavusteiset tietojärjestelmät ja sähköinen tiedonsiirto mukaan lukien (jollei televiestintään liittyvistä syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);

e) liiketoimintaa koskevien järjestelmien perustaminen toisten huolintaliikkeiden kanssa; ja

f) toimiminen oikeushenkilöiden puolesta muun muassa järjestämällä tarvittaessa aluksen satamassa käynti tai ottamalla vastuu rahdista.

5. Ottaen huomioon kansainvälisten meriliikennepalvelujen nykyisen vapauttamisasteen osapuolten välillä kumpikin osapuoli

a) soveltaa tosiasiallisesti periaatetta, jonka mukaan kansainvälisille markkinoille ja meriliikenteeseen on rajoittamaton pääsy kaupallisin ehdoin ja syrjimättömästi; ja

b) myöntää toisen osapuolen lipun alla purjehtiville tai sen palveluntarjoajien liikennöimille aluksille yhtä edullisen kohtelun kuin omille aluksilleen tai minkä tahansa kolmannen maan aluksille sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, muun muassa satamiin pääsyn, satamien infrastruktuurin ja palvelujen ja merenkulun tukipalvelujen käytön, niistä johtuvien maksujen ja palkkioiden, tullipalvelujen ja laituripaikkojen sekä lastausta ja purkamista varten osoitettavien tilojen ja välineiden osalta.

6. Soveltaessaan tässä artiklassa tarkoitettuja periaatteita osapuolet

a) eivät ota käyttöön tulevissa, kolmansien maiden kanssa meriliikennepalveluista tehtävissä sopimuksissa lastinjakojärjestelyjä, kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetukset ja linjaliikenne mukaan lukien, ja lopettavat kohtuullisen ajan kuluessa tällaiset lastinjakojärjestelyt, jos niitä on otettu käyttöön; ja

b) poistavat kaikki yksipuoliset toimenpiteet tai hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, jotka voisivat rajoittaa peitellysti kansainvälisten meriliikennepalvelujen vapaata tarjoamista tai vaikuttaa niihin syrjivästi, ja pidättäytyvät ottamasta tällaisia käyttöön.

7. Kumpikin osapuoli antaa toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien saataville kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin seuraavat satamapalvelut: luotsaaminen, hinaus ja vetoapu, muonitus, polttoaineen ja veden toimitus, jätehuolto ja painolastiveden hävittäminen, satamakapteenipalvelut, navigointilaitteet, korjausvälineet hätätapauksia varten, ankkuripaikka, laituripaikka ja alusten kiinnityspalvelut sekä alusten käytön kannalta tärkeät maissa sijaitsevat viestintä-, vesi-, sähkö- ja muut vastaavat palvelut.

13 LUKU

PÄÄOMANLIIKKEET, MAKSUT JA SIIRROT SEKÄ SUOJATOIMENPITEET

234 ARTIKLA

Vaihtotase ja pääomanliikkeet

1. Kumpikin osapuoli sallii vapaasti vaihdettavassa valuutassa[1] ja YK:n valuutta- ja rahoituskonferenssissa 22 päivänä heinäkuuta 1944 hyväksytyn Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen sovellettavien artiklojen mukaisesti kaikki vaihtotaseeseen liittyvät maksut ja siirrot, jotka kuuluvat tämän sopimuksen soveltamisalaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

2. Kumpikin osapuoli sallii maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden suorissa sijoituksissa, jotka on tehty osapuolen alueella sovellettavan lainsäädännön ja 12 luvun mukaisesti, mukaan lukien tällaisten sijoitusten ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

[1] Tässä luvussa ’vapaasti vaihdettavalla valuutalla’ tarkoitetaan valuuttaa, jota voidaan vapaasti vaihtaa valuuttoihin, joilla käydään yleisesti kauppaa kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla ja joita käytetään yleisesti kansainvälisissä liiketoimissa. Selvyyden vuoksi todetaan, että valuuttoihin, joilla käydään yleisesti kauppaa kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla ja joita käytetään yleisesti kansainvälisissä liiketoimissa, kuuluvat vapaasti vaihdettavat valuutat, jotka Kansainvälinen valuuttarahasto on nimennyt YK:n valuutta- ja rahoituskonferenssissa 22 päivänä heinäkuuta 1944 hyväksytyn Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen sovellettavien artiklojen mukaisesti.

3. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä eikä niihin liittyviä juoksevia maksuja koskevia uusia valuuttarajoituksia eikä tiukentaa olemassa olevia määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista.

4. Osapuolet kuulevat toisiaan helpottaakseen pääoman liikkuvuutta välillään sekä edistääkseen kauppaa ja investointeja.

235 ARTIKLA

Pääomanliikkeitä, maksuja ja siirtoja koskevan lainsäädännön soveltaminen

1. Edellä olevan 234 artiklan 1–3 kohdan ei saa tulkita estävän osapuolta soveltamasta lainsäädäntöään, joka koskee

a) konkurssia, maksukyvyttömyyttä tai velkojien oikeuksien suojelua;

b) arvopapereiden tai futuurien, optioiden tai muiden rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua, niillä käytävää kauppaa tai niiden välittämistä;

c) pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia rahoitustietoja tai kirjanpitoa, kun se on tarpeen lain täytäntöönpanon valvonnan tai rahoitusalan sääntelyviranomaisten avustamiseksi;

d) rikoksia tai harhaanjohtavia ja vilpillisiä toimintatapoja;

e) sen varmistamista, että oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä annettuja määräyksiä tai päätöksiä noudatetaan; tai

f) sosiaaliturvaa, julkisia eläkejärjestelmiä tai pakollisia säästöohjelmia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua lainsäädäntöä ei saa soveltaa mielivaltaisella tai syrjivällä tavalla, eikä se saa muulla tavoin merkitä pääomanliikkeiden, maksujen tai siirtojen peiteltyä rajoittamista.

236 ARTIKLA

Tilapäiset suojatoimenpiteet

1. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia Euroopan unionin talous- ja rahaliiton toiminnalle tai jotka aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia sellaisen Euroopan unionin jäsenvaltion, jonka rahayksikkö ei ole euro, tai Uzbekistanin tasavallan raha- ja valuuttakurssipolitiikan toiminnalle, Euroopan unioni, sen jäsenvaltiot tai Uzbekistanin tasavalta voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia suojatoimenpiteitä enintään kuuden kuukauden ajan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on rajattava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä.

237 ARTIKLA

Maksutaseeseen ja ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien ilmetessä sovellettavat rajoitukset

1. Osapuoli, jolla on vakavia maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia tai sellaisten uhka, voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia rajoittavia toimenpiteitä.[1]

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat seuraavat vaatimukset:

a) niiden on oltava soveltuvin osin Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen mukaisia;

b) niissä ei saa mennä pidemmälle kuin 1 kohdassa kuvattujen olosuhteiden kannalta on välttämätöntä;

c) niiden on oltava väliaikaisia, ja ne on poistettava vähitellen 1 kohdassa määritellyn tilanteen parantuessa;

d) niissä on vältettävä tarpeettoman vahingon aiheuttamista toisen osapuolen kaupallisille, taloudellisille ja rahoitukseen liittyville eduille;

e) niiden on oltava syrjimättömiä verrattuna kolmansiin maihin samankaltaisissa tilanteissa.

3. Tavarakaupan osalta osapuoli voi toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen ulkoista rahoitusasemaansa tai maksutasettaan. Tällaisten toimenpiteiden on oltava GATT 1994 -sopimuksen sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 maksutasetta koskevista määräyksistä tehdyn sopimuksen mukaisia.

[1] Euroopan unionin osalta Euroopan unionin jäsenvaltio voi toteuttaa tällaisia toimenpiteitä sellaisissa muissa kuin 236 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka vaikuttavat kyseisen Euroopan unionin jäsenvaltion talouteen. Selvyyden vuoksi todetaan, että vakavien maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien tai niiden uhkan syynä voivat olla muun muassa raha- tai valuuttakurssipolitiikkaan liittyvät vakavat vaikeudet tai niiden uhka.

4. Palvelukaupan osalta osapuoli voi ottaa käyttöön rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen ulkoista rahoitusasemaansa tai maksutasettaan. Tällaisten toimenpiteiden on oltava GATS-sopimuksen XII artiklan mukaisia.

5. Osapuolen, joka pitää voimassa tai ottaa käyttöön 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, on viipymättä ilmoitettava niistä toiselle osapuolelle.

6. Jos rajoituksia otetaan käyttöön tai pidetään voimassa tämän artiklan mukaisesti, osapuolten on viipymättä neuvoteltava asiasta yhteistyökomiteassa, ellei neuvotteluja käydä muilla foorumeilla. Neuvotteluissa käsitellään kyseisiin toimenpiteisiin johtaneita, maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia ottaen huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

a) maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien luonne ja laajuus;

b) taloudelliset ja kaupankäyntiin liittyvät ulkoiset olosuhteet; ja

c) mahdollisesti käytettävissä olevat vaihtoehtoiset korjaavat toimenpiteet.

7. Edellä olevan 6 kohdan mukaisissa neuvotteluissa käsitellään sitä, ovatko mahdolliset rajoittavat toimenpiteet 1 ja 2 kohdan mukaisia. Kaikki saatavilla olevat Kansainvälisen valuuttarahaston esittämät asiaan liittyvät tilastotulokset ja muut tosiseikat on hyväksyttävä, ja päätelmissä on otettava huomioon Kansainvälisen valuuttarahaston arvio asianomaisen osapuolen maksutaseesta ja ulkoisesta rahoitusasemasta.

14 LUKU

RIITOJEN RATKAISEMINEN

1 JAKSO

TAVOITE JA SOVELTAMISALA

238 ARTIKLA

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on luoda tehokas, toimiva järjestelmä osapuolten välisten, tämän osaston tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

239 ARTIKLA

Soveltamisala

Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, tätä lukua sovelletaan kaikkiin osapuolten välisiin riitoihin, jotka koskevat tämän osaston määräysten, jäljempänä ’soveltamisalaan kuuluvat määräykset’, tulkintaa tai soveltamista.

2 JAKSO

NEUVOTTELUT

240 ARTIKLA

Neuvottelut

1. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan kaikki 239 artiklassa tarkoitetut riidat käymällä neuvotteluja vilpittömässä mielessä tavoitteenaan päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

2. Osapuoli pyytää neuvotteluja toimittamalla toiselle osapuolelle kirjallisen pyynnön, jossa nimetään kyseessä oleva toimenpide sekä soveltamisalaan kuuluvat määräykset, joita sen mielestä olisi sovellettava.

3. Osapuoli, jolle neuvottelupyyntö on esitetty, vastaa pyyntöön viipymättä, kuitenkin viimeistään kymmenen päivän kuluttua neuvottelupyynnön toimittamisesta. Neuvottelut on järjestettävä 30 päivän kuluessa neuvottelupyynnön toimittamispäivästä, ja ne on järjestettävä, elleivät osapuolet muuta sovi, neuvottelupyynnön kohteena olevan osapuolen alueella. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 30 päivän kuluessa pyynnön toimittamisesta, elleivät osapuolet sovi jatkavansa neuvotteluja.

4. Kiireellisiä asioita koskevat neuvottelut, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita tai -palveluja koskevat neuvottelut, on pidettävä viimeistään 15 päivän kuluttua neuvottelupyynnön toimittamisesta. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen noiden 15 päivän kuluessa, elleivät osapuolet sovi neuvottelujen jatkamisesta.

5. Neuvottelujen aikana kumpikin osapuoli esittää riittävät tosiasiatiedot, jotta voidaan kattavasti tarkastella tapaa, jolla kyseessä oleva toimenpide saattaa vaikuttaa tämän osaston soveltamiseen. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että neuvotteluihin osallistuu sellaisia sen toimivaltaisten viranomaisten työntekijöitä, joilla on asiantuntemusta neuvotteluissa käsiteltävästä asiasta.

6. Neuvottelut ja erityisesti kaikki luottamuksellisiksi ilmoitetut tiedot ja osapuolten neuvottelujen aikana esittämät kannat ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin mahdollisessa myöhemmässä menettelyssä.

3 JAKSO

Paneelin menettelyt

241 ARTIKLA

Paneelimenettelyn aloittaminen

1. Osapuoli, joka on pyytänyt neuvotteluja 240 artiklan mukaisesti, voi pyytää paneelin asettamista, jos

a) vastaajaosapuoli ei vastaa pyyntöön kymmenen päivän kuluessa sen toimittamisesta;

b) neuvotteluja ei järjestetä 240 artiklan 3 tai 4 kohdassa vahvistetussa määräajassa;

c) osapuolet sopivat, että neuvotteluja ei järjestetä; tai

d) neuvottelut ovat päättyneet mutta yhteisesti sovittuun ratkaisuun ei ole päästy.

2. Osapuoli, joka pyytää paneelin asettamista, jäljempänä ’kantajaosapuoli’, esittää paneelin asettamista koskevan pyynnön, jäljempänä ’paneelin asettamispyyntö’, kirjallisesti sille osapuolelle, jonka väitetään rikkovan soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä, jäljempänä ’vastaajaosapuoli’, sekä tarvittaessa 3 kohdan mukaisesti valtuutetulle ulkopuoliselle elimelle. Kantajaosapuolen on paneelin asettamispyynnössä yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten toimenpide rikkoo soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä, niin, että valituksen oikeusperusta käy selvästi ilmi.

3. Yhteistyökomitea voi päätöksellään antaa tämän luvun mukaisen riitojenratkaisumenettelyn tai tuen tarjoamisen jonkin ulkopuolisen elimen tehtäväksi. Päätöksessä käsitellään myös tällaisesta toimeksiannosta aiheutuvia kustannuksia.

242 ARTIKLA

Paneelin asettaminen

1. Paneeli koostuu kolmesta jäsenestä.

2. Osapuolet kuulevat toisiaan sopiakseen paneelin kokoonpanosta 15 päivän kuluessa paneelin asettamispyynnön esittämisestä.

3. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen paneelin kokoonpanosta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumpikin osapuoli nimeää paneelin jäsenen 243 artiklan mukaisesti laaditusta alaluettelostaan viiden päivän kuluessa tämän artiklan 2 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä. Jos jompikumpi osapuoli ei nimeä alaluettelostaan paneelin jäsentä 3 kohdassa tarkoitetussa ajassa, kantajaosapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja valitsee paneelin jäsenen arvalla kyseessä olevan osapuolen alaluettelosta viiden päivän kuluessa 3 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä. Kantajaosapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan paneelin jäsenen arvalla.

4. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen paneelin puheenjohtajasta 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kantajaosapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja valitsee paneelin puheenjohtajan arvalla 243 artiklan mukaisesti laaditusta puheenjohtajien alaluettelosta viiden päivän kuluessa kyseisen määräajan päättymisestä. Kantajaosapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan puheenjohtajan arvalla.

5. Paneeli katsotaan perustetuksi 15 päivän kuluttua siitä, kun kolme valittua paneelin jäsentä ovat hyväksyneet nimityksensä liitteen 14-A mukaisesti, elleivät osapuolet toisin sovi. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä paneelin asettamispäivän.

6. Jos jotakin 243 artiklassa tarkoitetuista luetteloista ei ole laadittu tai jokin luettelo ei sisällä riittävästi nimiä silloin, kun tämän artiklan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettu pyyntö esitetään, paneelin jäsenet on valittava arvalla niiden henkilöiden joukosta, joita toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet liitteen 14-A mukaisesti.

243 ARTIKLA

Luettelot paneelin jäsenistä

1. Yhteistyökomitea laatii kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan paneelin jäseninä. Luetteloon sisältyy kolme alaluetteloa:

a) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka on valittu Euroopan unionin ehdotusten perusteella;

b) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka on valittu Uzbekistanin tasavallan ehdotusten perusteella; ja

c) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka toimivat paneelin puheenjohtajana.

2. Jokaisessa alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Yhteistyökomitea varmistaa, että jokaisessa luettelossa on aina vähintään tämän verran henkilöitä.

3. Yhteistyökomitea voi laatia lisäksi luetteloja henkilöistä, jotka ovat erikoistuneet tämän osaston kattamiin erityisaloihin. Näitä lisäluetteloja käytetään muodostettaessa paneelia 242 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti, jos osapuolet niin sopivat.

244 ARTIKLA

Paneelin jäseniä koskevat vaatimukset

1. Kunkin paneelin jäsenen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

a) hänellä on osoitettua asiantuntemusta lakialalta, kansainvälisestä kaupasta ja muista tämän osaston soveltamisalaan kuuluvista asioista;

b) hänen on oltava riippumaton, hänellä ei saa olla sidoksia kumpaankaan osapuoleen eikä hän saa ottaa näiltä ohjeita;

c) hänen on toimittava yksilönä, eikä hän saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta riitaan liittyvissä kysymyksissä; ja

d) hänen on noudatettava liitettä 14-B.

2. Puheenjohtajalla on oltava asiantuntemusta myös riitojenratkaisumenettelyistä.

3. Tietyn riidan kohteena olevan kysymyksen vuoksi osapuolet voivat sopia poikkeavansa 1 kohdan a alakohdassa luetelluista vaatimuksista.

245 ARTIKLA

Paneelin tehtävät

Paneelin

a) on arvioitava objektiivisesti käsiteltäväkseen annettu asia, mihin kuuluu myös tapauksen tosiseikkojen objektiivinen arviointi sekä soveltamisalaan kuuluvien määräysten sovellettavuus ja noudattaminen;

b) on esitettävä päätöksissään ja raporteissaan selvitetyt tosiseikat, soveltamisalaan kuuluvien määräysten sovellettavuus sekä tekemiensä havaintojen ja päätelmien perustelut; ja

c) olisi kuultava säännöllisesti osapuolia ja tarjottava riittävät mahdollisuudet yhteisesti sovittuun ratkaisuun pääsemiseksi.

246 ARTIKLA

Toimeksianto

1. Elleivät osapuolet viiden päivän kuluessa paneelin asettamisesta toisin sovi, paneelin toimeksiantona on

”tarkastella paneelin asettamispyynnössä tarkoitettua asiaa osapuolten mainitsemien asiaa koskevien ja tässä osastossa vahvistettujen määräysten pohjalta, tehdä päätelmiä siitä, onko kyseinen toimenpide 239 artiklassa tarkoitettujen määräysten mukainen, sekä antaa raportti 248 ja 249 artiklan mukaisesti”.

2. Jos osapuolet sopivat muusta kuin 1 kohdassa määrätystä toimeksiannosta, niiden on ilmoitettava paneelille sovitusta toimeksiannosta 1 kohdassa vahvistetun määräajan kuluessa.

247 ARTIKLA

Päätös asian kiireellisyydestä

1. Osapuolen sitä pyytäessä paneeli päättää kymmenen päivän kuluessa asettamisestaan, koskeeko tapaus kiireellisiä asioita.

2. Jos paneeli päättää, että riita koskee kiireellisiä asioita, tämän luvun 3 jaksossa vahvistetut määräajat puolitetaan, lukuun ottamatta 242 ja 246 artiklassa tarkoitettuja määräaikoja.

248 ARTIKLA

Väliraportti

1. Paneelin on annettava osapuolille väliraportti 90 päivän kuluessa asettamispäivästään. Jos paneeli katsoo, että tätä määräaikaa ei voida noudattaa, paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona paneeli aikoo antaa väliraporttinsa. Paneelin on annettava väliraporttinsa joka tapauksessa viimeistään 120 päivän kuluttua asettamispäivästään.

2. Kumpikin osapuoli voi toimittaa paneelille kymmenen päivän kuluessa väliraportin antamisesta kirjallisen pyynnön tarkistaa tiettyjä väliraportin kohtia. Osapuoli voi tehdä toisen osapuolen pyyntöä koskevia huomautuksia kuuden päivän kuluessa pyynnön esittämisestä.

3. Jos kumpikaan osapuoli ei esitä 2 kohdassa tarkoitetussa määräajassa kirjallista pyyntöä tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia, väliraportista tulee loppuraportti.

249 ARTIKLA

Loppuraportti

1. Paneelin on annettava osapuolille loppuraportti 120 päivän kuluessa asettamispäivästään. Jos paneeli katsoo, että tällaista määräaikaa ei pystytä noudattamaan, paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona paneeli aikoo antaa loppuraporttinsa. Paneelin on annettava loppuraporttinsa joka tapauksessa viimeistään 150 päivän kuluttua paneelin asettamisesta.

2. Loppuraportissa on tarkasteltava osapuolten mahdollisia kirjallisia pyyntöjä, jotka koskevat 248 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua väliraporttia, ja siinä on käsiteltävä selkeästi osapuolten mahdollisia huomautuksia.

250 ARTIKLA

Toimenpiteet raportin noudattamiseksi

1. Jos paneeli toteaa, että kyseessä oleva toimenpide ei ole soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen, vastaajaosapuolen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet mukautuakseen viipymättä loppuraportissa esitettyihin havaintoihin ja päätelmiin ja alkaakseen noudattaa soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä.

2. Vastaajaosapuolen on 30 päivän kuluessa loppuraportin antamisesta ilmoitettava kantajaosapuolelle toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tai aikoo toteuttaa noudattaakseen ratkaisua.

251 ARTIKLA

Kohtuullinen määräaika

1. Jos ratkaisun välitön noudattaminen ei ole mahdollista, vastaajaosapuolen on 30 päivän kuluessa loppuraportin toimittamispäivästä ilmoitettava kantajaosapuolelle kohtuullinen määräaika, jonka se tarvitsee voidakseen noudattaa mainittua ratkaisua. Osapuolet pyrkivät sopimaan loppuraportin noudattamiseksi tarvittavan kohtuullisen määräajan pituudesta.

2. Jos osapuolet eivät ole sopineet kohtuullisen määräajan pituudesta, kantajaosapuoli voi aikaisintaan 20 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimittamispäivästä pyytää kirjallisesti, että alkuperäinen paneeli määrittää kohtuullisen määräajan pituuden. Paneeli antaa päätöksensä osapuolille 20 päivän kuluessa tällaisen pyynnön toimittamispäivästä.

3. Vastaajaosapuolen on toimitettava kantajaosapuolelle kirjallinen ilmoitus edistymisestään loppuraportin noudattamisessa vähintään yksi kuukausi ennen 2 kohdan mukaisesti vahvistetun kohtuullisen määräajan päättymistä.

4. Osapuolet voivat sopia 2 kohdan mukaisesti vahvistetun kohtuullisen määräajan pidentämisestä.

252 ARTIKLA

Noudattamisen tarkastelu

1. Vastaajaosapuolen on ilmoitettava kantajaosapuolelle kaikista loppuraportin noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä viimeistään 251 artiklassa tarkoitetun kohtuullisen määräajan päättymispäivänä.

2. Jos osapuolet ovat erimielisiä jonkin ratkaisun noudattamiseksi toteutetun toimenpiteen olemassaolosta tai sen yhteensopivuudesta soveltamisalaan kuuluvien määräysten kanssa, kantajaosapuoli voi kirjallisesti pyytää alkuperäistä paneelia ratkaisemaan asian. Tällaisessa pyynnössä on yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten toimenpide rikkoo soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä, niin, että valituksen oikeusperusta käy selvästi ilmi. Paneeli antaa päätöksensä osapuolille 46 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.

253 ARTIKLA

Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet

1. Vastaajaosapuoli esittää kantajaosapuolen pyynnöstä ja sen kanssa neuvoteltuaan tarjouksen väliaikaisesta korvauksesta, jos

a) vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle, ettei se voi noudattaa loppuraporttia; tai

b) vastaajaosapuoli ei ilmoita ratkaisun noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä 250 artiklassa tarkoitetun määräajan kuluessa tai ennen kohtuullisen ajan päättymistä; tai

c) paneeli toteaa, että toimenpiteitä loppuraportin noudattamiseksi ei ole toteutettu lainkaan tai että loppuraportin noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet ovat ristiriidassa soveltamisalaan kuuluvien määräysten kanssa.

2. Kantajaosapuoli voi kaikissa 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ilmoittaa vastaajaosapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan keskeyttää soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaisten velvoitteidensa täyttämisen, jos

a) kantajaosapuoli päättää olla esittämättä 1 kohdassa tarkoitettua pyyntöä; tai

b) kantajaosapuoli on esittänyt tämän artiklan 1 kohdan mukaisen pyynnön, mutta osapuolet eivät pääse sopimukseen väliaikaisesta korvauksesta 20 päivän kuluessa 251 artiklassa tarkoitetun kohtuullisen määräajan päättymisestä tai 252 artiklan mukaisen paneelin päätöksen toimittamispäivästä.

3. Ilmoituksessa on tarkennettava aiottu velvoitteiden keskeyttämisen taso.

4. Kantajaosapuoli voi keskeyttää velvoitteidensa täyttämisen kymmenen päivän kuluttua 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimituspäivästä, paitsi jos vastaajaosapuoli esittää 6 kohdassa tarkoitetun kirjallisen pyynnön.

5. Velvoitteiden täyttämisen keskeytys ei saa tasoltaan ylittää rikkomisesta johtuvien mitätöivien tai heikentävien vaikutusten tasoa.

6. Jos vastaajaosapuoli katsoo, että sille ilmoitettu velvoitteiden täyttämisen keskeytyksen taso ylittää rikkomisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia vastaavan tason, se voi ennen 4 kohdassa vahvistetun kymmenen päivän määräajan päättymistä pyytää alkuperäiseltä paneelilta kirjallisesti ratkaisua asiaan. Paneelin on toimitettava osapuolille ratkaisunsa velvoitteiden täyttämisen keskeytyksen tasosta 30 päivän kuluessa kyseisen pyynnön esittämisestä. Velvoitteita ei saa keskeyttää ennen kuin paneeli on antanut päätöksensä. Velvoitteiden täyttämisen keskeytyksessä on noudatettava tätä päätöstä.

7. Velvoitteiden täyttämisen keskeytys tai tässä artiklassa tarkoitettu korvaus ovat tilapäisiä, eikä niitä sovelleta sen jälkeen, kun

a) osapuolet ovat päässeet yhteisesti sovittuun ratkaisuun 269 artiklan mukaisesti;

b) osapuolet ovat päässeet sopimukseen siitä, että toteutetun toimenpiteen myötä vastaajaosapuolen toiminta on soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaista; tai

c) kaikki päätöksen noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet, jotka paneeli on todennut soveltamisalaan kuuluvien määräysten vastaisiksi, on peruutettu tai niitä on muutettu niin, että vastaajaosapuolen toiminnasta on tullut kyseisten soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaista.

254 ARTIKLA

Väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu

1. Vastaajaosapuolen on ilmoitettava kantajaosapuolelle kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut joko velvollisuuksien noudattamisen keskeytyksen tai väliaikaisen korvauksen soveltamisen jälkeen. Tämän artiklan 2 kohdan mukaisia tapauksia lukuun ottamatta kantajaosapuoli lopettaa velvollisuuksien noudattamisen keskeytyksen 30 päivän kuluessa ilmoituksen toimittamispäivästä. Jos asiassa on sovellettu korvausta, vastaajaosapuoli voi 2 kohdan mukaisia tapauksia lukuun ottamatta lopettaa tällaisen korvauksen soveltamisen 30 päivän kuluessa siitä, kun se on toimittanut ilmoituksensa päätöksen noudattamisesta.

2. Jos osapuolet eivät 30 päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta pääse yhteisymmärrykseen siitä, muuttaako ilmoitettu toimenpide vastaajaosapuolen toiminnan soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaiseksi, kantajaosapuoli pyytää kirjallisesti alkuperäistä paneelia ratkaisemaan asian. Paneeli antaa päätöksensä osapuolille 46 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä. Jos paneeli toteaa, että toteutettu toimenpide on soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen, joko velvoitteiden täyttämisen keskeytys tai korvausten soveltaminen on lopetettava. Kantajaosapuolen on tarvittaessa mukautettava tasoa, jolla velvollisuuksien noudattaminen on keskeytetty, tai korvauksen tasoa paneelin päätöksen perusteella.

3. Jos vastaajaosapuoli katsoo, että kantajaosapuolen toteuttama velvoitteiden täyttämisen keskeytyksen taso ylittää rikkomisesta johtuvat mitätöivät tai heikentävät vaikutukset, se voi kirjallisesti pyytää alkuperäistä paneelia ratkaisemaan asian.

255 ARTIKLA

Paneelin jäsenten vaihtaminen

Jos riitojenratkaisumenettelyn aikana paneelin jäsen ei voi osallistua menettelyyn tai vetäytyy paneelista tai hänet on vaihdettava, koska hän ei noudata liitettä 14-B, sovelletaan 242 artiklan mukaista menettelyä. Paneelin antaman raportin tai päätöksen määräaikaa on pidennettävä paneelin uuden jäsenen nimittämiseen tarvittavalla ajalla.

256 ARTIKLA

Työjärjestys

1. Paneelin menettelyistä määrätään tässä jaksossa sekä liitteessä 14-A.

2. Paneelin kuulemiset ovat julkisia, ellei liitteessä 14-C toisin määrätä.

257 ARTIKLA

Keskeyttäminen ja lopettaminen

Paneelin on molempien osapuolten pyynnöstä keskeytettävä työnsä milloin tahansa osapuolten sopimaksi ajanjaksoksi, joka saa olla enintään 12 peräkkäistä kuukautta.

Paneeli jatkaa työtään ennen keskeytysajan päättymistä osapuolten yhteisestä kirjallisesta pyynnöstä tai keskeytysajan lopussa kumman tahansa osapuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pyynnön esittänyt osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle. Jos paneeli ei jatka työtään keskeyttämisajan päätyttyä tämän kohdan mukaisesti, paneelin toimivalta raukeaa ja riitojenratkaisumenettely päätetään.

Jos paneelin työ keskeytetään, tämän jakson mukaisia asiaankuuluvia määräaikoja pidennetään yhtä pitkäksi aikaa kuin paneelin työ keskeytyy.

258 ARTIKLA

Oikeus tietojen saantiin

1. Paneeli voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pyytää osapuolilta asian kannalta merkityksellisiä tietoja, joita se pitää tarpeellisina ja asianmukaisina. Osapuolten on vastattava tällaisiin paneelin tietopyyntöihin viipymättä ja kattavasti.

2. Paneeli voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pyytää mitä tahansa asianmukaisiksi katsomiaan tietoja mistä tahansa lähteestä. Paneeli voi myös tarvittaessa pyytää asiantuntijalausuntoa asianmukaiseksi katsomallaan tavalla, kunhan se noudattaa osapuolten sopimia ehtoja.

3. Paneeli tutkii osapuolen luonnollisten henkilöiden tai osapuolen alueelle sijoittautuneiden oikeushenkilöiden esittämät *amicus curiae* -huomautukset liitteen 14-A mukaisesti.

4. Kaikki tiedot, jotka paneeli saa tämän artiklan nojalla, on ilmoitettava osapuolille, ja osapuolet voivat esittää niistä huomautuksia.

259 ARTIKLA

Tulkintasäännöt

1. Paneeli tulkitsee soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen, mukaan lukien 23 päivänä toukokuuta 1969 tehdyssä valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa määrättyjen sääntöjen, mukaisesti.

2. Paneelin on otettava huomioon WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymissä WTO:n paneelien ja valituselimen raporteissa esitetyt asiaan liittyvät tulkinnat.

3. Paneelin raportit ja päätökset eivät saa lisätä tai vähentää osapuolten tämän sopimuksen mukaisia oikeuksia tai velvollisuuksia.

260 ARTIKLA

Paneelin raportit ja päätökset

1. Asioiden käsittely paneelissa on luottamuksellista. Paneelin on kaikin keinoin pyrittävä siihen, että sen raportit ja päätökset ovat yksimielisiä. Jos tämä ei ole mahdollista, paneeli tekee ratkaisun enemmistöpäätöksellä. Paneelin jäsenten erillisiä lausuntoja ei julkaista missään tilanteessa.

2. Osapuolten on hyväksyttävä paneelin päätökset ja raportit ehdoitta. Niillä ei luoda minkäänlaisia oikeuksia tai velvoitteita luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.

3. Kumpikin osapuoli asettaa paneelin raportit ja päätökset sekä sen toimittamat tiedot yleisesti saataville siten, että luottamukselliset tiedot suojataan.

4. Paneeli ja osapuolet pitävät luottamuksellisina kaikkia osapuolen paneelille liitteen 14-A mukaisesti toimittamia tietoja.

261 ARTIKLA

Foorumin valinta

1. Jos syntyy riita, jossa tietyn toimenpiteen väitetään rikkovan soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä ja oleellisilta osin vastaavaa sellaisesta toisesta kansainvälisestä sopimuksesta johtuvaa velvollisuutta, jonka sopimuspuoli kumpikin osapuoli on, WTO-sopimus mukaan lukien, muutosta hakeva osapuoli valitsee foorumin, jossa riita ratkaistaan.

2. Kun osapuoli on valinnut foorumin ja aloittanut tämän jakson tai jonkin toisen kansainvälisen sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, se ei 1 kohdassa tarkoitetun toimenpiteen osalta saa aloittaa riitojenratkaisumenettelyä minkään muun sopimuksen nojalla, paitsi jos ensin valittu foorumi ei pysty tekemään ratkaisuja menettelyllisten tai oikeudenkäyttöön liittyvien syiden vuoksi.

3. Sovellettaessa tätä artiklaa

a) osapuolen katsotaan aloittaneen tämän jakson mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se esittää paneelin asettamispyynnön 241 artiklan mukaisesti;

b) osapuolen katsotaan aloittaneen WTO-sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se esittää paneelin asettamispyynnön WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 6 artiklan mukaisesti; ja

c) minkä tahansa muun kansainvälisen kauppasopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt katsotaan aloitetuiksi kyseisen sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

4. Mikään tässä sopimuksessa ei estä osapuolta keskeyttämästä velvoitteita, jotka WTO:n riitojenratkaisuelin on hyväksynyt tai jotka on hyväksytty sellaisen toisen kansainvälisen kauppasopimuksen riitojenratkaisumenettelyissä, jonka osapuolia riidan osapuolet ovat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista. Osapuolta ei saa estää keskeyttämästä tämän jakson mukaisia velvoitteita vetoamalla WTO:n perustamissopimukseen tai mihinkään muuhun osapuolten väliseen kansainväliseen kauppasopimukseen.

4 JAKSO

SOVITTELU

262 ARTIKLA

Tavoite

Sovittelujärjestelmän tavoitteena on helpottaa yhteisesti sovitun ratkaisun löytämistä kattavan, nopean menettelyn kautta sovittelijan avustuksella.

263 ARTIKLA

Tietojen pyytäminen

1. Osapuoli voi milloin tahansa ennen sovittelumenettelyn aloittamista toimittaa toiselle osapuolelle kirjallisen tietopyynnön toimenpiteestä, joka vaikuttaa kielteisesti osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin. Osapuolen, jolle tällainen pyyntö on esitetty, on annettava 20 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä kirjallinen vastaus, jossa se esittää pyydettyjä tietoja koskevat huomautuksensa.

2. Jos pyyntöön vastaava osapuoli katsoo, että se ei pysty antamaan vastausta 20 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta pyynnön esittäneelle osapuolelle, ilmoitettava syyt viivästykseen ja esitettävä arvio lyhimmästä määräajasta, jonka kuluessa se pystyy antamaan vastauksensa.

3. Osapuolen odotetaan yleensä esittävän 1 kohdan mukaisen tietopyynnön ennen sovittelumenettelyn aloittamista.

264 ARTIKLA

Sovittelumenettelyn aloittaminen

1. Osapuoli voi milloin tahansa pyytää sovittelumenettelyn aloittamista minkä tahansa sellaisen toimenpiteen osalta, joka vaikuttaa haitallisesti osapuolten väliseen kauppaan tai investointeihin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö on toimitettava kirjallisesti toiselle osapuolelle. Pyynnössä on esitettävä pyynnön esittävän osapuolen huolenaiheet selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti sekä:

a) yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide;

b) esitettävä selvitys niistä kielteisistä vaikutuksista, joita pyynnön esittävä osapuoli katsoo toimenpiteellä olevan osapuolten väliseen tämänhetkiseen tai tulevaan kauppaan tai investointeihin; ja

c) selostettava, miten nämä vaikutukset pyynnön esittävän osapuolen mukaan liittyvät toimenpiteeseen.

3. Sovittelumenettely voidaan aloittaa ainoastaan osapuolten yhteisestä sopimuksesta, jotta voidaan etsiä yhteisesti sovittavia ratkaisuja ja harkita sovittelijan mahdollisesti antamia neuvoja ja ehdottamia ratkaisuja. Osapuolen, jolle sovittelumenettelyn aloittamista koskeva pyyntö on osoitettu, on harkittava pyyntöä myötämielisesti ja ilmoitettava kirjallisesti pyynnön esittäneelle osapuolelle pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä kymmenen päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Jos osapuoli, jolle pyyntö on esitetty, ei ilmoita kirjallisesti pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä määräajassa, pyyntö katsotaan hylätyksi.

265 ARTIKLA

Sovittelijan valinta

1. Osapuolet pyrkivät sopimaan sovittelijan valinnasta kymmenen päivän kuluessa sovittelumenettelyn aloittamisesta.

2. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen sovittelijasta 1 kohdassa vahvistetussa määräajassa, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää sovittelumenettelyn aloittamista pyytävää osapuolta edustavaa yhteistyökomitean puheenjohtajaa valitsemaan sovittelijan arvalla 243 artiklan mukaisesti laaditusta puheenjohtajien alaluettelosta viiden päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Sovittelumenettelyn aloittamista pyytävää osapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan sovittelijan arvalla.

3. Jos 243 artiklassa tarkoitettua puheenjohtajien alaluetteloa ei ole laadittuna silloin, kun 264 artiklan mukainen pyyntö tehdään, sovittelija valitaan arvalla henkilöistä, joita joko toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet kyseiseen alaluetteloon.

4. Sovittelija ei saa olla kummankaan osapuolen kansalainen eikä kummankaan osapuolen palveluksessa, elleivät osapuolet toisin sovi.

5. Sovittelijan on noudatettava liitteessä 14-B vahvistettuja paneelin jäseniä ja sovittelijoita koskevia käytännesääntöjä.

266 ARTIKLA

Sovittelumenettelyä koskevat säännöt

1. Sovittelumenettelyn aloittanut osapuoli toimittaa kymmenen päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä sovittelijalle ja toiselle osapuolelle yksityiskohtaisen kirjallisen kuvauksen huolenaiheistaan, erityisesti niistä, jotka liittyvät kyseessä olevan toimenpiteen soveltamiseen ja sen mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin kauppaan tai investointeihin osapuolten välillä. Toinen osapuoli voi esittää tällaista kuvausta koskevat kirjalliset huomautuksensa 20 päivän kuluessa tällaisen kuvauksen toimittamispäivästä. Kumpikin osapuoli voi sisällyttää kuvaukseensa tai huomautuksiinsa kaikki tiedot, joilla se katsoo olevan merkitystä.

2. Sovittelija auttaa osapuolia läpinäkyvällä tavalla tekemään selkoa kyseessä olevasta toimenpiteestä ja sen mahdollisista kielteisistä vaikutuksista kauppaan tai investointeihin osapuolten välillä. Sovittelija voi erityisesti järjestää osapuolten välisiä tapaamisia, kuulla osapuolia yhdessä tai erikseen, pyytää apua alan asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä ja kuulla niitä sekä antaa osapuolten pyytämää lisätukea. Sovittelija kuulee osapuolia ennen kuin se pyytää apua alan asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä tai kuulee näitä.

3. Sovittelija voi antaa neuvoja ja ehdottaa ratkaisua osapuolten tarkasteltavaksi. Osapuolet voivat hyväksyä tai hylätä ehdotetun ratkaisun tai sopia muusta ratkaisusta. Sovittelija ei anna neuvoja tai huomautuksia siitä, onko kyseessä oleva toimenpide tämän osaston mukainen.

4. Sovittelumenettely toteutetaan sen osapuolen alueella, jolle pyyntö osoitettiin, tai yhteisestä sopimuksesta missä tahansa muualla tai millä tahansa muulla tavalla.

5. Osapuolet pyrkivät saavuttamaan yhteisesti sovitun ratkaisun 60 päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä. Ennen lopullista sopimusta osapuolet voivat harkita mahdollisia tilapäisiä ratkaisuja, erityisesti jos toimenpide koskee pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita tai -palveluja.

6. Yhteisesti sovittu ratkaisu voidaan hyväksyä yhteistyökomitean päätöksellä. Kumpikin osapuoli voi päättää, että yhteisesti sovittu ratkaisu edellyttää sisäisten menettelyjen päätökseen saattamista. Yhteisesti sovitut ratkaisut julkistetaan. Julkistettava versio ei saa sisältää mitään osapuolen luottamuksellisiksi luokittelemia tietoja.

7. Sovittelija antaa kumman tahansa osapuolen pyynnöstä osapuolille raporttiluonnoksen, jossa esitetään:

a) tiivistelmä kiistanalaisesta toimenpiteestä;

b) noudatetut menettelyt; ja

c) mahdolliset yhteisesti sovitut ratkaisut, myös mahdolliset tilapäiset ratkaisut.

8. Sovittelijan on annettava osapuolille 15 päivää aikaa esittää huomautuksensa raporttiluonnoksesta. Osapuolten huomautuksia tarkasteltuaan sovittelija antaa osapuolille 15 päivän kuluessa lopullisen raportin. Lopulliseen raporttiin ei saa sisältyä tämän osaston tulkintoja.

9. Menettely päättyy:

a) osapuolten yhteisesti sopimaan ratkaisuun ratkaisun hyväksymispäivänä;

b) osapuolten yhteisestä sopimuksesta missä tahansa menettelyn vaiheessa päivänä, jona tällaiseen sopimukseen päästään;

c) sovittelijan osapuolia kuultuaan tekemällä kirjallisella ilmoituksella siitä, että sovittelupyrkimysten jatkaminen ei enää ole hyödyllistä, tällaisen ilmoituksen antamispäivänä; tai

d) osapuolen kirjallisella ilmoituksella, jonka tämä tekee tarkasteltuaan sovittelumenettelyssä esitettyjä sovintoratkaisuja ja sovittelijan mahdollisesti antamia neuvoja ja ehdotuksia, tällaisen ilmoituksen antamispäivänä.

267 ARTIKLA

Luottamuksellisuus

Kaikki sovittelumenettelyn vaiheet, mukaan lukien mahdolliset neuvot ja ehdotetut ratkaisut, ovat luottamuksellisia, jolleivät osapuolet toisin sovi. Kumpikin osapuoli voi kuitenkin julkistaa sen, että sovittelu on käynnissä.

268 ARTIKLA

Suhde muihin riitojenratkaisumenettelyihin

1. Sovittelumenettelyllä ei rajoiteta 2 tai 3 jakson tai minkään muun kansainvälisen sopimuksen riitojenratkaisumenettelyjen mukaisia osapuolten oikeuksia tai velvollisuuksia.

2. Osapuoli ei saa muiden tämän osaston tai minkään muun kansainvälisen sopimuksen mukaisten riitojenratkaisumenettelyjen yhteydessä käyttää tai esittää todisteena eikä paneeli saa ottaa huomioon:

a) toisen osapuolen sovittelumenettelyn aikana esittämiä kantoja tai yksinomaan 266 artiklan 2 kohdan mukaisesti kerättyjä tietoja;

b) sitä seikkaa, että toinen osapuoli on ilmoittanut olevansa valmis hyväksymään sovittelun kohteena olevaa toimenpidettä koskevan ratkaisun; tai

c) sovittelijan antamia neuvoja tai tekemiä ehdotuksia.

3. Jolleivät osapuolet toisin sovi, sovittelija ei saa toimia tämän osaston tai minkään muun kansainvälisen sopimuksen riitojenratkaisumenettelyssä paneelin jäsenenä samassa asiassa, jossa hän on ollut sovittelijana.

5 JAKSO

YHTEISET MÄÄRÄYKSET

269 ARTIKLA

Yhteisesti sovittu ratkaisu

1. Osapuolet voivat milloin tahansa päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun jossakin 239 artiklassa tarkoitetussa riidassa.

2. Jos yhteisesti sovittuun ratkaisuun päästään paneelimenettelyn tai sovittelumenettelyn aikana, osapuolet ilmoittavat ratkaisusta yhdessä tapauksen mukaan paneelin puheenjohtajalle tai sovittelijalle. Tällaisen ilmoituksen jälkeen paneeli- tai sovittelumenettely päätetään.

3. Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet yhteisesti sovitun ratkaisun panemiseksi täytäntöön sovitussa määräajassa.

4. Täytäntöönpaneva osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti viimeistään sovitun määräajan umpeutuessa kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanemiseksi.

270 ARTIKLA

Määräajat

1. Kaikki tässä luvussa vahvistetut määräajat lasketaan kalenteripäivinä alkaen sitä toimea seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat.

2. Osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä luvussa tarkoitettua määräaikaa.

3. Edellä olevan 3 jakson osalta paneeli voi milloin tahansa ehdottaa osapuolille tässä luvussa tarkoitettujen määräaikojen muuttamista, ja sen on perusteltava ehdotuksensa.

271 ARTIKLA

Kustannukset

1. Kumpikin osapuoli vastaa itse paneeli- tai sovittelumenettelyyn osallistumisesta aiheutuvista kustannuksistaan.

2. Osapuolet jakavat yhdessä ja tasapuolisesti järjestelyistä aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien paneelin jäsenten ja sovittelijoiden palkkiot ja kulukorvaukset.

3. Yhteistyökomitea voi tehdä päätöksen, jossa vahvistetaan paneelin jäsenten ja sovittelijoiden palkkioita ja korvauksia koskevat parametrit tai muut yksityiskohdat, mukaan lukien menettelystä mahdollisesti aiheutuvat liitännäiskustannukset. Kunnes tällainen päätös on tehty, paneelin jäsenten ja sovittelijoiden palkkiot ja korvaukset sekä niihin liittyvät kulut määritetään liitteessä 14-A olevan säännön numero 10 mukaisesti.

272 ARTIKLA

Liitteiden muuttaminen

Yhteistyökomitea voi muuttaa liitteitä 14-A ja 14-B.

15 LUKU

POIKKEUKSET

273 ARTIKLA

Yleiset poikkeukset

1. Tämän sopimuksen 2, 4, 8 ja 12 luvun soveltamiseksi GATT 1994 -sopimuksen XX artikla, mukaan lukien sen huomautukset ja lisämääräykset, sisällytetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

2. Sillä edellytyksellä, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään osapuolten välillä samanlaisten olosuhteiden vallitessa taikka investointien tai palvelukaupan peiteltyyn rajoittamiseen, 12 tai 8 luvun määräysten ei saa tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen

a) yleisen turvallisuuden tai julkisen moraalin taikka yleisen järjestyksen suojelemiseksi;[1]

b) ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

[1] Yleiseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyviä poikkeuksia voidaan käyttää ainoastaan, kun johonkin yhteiskunnallisesti perustavanlaatuiseen etuun kohdistuu aito ja riittävän vakava uhka.

c) sellaisten säädösten tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa, mukaan lukien säädökset ja määräykset, jotka koskevat seuraavia:

i) harhaanjohtavien ja vilpillisten käytäntöjen estäminen;

ii) sopimusten laiminlyöntien seuraukset;

iii) yksityisyyden suojaaminen henkilötietojen käsittelyn ja levittämisen yhteydessä ja yksittäisten tietueiden ja tilien luottamuksellisuuden suojaaminen; ja

iv) turvallisuus.

3. Selvyyden vuoksi todetaan, että osapuolet ovat yhtä mieltä 1 ja 2 kohdan soveltamisesta siten, että

a) GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan b alakohdassa ja tämän artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet sisältävät ympäristötoimenpiteet, jotka ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

b) GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan g alakohtaa sovelletaan toimenpiteisiin, jotka koskevat elollisten ja elottomien uusiutumattomien luonnonvarojen säilyttämistä; ja

c) monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanemiseksi toteutetut toimenpiteet voivat olla perusteltuja GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan b tai g alakohdan tai tämän artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla.

4. Ennen kuin osapuoli toteuttaa GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan i ja j alakohdan mukaisia toimenpiteitä, kyseinen osapuoli antaa toiselle osapuolelle kaikki asiaankuuluvat tiedot molempien osapuolten kannalta hyväksyttävän ratkaisun löytämiseksi. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä 30 päivän kuluessa tällaisten tietojen antamisesta, toimenpiteiden toteuttamista suunnitteleva osapuoli voi toteuttaa suunnittelemansa toimenpiteet. Jos välitöntä toimintaa edellyttävien poikkeuksellisten ja kriittisten olosuhteiden vuoksi ennakkoon tiedottaminen tai tarkastelu ei ole mahdollista, toimenpiteiden toteuttamista suunnitteleva osapuoli voi viipymättä soveltaa tilanteen vaatimia varotoimenpiteitä. Kyseinen osapuoli ilmoittaa tästä välittömästi toiselle osapuolelle.

274 ARTIKLA

Verotus

1. Tämän osaston määräyksillä ei ole vaikusta kansainvälisistä verosopimuksista johtuviin Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden tai Uzbekistanin tasavallan oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Jos tämä sopimus ja jokin kansainvälinen verosopimus ovat keskenään ristiriidassa, ristiriidan osalta sovelletaan kansainvälistä verosopimusta.

2. Tämän sopimuksen 33 ja 194 artiklaa ei sovelleta osapuolen kansainvälisen verosopimuksen nojalla myöntämään etuun.

3. Edellyttäen, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään osapuolten välillä samanlaisten olosuhteiden vallitessa tai kaupan ja investointien peiteltyyn rajoittamiseen, minkään tässä osastossa ei saa tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön, pitämästä voimassa tai panemasta täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen tasapuolinen tai tehokas määrääminen tai kantaminen ja

a) tehdä ero eri tilanteessa olevien veronmaksajien välillä erityisesti näiden kotipaikan osalta tai sen paikan osalta, minne ne ovat sijoittaneet pääomansa; tai

b) estää verosopimusten tai sisäisen verolainsäädännön mukaisesti verojen välttäminen tai kiertäminen.

4. Tässä artiklassa tarkoitetaan:

a) ’kotipaikalla’ verotuksellista kotipaikkaa; ja

b) ’kansainvälisellä verosopimuksella’ sopimusta kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tai muuta kokonaan tai pääosin verotukseen liittyvää kansainvälistä sopimusta tai järjestelyä, jonka sopimuspuoli Euroopan unioni tai sen jäsenvaltio tai Uzbekistanin tasavalta on.

275 ARTIKLA

Tietojen julkistaminen

1. Tämän osaston ei pidä tulkita velvoittavan osapuolta asettamaan saataville luottamuksellisia tietoja, joiden paljastaminen haittaisi lainvalvontaa, olisi muutoin yleisen edun vastaista tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut, paitsi jos paneeli pyytää luottamuksellisia tietoja 14 luvun mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Tällaisissa tapauksissa luottamuksellisten tietojen käsittelyyn sovelletaan 14 luvun asiaa koskevia määräyksiä.

2. Kun osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle, myös tämän sopimuksen nojalla perustettujen elinten välityksellä, omassa lainsäädännössään luottamuksellisiksi luokiteltuja tietoja, toisen osapuolen on käsiteltävä kyseisiä tietoja luottamuksellisina, paitsi jos tiedot toimittaneen osapuolen kanssa toisin sovitaan.

276 ARTIKLA

WTO-poikkeusluvat

Jos jokin tämän osaston velvoite vastaa olennaisilta osin WTO:n perustamissopimukseen sisältyvää velvoitetta, WTO:n perustamissopimuksen IX artiklan nojalla hyväksytyn poikkeusluvan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden katsotaan olevan sisällöltään tämän sopimuksen vastaavan määräyksen mukaisia.

V OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUSKEHITYKSEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN ALALLA

277 ARTIKLA

Taloudelliseen vuoropuheluun liittyvän yhteistyön yleiset tavoitteet

1. Osapuolet tekevät talouden uudistamiseen liittyvää yhteistyötä parantamalla yhteistä käsitystään Uzbekistanin tasavallan ja Euroopan unionin taloudellisesta tilanteesta sekä talouspolitiikkojen laatimisesta ja täytäntöönpanosta.

2. Uzbekistanin tasavalta toteuttaa lisätoimia hyvin toimivan, kestävän markkinatalouden kehittämiseksi, mukaan lukien investointiympäristön parantaminen ja yksityisen sektorin osallisuuden lisääminen. Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen vakaan makrotalouspolitiikan ja julkisen talouden hoidon, joissa noudatetaan tuloksellisuuden, läpinäkyvyyden ja vastuuvelvollisuuden perusperiaatteita.

278 ARTIKLA

Taloudelliseen vuoropuheluun liittyvän yhteistyön yleiset periaatteet

Osapuolet

a) vaihtavat kokemuksia ja parhaita käytäntöjä, jotka liittyvät kestävän kehityksen strategioihin, mukaan lukien taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien edistäminen;

b) vaihtavat tietoja makrotalouden suuntauksista ja politiikoista sekä rakenteellisista uudistuksista;

c) vaihtavat asiantuntemusta ja parhaita käytäntöjä muun muassa julkisen talouden, raha- ja valuuttakurssipolitiikan puitteiden, rahoitusalaa koskevan politiikan ja taloustilastojen aloilla;

d) vaihtavat tietoja ja kokemuksia alueellisesta taloudellisesta yhdentymisestä, mukaan lukien Euroopan talous- ja rahaliiton toiminta; ja

e) tarkastelevat kahdenvälisen yhteistyön asemaa talouden, rahoituksen ja tilastoinnin aloilla.

279 ARTIKLA

Julkinen varainhoito, julkinen ulkoinen tarkastus ja varainhoidon sisäinen valvonta

Osapuolet tekevät yhteistyötä vankkojen julkisten varainhoitojärjestelmien sekä julkisen ulkoisen tarkastuksen ja varainhoidon sisäisen valvonnan alalla tavoitteinaan

a) vahvistaa tilintarkastuskamarin asemaa Uzbekistanin tasavallan ylimpänä julkisen ulkoisen tarkastuksen ja varainhoidon sisäisen valvonnan elimenä sen taloudellisen, organisatorisen ja toiminnallisen riippumattomuuden ja valmiuksien kehittämisen osalta kansainvälisesti hyväksyttyjen ulkoista tarkastusta koskevien standardien (INTOSAI) mukaisesti;

b) tukea yhdenmukaistamisesta vastaavan keskusyksikön (Talousarviomenetelmiä, valtiovarainhallinnon toteuttamista, varainhoidon valvontaa ja sisäistä tarkastusta käsittelevä osasto) toimintaa Uzbekistanin tasavallan julkisen varainhoidon sisäisen valvonnan kehittämiseksi edelleen sekä vahvistaa sen toimivaltaa ja asemaa;

c) kehittää edelleen ja toteuttaa vastuuvelvollisuuden periaatteeseen perustuvaa julkisen sektorin varainhoidon sisäistä valvontajärjestelmää, johon kuuluu toiminnallisesti itsenäinen sisäinen tarkastus koko julkisella sektorilla, yhdenmukaistamalla se yleisesti hyväksyttyjen kansainvälisten normien, menetelmien ja Euroopan unionin hyvien käytäntöjen kanssa;

d) kehittää riittävä talouden tarkastusjärjestelmä sisäisen tarkastustoiminnon täydentämiseksi (päällekkäisyyttä välttäen);

e) varainhoitoon ja varainhoidon valvontaan ja tarkastuksiin osallistuvien toimijoiden sekä talousarvion laatimiseen, valtion varojen hallinnointiin ja kirjanpitoon osallistuvien toimijoiden välinen tehokas yhteistyö ja koordinointi hallintotavan kehittämisen edistämiseksi; ja

f) tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihto julkisen varainhoidon, julkisen ulkoisen tarkastuksen ja varainhoidon sisäisen valvonnan alalla.

280 ARTIKLA

Hyvä hallintotapa verotuksen alalla

Osapuolet sitoutuvat panemaan täytäntöön verotusalan hyvän hallinnon periaatteet, kuten läpinäkyvyyttä, tietojenvaihtoa ja oikeudenmukaista verotusta koskevat globaalit standardit sekä veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen torjumista koskevat vähimmäisstandardit. Osapuolet edistävät hyvää hallintotapaa veroasioissa, parantavat kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla ja helpottavat lainmukaisten verotulojen keräämistä.

281 ARTIKLA

Tilastot

1. Osapuolet edistävät tilastollisten menetelmien ja käytäntöjen eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja sekä yhdenmukaistamista, mukaan lukien tilastotietojen kerääminen ja levittäminen ammattimaisesti riippumattoman, kestävän ja tehokkaan kansallisen tilastojärjestelmän avulla.

2. Tilastoyhteistyössä keskitytään tietämyksen vaihtoon ja hyvien käytäntöjen edistämiseen sekä YK:n virallisen tilaston perusperiaatteiden ja Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevän komitean 16 päivänä marraskuuta 2017 hyväksymien tarkistettujen Euroopan tilastoja koskevien käytännesääntöjen noudattamiseen.

282 ARTIKLA

Yhteydet

Osapuolet edistävät kestäviä yhteyksiä alueellaan ja sen ulkopuolella. Tätä varten osapuolet tekevät yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kysymyksissä edistääkseen yhteysaloitteita, jotka ovat taloudellisesti, julkisen talouden ja ympäristön kannalta ja sosiaalisesti kestäviä pitkällä aikavälillä sekä kansainvälisesti sovittujen sääntöjen ja määräysten mukaisia.

283 ARTIKLA

Energiayhteistyön yleiset tavoitteet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä energia-asioissa ja tarvittavan oikeudellisen kehyksen kehittämisessä edistääkseen uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja käyttöä sekä energiatehokkuutta ja energiaturvallisuutta.

2. Yhteistyö perustuu kokonaisvaltaiseen kumppanuuteen, ja sitä ohjaavat keskinäiset edut, vastavuoroisuus, avoimuus ja ennustettavuus markkinatalouden periaatteiden ja energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen mukaisesti. Tämän yhteistyön tavoitteena on myös edistää alueellista energiayhteistyötä kiinnittäen erityistä huomiota Keski-Aasian maiden keskinäiseen yhdentymiseen sekä kansainvälisiin markkinoihin ja energiakäytäviin.

284 ARTIKLA

Yhteistyö energia-alalla

Energia-alan yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat alat:

a) uusiutuvien energialähteiden, energiatehokkuuden ja energiaturvallisuuden, erityisesti energiahuollon luotettavuuden, turvallisuuden ja kestävyyden, parantaminen, kuten energialaitosten turvallisuuden varmistaminen ja tuotantokapasiteetin energiatehokkuuden parantaminen edistämällä alueellista energiayhteistyötä, mukaan lukien alueellisten energiamarkkinoiden perustaminen sekä alueiden sisäisen ja välisen energia-alan kaupan ja vuorovaikutuksen helpottaminen;

b) energia-alan strategioiden ja politiikkojen täytäntöönpano, keskustelu tulevaisuudennäkymistä ja skenaarioista, mukaan lukien energiatuotteiden maailmanlaajuiset markkinaolosuhteet, sekä energia-alan tilastojärjestelmän parantaminen;

c) houkuttelevan, vakaan investointiympäristön luominen ja keskinäisten energia-alan investointien edistäminen syrjimättömästi ja läpinäkyvästi;

d) toimiva vuorovaikutus Euroopan investointipankin, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten rahoituslaitosten ja -välineiden kanssa energia-alalla;

e) tieteellinen ja tekninen vuorovaikutus energiateknologioiden kehittämiseksi kiinnittäen erityistä huomiota energiatehokkaisiin ja ympäristöystävällisiin teknologioihin;

f) yhteistyö monenvälisillä energia-alan foorumeilla, aloitteissa ja instituutioissa; ja

g) tietämyksen ja kokemusten vaihto sekä innovointiin liittyvän teknologian siirtäminen, esimerkiksi hallinnoinnin, energiateknologioiden ja energiateollisuuden digitalisaation aloilla, mukaan lukien kulutuksen seurannan automatisointi ja hävikin vähentäminen.

285 ARTIKLA

Uusiutuvat energialähteet

Yhteistyötä tehdään muun muassa seuraavin keinoin:

a) uusiutuvien energianlähteiden käyttöönotto ja kehittäminen taloudellisesti ja ympäristön kannalta järkevästi, mukaan lukien sääntelykysymyksiä, sertifiointia ja standardointia sekä teknologian kehittämistä koskeva yhteistyö;

b) osapuolten laitosten, laboratorioiden ja yksityisen sektorin yksiköiden vuorovaikutuksen edistäminen tavoitteena toteuttaa parhaita käytäntöjä tulevaisuuden energian tuottamiseksi ja vihreän talouden luomiseksi; ja

c) yhteisten seminaarien, konferenssien ja koulutusohjelmien järjestäminen, tieteellisen ja käytännön tiedon ja avoimen tilastotiedon vaihto sekä tiedottaminen uusiutuvia energialähteitä koskevasta kehityksestä.

286 ARTIKLA

Energiatehokkuus ja energiansäästö

Yhteistyötä energiatehokkuuden ja energiansäästön edistämiseksi muun muassa hiilialalla sekä kaasun soihdutuksen (ja siihen liittyvän kaasun käytön), rakennusalan, laitteiden ja liikenteen yhteydessä tehdään muun muassa seuraavasti:

a) vaihdetaan tietoja energiatehokkuutta edistävistä toimintapolitiikoista sekä lainsäädännöllisistä ja sääntelypuitteista ja toimintasuunnitelmista;

b) helpotetaan kokemusten ja asiantuntemuksen vaihtoa energiatehokkuuden ja energiansäästön alalla;

c) pannaan vireille ja täytäntöön hankkeita, mukaan lukien demonstraatiohankkeet, jotka koskevat innovatiivisten teknologioiden ja ratkaisujen käyttöönottoa energiatehokkuuden ja energiansäästön alalla; ja

d) järjestetään koulutusohjelmia ja kursseja energiatehokkuuden alalla tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi.

287 ARTIKLA

Hiilivetyihin perustuva energia ja sähkö

Yhteistyö hiilivetyihin perustuvan energian alalla koskee seuraavia aloja:

a) olemassa olevien energiainfrastruktuurien nykyaikaistaminen ja tehostaminen sekä tulevien energiainfrastruktuurien kehittäminen yhteisen edun ja markkinaperiaatteiden mukaisesti, mukaan lukien infrastruktuurit energian lähteiden, toimittajien, kuljetusreittien ja -menetelmien monipuolistamista varten, uuden tuotantokapasiteetin aikaansaaminen sekä energiainfrastruktuurien eheys, tehokkuus, varmuus ja turvallisuus muun muassa sähkövoiman alalla;

b) kilpailukykyisten, avoimien ja syrjimättömien energiamarkkinoiden kehittäminen parhaiden käytäntöjen mukaisesti sääntelyä uudistamalla;

c) energiakaupan pitkän aikavälin vakauden ja varmuuden lisääminen ja lujittaminen muun muassa varmistamalla energiankysynnän syrjimättömän ennakoitavuuden ja vakauden samalla, kun minimoidaan ympäristövaikutukset ja -riskit;

d) korkeatasoisen ympäristönsuojelun ja kestävän kehityksen edistäminen energia-alalla, mukaan lukien tuotanto, jalostus, kuljetus, jakelu ja kulutus; ja

e) hiilivetyjen etsinnän ja tuotannon turvallisuuden parantaminen vaihtamalla kokemuksia onnettomuuksien ehkäisystä ja jälkianalysoinnista, onnettomuuksiin reagoimisesta ja niiden vaikutusten lievittämisestä sekä katastrofeja koskevaan vastuuseen ja oikeudellisiin käytäntöihin liittyvistä parhaista käytännöistä.

288 ARTIKLA

Liikenneyhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet tekevät yhteistyötä liikenteen alalla seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

a) liikenteen alojen keskinäisen täydentävyyden edistäminen;

b) osapuolten liikenneverkkojen yhteenliitettävyyden ja alueiden välisten yhteyksien parantaminen;

c) liikenneinfrastruktuurin parantaminen ja yhteentoimivuuden edistäminen;

d) tehokkaiden, turvallisten ja varmojen kuljetusten ja järjestelmien edistäminen;

e) liikenneturvallisuuden tason parantaminen;

f) kestävien liikennejärjestelmien kehittäminen, mukaan lukien niiden taloudelliset, julkista taloutta koskevat, ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset näkökohdat; ja

g) matkustajien ja tavaroiden liikkumisen parantaminen sekä liikennevirtojen sujuvoittaminen poistamalla hallinnollisia, teknisiä ja muita esteitä, millä pyritään markkinoiden tiiviimpään yhdentymiseen.

289 ARTIKLA

Yhteistyö liikennealalla

Liikennealan yhteistyö kattaa muun muassa:

a) liikennepolitiikan parhaiden käytäntöjen vaihdon;

b) tietojen vaihdon ja yhteisten toimien toteuttamisen alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, mukaan lukien sellaisten kansainvälisten sopimusten ja yleissopimusten täytäntöönpano, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat;

c) kokemusten vaihdon liikennejärjestelmien vihreistä teknologioista, kuten ympäristöystävällisten liikennemuotojen käyttöönotosta;

d) kokemusten vaihdon liikenne- ja logistiikkajärjestelmien digitalisoimisesta sekä yhteentoimivien standardien ja teknologioiden käyttöönoton liikenneinfrastruktuurin suunnittelussa, rakentamisessa ja jälleenrakentamisessa;

e) Uzbekistanin tasavallan avustamisen sen pyrkiessä liittymään Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission alaisiin kansainvälisiin monenvälisiin sopimuksiin ja yleissopimuksiin, jotka koskevat kansainvälistä liikennettä; ja

f) molempien osapuolten kansainvälistä tieliikennettä harjoittavien moottoriajoneuvojen kuljettajien liikkumisen helpottamisen sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

290 ARTIKLA

Ympäristöyhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ympäristökysymyksissä ja edistävät näin kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelun hyvää hallintotapaa.

291 ARTIKLA

Yhteistyö ympäristöalalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu, parantaminen ja palauttaminen, ihmisten terveyden suojelu, luonnonvarojen järkevä ja kestävä käyttö sekä sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, muun muassa seuraavissa asioissa:

a) ympäristöhallinto ja monialaiset kysymykset, kuten strateginen suunnittelu, ympäristövaikutusten arviointi ja strateginen ympäristöarviointi, koulutus, seuranta- ja ympäristötietojärjestelmät, tarkastus ja täytäntöönpano, ympäristövahinkovastuu, ympäristörikosten torjunta, ympäristövahinkojen korjaaminen, valtioiden rajat ylittävä yhteistyö, kansalaisten osallistuminen ja ympäristöä koskevan tiedon saanti, päätöksentekoprosessit sekä tehokkaat hallinnolliset ja tuomioistuimessa tapahtuvat muutoksenhakumenettelyt;

b) Araljärven kuivumisen ympäristövaikutusten torjuminen muun muassa edistämällä alueellisia toimia;

c) ympäristöntarkkailujärjestelmän kehittäminen;

d) kaupunkien viherryttäminen;

e) ilman laatu;

f) veden laatu ja vesivarojen hoito, mukaan lukien tulvariskien hallinta, veden niukkuus ja kuivuus;

g) resurssi- ja jätehuolto;

h) resurssitehokkuus, vihreä talous ja kiertotalous;

i) luonnonsuojelu, mukaan lukien metsätalous, suojelualueverkoston perustaminen ja biologisen monimuotoisuuden suojelu;

j) teollisuuden päästöt ja teollisuusonnettomuudet; ja

k) kemikaalien käsittely.

2. Yhteistyöllä pyritään ottamaan ympäristönäkökohdat huomioon myös muilla politiikan aloilla kuin ympäristöpolitiikassa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n täytäntöönpanon edistämiseksi.

292 ARTIKLA

Ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen muilla aloilla

1. Osapuolet tehostavat yhteistyötään alueellisella tasolla ja asiaa koskevien monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanossa.

2. Osapuolet vaihtavat kokemuksia siitä, miten ne ovat edistäneet ympäristönäkökohtien ottamista huomioon muilla aloilla, mukaan lukien parhaiden käytäntöjen vaihto, tiedon ja osaamisen lisääminen sekä ympäristökasvatus ja -tiedotus tässä luvussa tarkoitetuilla aloilla.

3. Osapuolet tukevat ja kehittävät yhteistyötä ympäristötoimia toteuttavien ja erityisesti sellaisten tieteellisten laitosten välillä, jotka edistävät kiertotalouden periaatteita sekä luonnonvarojen järkevää ja kestävää käyttöä.

293 ARTIKLA

Ilmastonmuutosta koskevan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja siihen sopeutumiseksi pyrkimyksenään saavuttaa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteet. Yhteistyössä otetaan huomioon kummankin osapuolen edut tasavertaisuuden ja vastavuoroisen hyödyn pohjalta sekä kahdenvälisten ja monenvälisten sitoumusten keskinäinen riippuvuus kyseisellä alalla.

294 ARTIKLA

Ilmastonmuutosta koskeva yhteistyö sisäisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla

Yhteistyöllä edistetään sisäisen, alueellisen ja kansainvälisen tason toimenpiteitä muun muassa seuraavilla aloilla:

a) ilmastonmuutoksen hillitseminen;

b) ilmastonmuutokseen sopeutuminen;

c) ilmastonmuutoksen haitallisten vaikutusten välttäminen, minimointi ja käsittely;

d) markkinamekanismit ja muut kuin markkinamekanismit, joilla puututaan ilmastonmuutokseen;

e) uusien, innovatiivisten, turvallisten ja kestävien vähähiilisten teknologioiden ja sopeutumisteknologioiden edistäminen;

f) Pariisin ilmastosopimuksen täytäntöönpano;

g) ilmastonäkökohtien sisällyttäminen yleisiin ja alakohtaisiin politiikkoihin; ja

h) tietoisuuden lisäämiseen tähtäävät toimet ja koulutus.

295 ARTIKLA

Ilmastonmuutokseen liittyvä yhteistyö

1. Osapuolet muun muassa:

a) vaihtavat tietoja ja kokemuksia;

b) toteuttavat yhteisiä tutkimustoimia ja vaihtavat tietoja puhtaammista ja ympäristön kannalta kestävistä teknologioista; ja

c) toteuttavat yhteisiä toimia alueellisella ja kansainvälisellä tasolla, myös osapuolten ratifioimien monenvälisten ympäristösopimusten, kuten Yhdistyneiden kansakuntien ilmastonmuutosta koskevan vuoden 1992 puitesopimuksen ja Pariisin ilmastosopimuksen puitteissa.

2. Yhteistyö kattaa muun muassa:

a) toimenpiteet, joilla parannetaan valmiuksia ryhtyä tehokkaisiin ilmastotoimiin;

b) kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävien pitkän aikavälin strategioiden ja toimintasuunnitelmien laatiminen;

c) ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ja haavoittuvuuksia koskevien arviointien kehittäminen;

d) tietämyksen ja hallinnollisten valmiuksien kehittäminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi;

e) sopeutumisprioriteettien ja -toimenpiteiden määrittäminen ja kehittäminen, mukaan lukien toimenpiteet ilmastonmuutoksen sisällyttämiseksi kehitystoimiin ja -suunnitelmiin, kehittämispolitiikkaan ja kehitysohjelmien suunnitteluun;

f) pitkän aikavälin toimenpiteiden toteuttaminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kasvihuonekaasupäästöjä vähentämällä;

g) ilmastoon liittyvien katastrofiriskien vähentäminen ja hallinta sekä hätävalmiustoimenpiteet;

h) hiilikauppaan valmistautumiseen tähtäävät toimenpiteet Pariisin ilmastosopimuksen puitteissa;

i) toimenpiteet teknologian siirron edistämiseksi;

j) toimenpiteet, joilla ilmastonäkökohdat sisällytetään alakohtaisiin politiikkoihin; ja

k) otsonikerrosta heikentäviä aineita ja fluorattuja kaasuja koskevat toimenpiteet.

3. Osapuolet edistävät alueiden sisäistä ja välistä yhteistyötä.

296 ARTIKLA

Teollisuus- ja yrityspolitiikan yleiset yhteistyötavoitteet

Osapuolet pyrkivät kehittämään ja lujittamaan yhteistyötään teollisuus- ja yrityspolitiikan alalla parantaakseen liiketoimintaympäristöä kaikkien talouden toimijoiden ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä ’pk-yritykset’, kannalta.

297 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuus- ja yrityspolitiikan alalla

Teollisuus- ja yrityspolitiikan alan yhteistyö kattaa:

a) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon yrittäjyyden ja pk-yritysten kehittämispolitiikan tukemiseksi;

b) tuottavuutta ja resurssien käytön tehokkuutta, mukaan lukien energiankulutuksen vähentäminen ja puhtaampi tuotanto, koskevien tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihdon;

c) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon yritysten ja teollisuuden yhteiskuntavastuun vahvistamiseksi kestävän kehityksen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen suhteen;

d) teollisuudenalojen julkiset tukitoimenpiteet, jotka perustuvat WTO:n vaatimuksiin ja osapuoliin sovellettaviin muihin kansainvälisiin sääntöihin;

e) tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihdon, jonka tavoitteena on kehittää innovaatiopolitiikkaa kaupallistamalla tutkimus- ja kehitystoiminnan tuloksia (mukaan lukien teknologiapohjaisten yritysten perustamisen tukivälineet) sekä edistämällä klusterien kehittämistä ja rahoituksen hankintaa;

f) liiketoiminta-aloitteiden ja teollisen yhteistyön edistämisen Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan yritysten välillä;

g) yritysten kannalta suotuisamman toimintaympäristön luomisen kasvupotentiaalin, kaupan ja investointimahdollisuuksien lisäämiseksi; ja

h) läheisempien yhteyksien luomisen osapuolten yrittäjien välille sekä yritysvaltuuskuntien vierailujen, yritysfoorumien, esittelyjen, pyöreän pöydän keskustelujen ja näyttely- ja messutoiminnan järjestämisen Euroopan unionissa ja Uzbekistanin tasavallassa.

298 ARTIKLA

Yhtiöoikeus

1. Osapuolet tunnustavat yhtiöoikeutta ja yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää sekä kirjanpitoa ja tilintarkastusta koskevien tehokkaiden sääntöjen ja käytäntöjen merkityksen moitteettomasti toimivassa markkinataloudessa, jossa liiketoimintaympäristö on ennakoitava ja läpinäkyvä, ja korostavat olevan tärkeää edistää tämän alan sääntelyn lähentämistä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä seuraavasti:

a) rekisteröityjen yhtiöiden organisaatiota ja edustusta koskevien tietojen käytettävissä olon ja saatavuuden varmistamiseen avoimella ja helppokäyttöisellä tavalla liittyvien parhaiden käytäntöjen vaihto;

b) yritysten hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan politiikan kehittäminen edelleen kansainvälisten ja etenkin OECD:n standardien mukaisesti;

c) kansainvälisten tilinpäätösstandardien täytäntöönpanon ja johdonmukaisen soveltamisen jatkaminen julkisesti noteerattujen yhtiöiden konsolidoiduissa tilinpäätöksissä;

d) kirjanpitosäännöt ja taloudellinen raportointi, myös pk-yritysten osalta;

e) tilintarkastajien ammatillisen toiminnan sääntely ja valvonta; ja

f) kansainvälisten tilintarkastusstandardien ja eettisten sääntöjen, esimerkiksi kansainvälisen tilintarkastajaliiton sääntöjen, soveltaminen tavoitteena parantaa tilintarkastajien ammattipätevyyttä noudattamalla ammatillisten järjestöjen, tilintarkastusjärjestöjen ja tilintarkastajien standardeja ja eettisiä normeja.

299 ARTIKLA

Pankki-, vakuutus- ja muut rahoituspalvelut

1. Osapuolet tunnustavat toimivien lainsäädännön ja käytäntöjen merkityksen rahoituspalvelujen alalla ja voivat tehdä yhteistyötä tavoitteenaan

a) parantaa rahoituspalvelujen sääntelyä;

b) varmistaa sijoittajien ja rahoituspalvelujen käyttäjien oikeuksien tehokas, asianmukainen suojelu, erityisesti kehitettäessä arvopaperimarkkinoita;

c) edistää yhteistyötä rahoitusjärjestelmän eri toimijoiden, myös sääntely- ja valvontaviranomaisten, välillä; ja

d) varmistaa riippumaton, tehokas valvonta.

2. Osapuolet edistävät sääntelyn lähentämistä vakaiden rahoitusjärjestelmien edellyttämiin tunnustettuihin kansainvälisiin standardeihin.

300 ARTIKLA

Digitaalitaloutta ja -yhteiskuntaa koskevan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet edistävät digitaalitalouden ja -yhteiskunnan kehittämiseen liittyvää yhteistyötä, jotta kansalaiset ja yritykset hyötyisivät tieto- ja viestintäteknologian laajasta saatavuudesta ja parempilaatuisista, kohtuuhintaisista sähköisistä palveluista erityisesti kaupan ja sähköisen kaupankäynnin, terveydenhuollon ja koulutuksen sekä yleisesti hallinnon aloilla. Tällä yhteistyöllä pyritään edistämään kilpailun kehittämistä tieto- ja viestintäteknologian markkinoilla ja näiden markkinoiden avoimuutta sekä rohkaisemaan investoimaan tälle alalle.

301 ARTIKLA

Yleinen yhteistyö digitaalitalouden ja -yhteiskunnan alalla

Yhteistyö kattaa muun muassa seuraavat alat:

a) kansallisten digitaalisten strategioiden täytäntöönpanoa koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto tietotekniikan, televiestinnän, sähköisen hallinnon ja digitaalitalouden alalla, mukaan lukien muun muassa aloitteet, joilla pyritään edistämään laajakaistayhteyksiä, parantamaan rajat ylittävää tiedonsiirtoa ja verkkoturvallisuutta koskevia sääntöjä sekä kehittämään julkisia verkkopalveluja; ja

b) tietojen, parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihto kattavan sähköisen viestinnän sääntelyjärjestelmän kehittämisestä, myös riippumattomien kansallisten sääntelyviranomaisten osalta, taajuusresurssien paremman käytön ja sähköisen viestinnän infrastruktuurin yhteentoimivuuden edistämiseksi osapuolten välillä.

302 ARTIKLA

Sääntelyviranomaisten välinen yhteistyö digitaalitalouden ja -yhteiskunnan alalla

Osapuolet edistävät Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan sääntelyviranomaisten välistä yhteistyötä televiestinnän, tietotekniikan, sähköisen hallinnon ja digitaalitalouden aloilla.

303 ARTIKLA

Matkailualan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä matkailualalla tavoitteenaan lujittaa kilpailukykyisen, kestävän matkailuelinkeinon kehittämistä talouskasvun, vaikutusmahdollisuuksien, työ- ja koulutuspaikkojen sekä matkailualan vuorovaikutuksen luomiseksi.

304 ARTIKLA

Kestävää matkailua koskevan yhteistyön periaatteet

Matkailua koskeva yhteistyö perustuu seuraaviin kestävän matkailun periaatteisiin:

a) paikallisyhteisöjen koskemattomuuden ja etujen kunnioittaminen erityisesti maaseutualueilla;

b) kulttuuriperinnön, historiallisen perinnön ja luonnonperinnön säilyttämisen tärkeys;

c) positiivinen vuorovaikutus matkailun ja ympäristönsuojelun välillä; ja

d) matkailun sosiaalinen vastuu, myös suhteessa paikallisyhteisöihin.

305 ARTIKLA

Yhteistyö matkailualalla

Matkailualan yhteistyö voi kattaa muun muassa:

a) matkailualan tilastoja, standardeja ja investointeja, innovatiivisia teknologioita, markkinoiden uusia tarpeita ja kulttuuriperintökohteiden hyödyntämismahdollisuuksia matkailutarkoituksissa koskevien tietojen ja liiketoimintakäytäntöjen vaihdon;

b) kestävää ja vastuullista matkailua koskevien kehitysmallien edistämisen ja parhaiden käytäntöjen, kokemusten ja taitotiedon vaihdon;

c) matkailualan koulutusta ja osaamisen kehittämistä koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon; ja

d) yhteyksien parantamisen Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan matkailualasta vastaavien yksityisten ja julkisten sidosryhmien sekä yhteisötason sidosryhmien välillä.

306 ARTIKLA

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen alan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet tekevät yhteistyötä maatalouden ja maaseudun kehittämisen edistämiseksi erityisesti vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä sekä lähentämällä asteittain politiikkoja ja lainsäädäntöä molemmille osapuolille tärkeillä aloilla.

307 ARTIKLA

Yhteistyö maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla

Osapuolten yhteistyö maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla kattaa muun muassa:

a) maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeviin politiikkoihin liittyvän keskinäisen ymmärtämyksen helpottamisen;

b) parhaiden käytäntöjen vaihdon keskus- ja paikallistason hallinnollisten valmiuksien parantamiseksi politiikkojen suunnittelussa, arvioinnissa ja täytäntöönpanossa;

c) maataloustuotannon nykyaikaistamisen ja kestävyyden edistämisen, mukaan lukien sadonkorjuun jälkeisten menetelmien parantaminen;

d) maaseudun kehittämispolitiikkoihin liittyvän tietämyksen ja parhaiden käytäntöjen jakamisen maaseutuyhteisöjen taloudellisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja niiden taloudellisen toiminnan monipuolistamiseksi;

e) maatalousalan kilpailukyvyn sekä markkinoiden tehokkuuden ja avoimuuden parantamisen;

f) laadunvarmistuspolitiikkojen ja niiden valvontamekanismien, erityisesti maantieteellisten merkintöjen, ja luonnonmukaisen maatalouden edistämisen;

g) tietämyksen levittämisen ja maataloustuottajille tarkoitettujen palvelujen laajentamisen;

h) kokemusten vaihdon toimintapolitiikoista, jotka koskevat maatalousteollisuuden kestävää kehittämistä sekä maataloustuotteiden jalostusta ja jakelua;

i) yrittäjien välisen yhteistyön edistämisen molempien osapuolten kannalta merkittävillä aloilla; ja

j) maatalouskaupan edistämisen.

308 ARTIKLA

Kaivostoimintaa ja raaka-aineita koskevan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään kaivostoiminnan ja raaka-aineiden tuotannon alalla pyrkien edistämään molemminpuolista ymmärtämystä, parantamaan liiketoimintaympäristöä sekä vaihtamaan tietoja ja tekemään yhteistyötä muissa kuin energiaa koskevissa kysymyksissä, jotka liittyvät etenkin metallimalmien ja ei-metallisten teollisuusmineraalien turvalliseen ja kestävään etsintään ja kaivuuseen.

309 ARTIKLA

Yhteistyö kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla

Kaivostoimintaa ja raaka-aineita koskevaan yhteistyöhön kuuluvat muun muassa:

a) osapuolten kaivos- ja raaka-ainealojen kehitystä koskevien tietojen vaihto;

b) tietojen vaihto raaka-aineiden kauppaan liittyvissä kysymyksissä keskinäisen vuorovaikutuksen edistämiseksi;

c) kaivosteollisuuden kestävää kehitystä koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto, mukaan lukien puhtaiden teknologioiden käyttö kaivosprosesseissa;

d) kaivosteollisuuden työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden ylläpitoa koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto; ja

e) tutkimus- ja innovointiyhteistyö nykyisten rahoitusvälineiden avulla yhteisten tieteellisten ja teknologisten aloitteiden kehittämiseksi.

310 ARTIKLA

Tutkimuksen ja innovoinnin alan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet edistävät yhteistyötä tieteellisen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin aloilla yhteisen edun ja hyödyn sekä mahdollisuuksien mukaan vastavuoroisuuden pohjalta omia sääntöjään ja määräyksiään noudattaen. Yhteistyön tavoitteena on edistää sosiaalista ja taloudellista kehitystä, vastata maailmanlaajuisiin ja alueellisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, synnyttää tieteellistä huippuosaamista, parantaa tutkimustoiminnan integriteettiä ja vahvistaa osapuolten välisiä suhteita.

311 ARTIKLA

Yhteistyö tutkimuksen ja innovoinnin alalla

Tutkimuksen ja innovoinnin alan yhteistyöhön kuuluvat muun muassa:

a) poliittinen vuoropuhelu sekä tutkimuksen ja innovoinnin tukivälineitä koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto;

b) vastavuoroinen pääsyn helpottaminen kummankin osapuolen tutkimus- ja innovointiohjelmiin, tutkimusinfrastruktuuriin ja -laitoksiin, tieteellisiin julkaisuihin ja tieteellisiin tietoihin;

c) Uzbekistanin tasavallan tutkimuslaitosten ja yliopistojen tutkimusvalmiuksien parantaminen ja tarvittaessa Uzbekistanin tasavallan tutkimusyksiköiden osallistumisen helpottaminen Euroopan unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaan ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisiin aloitteisiin;

d) yhteistyön edistäminen esinormatiivisessa tutkimuksessa ja standardoinnissa;

e) osapuolten korkeakoulu-, tutkimus- ja innovaatiolaitosten välisten verkostojen ja yhteyksien edistäminen;

f) koulutustoimien ja vaihto-ohjelmien järjestäminen molempien osapuolten tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa mukana oleville tieteilijöille, tutkijoille ja muulle henkilöstölle koordinoidusti osapuolten korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen ohjelmien kanssa;

g) oikeudenmukaista ja tasapuolista suhtautumista teollis- ja tekijänoikeuksiin tutkimus- ja innovointihankkeissa koskevien yhteisten periaatteiden edistäminen;

h) yhteisten tutkimus- ja innovointihankkeiden tulosten kaupallistamisen edistäminen;

i) teknologiapohjaisten yritysten perustamisen tukivälineitä, klusterien kehittämistä ja rahoituksen hankintaa koskevien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihto;

j) uuden teknologian osapuolten kotimarkkinoille pääsyn helpottaminen;

k) sellaisten sosiaalisten ja julkisten innovaatio-ohjelmien tukeminen, joilla pyritään parantamaan alueiden sosiaalista kehitystä ja erityisesti kansalaisten elämänlaatua; ja

l) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan osallistuvien tutkijoiden, tieteilijöiden, asiantuntijoiden, opiskelijoiden ja yrittäjien vapaan liikkuvuuden helpottaminen sovellettavan lainsäädännön puitteissa sekä tällaisessa toiminnassa käytettäviksi tarkoitettujen tavaroiden rajat ylittävän liikkumisen helpottaminen.

312 ARTIKLA

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan edistäminen

Osapuolet edistävät seuraavia toimia, joihin osallistuu valtion organisaatioita, julkisia ja yksityisiä tutkimuskeskuksia, korkea-asteen oppilaitoksia, innovaatiokeskuksia ja -verkostoja sekä muita sidosryhmiä, myös pk-yrityksiä vapaaehtoiselta pohjalta:

a) yhteiset tutkimus- ja innovointitoimet, mukaan lukien aihepiirikohtaiset verkostot, yhteisen edun mukaisilla aloilla;

b) yhteisaloitteet tietoisuuden lisäämiseksi tiede-, teknologia- ja innovointiohjelmista ja valmiuksien kehittämisohjelmista sekä mahdollisuuksista osallistua toisen osapuolen ohjelmiin;

c) yhteiset kokoukset ja työpajat, joiden tarkoituksena on vaihtaa tietoja ja parhaita käytäntöjä ja kartoittaa yhteisiä tutkimusaloja;

d) molemminpuolisesti tunnustettu tiede- ja innovaatioyhteistyön arviointi ja tulosten levittäminen;

e) yhteiset toimet opiskelijoiden, tutkijoiden ja henkilöstön liikkumisen lisäämiseksi yhteistä etua koskevilla aloilla; ja

f) muunlainen osapuolten yhteiseen sopimukseen perustuva tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan alan yhteistyö, myös Euroopan unionin alueellisten lähestymistapojen ja aloitteiden kautta.

VI OSASTO

MUUT YHTEISTYÖALAT

313 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Osapuolet tunnustavat kuluttajansuojan korkean tason varmistamisen tärkeyden ja pyrkivät tätä varten tekemään yhteistyötä kuluttajapolitiikan alalla. Yhteistyö sisältää mahdollisuuksien mukaan:

a) osapuolten kuluttajansuojakehyksiin, myös kuluttajalainsäädäntöön, kulutustavaroiden turvallisuuteen, kuluttajien oikeussuojakeinoihin ja kuluttajalainsäädännön valvontaan liittyvien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon;

b) riippumattomien kuluttajajärjestöjen kehittämisen ja kuluttajien edustajien välisten yhteyksien edistämisen; ja

c) tiedonvaihdon ja yhteisten toimien edistämisen osapuolten kuluttajaelinten välillä niiden keskinäisen sopimuksen mukaisesti.

314 ARTIKLA

Yleinen työllisyyttä, sosiaalipolitiikkaa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, ottaen huomioon YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteen nro 8 (edistää täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja), että täysi ja tuottava työllisyys ja ihmisarvoinen työ kaikille ovat kestävän kehityksen keskeisiä osatekijöitä.

2. Osapuolet vahvistavat vuoropuheluaan ja yhteistyötään edistääkseen ILO:n ihmisarvoista työtä koskevaa ohjelmaa, työllisyyspolitiikkaa, elin- ja työoloja, työterveyttä ja -turvallisuutta, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, sosiaalista suojelua, sosiaalista osallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja syrjinnän estämistä ja edistävät siten uusien, parempien työpaikkojen luomista, sosiaalista yhteenkuuluvuutta, kestävää kehitystä ja parempaa elämänlaatua ja elintasoa.

3. Osapuolet pyrkivät tehostamaan ihmisarvoista työtä, työllisyyttä ja sosiaalipolitiikkaa koskevaa yhteistyötä kaikkien asiaan liittyvien foorumien ja organisaatioiden puitteissa.

4. Kumpikin osapuoli estää ja poistaa kaikenlaisen pakkotyön ja lapsityövoiman käytön.

315 ARTIKLA

ILO:n yleissopimukset ja sidosryhmien osallistuminen

1. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa panna täytäntöön ILO:n yleissopimukset, joiden sopimuspuolia ne ovat, ja edistää liittymistä muihin sopimuksiin. Ne vahvistavat sitoutumisensa tehokkaaseen työsuojelutarkastusjärjestelmään ILO:n normien mukaisesti samoin kuin sitoutumisensa tehokkaisiin täytäntöönpanomekanismeihin ja oikeussuojakeinojen saatavuuteen.

2. Osapuolet kannustavat työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista vuonna 1998 annetun ILO:n julistuksen ja sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta vuonna 2008 annetun ILO:n julistuksen mukaisesti kaikkia merkityksellisiä sidosryhmiä, etenkin työmarkkinaosapuolia, osallistumaan osapuolten sisäiseen sosiaalipolitiikan kehittämiseen sekä tämän sopimuksen mukaiseen Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan yhteistyöhön.

316 ARTIKLA

Muu työllisyyttä, sosiaalipolitiikkaa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koskeva yhteistyö

Työllisyyttä, sosiaalipolitiikkaa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koskeva yhteistyö perustuu tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoon ja voi sisältää seuraavia:

a) elintason parantaminen, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja osallistavien työmarkkinoiden edistäminen sekä heikommassa asemassa olevien henkilöiden integroiminen;

b) uusien ja parempien työpaikkojen, joissa on kunnolliset työolot, edistäminen erityisesti epävirallisen talouden ja epävirallisen työllisyyden vähentämiseksi ja elinolojen parantamiseksi;

c) työolojen parantaminen, erityisesti työelämäoikeuksien suojelu ja täytäntöönpano, kuten kaikenlaisen pakkotyön, lapsityövoiman käytön ja nykyajan orjuuden muotojen ehkäiseminen ja poistaminen sekä työterveyden ja -turvallisuuden suojelutason kohentaminen;

d) sukupuolten tasa-arvon parantaminen edistämällä naisten osallistumista yhteiskuntaan ja talouselämään sekä varmistamalla miehille ja naisille yhtäläiset mahdollisuudet työmarkkinoilla, yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa, taloudessa, yhteiskunnassa ja päätöksenteossa;

e) syrjinnän torjuminen työmarkkinoilla ja sosiaaliasioissa kummankin osapuolen kansainvälisistä normeista ja yleissopimuksista johtuvien velvoitteiden mukaisesti;

f) kaikkia koskevan sosiaalisen suojelun tason parantaminen ja sosiaalisen suojelun järjestelmien nykyaikaistaminen laadun, riittävyyden, saatavuuden ja taloudellisen kestävyyden osalta; ja

g) työmarkkinaosapuolten osallistumisen lisääminen ja vuoropuhelun edistäminen muun muassa vahvistamalla työmarkkinaosapuolten valmiuksia.

317 ARTIKLA

Toimitusketjujen vastuullista hallintaa koskeva yhteistyö

1. Osapuolet toteavat, että on tärkeää hallita toimitusketjuja vastuullisesti noudattamalla vastuullisen liiketoiminnan ja yritysten yhteiskuntavastuun käytäntöjä järjestämällä tämän mahdollistavat olosuhteet. Kumpikin osapuoli tukee asiaa koskevien kansainvälisten välineiden, kuten OECD:n monikansallisille yrityksille antamien toimintaohjeiden[1], monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa koskevan ILO:n kolmikantaisen periaatejulistuksen[2], YK:n Global Compact -aloitteen[3] ja yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden[4], levittämistä ja käyttöä.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja ja parhaita käytäntöjä ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä toisen osapuolen kanssa alueellisesti ja kansainvälisillä foorumeilla tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

318 ARTIKLA

Terveysalan yhteistyön yleiset tavoitteet

Osapuolet kehittävät yhteistyötään kansanterveyden alalla parantaakseen ihmisten terveyden suojelun tasoa ja lisätäkseen terveyteen liittyviä yhtäläisiä mahdollisuuksia yhteisten terveyttä koskevien arvojen ja periaatteiden mukaisesti sekä kestävän kehityksen ja talouskasvun ennakkoedellytyksenä.

---

1 Annettu 21 päivänä kesäkuuta 1976 osana kansainvälisiä investointeja ja monikansallisia yrityksiä koskevaa julistusta.

2 Hyväksytty Genevessä 16 päivänä marraskuuta 1977.

3 Käynnistetty New Yorkissa 26 päivänä heinäkuuta 2000.

4 Hyväksytty YK:n ihmisoikeusneuvoston 16 päivänä kesäkuuta 2011 antamalla päätöslauselmalla 17/4.

319 ARTIKLA

Yhteistyö terveysalalla

Terveysalan yhteistyö koskee tartuntatautien ja ei-tarttuvien tautien ehkäisyä ja torjuntaa muun muassa terveyttä koskevan tiedonvaihdon, terveysnäkökohtien huomioon ottamista kaikilla politiikanaloilla koskevan lähestymistavan edistämisen, kansainvälisten järjestöjen ja etenkin Maailman terveysjärjestön, jäljempänä ’WHO’, kanssa tehtävän yhteistyön sekä terveyttä koskevien kansainvälisten sopimusten, kuten tupakoinnin torjuntaa koskevan WHO:n puitesopimuksen[1] ja WHO:n hyväksymän kansainvälisen terveyssäännöstön[2], täytäntöönpanon edistämisen avulla.

320 ARTIKLA

Huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja niiden lähtöaineiden torjumista koskeva yhteistyö

1. Osapuolet aikovat vaihtaa sovitussa määräajassa kokemuksiaan huumausainepolitiikan valmistelusta ja täytäntöönpanosta Keski-Aasiassa.

2. Euroopan unioni aikoo tarjota sovitussa määräajassa Uzbekistanin tasavallalle apua asianmukaisten, uusia psykoaktiivisia aineita koskevien varhaisvaroitus- ja riskinarviointijärjestelmien kehittämisessä kansanterveyden suojelemiseksi.

---

[1] Tehty Genevessä 21 päivänä toukokuuta 2003.

[2] Hyväksytty WHO:n Maailman terveyskokouksessa 23 päivänä toukokuuta 2005.

3. Euroopan unioni tehostaa sovitussa määräajassa huumausaineita koskevaan tasapainoiseen ja yhtenäistettyyn lähestymistapaan perustuvaa koordinointiaan Uzbekistanin tasavallan kanssa sellaisten koulutusohjelmien tarjoamiseksi, joilla voi olla merkitystä kyberavaruudessa käytävän huumekaupan torjunnassa.

321 ARTIKLA

Yhteistyö yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla sekä nuorisokysymyksissä

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla edistääkseen elinikäistä oppimista, yhteistoimintaa ja avoimuutta kaikilla koulutustasoilla keskittyen erityisesti ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

2. Yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alan yhteistyössä keskitytään seuraaviin asioihin:

a) elinikäisen oppimisen, joka on keskeinen tekijä kasvun ja työllisyyden kannalta ja voi antaa kansalaisille mahdollisuuksia osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaan, edistäminen;

b) koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien järjestelmät virkamiesten ja viranhaltijoiden valmiuksien kehittämiseksi, kouluttamiseksi ja uudelleenkouluttamiseksi, sekä koulutuksen laadun ja hyödyllisyyden ja koulutukseen pääsyn parantaminen kaikilla koulutustasoilla varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen;

c) korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen lähentymisen ja koordinoitujen uudistusten edistäminen;

d) kansainvälisen akateemisen yhteistyön lujittaminen Euroopan unionin yhteistyöohjelmiin osallistumisen lisäämiseksi sekä opiskelijoiden, henkilöstön ja tutkijoiden vaihto-ohjelmien parantamiseksi;

e) koulutusalan ja työmarkkinoiden välisten yhteyksien vahvistaminen;

f) kansallisen tutkintojen viitekehyksen kehittäminen edelleen korkea-asteen ja ammatillisen koulutuksen tutkintojen ja pätevyyksien läpinäkyvyyden ja tunnustamisen parantamiseksi;

g) yhteistyön tiivistäminen ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi edelleen Euroopan unionin hyvät käytännöt huomioon ottaen;

h) Uzbekistanin tasavallan yliopistojen kansainvälistymisen tukeminen varmistaen samalla laadukas koulutus ja asianmukaiset olosuhteet;

i) Uzbekistanin tasavallan koulutusalan investointien edistäminen; ja

j) yhteistyön edistäminen eri alojen koulutukseen, ammattikoulutukseen ja ammatilliseen sopeutumiseen erikoistuneiden keskusten perustamisessa Uzbekistanin tasavallan alueella.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä myös nuorisokysymyksissä

a) lisätäkseen yhteistyötä ja vuorovaikutusta nuorisopolitiikan sekä nuorille ja nuorisotyöntekijöille tarkoitetun epävirallisen koulutuksen aloilla;

b) helpottaakseen kaikkien nuorten aktiivista yhteiskuntaan osallistumista;

c) tukeakseen nuorten ja nuorisotyöntekijöiden liikkumista keinona edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua ja hankkia tietämystä, taitoja ja osaamista virallisten koulutusjärjestelmien ulkopuolelta, myös vapaaehtoistyön kautta; ja

d) edistääkseen nuorisojärjestöjen yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan tukemiseksi.

322 ARTIKLA

Yhteistyö kulttuurialalla

1. Osapuolet toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä edistääkseen kulttuurivaihtoa ja yhteisiä aloitteita kulttuurin eri aloilla ja luovilla aloilla sekä vaihtaakseen taiteilijoiden, kulttuurialan ja luovien alojen ammattilaisten ja järjestöjen koulutukseen ja valmiuksien kehittämiseen liittyviä parhaita käytäntöjä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä monenvälisten kansainvälisten sopimusten ja kansainvälisten järjestöjen, mukaan lukien Unescon, puitteissa kulttuurisen monimuotoisuuden tukemiseksi sekä kulttuuriperinnön ja historiallisen perinnön säilyttämiseksi ja hyödyntämiseksi.

323 ARTIKLA

Yhteistyö audiovisuaali- ja tiedotusvälinepolitiikan alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä tiedotusväline- ja audiovisuaalipolitiikan alalla erityisesti vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä tiedotusvälineitä ja audiovisuaalialaa koskevista politiikoista sekä toimittajien ja muiden tiedotusvälineiden ja elokuva- ja audiovisuaalialan ammattilaisten koulutuksesta.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä vahvistaakseen tiedotusvälineiden riippumattomuutta ja ammattimaisuutta tapauksen mukaan sovellettavissa kansainvälisissä yleissopimuksissa, mukaan lukien Unescon ja Euroopan neuvoston yleissopimukset, vahvistettujen normien mukaisesti.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä kansainvälisillä foorumeilla, kuten Unescossa.

324 ARTIKLA

Yhteistyö urheilun ja liikunnan alalla

Osapuolet edistävät yhteistyötä urheilun ja liikunnan alalla edistääkseen terveellisiä elämäntapoja kaikissa ikäryhmissä, hyvää hallintoa urheilun parissa ja urheilun sosiaalisia ja kasvatuksellisia vaikutuksia sekä torjuakseen urheiluun liittyviä uhkia, kuten dopingia, ottelumanipulointia, rasismia ja väkivaltaa. Yhteistyöhön kuuluu erityisesti tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihto.

325 ARTIKLA

Hätätilanteisiin ja pelastuspalveluun liittyvä yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä parantaakseen ehkäisy-, lievittämis- ja varautumistoimia sekä reagointia ja toipumista, jotta voidaan vähentää luonnonkatastrofien ja ihmisten aiheuttamien katastrofien vaikutusta ja parantaa osapuolten yhteiskuntien ja infrastruktuurin häiriönsietokykyä. Osapuolet tekevät asianmukaista yhteistyötä parantaakseen katastrofiriskien hallintaa.

2. Osapuolet pyrkivät vaihtamaan tietoja ja asiantuntemusta sekä toteuttamaan tarpeen mukaan yhteisiä toimia edellyttäen, että käytettävissä on riittävästi voimavaroja.

326 ARTIKLA

Yhteistyö aluekehityksen alalla

Osapuolet edistävät keskinäistä ymmärtämystä ja kahdenvälistä yhteistyötä aluekehityspolitiikan, mukaan lukien aluepolitiikkojen muotoilua ja täytäntöönpanoa koskevat menettelyt, monitasoisen hallinnon ja kumppanuuden aloilla kiinnittäen erityistä huomiota epäsuotuisten alueiden kehittämiseen ja alueelliseen yhteistyöhön tavoitteenaan parantaa elinoloja, edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ja tehostaa sekä tietojen ja kokemusten vaihtoa kansallisten, alueellisten ja paikallisviranomaisten välillä että sosioekonomisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista.

327 ARTIKLA

Aluepolitiikkaa koskeva ja rajat ylittävä yhteistyö

Osapuolet tukevat ja lujittavat paikallis- ja aluetason viranomaisten osallistumista aluepolitiikkaa koskevaan ja rajat ylittävään yhteistyöhön edistääkseen keskinäistä ymmärtämystä ja tiedonvaihtoa, kehittääkseen valmiuksia parantavia toimenpiteitä, edistääkseen asiaankuuluvien rakenteiden ja lainsäädäntökehyksen luomista sekä vahvistaakseen rajat ylittäviä talouden ja liike-elämän verkostoja.

328 ARTIKLA

Rajat ylittävä yhteistyö muilla aloilla

Osapuolet tehostavat ja edistävät edelleen rajat ylittävän yhteistyön kehittämistä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, joita ovat muun muassa kauppa, liikenne, energia, vesivarat, ympäristö, ilmastonmuutos, digitaalitalous, kulttuuri, koulutus, tutkimus ja matkailu.

329 ARTIKLA

Alueiden välinen yhteistyö

Osapuolet edistävät Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueiden ja Uzbekistanin tasavallan alueiden välistä yhteistyötä.

330 ARTIKLA

Täytäntöönpano ja valmiuksien kehittäminen

1. Osapuolet katsovat, että Uzbekistanin tasavallan ja Euroopan unionin välisten yhteyksien vahvistamisen kannalta on tärkeää lähentää Uzbekistanin tasavallan lainsäädäntöä asteittain Euroopan unionin lainsäädäntöön tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

2. Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa kehittää Uzbekistanin tasavallan hallinnollisia ja institutionaalisia valmiuksia siinä määrin kuin se on tarpeen tämän sopimuksen täytäntöönpanemiseksi sekä tarvittavien rakenneuudistusten toteuttamiseksi ja lainsäädännön lähentämiseksi.

3. Euroopan unioni pyrkii antamaan Uzbekistanin tasavallalle teknistä apua näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi muun muassa seuraavin keinoin:

a) asiantuntijavaihto;

b) tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti Uzbekistanille merkityksellisen lainsäädännön osalta;

c) seminaarien järjestäminen; ja

d) koulutustoiminta.

VII OSASTO

TEKNINEN JA RAHOITUSYHTEISTYÖ

331 ARTIKLA

Rahoitustuki ja tekninen apu

1. Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi Uzbekistanin tasavalta voi saada Euroopan unionilta rahoitustukea avustusten ja lainojen muodossa, mahdollisesti kumppanuudessa Euroopan investointipankin ja muiden kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa. Uzbekistanin tasavalta voi saada myös teknistä apua.

2. Rahoitustukea voidaan antaa Euroopan unionin ulkoisen toiminnan kuhunkin tarkoitukseen sopivien rahoitusvälineiden mukaisesti. Euroopan unionin rahoitukseen sovelletaan varainhoitoasetusta[1] ja sen soveltamissääntöjä[2].

3. Rahoitustuki perustuu Euroopan unionin laatimiin vuotuisiin toimintaohjelmiin, joita valmisteltaessa kuullaan Uzbekistanin tasavaltaa.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

[2] Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1268/2012, annettu 29 päivänä lokakuuta 2012, Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 soveltamissäännöistä (EUVL L 362, 31.12.2012, s. 1).

4. Euroopan unioni ja Uzbekistanin tasavalta voivat rahoittaa ohjelmia ja hankkeita yhteisesti. Osapuolet sovittavat rahoitusyhteistyön ja teknisen yhteistyön ohjelmia ja hankkeita yhteen ja vaihtavat tietoja kaikista tukilähteistä.

5. Avoimuuden periaatteen noudattamiseksi Euroopan unionin Uzbekistanille antaman taloudellisen ja teknisen avustusprosessin yhteydessä Euroopan unioni toimittaa Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisille viranomaisille säännöllisesti tiedot, jotka koskevat Euroopan unionin kahdenvälisten ohjelmien puitteissa kustakin ohjelmasta ja hankkeesta Uzbekistanin tasavaltaan kohdennettuja menoja.

6. Avun tuloksellisuus, sellaisena kuin se on määritelty 2 päivänä maaliskuuta 2005 annetussa OECD:n Pariisin julistuksessa avun tuloksellisuudesta, teknisen yhteistyön uudistamista koskeva Euroopan unionin yleisstrategia, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomukset ja kokemukset Euroopan unionin Uzbekistanin tasavallan kanssa aiemmin tai parhaillaan toteuttamista yhteistyöohjelmista muodostavat perustan Euroopan unionin rahoitustuen antamiselle Uzbekistanin tasavallalle.

332 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

1. Osapuolet panevat rahoitustuen täytäntöön moitteettoman varainhoidon ja läpinäkyvyyden periaatteiden mukaisesti ja tekevät yhteistyötä varmistaakseen Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan taloudellisten etujen suojaamisen. Osapuolet toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä petosten, lahjonnan ja muun Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan taloudellisille eduille haitallisen laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

2. Osapuolten tämän sopimuksen täytäntöönpanon aikana tekemiin lisäsopimuksiin tai rahoitusvälineisiin sisällytetään erityiset rahoitusyhteistyötä koskevat lausekkeet, jotka koskevat paikalla tehtäviä tarkastuksia, todentamisia, valvontaa ja petostentorjuntatoimenpiteitä, mukaan lukien Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan petostentorjuntaviraston, jäljempänä ’OLAF’, suorittamat toimenpiteet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan suoraa soveltamista.

3. Uzbekistanin tasavallassa toteutettaviin avustuksiin ja muihin Euroopan unionin rahoittamiin kehityshankkeisiin sekä niihin liittyviin palveluihin ja tavaroihin ei sovelleta Uzbekistanin tasavallassa veroja, tulleja tai muita vastaavia maksuja Uzbekistanin tasavallan lainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti.

333 ARTIKLA

Avunantajien välinen koordinointi

Jotta saatavilla olevia resursseja käytettäisiin parhaalla mahdollisella tavalla, kumpikin osapuoli varmistaa, että Euroopan unionin rahoitus sovitetaan huolellisesti yhteen muista lähteistä, kolmansilta mailta ja kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta saatavan rahoituksen kanssa. Tätä varten osapuolet vaihtavat säännöllisesti tietoja kaikista tuen lähteistä. Uzbekistanin tasavalta voi osallistua Euroopan unionin rahoitustuen rahoittamiseen.

334 ARTIKLA

Ennaltaehkäisy ja viestintä

Jos Uzbekistanin tasavallan vastuulle annetaan Euroopan unionin varojen käyttäminen tai jos se on Euroopan unionin suorassa hallinnassa olevien EU-varojen saaja, Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet väärinkäytösten, petosten, lahjonnan ja muun EU-varoille ja tapauksen mukaan Uzbekistanin tasavallan yhteisrahoitusvaroille haitallisen laittoman toiminnan ehkäisemiseksi. Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten on viipymättä toimitettava Euroopan komissiolle ja OLAFille tietoonsa saamansa tiedot Euroopan unionin varoihin liittyvistä petoksia, lahjontaa tai muita sääntöjenvastaisuuksia koskevista epäillyistä tai toteutuneista tapauksista.

335 ARTIKLA

Yhteistyö OLAFin kanssa

1. Tämän sopimuksen puitteissa OLAFilla on valtuudet suorittaa 11 päivänä syyskuuta 2013 annetun asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013[1] sekä asetusten (Euratom, EY) N:o 2185/96[2] ja (EY, Euratom) N:o 2988/95[3] mukaisia paikalla tehtäviä tarkastuksia ja todentamisia sen selvittämiseksi, onko tapahtunut petoksia, korruptiota tai muuta Euroopan unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavaa laitonta toimintaa.

2. OLAF valmistelee paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset tiiviissä yhteistyössä Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa ottaen huomioon Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön vaatimukset.

3. Jos talouden toimija vastustaa paikalla tehtävää tarkastusta tai todentamista, Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten on annettava OLAFille tarvittava apu, jotta tämä voi täyttää velvollisuutensa suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset.

4. Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten on pyynnöstä vaihdettava OLAFin kanssa tietoja, joilla voi olla merkitystä Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisen kannalta.

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 26 päivänä lokakuuta 2016 annetulla asetuksella (EU, Euratom) 2016/2030 (EUVL L 317, 23.11.2016, s. 1).

[2] Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 1).

[3] Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

5. Henkilötietojen siirtämiseen sovelletaan siirtävän osapuolen henkilötietojen suojaa koskevia sääntöjä.

6. OLAF voi sopia Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyön lisäämisestä petosten torjunnan alalla, mukaan lukien hallinnollisista järjestelyistä sopiminen.

336 ARTIKLA

Tutkinta ja syytetoimet

Uzbekistanin tasavallan toimivaltaiset viranomaiset varmistavat petoksia, lahjontaa ja muuta Euroopan unionin varoille haitallista laitonta toimintaa koskevien epäiltyjen ja toteutuneiden tapausten tutkinnan ja syytteeseenpanon Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti. Tarvittaessa OLAF avustaa Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisia viranomaisia tässä tehtävässä Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kirjallisesta pyynnöstä.

VIII OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

337 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto

1. Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka seuraa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja valvoo sen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto tarkastelee tämän sopimuksen puitteissa ilmeneviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä yhteistä etua koskevia kysymyksiä.

2. Yhteistyöneuvosto kokoontuu säännöllisin väliajoin, yleensä vuosittain tai yhteisesti sovituin väliajoin.

3. Yhteistyöneuvosto koostuu osapuolten ministeritason edustajista tai heidän nimeämistään henkilöistä. Yhteistyöneuvosto kokoontuu kaikissa tarvittavissa kokoonpanoissa yhteisestä sopimuksesta. Kun yhteistyöneuvosto käsittelee tämän sopimuksen IV osastoon liittyviä kysymyksiä, se koostuu Euroopan unionin ja Uzbekistanin tasavallan edustajista, jotka vastaavat kauppaan liittyvistä asioista.

4. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä ja yhteistyökomitean työjärjestyksen.

5. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan unionin edustaja ja Uzbekistanin tasavallan edustaja.

6. Yhteistyöneuvostolla on valtuudet tehdä päätöksiä ja antaa aiheellisia suosituksia tämän sopimuksen ja työjärjestyksensä mukaisesti. Yhteistyöneuvostolla on tämän sopimuksen I–III ja V–IX osaston soveltamisalan osalta toimivalta tehdä päätöksiä ja antaa suosituksia osapuolten yhteisesti sopimalla tavalla. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

7. Yhteistyöneuvosto voi siirtää yhteistyökomitealle tehtäviään, myös valtuudet tehdä sitovia päätöksiä.

338 ARTIKLA

Yhteistyökomitea

1. Perustetaan yhteistyökomitea, joka avustaa yhteistyöneuvostoa sen tehtävien hoitamisessa.

2. Yhteistyökomitea vastaa tämän sopimuksen yleisestä täytäntöönpanosta.

3. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan unionin edustaja ja Uzbekistanin tasavallan edustaja.

4. Yhteistyökomitea koostuu osapuolten edustajista, jotka ovat johtavia virkamiehiä tai muita kummankin osapuolen nimeämiä henkilöitä.

5. Yhteistyökomitea voi kokoontua erityisessä kokoonpanossa käsittelemään kaikkia tämän sopimuksen IV osastoon liittyviä kysymyksiä. Kun yhteistyökomitea käsittelee tämän sopimuksen IV osastoon liittyviä kysymyksiä, se koostuu kummankin osapuolen edustajista, jotka vastaavat kauppaan liittyvistä asioista.

6. Yhteistyökomitea kokoontuu kerran vuodessa tai yhteisesti sovitulla tavalla osapuolten ennalta sopimana päivänä ja etukäteen sovittua asialistaa noudattaen vuorotellen Brysselissä ja Taškentissa tai osapuolten yhteisestä sopimuksesta etäyhteyden välityksellä millä tahansa osapuolten käytettävissä olevalla teknisellä keinolla. Erityiskokouksia voidaan kutsua koolle osapuolten suostumuksella kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

7. Yhteistyökomitealla on valtuudet tehdä päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa tai jos yhteistyöneuvosto on siirtänyt sille päätäntävallan. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Käyttäessään siirrettyä päätäntävaltaa yhteistyökomitea tekee päätöksensä yhteistyöneuvoston työjärjestyksen mukaisesti.

339 ARTIKLA

Alakomiteat ja muut elimet

1. Yhteistyökomitea voi perustaa alakomiteoita tai muita elimiä avustamaan sitä tehtäviensä suorittamisessa ja käsittelemään tiettyjä tehtäviä tai aiheita. Se voi muuttaa tämän kohdan ensimmäisen virkkeen nojalla perustettujen alakomiteoiden tai muiden elinten tehtäviä tai lakkauttaa tällaiset alakomiteat tai muut elimet.

2. Yhteistyökomitea vahvistaa tämän artiklan 1 kohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden tai muiden elinten työjärjestyksen.

3. Alakomiteat ja muut elimet kokoontuvat jommankumman osapuolen tai yhteistyökomitean pyynnöstä, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä tai jolleivät osapuolet toisin sovi. Kokoukset järjestetään lähikokouksina tai osapuolten yhteisestä sopimuksesta etäkokouksina millä tahansa osapuolten käytettävissä olevalla teknisellä keinolla. Lähikokoukset pidetään vuorotellen Brysselissä ja Taškentissa.

4. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä tai jolleivät osapuolet toisin sovi, alakomiteat ja muut tämän sopimuksen nojalla perustetut tai yhteistyökomitean perustamat elimet raportoivat toiminnastaan yhteistyökomitealle säännöllisesti tai pyynnöstä.

5. Alakomiteoiden tai muiden elinten perustaminen tai olemassaolo ei estä osapuolta saattamasta asiaa suoraan yhteistyökomitean käsiteltäväksi.

340 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea

1. Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Se koostuu Euroopan parlamentin jäsenistä ja Uzbekistanin tasavallan parlamentin Oliy Majlisin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea toimii foorumina kokoontumista ja näkemysten vaihtoa varten, ja sen tarkoituksena on syventää ja lujittaa osapuolten suhteita. Se kokoontuu itse määrääminsä väliajoin.

3. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

4. Parlamentaariselle yhteistyökomitealle tiedotetaan yhteistyöneuvoston päätöksistä ja suosituksista.

5. Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

341 ARTIKLA

Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen

Jotta osapuolet voisivat tiedottaa kansalaisyhteiskunnalle ja kuulla sitä tämän sopimuksen täytäntöönpanosta 6 artiklan (Kansalaisyhteiskunta) mukaisesti, ne voivat perustaa tätä varten erityisen elimen 339 artiklassa (Alakomiteat ja muut elimet) määritellyn menettelyn mukaisesti.

IX OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

342 ARTIKLA

Alueellinen soveltaminen

1. Tätä sopimusta sovelletaan:

a) alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta niissä määrätyin edellytyksin; ja

b) alueeseen, joka kuuluu Uzbekistanin tasavallan suvereniteettiin ja jolla se käyttää täysivaltaisia oikeuksia ja lainkäyttövaltaa kansallisen lainsäädäntönsä ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

2. Tämän sopimuksen viittaukset ’alueeseen’ on tulkittava 1 kohdan mukaisiksi, ellei nimenomaisesti toisin määrätä.

3. Tämän sopimuksen viittaukset ’alueeseen’ kattavat myös ilmatilan ja aluemeren sellaisina kuin niistä määrätään Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyssä Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksessa.

4. Tämän sopimuksen tulliyhteistyötä koskevien määräysten osalta tätä sopimusta sovelletaan Euroopan unionin tapauksessa myös niihin unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013[1] 4 artiklassa tarkoitettuihin Euroopan unionin tullialueen alueisiin, jotka eivät kuulu tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

343 ARTIKLA

Velvoitteiden täyttäminen ja keskeyttäminen

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet täyttääkseen tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteensa.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä jonkin tämän sopimuksen IV osaston mukaisista velvoitteista, sovelletaan kyseisessä osastossa määrättyjä erityismekanismeja.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

3. Jos osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin 2 artiklassa (Yleiset periaatteet) tai 11 artiklassa (Joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen) olennaiseksi kuvattua velvollisuutta, se ilmoittaa välittömästi toiselle osapuolelle aikeestaan toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä. Neuvotteluja käydään jommankumman osapuolen pyynnöstä enintään 15 päivän ajan siitä päivästä, jona jompikumpi osapuoli on ilmoittanut aikeestaan toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä. Aiheellisia toimenpiteitä voidaan toteuttaa tämän ajanjakson jälkeen. Tässä kohdassa tarkoitettuihin ’aiheellisiin toimenpiteisiin’ voi sisältyä tämän sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen joko osittain tai kokonaan.

4. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin tämän sopimuksen velvoitteista, lukuun ottamatta tämän artiklan 2 ja 3 kohdan soveltamisalaan kuuluvia velvoitteita, sen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle. Osapuolet neuvottelevat asiasta yhteistyöneuvostossa päästäkseen molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Jos yhteistyöneuvosto ei pääse molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun, ilmoituksen tehnyt osapuoli voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Tätä kohtaa sovellettaessa ’aiheellisiin toimenpiteisiin’ voi sisältyä sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen ainoastaan tämän sopimuksen I, II, III, V, VI, VII, VIII tai IX osaston osalta.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut aiheelliset toimenpiteet on toteutettava noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, ja niiden on oltava oikeassa suhteessa tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämiseen. Etusijalle on asetettava toimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen toimintaa.

344 ARTIKLA

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Minkään tämän sopimuksen määräyksen ei voida tulkita

a) velvoittavan osapuolta luovuttamaan tai antamaan käyttöön tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo olevan vastoin keskeisiä turvallisuusetujaan; tai

b) velvoittavan osapuolta toteuttamaan toimenpiteitä, joita se pitää välttämättöminä keskeisten turvallisuusetujensa suojelemiseksi ja jotka

   i) liittyvät aseiden, ammusten tai muiden sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan tai muiden tavaroiden ja materiaalien, palvelujen ja teknologian kauppaan ja niitä koskeviin liiketoimiin, joita toteutetaan suoraan tai välillisesti puolustuslaitosten tarpeita varten;

   ii) liittyvät fissioituvaan ja fuusioituvaan ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, joista edellä mainitut on johdettu; tai

   iii) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana; tai

c) estävän osapuolta toteuttamasta toimia täyttääkseen YK:n peruskirjan mukaiset kansainväliset velvoitteensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

345 ARTIKLA

Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen

1. Osapuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti ja ilmoittavat toisilleen tätä varten tarvittavien menettelyjen saattamisesta päätökseen.

2. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka kuluessa viimeinen tämän artiklan 1 kohdassa määrätty ilmoitus on tehty.

3. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 2 kohdassa määrätään, Euroopan unioni ja Uzbekistanin tasavalta voivat soveltaa tätä sopimusta väliaikaisesti kokonaan tai osittain omien sisäisten menettelyjensä mukaisesti. Väliaikainen soveltaminen alkaa sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona Euroopan unioni ja Uzbekistanin tasavalta antavat toisilleen seuraavat ilmoitukset:

a) Euroopan unionin osalta ilmoitus tätä varten tarvittavien sisäisten menettelyjen päätökseen saattamisesta sekä maininta niistä sopimuksen osista, joita Euroopan unioni ehdottaa sovellettaviksi väliaikaisesti; ja

b) Uzbekistanin tasavallan osalta ilmoitus tätä varten tarvittavien sisäisten menettelyjen päätökseen saattamisesta sekä maininta niistä sopimuksen osista, joita Euroopan unioni ehdottaa sovellettaviksi väliaikaisesti.

4. Kumpikin osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan lopettaa tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen. Tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen lopettaminen tulee voimaan kyseistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

5. Tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen osalta ilmaisun ’tämän sopimuksen voimaantulo’ tulkitaan tarkoittavan väliaikaisen soveltamisen alkamispäivää. Yhteistyöneuvosto, yhteistyökomitea ja sen alakomiteat sekä muut tämän sopimuksen nojalla perustetut elimet voivat harjoittaa tehtäviään tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aikana. Niiden tehtävien harjoittamisen yhteydessä tehtyjen päätösten voimassaolo lakkaa, jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen lopetetaan tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti.

6. Jos osapuolet soveltavat tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti jotakin tämän sopimuksen määräystä väliaikaisesti, tällaisessa määräyksessä olevaa viittausta voimaantulopäivään pidetään viittauksena päivään, josta alkaen osapuolet sopivat soveltavansa kyseistä määräystä väliaikaisesti.

346 ARTIKLA

Muutokset

1. Osapuolet voivat sopia tämän sopimuksen muuttamisesta kirjallisesti. Näiden muutosten voimaantuloon sovelletaan 345 artiklaa (Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen).

2. Yhteistyöneuvosto voi tehdä päätöksiä tämän sopimuksen muuttamisesta 27 artiklassa (Kauppakokoonpanossa toimivan yhteistyöneuvoston erityistehtävät) ja 28 artiklassa (Kauppakokoonpanossa toimivan yhteistyökomitean erityistehtävät) tarkoitetuissa tapauksissa.

347 ARTIKLA

Muut sopimukset

1. Tämän sopimuksen voimaan tullessa tällä sopimuksella kumotaan ja korvataan Firenzessä 21 päivänä kesäkuuta 1996 allekirjoitettu Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimus kumppanuuden perustamisesta.

2. Tämä sopimus korvaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen. Viittauksia tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen kaikissa muissa osapuolten välisissä sopimuksissa pidetään viittauksina tähän sopimukseen.

3. Osapuolet voivat täydentää tätä sopimusta tekemällä erityissopimuksia millä tahansa tämän sopimuksen kattamalla yhteistyöalalla. Tällaiset erityissopimukset ovat erottamaton osa tämän sopimuksen mukaisia kahdenvälisiä suhteita, ja niihin sovelletaan tässä sopimuksessa vahvistettua institutionaalista kehystä.

348 ARTIKLA

Liitteet, lisäykset, pöytäkirjat ja huomautukset sekä alaviitteet

Tämän sopimuksen liitteet, lisäykset, pöytäkirjat ja huomautukset sekä alaviitteet ovat sen erottamattomia osia.

349 ARTIKLA

Yksityiset oikeudet

Minkään tässä sopimuksessa ei saa tulkita luovan henkilöille muita oikeuksia tai velvoitteita kuin osapuolten välillä kansainvälisen julkisoikeuden mukaisesti luodut oikeudet ja velvollisuudet, eikä sallivan sitä, että tähän sopimuksen vedotaan suoraan osapuolten omissa oikeusjärjestelmissä.

350 ARTIKLA

Viittaukset lainsäädäntöön ja muihin sopimuksiin

Kun IV osastossa viitataan osapuolen lainsäädäntöön, tällaisen lainsäädännön katsotaan sisältävän siihen tehdyt muutokset, jollei tosin määrätä.

Kun tässä sopimuksessa viitataan kansainvälisiin sopimuksiin tai siihen sisältyy niitä joko kokonaisuudessaan tai osittain, niiden katsotaan, jollei IV osastossa toisin määrätä, sisältävän niihin tehdyt muutokset tai niiden jatkosopimukset, jotka tulevat voimaan kummassakin osapuolessa tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä alkaen tai sen jälkeen. Jos tällaisten muutosten tai jatkosopimusten vuoksi tämän sopimuksen täytäntöönpanossa tai soveltamisessa nousee esiin jokin kysymys, osapuolet voivat neuvotella keskenään kumman tahansa osapuolen pyynnöstä, jotta voidaan löytää kumpaakin osapuolta tyydyttävä ratkaisu.

351 ARTIKLA

Kesto

Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

352 ARTIKLA

Irtisanominen

Kumpi tahansa osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle. Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa sitä kuukautta seuraavan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka kuluessa irtisanomista koskeva ilmoitus on tehty.

353 ARTIKLA

Ilmoitukset

Tämän sopimuksen 345, 346 ja 352 artiklan mukaisesti tehdyt ilmoitukset lähetetään Euroopan unionin osalta Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Uzbekistanin tasavallan osalta Uzbekistanin tasavallan ulkoministeriöön.

354 ARTIKLA

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja uzbekin kielellä, ja kukin teksti on yhtä todistusvoimainen.

LIITE 5-A

KANSAINVÄLISET STANDARDOINTIORGANISAATIOT

1. Kansainvälinen standardisoimisjärjestö (ISO)

2. Sähköalan kansainvälinen standardointijärjestö (IEC)

3. Kansainvälinen pikatiedotusliitto (ITU)

4. Codex Alimentarius -komissio (CODEX)

5. Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (ICAO)

6. Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) ajoneuvoja koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista käsittelevä maailmanfoorumi (WP.29)

7. Yhdistyneiden kansakuntien kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettua luokitus- ja merkintäjärjestelmää käsittelevä asiantuntija-alakomitea (UN/SCEGHS)

8. Ihmiselle tarkoitettujen lääkkeiden rekisteröintivaatimusten yhdenmukaistamista käsittelevä kansainvälinen konferenssi (ICH)

9. Lakisääteisen mittaustoiminnan kansainvälinen järjestö (OIML)

10. Kansainvälinen viinijärjestö (OIV)

11. Maailman postiliitto (UPU)

12. Maailman eläintautijärjestö (OIE)

LIITE 5-B

TAVARANTOIMITTAJAN VAATIMUSTENMUKAISUUSVAKUUTUS – ALAT JA YKSITYISKOHTAISET SÄÄNNÖT

1. Kumpikin osapuoli hyväksyy tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen todisteeksi seuraavilla aloilla voimassa olevien teknisten määräysten noudattamisesta:

a) jäljempänä 2 kohdassa määritellyt sähkö- ja elektroniikkalaitteiden turvallisuusnäkökohdat;

b) jäljempänä 3 kohdassa määritellyt koneiden turvallisuusnäkökohdat;

c) jäljempänä 4 kohdassa määritelty laitteiden sähkömagneettinen yhteensopivuus;

d) jäljempänä 5 kohdassa määritelty energiatehokkuus, mukaan lukien ekosuunnitteluvaatimukset;

e) tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteissa; ja

f) jäljempänä 6 kohdassa määritellyt saniteettilaitteet.

2. Tätä liitettä sovellettaessa ’sähkö- ja elektroniikkalaitteiden turvallisuusnäkökohdilla’ tarkoitetaan turvallisuusnäkökohtia, jotka koskevat laitteita, jotka tarvitsevat sähkövirtaa toimiakseen asianmukaisesti, sekä laitteita, joita käytetään tällaisen sähkövirran tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen ja jotka on suunniteltu käytettäviksi 50–1 000 V:n vaihtovirralla ja 75–1 500 V:n tasavirralla, sekä laitteita, jotka tarkoituksellisesti lähettävät tai vastaanottavat sähkömagneettisia aaltoja, joiden taajuus on alhaisempi kuin 3 000 GHz, radioviestintää tai radiopaikannusta varten, lukuun ottamatta muun muassa seuraavia:

a) räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet;

b) radiologisiin tai lääketieteellisiin tarkoituksiin käytettävät laitteet;

c) tavara- ja henkilöhissien sähköiset osat;

d) radioamatöörien käyttämät radiolaitteet;

e) sähkömittarit;

f) kotitalouskäyttöön tarkoitetut pistotulpat ja -rasiat;

g) sähköpaimenet;

h) lelut;

i) ammattilaisille tarkoitetut räätälöidyt vastaanotinsarjat, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehityslaitoksissa tällaisiin tarkoituksiin; ja

j) rakennuksiin tai maa- ja vesirakennuskohteisiin pysyvästi asennetut rakennustuotteet, joiden tehokkuus vaikuttaa rakennuksen tai yhdyskuntarakentamisen tehokkuuteen, kuten kaapelit, palohälyttimet tai sähköovet.

3. Tätä liitettä sovellettaessa ’koneiden turvallisuusnäkökohdilla’ tarkoitetaan turvallisuusnäkökohtia, jotka koskevat vähintään yhdestä liikkuvasta osasta koostuvaa kokoonpanoa, jonka voimanlähteenä on yhtä tai useampaa energianlähdettä (esimerkiksi lämpö-, sähkö-, pneumaattinen, hydraulinen tai mekaaninen energia) hyödyntävä käyttövoimajärjestelmä ja joka on järjestetty ja ohjattu toimimaan yhtenä kokonaisuutena, lukuun ottamatta kummankin osapuolen määrittelemiä suuririskisiä koneita.

4. Tätä liitettä sovellettaessa ’laitteiden sähkömagneettisella yhteensopivuudella’ tarkoitetaan sähkömagneettista yhteensopivuutta (häiriöt ja häiriönsieto), joka koskee laitteita, jotka tarvitsevat sähkövirtaa tai sähkömagneettisia kenttiä toimiakseen asianmukaisesti, sekä laitteita, joita käytetään tällaisen sähkövirran tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen, lukuun ottamatta seuraavia:

a) räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet;

b) radiologisiin tai lääketieteellisiin tarkoituksiin käytettävät laitteet;

c) tavara- ja henkilöhissien sähköiset osat;

d) radioamatöörien käyttämät radiolaitteet;

e) mittauslaitteet;

f) muut kuin itsetoimivat vaa’at;

g) laitteet, joiden vaikutus sähkömagneettiseen yhteensopivuuteen on vain vähäistä; ja

h) ammattilaisille tarkoitetut räätälöidyt vastaanotinsarjat, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehityslaitoksissa tällaisiin tarkoituksiin.

5. Tätä liitettä sovellettaessa ’energiatehokkuudella’ tarkoitetaan sellaisen tuotteen suoritteen, palvelun, tavaran tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta, jolla on käyttönsä aikana vaikutusta energiankulutukseen ottaen huomioon resurssien tehokas kohdentaminen.

6. Tätä liitettä sovellettaessa ’saniteettilaitteilla’ tarkoitetaan seuraavia tuotteita: käymälät, porealtaat, keittiöaltaat, urinaalit, kylpyammeet, suihkualtaat, bideet ja pesualtaat.

7. Tätä liitettä ei sovelleta kokonaisiin ilma-aluksiin, aluksiin, rautateihin tai moottoriajoneuvoihin eikä meriliikenteessä, rautatieliikenteessä, ilmailussa ja ajoneuvoissa käytettäviin erikoistuneisiin laitteisiin.

8. Yhteistyökomitean on tarkasteltava 1 kohdassa esitettyä alojen luetteloa, jos kumpi tahansa osapuoli sitä pyytää.

9. Kumpi tahansa osapuoli voi ottaa käyttöön tässä liitteessä tarkoitettuihin tuotteisiin sovellettavia pakollista kolmannen osapuolen suorittamaa testausta tai sertifiointia koskevia vaatimuksia sillä edellytyksellä, että kyseiset vaatimukset ovat perusteltuja oikeutettujen tarkoitusten täyttämiseksi ja oikeassa suhteessa siihen, että tuojaosapuoli saa kohtuullisen varmuuden siitä, että tuotteet ovat sovellettavien teknisten määräysten tai standardien mukaisia, ottaen huomioon riskit, joita vaatimustenvastaisuudesta aiheutuisi.

10. Osapuoli, joka ehdottaa 9 kohdassa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käyttöönottoa, ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle ja ottaa toisen osapuolen esittämät huomautukset huomioon kaikkien tällaisten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen laatimisessa.

LIITE 5-C

61 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY, JOKA KOSKEE JÄRJESTELMÄLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA MUIDEN TUOTTEIDEN KUIN ELINTARVIKKEIDEN TURVALLISUUDESTA JA SIIHEN LIITTYVISTÄ ENNALTA EHKÄISEVISTÄ, RAJOITTAVISTA JA KORJAAVISTA TOIMISTA

Tässä liitteessä vahvistetaan järjestely, joka koskee säännöllistä tietojenvaihtoa Euroopan unionin tuoteturvallisuutta koskevan nopean tietojenvaihtojärjestelmän ja Uzbekistanin tietokannan, joka koskee muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja siihen liittyviä ehkäiseviä, rajoittavia ja korjaavia toimenpiteitä, välillä.

Tämän sopimuksen 61 artiklan 8 kohdan mukaan järjestelyssä on täsmennettävä vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen.

LIITE 5-D

61 ARTIKLAN 5 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY MUIDEN VAATIMUSTENVASTAISTEN TUOTTEIDEN KUIN ELINTARVIKKEIDEN OSALTA TOTEUTETTUJA TOIMIA KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ, MUUTA KUIN 61 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTUA TIETOJENVAIHTOA VARTEN

Tässä liitteessä vahvistetaan järjestely muiden vaatimustenvastaisten tuotteiden kuin elintarvikkeiden osalta toteutettuja toimia koskevaa säännöllistä, muuta kuin tämän sopimuksen 61 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tietojenvaihtoa varten, sähköinen tietojenvaihto mukaan lukien.

Tämän sopimuksen 61 artiklan 8 kohdan mukaan järjestelyssä on täsmennettävä vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen.

_____

LIITE 6

VASTAAVUUDEN TUNNUSTAMISTA KOSKEVA TAULUKKO

Sovitaan myöhemmässä vaiheessa.

_____

LIITE 7-A

A JAKSO

OSAPUOLTEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Uzbekistanin tasavallan lainsäädäntö

a) Uzbekistanin tasavallan siviililaki (IV jakso), päivätty 29 päivänä elokuuta 1996;

b) Uzbekistanin tasavallan laki nro 267-II, päivätty 30 päivänä elokuuta 2001, tavaramerkeistä, palvelumerkeistä ja alkuperänimityksistä sekä sen täytäntöönpanosäädökset;

c) Uzbekistanin tasavallan laki nro 757, päivätty 3 päivänä maaliskuuta 2022, maantieteellisistä merkinnöistä sekä sen täytäntöönpanosäädökset.

Euroopan unionin lainsäädäntö:

a) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä sekä sen täytäntöönpanosäädökset[1];

[1]EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

b) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta[1], erityisesti alkuperänimityksiä ja maantieteellisiä merkintöjä koskevat 92–111 artiklat, sekä sen täytäntöönpanosäädökset;

c) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/787, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä ja merkinnöistä, tislattujen alkoholijuomien nimien käytöstä muiden elintarvikkeiden esittelyssä ja merkinnöissä, tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta, maatalousperäisen etyylialkoholin ja maatalousperäisten tisleiden käytöstä alkoholijuomissa ja asetuksen (EY) N:o 110/2008 kumoamisesta[2], sekä sen täytäntöönpanosäädökset.

B JAKSO

MAANTIETEELLISTEN MERKINTÖJEN REKISTERÖINTIÄ JA VALVONTAA KOSKEVAT SEIKAT

1. Rekisteri, jossa luetellaan asianomaisella alueella suojatut maantieteelliset merkinnät.

2. Hallinnollinen menettely, jolla varmennetaan, että maantieteellisillä merkinnöillä määritetään tavaran olevan peräisin tietyltä yhden osapuolen alueelta, seudulta tai paikkakunnalta, jos kyseisen tavaran laatu, maine tai muu ominaisuus liittyy olennaisella tavalla sen maantieteelliseen alkuperään.

[1]EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671.
[2]EUVL L 130, 17.5.2019, s. 1.

3. Vaatimus, että rekisteröidyn nimen on vastattava tiettyä tuotetta tai tiettyjä tuotteita, jolle tai joille on vahvistettu tuote-eritelmä, jota voidaan muuttaa vain asianmukaisella hallinnollisella menettelyllä.

4. Valvontamääräykset, joita sovelletaan tuotantoon.

5. Rekisteröityjen nimien suojan täytäntöönpanon valvonta viranomaisten asianmukaisin hallintotoimin.

6. Säädökset, joiden mukaan rekisteröityä nimeä saa käyttää kuka tahansa asianomaisen eritelmän mukaisesti tuotettuja tuotteita kaupan pitävä toimija.

7. Rekisteröintiä koskevat määräykset, joihin voi kuulua sellaisten ilmausten rekisteröinnin epääminen, jotka ovat kokonaan tai osittain homonyymisiä rekisteröityjen ilmausten kanssa, jotka ovat yleiskielessä kyseisistä tavaroista tavanomaisesti käytettäviä yleisnimityksiä tai jotka koostuvat kasvilajikkeiden tai eläinrotujen nimistä tai sisältävät niitä. Tällaisissa määräyksissä otetaan huomioon kaikkien asianomaisten osapuolten oikeutetut edut.

8. Maantieteellisten merkintöjen ja tavaramerkkien välistä suhdetta koskevat säännöt, joissa säädetään rajoitetusta poikkeuksesta tavaramerkkilainsäädännöllä myönnettyihin oikeuksiin siten, että aiemman tavaramerkin olemassaolo ei estä nimen rekisteröintiä ja käyttöä rekisteröitynä maantieteellisenä merkintänä lukuun ottamatta tapauksia, joissa maantieteellisen merkinnän rekisteröinti ja käyttö tavaramerkin piiriin kuulumattoman tuotteen osalta saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tavaramerkin tunnettavuuden ja käytössäoloajan pituuden vuoksi.

9. Jokaisen asianomaiselle maantieteelliselle alueelle sijoittautuneen, valvontajärjestelmän piiriin kuuluvan tuottajan oikeus tuottaa suojatulla nimellä varustettua tuotetta edellyttäen, että hän noudattaa tuote-eritelmää.

10. Vastaväitemenettely, jonka avulla nimien aiempien käyttäjien oikeutetut edut voidaan ottaa huomioon, olivatpa kyseiset nimet teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattuja tai eivät.

_____

LIITE 7-B

VASTAVÄITEMENETTELYN PERUSTEET

1. Luettelo nimistä ja niiden latinalaisin tai uzbekin kielen kirjaimin kirjoitetuista vastineista.

2. Tuotetyyppi.

3. Kutsu, joka koskee:

   a) Euroopan unionin osalta kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä (lukuun ottamatta niitä, jotka ovat sijoittautuneet Uzbekistanin tasavaltaan tai asuvat siellä);

   b) Uzbekistanin tasavallan osalta kaikkia sellaisia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä (lukuun ottamatta niitä, jotka ovat sijoittautuneet johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon tai asuvat siellä), joiden oikeutettua etua asia koskee,

   esittää vastaväitteitä maantieteellisen merkinnän suojasta toimittamalla asianmukaisesti perusteltu lausunto.

4. Vastaväitteet on toimitettava Euroopan komissiolle tai Uzbekistanin tasavallalle kahden kuukauden kuluessa vastaväiteilmoituksen julkaisemisesta.

5. Vastaväitteet voidaan ottaa tutkittaviksi ainoastaan, jos ne on toimitettu 4 kohdassa mainitussa määräajassa ja niillä osoitetaan, että

   a) nimen suojaaminen aiheuttaisi ristiriidan kasvilajikkeen, viininvalmistukseen käytettävä rypälelajike mukaan lukien, tai eläinrodun nimen kanssa, minkä takia kuluttajaa johdettaisiin harhaan tuotteen todellisesta alkuperästä;

b) nimen suojaaminen koskisi homonyymistä nimitystä, joka saisi kuluttajan virheellisesti uskomaan, että tuotteet ovat peräisin joltakin muulta alueelta;

c) nimen suojaaminen saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkin maineen, tunnettavuuden ja käytössäoloajan pituuden vuoksi;

d) nimen suojaaminen vaarantaisi kokonaan tai osittain samankaltaisen nimityksen tai tavaramerkin olemassaolon tai vähintään viiden vuoden ajan ennen vastaväiteilmoituksen julkaisupäivää markkinoilla laillisesti olleiden tuotteiden olemassaolon; tai

e) nimi, jolle suojaa ja rekisteröintiä harkitaan, on yleisnimi, ja esitetään siitä yksityiskohtaiset tiedot.

6. Toimivaltaiset viranomaiset arvioivat 5 kohdassa tarkoitettuja perusteita suhteessa asianomaisen osapuolen alueeseen, jolla teollis- ja tekijänoikeuksien osalta tarkoitetaan ainoastaan aluetta tai alueita, jolla tai joilla tällaiset oikeudet on suojattu.

LIITE 7-C

SUOJATTAVIEN TUOTTEIDEN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

A JAKSO

EUROOPAN UNIONIN TUOTTEIDEN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT, JOTKA ON SUOJATTAVA UZBEKISTANIN TASAVALLASSA

1. Maataloustuotteet ja elintarvikkeet, jotka ovat muita kuin viinejä, väkeviä alkoholijuomia tai maustettuja viinejä

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuoteluokka	Latinalaisin kirjaimin
AT	Steirisches Kürbiskernöl	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
AT	Tiroler Speck	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
AT	Vorarlberger Bergkäse	Juustot	
BE	Jambon d'Ardenne	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
BG	Българско розово масло	Haihtuvat öljyt	Bulgarsko rozovo maslo
BG	Странджански манов мед / Манов мед от Странджа		Strandzhanski manov med / Manov med ot Strandzha

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuoteluokka	Latinalaisin kirjaimin
CZ	Budějovické pivo	Oluet	
CZ	Budějovický měšťanský var	Oluet	
CZ	České pivo	Oluet	
CZ	Českobudějovické pivo	Oluet	
CZ	Žatecký chmel	Muut sopimuksen liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
DE	Aachener Printen	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Bayerisches Bier	Oluet	
DE	Dresdner Stollen	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Lübecker Marzipan	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Münchener Bier	Oluet	
DE	Nürnberger Bratwürste / Nürnberger Rostbratwürste	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
DE	Nürnberger Lebkuchen	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DE	Rheinisches Zuckerrübenkraut / Rheinischer Zuckerrübensirup / Rheinisches Rübenkraut	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
DK	Danablu	Juustot	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuoteluokka	Latinalaisin kirjaimin
EL	Ελιά Καλαμάτας	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	Elia Kalamatas
EL	Καλαμάτα	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Kalamata
EL	Κεφαλογραβιέρα	Juustot	Kefalograviera
EL	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Kolymvari Chanion Kritis
EL	Κρόκος Κοζάνης	Muut sopimuksen liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	Krokos Kozanis
EL	Μαστίχα Χίου	Luonnonkumi ja -pihka	Masticha Chiou
EL	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	Sitia Lasithiou Kritis
EL	Φέτα	Juustot	Feta
ES	Vinagre de Jerez	Muut sopimuksen liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
ES	Baena	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Kaki Ribera del Xúquer	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
ES	Jabugo (ex Jamón de Huelva)	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
ES	Jamón de Teruel/*Paleta de Teruel*	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuoteluokka	Latinalaisin kirjaimin
ES	Jijona	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
ES	Priego de Córdoba	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Queso Manchego	Juustot	
ES	Sierra de Segura	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Siurana	Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)	
ES	Turrón de Alicante	Leipä, leivonnaiset, kakut, konditoriatuotteet, keksit ja muut leipomotuotteet	
FR	Brie de Meaux	Juustot	
FR	Camembert de Normandie	Juustot	
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
FR	Comté	Juustot	
FR	Emmental de Savoie	Juustot	
FR	Gruyère	Juustot	
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence	Haihtuvat öljyt	
FR	Jambon de Bayonne	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
FR	Pruneaux d’Agen; Pruneaux d’Agen mi-cuits	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuoteluokka	Latinalaisin kirjaimin
FR	Reblochon / Reblochon de Savoie	Juustot	
FR	Roquefort	Juustot	
HU	Szegedi szalámi / Szegedi téliszalámi	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Aceto Balsamico di Modena	Muut sopimuksen liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	Muut sopimuksen liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)	
IT	Asiago	Juustot	
IT	Bresaola della Valtellina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Fontina	Juustot	
IT	Gorgonzola	Juustot	
IT	Grana Padano	Juustot	
IT	Mortadella Bologna	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Mozzarella di Bufala Campana	Juustot	
IT	Parmigiano Reggiano[1]	Juustot	
IT	Pecorino Romano	Juustot	

[1]Nimitys ’parmesan’ katsotaan X.34 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla aiheettomaksi viittaukseksi maantieteelliseen merkintään ”Parmigiano Reggiano”, jos sitä käytetään tuotteesta, joka ei ole mainittuun maantieteelliseen merkintään liittyvän eritelmän mukainen.

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Tuoteluokka	Latinalaisin kirjaimin
IT	Prosciutto di Parma	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto di San Daniele	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Prosciutto Toscano	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
IT	Provolone Valpadana	Juustot	
IT	Taleggio	Juustot	
NL	Edam Holland	Juustot	
NL	Gouda Holland	Juustot	
PL	Jabłka Grójeckie	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
RO	Magiun de prune Topoloveni	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina	
RO	Salam de Sibiu	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
PT	Queijo S. Jorge	Juustot	
SI	Kranjska Klobasa	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	
SI	Kraški pršut	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)	

2. Tislatut alkoholijuomat

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
AT	Inländerrum	
AT	Jägertee / Jagertee / Jagatee	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
CY	Ζιβανία / Τζιβανία / Ζιβάνα	Zivania
DE/AT/BE	Korn / Kornbrand	
EL/CY	Ούζο	Ouzo
EL	Τσίπουρο / Τσικουδιά	Tsipouro / Tsikoudia
EE	Estonian Vodka	
ES	Brandy de Jerez	
ES	Pacharán Navarro	
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	
FI	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka / Vodka of Finland	
FR	Armagnac	
FR	Calvados	
FR	Cognac / Eau de vie de Cognac / Eau de vie des Charentes	
HU	Pálinka	
HU	Törkölypálinka	
IE	Irish Cream	
IE	Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky	
IT	Grappa	
LT	Originali lietuviška degtinė / Original Lithuanian vodka	
NL/BE/DE/FR	Genièvre / Jenever / Genever	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
PL	Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass / Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	
PL	Polska Wódka / Polish Vodka	
RO	Țuică Zetea de Mediești Aurit	
SE	Svensk Vodka / Swedish Vodka	

3. Viinit

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
BG	Дунавска равнина	Danube Plain
BG	Тракийска низина	Thracian Lowlands
CY	Κουμανδαρία	Commandaria
DE	Mosel	
DE	Rheingau	
DE	Rheinhessen	
EL	Σάμος	Samos
ES	Cariñena	
ES	Campo de Borja	
ES	Cataluña / Catalunya	
ES	Cava	
ES	Jerez-Xérès-Sherry / Jerez / Xérès / Sherry	
ES	Jumilla	
ES	La Mancha	
ES	Málaga	
ES	Navarra	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
ES	Rías Baixas	
ES	Ribera del Duero	
ES	Rioja	
ES	Rueda	
ES	Toro	
ES	Utiel-Requena	
ES	Valdepeñas	
ES	Valencia	
ES	Yecla	
FR	Alsace / Vin d’Alsace	
FR	Anjou	
FR	Beaujolais	
FR	Bordeaux	
FR	Bourgogne	
FR	Chablis	
FR	Champagne	
FR	Châteauneuf-du-Pape	
FR	Coteaux du Languedoc / Languedoc	
FR	Côtes de Provence	
FR	Côtes du Rhône	
FR	Côtes du Roussillon	
FR	Graves	
FR	Haut-Médoc	
FR	Margaux	
FR	Médoc	
FR	Saint-Émilion	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
FR	Sauternes	
FR	Touraine	
FR	Val de Loire	
HR	Dingač	
HU	Tokaj / Tokaji	
IT	Asti	
IT	Brunello di Montalcino	
IT	Chianti	
IT	Chianti Classico	
IT	Conegliano Valdobbiadene – Prosecco / Conegliano – Prosecco / Valdobbiadene – Prosecco	
IT	Franciacorta	
IT	Lambrusco di Sorbara	
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro	
IT	Montepulciano d'Abruzzo	
IT	Prosecco	
IT	Soave	
IT	Toscano / Toscana	
IT	Vino Nobile di Montepulciano	
PT	Alentejo	
PT	Bairrada	
PT	Dão	
PT	Douro	
PT	Madeira / Madera / Vinho da Madeira / Madeira Wein / Madeira Wine / Vin de Madère / Vino di Madera / Madeira Wijn	
PT	Lisboa	

Jäsenvaltio	Suojattava nimi	Latinalaisin kirjaimin
PT	Porto / Oporto / Vinho do Porto / Vin de Porto / Port / Port Wine / Portwein / Portvin / Portwijn	
PT	Tejo	
PT	Vinho Verde	
RO	Cotnari	
RO	Dealu Mare	
RO	Murfatlar	
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj	

B JAKSO

UZBEKISTANIN TUOTTEIDEN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT, JOTKA ON SUOJATTAVA EUROOPAN UNIONISSA

Suojattava nimi	Tuoteluokka
БОҒИЗАҒОН / BOG’IZOG’ON’ / ’БАГИЗАГАН / BAGIZAGAN’	Viini

LIITE 9-A

JULKISET HANKINNAT

1 JAKSO

KESKUSHALLINNON YKSIKÖT

Kynnysarvot:

Sopimuksen 9 lukua sovelletaan tämän jakson A ja B alajaksossa lueteltuihin osapuolten hankintayksiköihin, jos hankinnan arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin seuraavat kynnysarvot:

a) 400 000 erityisnosto-oikeutta (SDR) kaikkien tavaroiden ja lueteltujen palvelujen osalta;

b) 6 000 000 SDR kaikkien YK:n CPC-luokituksen alajaksossa 51 lueteltujen rakennuspalvelujen osalta.

1. SOPIMUKSEN SOVELTAMISALAAN KUULUVAT YKSIKÖT:

A ALAJAKSO – EUROOPAN UNIONI

Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskushallinnon viranomaiset, jotka sisältyvät WTO:n perustamissopimuksen liitteeseen 4 sisältyvän, Marrakeshissa 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehdyn julkisia hankintoja koskevan sopimuksen Euroopan unionia koskevan lisäyksen I liitteessä I olevaan luetteloon, lukuun ottamatta seuraavia:

a) yksiköt, jotka on merkitty luetteloon symbolilla * tai **; ja

b) Euroopan unionin jäsenvaltioiden puolustusministeriöt sekä puolustus- ja turvallisuustoimista vastaavat virastot.

B ALAJAKSO – UZBEKISTANIN TASAVALTA

1. Uzbekistanin tasavallan maatalousministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi*)

2. Uzbekistanin tasavallan rakentamisesta, asunnoista ja kunnallisista palveluista vastaava ministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi*)

3. Uzbekistanin tasavallan kulttuuri- ja matkailuministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Madaniyat va turizm vazirligi*)

4. Uzbekistanin tasavallan digitaaliteknologian ministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi*)

5. Uzbekistanin tasavallan talous- ja valtiovarainministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi*)

6. Uzbekistanin tasavallan työllisyydestä ja köyhyyden vähentämisestä vastaava ministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi*)

7. Uzbekistanin tasavallan energiaministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Energetika vazirligi*)

8. Uzbekistanin tasavallan ulkoasiainministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi*)

9. Uzbekistanin tasavallan terveysministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Sog`liqni saqlash vazirligi*)

10. Uzbekistanin tasavallan korkeakoulu-, tiede- ja innovaatioministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi*)

11. Uzbekistanin tasavallan investointi-, teollisuus- ja kauppaministeriö (*O'zbekiston Respublikasi investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi*)

12. Uzbekistanin tasavallan ekologiasta, ympäristönsuojelusta ja ilmastonmuutoksesta vastaava ministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarish vazirligi*)

13. Uzbekistanin tasavallan esikoulu- ja kouluopetusministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi*)

14. Uzbekistanin tasavallan liikenneministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Transport vazirligi*)

15. Uzbekistanin tasavallan vesitalousministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi*)

16. Uzbekistanin tasavallan nuorisopolitiikasta ja urheilusta vastaava ministeriö (*O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati va sport vazirligi*)

17. Uzbekistanin tasavallan kilpailun edistämistä ja kuluttajan oikeuksien suojelua käsittelevä komitea (*O'zbekiston Respublikasi Raqobatni rivojlantirish va iste'molchilar huquqlarini himoya qilish qo'mitasi*)

18. Verokomitea (*Soliq qo'mitasi*)

19. Vienninedistämisvirasto (*Eksportni rag'batlantirish agentligi*)

20. Metsätalousvirasto (*O'rmon xo'jaligi agentligi*)

21. Hydrometeorologiapalvelujen virasto (*Gidrometeorologiya xizmati agentligi*)

22. Tilastovirasto (*Statistika agentligi*)

23. Arkistovirasto (*O'zarxiv' agentligi*)

24. Vesihuoltoyksiköiden turvallisuuden tarkastustoiminto (*Suv xo'jaligi obyektlari xavfsizligini nazorat qilish inspeksiyasi*)

25. Uzbekistanin tasavallan tiedeakatemia (*O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi*)

2 JAKSO

ALUEHALLINNON YKSIKÖT

Kynnysarvot:

Sopimuksen 9 lukua sovelletaan tämän jakson A ja B alajaksossa lueteltuihin osapuolten hankintayksiköihin, jos hankinnan arvo on yhtä suuri tai suurempi kuin seuraavat kynnysarvot:

a) 400 000 SDR kaikkien tavaroiden ja palvelujen osalta;

b) 6 000 000 SDR kaikkien YK:n CPC-luokituksen alajaksossa 51 lueteltujen rakennuspalvelujen osalta.

Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat yksiköt:

A ALAJAKSO – Euroopan unioni

Kaikki yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) 26 päivänä toukokuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1059/2003 tarkoitettujen NUTS-tasojen 1 ja 2 hallinnollisten yksiköiden alueelliset hankintaviranomaiset kaikissa jäsenvaltioissa.

B ALAJAKSO – Uzbekistanin tasavalta

Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat yksiköt:

I. Andijonin alue (Andijon viloyati)

1. Andijonin kaupunki (Andijon shahri)

2. Andijonin piiri (Andijon tumani)

3. Asakan piiri (Asaka tumani)

4. Baliqchin piiri (Baliqchi tumani)

5. Buloqboshin piiri (Buloqboshi tumani)

6. Bo’stonin piiri (Bo’ston tumani)

7. Izboskanin piiri (Izboskan tumani)

8. Jalaquduqin piiri (Jalaquduq tumani)

9. Xonabodin kaupunki (Xonabod shahri)

10. Xo’jaobodin piiri (Xo’jaobod tumani)

11. Qorasuvin kaupunki (Qorasuv shahri)

12. Qo’rg’ontepan piiri (Qo’rg’ontepa tumani)

13. Marhamatin piiri (Marhamat tumani)

14. Oltinko’lin piiri (Oltinko’l tumani)

15. Paxtaobodin piiri (Paxtaobod tumani)

16. Shahrixonin piiri (Shahrixon tumani)

17. Ulug’norin piiri (Ulug’nor tumani)

II. Buharan alue (Buxoro viloyati)

18. Buharan kaupunki (Buxoro shahri)

19. Buharan piiri (Buxoro tumani)

20. Jondorin piiri (Jondor tumani)

21. G’ijduvonin piiri (G’ijduvon tumani)

22. Qorako’lin piiri (Qorako’l tumani)

23. Qorovulbozorin piiri (Qorovulbozor tumani)

24. Kogonin kaupunki (Kogon shahri)

25. Kogonin piiri (Kogon tumani)

26. Olotin piiri (Olot tumani)

27. Peshkun piiri (Peshku tumani)

28. Romitanin piiri (Romitan tumani)

29. Shofirkonin piiri (Shofirkon tumani)

30. Vobkentin piiri (Vobkent tumani)

III. Ferganan alue (Farg’ona viloyati)

31. Oltiariqin piiri (Oltiariq tumani)

32. Bag’dodin piiri (Bag’dod tumani)

33. Beshariqin piiri (Beshariq tumani)

34. Buvaydan piiri (Buvayda tumani)

35. Dang’aran piiri (Dang’ara tumani)

36. Ferganan kaupunki (Farg’ona shahri)

37. Ferganan piiri (Farg’ona tumani)

38. Furqatin piiri (Furqat tumani)

39. Qo’qonin kaupunki (Qo’qon shahri)

40. Quvasoyn kaupunki (Quvasoy shahri)

41. Marg’ilonin kaupunki (Marg’ilon shahri)

42. Qushtepan piiri (Qushtepa tumani)

43. Quvan piiri (Quva tumani)

44. Rishtonin piiri (Rishton tumani)

45. So’xin piiri (So’x tumani)

46. Toshloqin piiri (Toshloq tumani)

47. Uchko’prikin piiri (Uchko’prik tumani)

48. O’zbekistonin piiri (O’zbekiston tumani)

49. Yozyovonin piiri (Yozyovon tumani)

IV. Jizzaxin alue (Jizzax viloyati)

50. Arnasoyn piiri (Arnasoy tumani)

51. Baxmalin piiri (Baxmal tumani)

52. Do’stlikin piiri (Do’stlik tumani)

53. Forishin piiri (Forish tumani)

54. G’allaorolin piiri (G’allaorol tumani)

55. Jizzaxin kaupunki (Jizzax shahri)

56. Mirzacho’lin piiri (Mirzacho’l tumani)

57. Paxtakorin piiri (Paxtakor tumani)

58. Sharof Rashidovin piiri (Sharof Rashidov tumani)

59. Yangiobodin piiri (Yangiobod tumani)

60. Zafarobodin piiri (Zafarobod tumani)

61. Zarbdorin piiri (Zarbdor tumani)

62. Zominin piiri (Zomin tumani)

V. Qashqadaryon alue (Qashqadaryo viloyati)

63. Chiroqchin piiri (Chiroqchi tumani)

64. Dehqonobodin piiri (Dehqonobod tumani)

65. G’uzorin piiri (G’uzor tumani)

66. Qamashin piiri (Qamashi tumani)

67. Qarshin kaupunki (Qarshi shahri)

68. Qarshin piiri (Qarshi tumani)

69. Kasbin piiri (Kasbi tumani)

70. Kitobin piiri (Kitob tumani)

71. Kosonin piiri (Koson tumani)

72. Mirishkorin piiri (Mirishkor tumani)

73. Muborakin piiri (Muborak tumani)

74. Nishonin piiri (Nishon tumani)

75. Shahrisabzin kaupunki (Shahrisabz shahri)

76. Shahrisabzin piiri (Shahrisabz tumani)

77. Yakkabog’in piiri (Yakkabog’ tumani)

VI. Xorazmin alue (Xorazm viloyati)

78. Bog’otin piiri (Bog’ot tumani)

79. Gurlanin piiri (Gurlan tumani)

80. Hazoraspin piiri (Hazorasp tumani)

81. Xivan piiri (Xiva tumani)

82. Xonqan piiri (Xonqa tumani)

83. Qo’shko’pirin piiri (Qo’shko’pir tumani)

84. Shovotin piiri (Shovot tumani)

85. Tuproqqal’an piiri (Tuproqqal’a tumani)

86. Urganchin kaupunki (Urganch shahri)

87. Urganchin piiri (Urganch tumani)

88. Yangiariqin piiri (Yangiariq tumani)

89. Yangibozorin piiri (Yangibozor tumani)

VII. Namanganin alue (Namangan viloyati)

90. Chortoqin piiri (Chortoq tumani)

91. Chustin piiri (Chust tumani)

92. Davlatobodin piiri (Davlatobod tumani)

93. Kosonsoyn piiri (Kosonsoy tumani)

94. Mingbuloqin piiri (Mingbuloq tumani)

95. Namanganin kaupunki (Namangan shahri)

96. Namanganin piiri (Namangan tumani)

97. Norinin piiri (Norin tumani)

98. Popin piiri (Pop tumani)

99. To’raqo’rg’onin piiri (To’raqo’rg’on tumani)

100. Uchqo’rg’onin piiri (Uchqo’rg’on tumani)

101. Uychin piiri (Uychi tumani)

102. Yangi Namanganin piiri (Yangi Namangan tumani)

103. Yangiqo’rg’onin piiri (Yangiqo’rg’on tumani)

VIII. Navoiyn alue (Navoiy viloyati)

104. G‘ozg‘onin kaupunki (G‘ozg‘on shahri)

105. Konimexin piiri (Konimex tumani)

106. Karmanan piiri (Karmana tumani)

107. Xatirchin piiri (Xatirchi tumani)

108. Qiziltepan piiri (Qiziltepa tumani)

109. Navbahorin piiri (Navbahor tumani)

110. Navoiyn kaupunki (Navoiy shahri)

111. Nurotan piiri (Nurota tumani)

112. Tomdin piiri (Tomdi tumani)

113. Uchquduqin piiri (Uchquduq tumani)

114. Zarafshonin kaupunki (Zarafshon shahri)

IX. Samarkandin alue (Samarqand viloyati)

115. Oqdaryon piiri (Oqdaryo tumani)

116. Bulung’urin piiri (Bulung’ur tumani)

117. Ishtixonin piiri (Ishtixon tumani)

118. Jomboyn piiri (Jomboy tumani)

119. Kattaqo’rg’onin kaupunki (Kattaqo’rg’on shahri)

120. Kattaqo’rg’onin piiri (Kattaqo’rg’on tumani)

121. Qo’shrabotin piiri (Qo’shrabot tumani)

122. Narpayn piiri (Narpay tumani)

123. Nurobodin piiri (Nurobod tumani)

124. Paxtachin piiri (Paxtachi tumani)

125. Pastdarg’omin piiri (Pastdarg’om tumani)

126. Payariqin piiri (Payariq tumani)

127. Samarkandin kaupunki (Samarqand shahri)

128. Samarkandin piiri (Samarqand tumani)

129. Tayloqin piiri (Tayloq tumani)

130. Urgutin piiri (Urgut tumani)

X. Sirdaryon alue (Sirdaryo viloyati)

131. Oqoltinin piiri (Oqoltin tumani)

132. Boyovutin piiri (Boyovut tumani)

133. Gulistonin kaupunki (Guliston tumani)

134. Gulistonin piiri (Guliston tumani)

135. Xovosin piiri (Xovos tumani)

136. Mirzaobodin piiri (Mirzaobod tumani)

137. Sardoban piiri (Sardoba tumani)

138. Sayxunobodin piiri (Sayxunobod tumani)

139. Shirinin kaupunki (Shirin tumani)

140. Sirdaryon piiri (Sirdaryo tumani)

141. Yangiyerin kaupunki (Yangiyer tumani)

XI. Surxondaryon alue (Surxondaryo viloyati)

142. Angorin piiri (Angor tumani)

143. Bandixonin piiri (Bandixon tumani)

144. Boysunin piiri (Boysun tumani)

145. Denovin piiri (Denov tumani)

146. Jarqo’rg’onin piiri (Jarqo’rg’on tumani)

147. Qumqo’rg’onin piiri (Qumqo’rg’on tumani)

148. Muzrabotin piiri (Muzrabot tumani)

149. Oltinsoyn piiri (Oltinsoy tumani)

150. Qiziriqin piiri (Qiziriq tumani)

151. Sariosiyon piiri (Sariosiyo tumani)

152. Sherobodin piiri (Sherobod tumani)

153. Sho’rchin piiri (Sho’rchi tumani)

154. Termizin kaupunki (Termiz shahri)

155. Termizin piiri (Termiz tumani)

156. Uzunin piiri (Uzun tumani)

XII. Taškentin kaupunki (Toshkent shahri)

157. Olmazorin piiri (Olmazor tumani)

158. Bektemirin piiri (Bektemir tumani)

159. Chilonzorin piiri (Chilonzor tumani)

160. Mirobodin piiri (Mirobod tumani)

161. Mirzo Ulug’bekin piiri (Mirzo Ulug’bek tumani)

162. Sergelin piiri (Sergeli tumani)

163. Shayxontohurin piiri (Shayxontohur tumani)

164. Uchtepan piiri (Uchtepa tumani)

165. Yakkasaroyn piiri (Yakkasaroy tumani)

166. Yangihayotin piiri (Yangihayot tumani)

167. Yashnobodin piiri (Yashnobod tumani)

168. Yunusobodin piiri (Yunusobod tumani)

XIII. Taškentin alue (Toshkent viloyati)

169. Oqqo’rg’onin piiri (Oqqo’rg’on tumani)

170. Olmaliqin kaupunki (Olmaliq shahri)

171. Angrenin kaupunki (Angren shahri)

172. Bekobodin kaupunki (Bekobod shahri)

173. Bekobodin piiri (Bekobod tumani)

174. Bo’kan piiri (Bo’ka tumani)

175. Bo’stonliqin piiri (Bo’stonliq tumani)

176. Chinozin piiri (Chinoz tumani)

177. Chirchiqin kaupunki (Chirchiq shahri)

178. Nurafshonin kaupunki (Nurafshon shahri)

179. Ohangaronin piiri (Ohangaron tumani)

180. O’rta Chirchiqin piiri (O’rta Chirchiq tumani)

181. Parkentin piiri (Parkent tumani)

182. Piskentin piiri (Piskent tumani)

183. Qibrayn piiri (Qibray tumani)

184. Quyi Chirchiqin piiri (Quyi Chirchiq tumani)

185. Yangiyo’lin piiri (Yangiyo’l tumani)

186. Yukori Chirchiqin piiri (Yuqori Chirchiq tumani)

187. Zangiotan piiri (Zangiota tumani)

XIV. Karakalpakstanin autonominen tasavalta (Qoraqalpog’iston avtonom Respublikasi)

188. Amudaryon piiri (Amudaryo tumani)

189. Beruniyn piiri (Beruniy tumani)

190. Bo’zatovin piiri (Bo’zatov tumani)

191. Chimboyn piiri (Chimboy tumani)

192. Ellikqal’an piiri (Ellikqal’a tumani)

193. Qanliko’lin piiri (Qanliko’l tumani)

194. Qorao’zakin piiri (Qorao’zak tumani)

195. Kegeylin piiri (Kegeyli tumani)

196. Xo’jaylin piiri (Xo’jayli tumani)

197. Qo’ng’irotin piiri (Qo’ng’irot tumani)

198. Mo’ynoqin piiri (Mo’ynoq tumani)

199. Nukusin kaupunki (Nukus shahri)

200. Nukusin piiri (Nukus tumani)

201. Shumanayn piiri (Shumanay tumani)

202. Taxiatoshin piiri (Taxiatosh tumani)

203. Taxtako’pirin piiri (Taxtako’pir tumani)

204. To’rtko’lin piiri (To’rtko’l tumani)

3 JAKSO

MUUT SOVELTAMISALAAN KUULUVAT YKSIKÖT

Ei muita yksiköitä.

4 JAKSO

TAVARAT

Sopimuksen 9 luku kattaa kaikkien 1–3 jakson soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden hankkimat tavarat, jollei 7 jaksossa esitetyistä yleisistä huomautuksista ja poikkeuksista muuta johdu.

5 JAKSO

PALVELUT

Jollei 7 jaksossa esitetyistä huomautuksista ja yleisistä poikkeuksista muuta johdu, tämä luku kattaa seuraavat kaikkien 1–3 jakson soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden hankkimat palvelut, jotka yksilöidään Yhdistyneiden kansakuntien väliaikaisen yhteisen tuoteluokituksen (CPC Prov) mukaisesti, sellaisena kuin se esitetään WTO:n palvelualaluokitusluettelossa (MTN.GNS/W/120)[1]:

Nro	Palvelutyypit	CPC Prov
1	Maaliikenteen palvelut, myös panssariautopalvelut, ja kuriiripalvelut, paitsi postinkuljetus	712 (paitsi 71235), 7512, 87304
2	Ilmaliikenteen henkilö- ja tavarankuljetuspalvelut, paitsi postinkuljetus	73 (paitsi 7321)
3	Tietojenkäsittelypalvelut ja niihin liittyvät palvelut	84
4	Arkkitehtipalvelut	8671
5	Tekniset palvelut	8672
6	Tekniset kokonaispalvelut	8673
7	Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut ja niihin liittyvät tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut	8674
8	Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut	8640
9	Liikkeenjohdon konsulttipalvelut ja niihin liittyvät palvelut	865/866[2]
10	Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut	8675
11	Jätevesi- ja jätehuoltopalvelut, puhtaanapito ja vastaavat palvelut	94

[1] Lukuun ottamatta palveluja, jotka yksiköiden on hankittava toiselta yksiköltä julkaistujen lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla annetun yksinoikeuden perusteella.

[2] Lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja.

6 JAKSO

RAKENNUSPALVELUT

Sopimuksen 9 luku kattaa kaikki 1–3 jakson soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden hankkimat CPC Prov -luokituksen alajaksossa 51 luetellut palvelut, jollei 7 jaksossa esitetyistä huomautuksista ja poikkeuksista muuta johdu.

7 JAKSO

YLEISET HUOMAUTUKSET JA POIKKEUKSET

1. Sopimuksen 9 luvun soveltamisalaan eivät kuulu:

a) maatalouden tukiohjelmien ja elintarvikeohjelmien edistämiseksi tehdyt maataloustuotteiden hankinnat (esimerkiksi elintarvikeapu, hätäapu mukaan lukien);

b) radio- ja televisiotoiminnan harjoittajien ohjelmien ostoa, kehittämistä, tuotantoa tai yhteistuotantoa koskevat hankinnat sekä radio- ja televisiolähetysaikaa koskevat sopimukset.

2. Tämä sopimus ei koske 1 ja 2 jakson soveltamisalaan kuuluvien hankintayksiköiden juomavesi-, energia- ja liikennealan toimintaan liittyviä hankintoja, paitsi jos ne kuuluvat 3 jakson soveltamisalaan.

3. Ahvenanmaan osalta sovelletaan Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen Ahvenanmaasta tehdyn pöytäkirjan N:o 2 erityisehtoja.

8 JAKSO

HANKINTOJA KOSKEVIEN TIETOJEN JULKAISUVÄLINEET

A ALAJAKSO – EUROOPAN UNIONI

1. Hankintoja koskevien yleisten tietojen julkaiseminen

Tämän sopimuksen 161 artiklan 1 kohdan mukaisten yleisten julkistamisvaatimusten täyttämiseksi kyseisen artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut Euroopan unionin nimeämät ja käyttämät julkaisuvälineet ovat:

a) EUROOPAN UNIONIN TASOLLA:

http://simap.ted.europa.eu

Euroopan unionin virallinen lehti

b) EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOISSA:

BELGIA

i) Lait, kuninkaan vahvistamat asetukset, ministeriöiden määräykset ja yleiskirjeet:

Moniteur Belge

ii) Oikeuskäytäntö:

Pasicrisie

BULGARIA

i) Lainsäädäntö:

Държавен вестник (Valtion virallinen lehti)

ii) Oikeuden päätökset:

http://www.sac.government.bg

iii) Yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset ja kaikki menettelytavat:

http://www.aop.bg

http://www.cpc.bg

TŠEKKI

i) Lainsäädäntö:

Tšekin lakikokoelma

ii) Kilpailuviraston päätökset:

Kilpailuviraston päätöskokoelma

TANSKA

i) Lainsäädäntö:

Lovtidende

ii) Oikeuden päätökset:

Ugeskrift for Retsvæsen

iii) Hallinnolliset päätökset ja menettelyt:

Ministerialtidende

iv) Julkisia hankintoja käsittelevän valituslautakunnan päätökset:

Kendelser fra Klagenævnet for Udbud

SAKSA

i) Lainsäädäntö:

Bundesgesetzblatt

Bundesanzeiger

ii) Oikeuden päätökset:

Entscheidungssammlungen des Bundesverfassungsgerichts, des Bundesgerichtshofs, des Bundesverwaltungsgerichts, des Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

VIRO

i) Säädökset, määräykset ja yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset:

Riigi Teataja – http://www.riigiteataja.ee

ii) Julkisia hankintoja koskevat menettelyt:

https://riigihanked.riik.ee

IRLANTI

Lainsäädäntö:

Iris Oifigiuil (Irlannin hallituksen virallinen lehti)

KREIKKA

Epishmh efhmerida eurwpaikwn koinothtwn (Kreikan hallituksen virallinen lehti)

ESPANJA

i) Lainsäädäntö:

Boletin Oficial del Estado

ii) Oikeuden päätökset:

Ei virallista julkaisua

RANSKA

i) Lainsäädäntö:

Journal Officiel de la République française

ii) Oikeuskäytäntö:

Recueil des arrêts du Conseil d'État

iii) *Revue des marchés publics*

KROATIA

Narodne novine – http://www.nn.hr

ITALIA

i) Lainsäädäntö:

Gazzetta Ufficiale

ii) Oikeuskäytäntö:

Ei virallista julkaisua

KYPROS

i) Lainsäädäntö:

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (Tasavallan virallinen lehti)

ii) Oikeuden päätökset:

Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας (Korkeimman oikeuden päätökset – Julkaisutoimisto)

LATVIA

Lainsäädäntö:

Latvijas vēstnesis (Virallinen lehti)

LIETTUA

i) Lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset:

Teisės aktų registras (Säädösrekisteri)

ii) Oikeuden päätökset, oikeuskäytäntö:

Liettuan korkeimman oikeuden lehti *Teismų praktika*

Liettuan korkeimman hallinto-oikeuden lehti *Administracinių teismų praktika*

LUXEMBURG

i) Lainsäädäntö:

Mémorial

ii) Oikeuskäytäntö:

Pasicrisie

UNKARI

i) Lainsäädäntö:

Magyar Közlöny (Unkarin tasavallan virallinen lehti)

ii) Oikeuskäytäntö:

Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (Julkisia hankintoja koskeva lehti – Julkisia hankintoja hoitavan neuvoston virallinen lehti)

MALTA

Lainsäädäntö:

Virallinen lehti

ALANKOMAAT

i) Lainsäädäntö:

Nederlandse Staatscourant tai *Staatsblad*

ii) Oikeuskäytäntö:

Ei virallista julkaisua

ITÄVALTA

i) Lainsäädäntö:

Österreichisches Bundesgesetzblatt

Amtsblatt zur Wiener Zeitung

ii) Oikeuden päätökset:

Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes, des Verwaltungsgerichtshofes, des Obersten Gerichtshofes, der Oberlandesgerichte, des Bundesverwaltungsgerichtes, der Landesverwaltungsgerichte – http://ris.bka.gv.at/Judikatur/

PUOLA

i) Lainsäädäntö:

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Lakikokoelma – Puolan tasavalta)

ii) Oikeuden päätökset, oikeuskäytäntö:

Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie (Välimiespaneelin ja Varsovan alueellisen tuomioistuimen päätökset)

PORTUGALI

i) Lainsäädäntö:

Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

ii) Oikeuskäytäntöä koskevat julkaisut:

Boletim do Ministério da Justiça

Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo

Colectânea de Jurisprudencia Das Relações

ROMANIA

i) Lainsäädäntö:

Monitorul Oficial al României (Romanian virallinen lehti)

ii) Oikeuden päätökset, yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset ja muut menettelyt:

http://www.anrmap.ro

SLOVENIA

i) Lainsäädäntö:

Slovenian tasavallan virallinen lehti

ii) Oikeuden päätökset:

Ei virallista julkaisua

SLOVAKIA

i) Lainsäädäntö:

Zbierka zákonov (Lakikokoelma)

ii) Oikeuden päätökset:

Ei virallista julkaisua

SUOMI

Suomen säädöskokoelma – Finlands författningssamling

RUOTSI

Svensk författningssamling (Ruotsin säädöskokoelma)

2. Hankintailmoitusten julkaiseminen

Tämän sopimuksen 162 artiklassa, 164 artiklan 7 kohdassa ja 171 artiklan 2 kohdassa edellytettyjen Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden ilmoitusten julkaisemiseksi tämän sopimuksen 161 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti nimetyt ja käytetyt sähköiset julkaisut tai paperijulkaisut ovat:

a) EUROOPAN UNIONIN TASOLLA:

Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosa ja sen verkkoversio:

TED (*Tenders Electronic Daily*) http://ted.europa.eu (saatavilla myös portaalissa http://simap.ted.europa.eu)

b) EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOISSA:

BELGIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Le Bulletin des Adjudications

Muut erikoisalojen lehdet

BULGARIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Държавен вестник (Valtion virallinen lehti) – http://dv.parliament.bg

Julkisten hankintojen rekisteri – http://www.aop.bg

TŠEKKI

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

TANSKA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

SAKSA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

VIRO

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

IRLANTI

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Päivälehdet: *Irish Independent*, *Irish Times*, *Irish Press*, *Cork Examiner*

KREIKKA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Sanomalehdet, talouslehdet, alueelliset lehdet ja erikoisalojen lehdet

ESPANJA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

RANSKA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Bulletin officiel des annonces des marchés publics

KROATIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske (Kroatian tasavallan julkisten hankintojen sähköinen ilmoitusjärjestelmä)

ITALIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

KYPROS

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Tasavallan virallinen lehti

Paikallislehdet

LATVIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Latvijas vēstnesis (Virallinen lehti)

LIETTUA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (Julkisten hankintojen keskusportaali)

Liettuan tasavallan virallisen lehden (*Valstybės žinios*) liite *Informaciniai pranešimai*

LUXEMBURG

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Päivälehdet

UNKARI

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (Julkisia hankintoja koskeva lehti – *Julkisia hankintoja hoitavan* neuvoston virallinen lehti)

MALTA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Virallinen lehti

ALANKOMAAT

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

ITÄVALTA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Amtsblatt zur Wiener Zeitung

PUOLA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Biuletyn Zamówień Publicznych (Julkisia hankintoja koskeva lehti)

PORTUGALI

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

ROMANIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Monitorul Oficial al României (Romanian virallinen lehti)

Julkisten hankintojen sähköinen järjestelmä – http://www.e-licitatie.ro

SLOVENIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Portal javnih naročil – http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal

SLOVAKIA

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Vestník verejného obstarávania (Julkisia hankintoja koskeva lehti)

SUOMI

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella, Virallisen lehden liite

RUOTSI

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

3. Tehtyjen hankintasopimusten julkaiseminen

Verkkosivusto, jolla Euroopan unioni julkaisee ilmoitukset tämän liitteen 1–3 jakson soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden tekemistä hankintasopimuksista, kuten tämän sopimuksen 171 artiklan 2 kohdassa edellytetään ja tämän sopimuksen 161 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti, on seuraava:

Euroopan unionin virallinen lehti, verkkoversio, *Tenders Electronic Daily* – http://ted.europa.eu

B ALAJAKSO – UZBEKISTANIN TASAVALTA

1. Hankintoja koskevien yleisten tietojen julkaiseminen

Tämän sopimuksen 161 artiklan 1 kohdan mukaisten yleisten julkistamisvaatimusten täyttämiseksi Uzbekistanin tasavallan nimeämä ja käyttämä tämän sopimuksen 161 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu julkaisuväline on seuraava:

Special informational portal of government procurement – xarid.mf.uz

2. Hankintailmoitusten ja tehtyjen hankintasopimusten julkaiseminen

Uzbekistanin tasavallan tämän sopimuksen 162 artiklassa, 164 artiklan 7 kohdassa ja 171 artiklan 2 kohdassa edellytettyjen ilmoitusten julkaisemiseksi tämän sopimuksen 161 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan mukaisesti nimetty ja käytetty julkaisuväline on seuraava:

Julkisten hankintojen virallinen verkkoportaali – *Special informational portal of government procurement* – xarid.mf.uz

LIITE 12-A

EUROOPAN UNIONIN SITOUMUKSET JA VARAUMAT

Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Uzbekistanin tasavallan luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä sama kohtelu kuin jäsenvaltiossa myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta tai mitä tahansa sen nojalla hyväksyttyä toimenpidettä sovellettaessa, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, seuraaville:

i) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

ii) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

Luetteloa sovelletaan ainoastaan 342 artiklan mukaisiin Euroopan unionin alueisiin, ja sillä on merkitystä ainoastaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasavallan välisissä kauppasuhteissa. Se ei vaikuta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Jäljempänä esitettävässä sitoumusluettelossa ilmoitetaan 194 ja 195 artiklan mukaisesti vapautettu taloudellinen toiminta sekä varaumina rajoitukset, joita kyseisessä toiminnassa sovelletaan Uzbekistanin tasavallan yrityksiin ja luonnollisiin henkilöihin.

1. Horisontaaliset varaumat

i) Sijoittautumismuodot – Kaikki alat, joilla sitoumuksia tehdään

Kansallisen kohtelun osalta:

Sellaisille oikeushenkilöille, jotka on perustettu Euroopan unionin tai jäsenvaltion oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa, mukaan lukien Uzbekistanin tasavallan sijoittajien Euroopan unioniin perustamat oikeushenkilöt, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla myönnetty kohtelu ei koske Euroopan unionin ulkopuolella perustettuja oikeushenkilöitä eikä tällaisten oikeushenkilöiden sivuliikkeitä tai edustustoja, Uzbekistanin tasavallan oikeushenkilöiden sivuliikkeet ja edustustot mukaan lukien.

Uzbekistanin tasavallan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu Euroopan unionin tai Euroopan unionin jäsenvaltion oikeuden mukaisesti, tai näiden oikeushenkilöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille, myönnettävä kohtelu ei rajoita tällaisiin oikeushenkilöihin tai niiden tytäryhtiöihin tai sivuliikkeisiin mahdollisesti sovellettavia edellytyksiä tai velvollisuuksia, kun ne ovat sijoittautuneet Euroopan unioniin, ja kyseisiä edellytyksiä ja velvollisuuksia sovelletaan edelleen.

Joissakin Euroopan unionin jäsenvaltioissa voidaan soveltaa kansallisen kohtelun rajoituksia sijoittautumismuodon mukaan.

ii) Yksityistäminen

Kansallisen kohtelun sekä ylemmän johdon ja hallitusten osalta:

Bulgarian tasavallassa, Ranskan tasavallassa, Italian tasavallassa ja Unkarissa voidaan soveltaa kieltoja tai rajoituksia olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yksikön pääomaosuuksien tai varojen myyntiin tai luovutukseen.

iii) Ennakkohyväksyntä

Kansallisen kohtelun, suosituimmuuskohtelun sekä ylemmän johdon ja hallitusten osalta:

Ranskan tasavallassa, Italian tasavallassa ja Latvian tasavallassa ulkomaiset sijoitukset voivat edellyttää toimivaltaisten viranomaisten ennakkohyväksyntää.

iv) Kiinteän omaisuuden, mukaan lukien maan, hankinta

Kansallisen kohtelun ja suosituimmuuskohtelun osalta:

Joissakin Euroopan unionin jäsenvaltioissa saatetaan soveltaa kansallisen kohtelun rajoituksia tai vastavuoroisuutta koskevia ehtoja kolmansien maiden luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tai niiden omistuksessa tai määräysvallassa olevien yksiköiden tekemiin kiinteistöjen, myös maan, hankintaan.

2. Luettelo sitoumuksen kohteena olevista toimialoista[1]

i) Maatalous, riistatalous ja metsätalous (ISIC Rev. 3.1: 01 ja 02)

Kansallisen kohtelun osalta:

Irlannissa, Ranskan tasavallassa, Kroatian tasavallassa, Unkarissa, Suomen tasavallassa ja Ruotsin kuningaskunnassa voidaan soveltaa kansallista kohtelua koskevia rajoituksia kolmansien maiden luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin tai näiden omistuksessa tai määräysvallassa oleviin yksiköihin.

ii) Valmistus (ISIC Rev. 3.1: 15–37)

Kansallisen kohtelun, suosituimmuuskohtelun sekä ylemmän johdon ja hallitusten osalta:

Saksan liittotasavallassa, Italian tasavallassa, Latvian tasavallassa, Puolan tasavallassa, Slovakian tasavallassa ja Ruotsin kuningaskunnassa voidaan soveltaa kieltoja tai rajoituksia, jotka koskevat tallenteiden julkaisemista, painamista ja jäljentämistä.

Jalostettujen öljytuotteiden valmistus: Ei sitoumuksia.

Aseet, ampuma- ja sotatarvikkeet: Ei sitoumuksia.

---

[1] Sovellettaessa liitettä 12-A taloudellista toimintaa koskevat sitoumukset ilmoitetaan kansainvälisen toimialaluokituksen (ISIC Series M, Nr. 4, Rev. 3.1) mukaisesti.

LIITE 12-B

UZBEKISTANIN TASAVALLAN VARAUMAT

Sopimuksen 194 artiklan 2 kohtaa ja 195 artiklaa ei sovelleta mihinkään toimenpiteeseen, joita koskee jokin tässä liitteessä mainittu rajoitus tai ehto, kyseisen rajoituksen tai ehdon osalta.

Kiinteistöt

Kaikenlaisten maa-alueiden yksityisomistus on kielletty. Ulkomaalaiset luonnolliset henkilöt, ulkomaiset oikeushenkilöt ja niiden sivuliikkeet sekä yritykset, joilla on ulkomaisia sijoituksia[1], saavat vuokrata maa-alueita enintään 25 vuodeksi. Tätä ajanjaksoa voidaan jatkaa. Rajavyöhykkeillä ja raja-alueilla sijaitsevien maa-alueiden vuokrausta voidaan rajoittaa.

Yksityistäminen

Strategisesti tärkeiden yritysten, varojen ja laitosten yksityistäminen, siltä osin kuin tällainen yksityistäminen muodostaa erityisen vahingon uhkan verkkojen ja toimitusten toiminnalle ja turvallisuuteen liittyvälle yleiselle edulle ja on valtion etujen mukaista, voidaan kieltää tai sitä voidaan rajoittaa, siltä osin kuin Uzbekistanin tasavallan lainsäädäntö sen sallii, ulkomaalaisilta luonnollisilta henkilöiltä, ulkomaisilta oikeushenkilöiltä ja niiden sivuliikkeiltä sekä Uzbekistanin tasavallan oikeushenkilöiltä, joiden pääoma on ulkomaista.

[1] Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön määritelmän mukaisesti.

Kaupallisen läsnäolon muodot

Edustustoimistot eivät saa toteuttaa kaupallista toimintaa Uzbekistanin tasavallassa.

Rahoituspalvelualalla toimivien ulkomaisten oikeushenkilöiden sivuliikkeet eivät ole sallittuja. Asianajajien[1], notaarien ja patenttiasiamiesten on oltava Uzbekistanin tasavallan kansalaisia.

Luonnollisten henkilöiden läsnäolo

Palvelualoilla ulkomaisessa yrityksessä yrityksen sisäisesti siirrettyinä työskentelevien ulkomaalaisten henkilöiden määrä saa olla enintään 30 prosenttia yrityksen palkatun henkilöstön kokonaismäärästä, jollei kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetä.

Tuotannonjakosopimuksen täytäntöönpanoa varten palkatusta henkilöstöstä vähintään 80 prosentin on oltava Uzbekistanin tasavallan kansalaisia. Ulkomaan kansalaisia koskeva 20 prosentin kiintiö voidaan ylittää ainoastaan, mikäli palkattavissa ei ole Uzbekistanin tasavallan kansalaisia, joilla on asianmukainen erikoisosaaminen ja pätevyys.

Pankin hallintoneuvoston jäsenistä vähintään yhdellä ja pankin johtokunnan jäsenistä vähintään kahdella on oltava Uzbekistanin tasavallan virallisen kielen taito.

[1] Ulkomaalaiset luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti asianajajia, voivat tarjota lainopillista neuvontaa.

Kaupallisen läsnäolon kautta tarjotut lainopilliset neuvontapalvelut: jos yrityksessä on vain yksi lainopillinen neuvontatehtävä, siinä toimivan henkilön on oltava Uzbekistanin tasavallan kansalainen. Jos yrityksessä on useampi kuin yksi lainopillinen neuvontatehtävä, vähintään 50 prosentin yrityksen lainopillisista neuvonantajista[1] on oltava Uzbekistanin tasavallan kansalaisia.

Telepalvelut

Liittyminen kansainvälisiin televerkkoihin tapahtuu yksinomaan Uzbektelecom-osakeyhtiön teknisten keinojen kautta.

Kaikki aseisiin, ampuma- ja sotatarvikkeisiin liittyvä taloudellinen toiminta: Ei sitoumuksia.

Kaikki huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja lähtöaineiden tuotantoon ja jakeluun liittyvä taloudellinen toiminta: Ei sitoumuksia.

---

1 Lainopillinen neuvonantaja neuvoo vieraan maan lainsäädäntöön ja kansainväliseen oikeuteen liittyvissä asioissa (lukuun ottamatta oikeudenkäyntiä edeltävien menettelyjen ja oikeudenkäyntimenettelyn kaikkia vaiheita).

LIITE 12-C

UZBEKISTANIN TASAVALLAN SITOUMUKSET JA RAJOITUKSET

Uzbekistanin tasavallan sitoumukset ja rajoitukset (lukuun ottamatta markkinoille pääsyä, johon ei sovelleta sitoumuksia), joita sovelletaan Euroopan unionin yrityksiin ja luonnollisiin henkilöihin rajat ylittävässä palvelujen kaupassa 198 artiklan mukaisesti.

Toimiala tai osa-ala	Kansallista kohtelua koskevat rajoitukset
I. HORISONTAALISET SITOUMUKSET	
Tässä luettelossa: – tähdet * ja ** merkitsevät kyseessä olevan palvelujen alan tai osa-alan osaa; – palvelujen alojen tai osa-alojen osalta ilmoitetut CPC-koodit viittaavat YK:n yhteiseen tavaraluokitukseen (*Statistical Papers Series No. 77, Provisional Central Product Classification*, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991) sekä asiakirjaan MTN.GNS/W/120.	
Kaikki tähän luetteloon sisältyvät alat tai osa-alat	
Mineraalivarojen etsintään, kehittämiseen ja tuotantoon liittyvät tuotannonjakosopimukset	1, 2 Uzbekistanin tasavallan oikeushenkilöillä on ensisijainen oikeus osallistua tuotannonjakosopimuksen täytäntöönpanoon toimeksisaajina, tavarantoimittajina, liikenteen harjoittajina tai muussa ominaisuudessa sijoittajien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella. Vähintään 80 prosentin kaikista tuotannonjakosopimuksen täytäntöönpanoa varten palkatuista työntekijöistä on oltava Uzbekistanin tasavallan kansalaisia.

II. RAJAT YLITTÄVÄÄ PALVELUJEN KAUPPAA KOSKEVAT ALAKOHTAISET ERITYISSITOUMUKSET	
1. YRITYSPALVELUT	
Ammatilliset palvelut	
86190 Muut lainopilliset neuvonta- ja tiedotuspalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
862 Laskentatoimen palvelut, tilintarkastus- ja kirjanpitopalvelut, pl. 86220 Kirjanpitopalvelut, ei kuitenkaan veroilmoitusten laatiminen	1, 2 Ei mitään, lukuun ottamatta seuraavaa: – tilintarkastuskertomusten allekirjoittajan on oltava Uzbekistanin tasavallan lainsäädännön mukaisesti sertifioitu tilintarkastaja, joka työskentelee sellaisen Uzbekistanin tasavallan oikeushenkilön palveluksessa, jolla on lupa toteuttaa tilintarkastusyksiköiden luetteloon sisältyvää tilintarkastustoimintaa.
86220 Kirjanpitopalvelut, ei kuitenkaan veroilmoitusten laatiminen	1 Ei mitään 2 Ei mitään
863 Verotukseen liittyvät palvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
8671 Arkkitehtipalvelut 8672 Tekniset palvelut 8673 Tekniset kokonaispalvelut 86742 Maisemasuunnittelupalvelut	1, 2 Ei mitään, lukuun ottamatta seuraavaa: – palvelujen tarjoaminen on sallittua ainoastaan, jos on tehty sopimus sellaisen Uzbekistanin tasavallan oikeushenkilön kanssa, joka on Uzbekistanin tasavallan toimivaltaisen viranomaisen asianmukaisesti valtuuttama kaupallinen toimija.
9320 Eläinlääkintäpalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään

B. Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	
84 Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
D. Kiinteistöalan palvelut	
82101 Oman tai vuokratun asuinkiinteistön vuokrauspalvelut 82102 Oman tai vuokratun muun kuin asuinkiinteistön vuokrauspalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
F. Muut yrityspalvelut	
87120 Mainonnan suunnittelu-, toteutus- ja sijoittamispalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
86401 Markkinatutkimuspalvelut 865 Liikkeenjohdon konsulttipalvelut 86601 Projektinjohtopalvelut muille kuin rakennusprojekteille	1 Ei mitään 2 Ei mitään
2. VIESTINTÄPALVELUT	
Pikalähettipalvelut	
75121 Eri kuljetusmuotoja käyttävät pikalähettipalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään

2. Telepalvelut	
Telepalveluja koskevissa sitoumuksissa otetaan huomioon seuraavien asiakirjojen määräykset: *Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments* (S/GBT/W/2/Rev.1) ja *Market Access Limitations on Spectrum Availability* (S/GBT/W/3). Tässä luettelossa telepalveluihin ei sisälly televisio- ja/tai radio-ohjelmien lähetyspalveluja[1].	
7521 a) Julkiset puhelinpalvelut 7523** b) Pakettivälitteiset tiedonsiirtopalvelut 7523** c) Piirikytkentäiset tiedonsiirtopalvelut 7523** d) Teleksipalvelut 7522 e) Lennätinpalvelut 7521**+7529** f) Faksipalvelut 7522**+7523** g) Yksityisiä vuokrajohtoja koskevat palvelut 7523** h) Sähköposti 7523** i) Puheposti 7523** j) Sähköinen tiedonhaku ja tietokantahaku 7523** k) Organisaatioiden välinen tiedonsiirto (EDI) 7523** l) Parannetut tai lisäarvofaksipalvelut, ml. etappivälitys (store and forward, store and retrieve) 843** n) Sähköinen tietojen ja/tai datan käsittely (ml. tapahtumakäsittely)	1, 2 Ei mitään, lukuun ottamatta seuraavia: – liitäntäoikeus kansainvälisiin televerkkoihin yksinomaan Uztelecom-osakeyhtiön teknisten keinojen kautta; – ei sitoumuksia paikallisen viestinnän osalta; – ei sitoumuksia satelliittiviestintäverkkopalvelujen osalta.

[1] Televisio- ja radio-ohjelmien lähettämisellä tarkoitetaan tällaisten ohjelmien yleiseen levitykseen tarvittavan signaalin keskeytymätöntä lähettämistä, eikä siihen sisälly operaattorien välistä yhteyttä.

3. RAKENTAMINEN JA SIIHEN LIITTYVÄT TEKNISET PALVELUT	
Yleiset talonrakennustyöt	
A. 512 Talonrakentaminen C. 514 Tehdasvalmisteisten rakennusten kokoaminen ja pystytys 51660 Aitojen ja kaiteiden asennustyöt D. 517 Rakennusten viimeistelytyöt E. 511 Pystytystä edeltävät työt rakennustyömailla (paitsi 5113 Rakennusalueen maantäyttö- ja raivaustyöt; 5115 Maaperän rakentaminen kaivostoimintaa varten) 515 Erikoisalojen rakennustyöt	1 Ei sitoumuksia teknisistä syistä 2 Ei mitään
5. KOULUTUSPALVELUT	
92390 Muut kolmannen asteen koulutuspalvelut	1 Ei sitoumuksia 2 Ei mitään
6. YMPÄRISTÖPALVELUT Näitä sitoumuksia sovelletaan ainoastaan yksityisten yritysten kaupallisesti tarjoamiin palveluihin.	
d) Muut palvelut 9404 Poistokaasujen puhdistuspalvelut 9405 Meluntorjuntapalvelut Maaperän ja veden ennallistaminen ja puhdistaminen, CPC 9406 (Luonnon- ja maisemansuojelupalvelut) osittain	1 Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointiin liittyviä palveluja 2 Ei mitään

7. RAHOITUSPALVELUT	
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	
A. b) 8129 Vahinkovakuutuspalvelut	1, 2 Ei mitään merikuljetuksiin, kaupallisiin ilmakuljetuksiin ja kaupalliseen avaruuteen laukaisuun liittyvien riskien osalta, jos vakuutus kattaa kokonaan tai osittain kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvän vastuun.
Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia):	
v) Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä (81115–81119) vi) Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus (8113) viii) Kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan lukien luotto- ja maksukortit (81339**) ix) Takaukset ja sitoumukset (81199**)	1 Ei sitoumuksia 2 Ei mitään
9. MATKAILU JA SIIHEN LIITTYVÄT PALVELUT	
64110 Hotellimajoituspalvelut 64120 Motellimajoituspalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
74710 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
10. VIRKISTYS-, KULTTUURI- JA URHEILUPALVELUT	
96194 Sirkus-, huvipuisto- ja muut vastaavat viihdepuistopalvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään

11. LIIKENNEPALVELUT	
C. Ilmaliikennepalvelut	
Ilma-alusten huolto ja korjaus (CPC 8868** osittain) Lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi Tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää koskevat palvelut	1 Ei mitään 2 Ei mitään
E. Rautatieliikennepalvelut	
d) Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868** osittain)	1 Ei sitoumuksia 2 Ei mitään
F. Tieliikennepalvelut	
d) Tieliikennekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112 + 8867)	1 Ei sitoumuksia 2 Ei mitään
H. Kaikkien liikennemuotojen liitännäispalvelut	
a) Lastinkäsittelypalvelut CPC 741* ainoastaan maantie- ja rautatieliikenteen osalta b) Varastointipalvelut CPC 742* ainoastaan maantie- ja rautatieliikenteen osalta c) Rahdin kuljetusvälityspalvelut CPC 748* ainoastaan maantie- ja rautatieliikenteen osalta	1 Ei sitoumuksia 2 Ei mitään

LIITE 12-D

SOPIMUSPERUSTEISIA PALVELUNTARJOAJIA KOSKEVAT UZBEKISTANIN TASAVALLAN SITOUMUKSET

1. Uzbekistanin tasavallan 203 artiklan mukainen sitoumus kattaa seuraavat alat tai osa-alat:

i) laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut;

ii) verotukseen liittyvät palvelut;

iii) arkkitehtipalvelut;

iv) tekniset palvelut;

v) tekniset kokonaispalvelut;

vi) tietojenkäsittelypalvelut ja niihin liittyvät palvelut;

vii) mainontapalvelut;

viii) markkinatutkimukset;

ix) liikkeenjohdon konsultointipalvelut; ja

x) laitehuolto- ja korjauspalvelut, myös liikennevälineitä koskevat, myynnin jälkeisiä palveluja koskevan sopimuksen yhteydessä.

2. Euroopan unionin sopimusperusteisten palvelujentarjoajien tilapäinen pääsy Uzbekistanin tasavallan alueelle voi edellyttää taloudellista tarveharkintaa.

LIITE 14-A

TYÖJÄRJESTYS

I. Määritelmät

1. Sovellettaessa 14 lukua tässä työjärjestyksessä tarkoitetaan:

a) ’hallintohenkilöstöllä’ paneelin jäsenen kyseessä ollessa henkilöitä, jotka ovat paneelin jäsenen ohjauksessa ja valvonnassa, lukuun ottamatta avustajia;

b) ’neuvonantajalla’ henkilöä, jonka osapuoli on palkannut neuvomaan tai avustamaan itseään paneelin menettelyjen yhteydessä;

c) ’avustajalla’ henkilöä, joka paneelin jäsenen toimeksiannon mukaisesti ja tämän ohjauksessa ja valvonnassa suorittaa tutkimuksia tai avustaa kyseistä paneelin jäsentä;

d) ’kantajaosapuolella’ osapuolta, joka pyytää paneelin asettamista 241 artiklan mukaisesti;

e) ’paneelilla’ 242 artiklan mukaisesti asetettua paneelia;

f) ’paneelin jäsenellä’ paneelin jäseneksi nimettyä henkilöä;

g) ’vastaajaosapuolella’ osapuolta, jonka väitetään rikkovan soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä;

h) ’osapuolen edustajalla’ osapuolen ministeriön, viraston tai muun julkisen elimen nimeämää työntekijää tai henkilöä, joka edustaa osapuolta tähän sopimukseen liittyvässä riidassa.

II. Ilmoitukset

2. Kaikki pyynnöt, ilmoitukset, kirjalliset lausumat tai muut asiakirjat, jäljempänä ’ilmoitus’, jotka

a) paneeli on laatinut, lähetetään molemmille osapuolille samaan aikaan;

b) osapuoli on toimittanut paneelille, kopioidaan toiselle osapuolelle samaan aikaan; ja

c) osapuoli on toimittanut toiselle osapuolelle, kopioidaan tarvittaessa paneelille samaan aikaan.

3. Kaikki säännössä 2 tarkoitetut ilmoitukset tehdään sähköpostitse tai tarvittaessa muulla sähköisellä televiestintävälineellä, jolla lähettämisestä jää todiste. Jollei toisin todisteta, tällainen ilmoitus katsotaan toimitetuksi sen lähettämispäivänä.

4. Ilmoitukset osoitetaan Euroopan komission kauppapolitiikan pääosastolle sekä Uzbekistanin tasavallan oikeusministeriölle ja investointi-, teollisuus- ja kauppaministeriölle.

5. Paneelimenettelyyn liittyvissä ilmoituksissa olevat vähäiset kirjoitusvirheet voidaan korjata toimittamalla uusi asiakirja, johon muutokset on merkitty selvästi.

6. Jos asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy muuna päivänä kuin Euroopan unionin tai Uzbekistanin tasavallan toimielinten työpäivänä, asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.

III. Paneelin jäsenten nimittäminen

7. Jos paneelin jäsen valitaan 242 artiklan mukaisesti arvalla, yhteistyökomitean kantajaosapuolta edustava puheenjohtaja ilmoittaa viipymättä vastaajaosapuolta edustavalle puheenjohtajalle arvonnan päivämäärän, kellonajan ja paikan. Vastaajaosapuoli voi halutessaan olla läsnä arvonnan aikana. Arvonta suoritetaan joka tapauksessa paikalla olevan osapuolen tai paikalla olevien osapuolten läsnä ollessa.

8. Kantajaosapuolta edustava puheenjohtaja ilmoittaa kirjallisesti jokaiselle henkilölle, joka on valittu toimimaan paneelin jäsenenä, hänen nimityksestään. Kunkin henkilön on vahvistettava molemmille osapuolille olevansa käytettävissä viiden päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä.

9. Kantajaosapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja valitsee paneelin jäsenen tai puheenjohtajan arvalla viiden päivän kuluessa 242 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä, jos jokin 243 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu alaluettelo

a) on vielä vahvistamatta, niiden henkilöiden joukosta, joita toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet kyseisen alaluettelon laatimiseksi; tai

b) ei enää sisällä vähintään viittä henkilöä, niiden henkilöiden joukosta, jotka edelleen ovat kyseisessä alaluettelossa.

10. Osapuolet pyrkivät varmistamaan, että viimeistään silloin, kun kaikki paneelin jäsenet ovat ilmoittaneet osapuolille nimityksensä hyväksymisestä 242 artiklan 5 kohdan mukaisesti, osapuolet ovat sopineet paneelin jäsenten ja avustajien palkkioista ja kulukorvauksista sekä laatineet tarvittavat nimityssopimukset, jotta ne voidaan allekirjoittaa viipymättä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 241 artiklan 3 kohdan soveltamista. Paneelin jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset perustuvat WTO:n normeihin. Paneelin jäsenen avustajan tai avustajien palkkiot ja kulukorvaukset saavat olla enintään 50 prosenttia kyseisen paneelin jäsenen palkkiosta.

IV. Järjestäytymiskokous

11. Jolleivät osapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat paneelin kanssa seitsemän päivän kuluessa sen asettamisesta määrittääkseen osapuolten tai paneelin tarpeellisiksi katsomat asiat, kuten menettelyn aikataulun.

Paneelin jäsenet ja osapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen minkä tahansa viestintävälineen välityksellä, myös puhelin- tai videoyhteydellä.

V. Kirjalliset lausumat

12. Kantajaosapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään 30 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä. Vastaajaosapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään 30 päivän kuluessa kantajaosapuolen kirjallisen lausuman toimittamispäivästä.

VI. Paneelin toiminta

13. Paneelin puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kaikissa paneelin kokouksissa. Paneeli voi valtuuttaa puheenjohtajan tekemään hallinnollisia ja menettelytapapäätöksiä.

14. Jollei 14 luvussa tai tässä työjärjestyksessä toisin määrätä, paneeli voi hoitaa tehtäviään erilaisin keinoin, kuten sähköisesti, puhelimitse, videoyhteyksin tai käyttämällä muita sähköisiä viestintävälineitä.

15. Ainoastaan paneelin jäsenet voivat osallistua paneelin päätöksentekoon, mutta paneeli voi sallia paneelin jäsenten avustajien läsnäolon päätöksenteossa.

16. Päätöksen tai raportin laatiminen on yksinomaan paneelin vastuulla, eikä tätä tehtävää saa siirtää muille.

17. Jos ilmenee menettelyllinen kysymys, joka ei kuulu 14 luvun ja sen liitteiden soveltamisalaan, paneeli voi osapuolia kuultuaan hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on yhteensopiva kyseisten määräysten kanssa.

18. Jos paneeli katsoo, että on tarpeen muuttaa jotakin sen menettelyyn sovellettavaa, muuta kuin 14 luvussa vahvistettua määräaikaa tai tehdä muita menettelyä koskevia tai hallinnollisia mukautuksia, sen on ilmoitettava osapuolille tarvittavasta määräajasta tai mukautuksesta ja sen syistä kirjallisesti. Osapuolia kuultuaan paneeli voi hyväksyä muutoksen tai mukautuksen.

VII. Paneelin jäsenen vaihtaminen

19. Jos osapuoli katsoo, että paneelin jäsen ei täytä liitteen 14-B vaatimuksia ja että hänet olisi tästä syystä vaihdettava, kyseisen osapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle 15 päivän kuluessa siitä, jolloin se sai riittävät todisteet siitä, että paneelin jäsen ei väitteen mukaan täytä liitteen 14-B vaatimuksia.

20. Osapuolet neuvottelevat keskenään 15 päivän kuluessa säännössä 18 tarkoitetun ilmoituksen antamisesta. Niiden on ilmoitettava paneelin jäsenelle väitetystä käytännesääntöjen laiminlyönnistä, ja ne voivat pyytää paneelin jäsentä ryhtymään toimiin laiminlyönnin korjaamiseksi. Jos ne niin sopivat, ne voivat myös erottaa paneelin jäsenen ja valita paneeliin uuden jäsenen 242 artiklan mukaisesti.

21. Jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tarpeesta vaihtaa paneelin jäsen, joka on muu kuin paneelin puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää siirtämään asian paneelin puheenjohtajalle, jonka päätös asiassa on lopullinen.

Jos paneelin puheenjohtaja toteaa, että paneelin jäsen ei täytä liitteen 14-B vaatimuksia, uusi paneelin jäsen valitaan 242 artiklan mukaisesti.

22. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen tarpeesta vaihtaa puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että asian käsittely annetaan jollekin tämän sopimuksen 243 artiklan mukaisesti laadittuun puheenjohtajien alaluetteloon sisältyvistä jäljellä olevista henkilöistä. Pyynnön esittänyttä osapuolta edustava yhteistyökomitean puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee hänen nimensä arvalla. Valitun henkilön tekemä päätös siitä, onko puheenjohtaja tarpeen vaihtaa, on lopullinen.

Jos valittu henkilö toteaa, että puheenjohtaja ei täytä liitteen 14-B vaatimuksia, uusi puheenjohtaja valitaan 242 artiklan mukaisesti.

VIII. Kuulemiset

23. Osapuolia ja muita paneelin jäseniä kuultuaan paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava osapuolille kuulemisen päivämäärä, kellonaika ja paikka säännön 10 mukaisesti vahvistetun aikataulun perusteella. Jollei kuuleminen ole yleisöltä suljettu, osapuolen, jonka alueella kuuleminen pidetään, on asetettava kyseiset tiedot julkisesti saataville.

24. Jolleivät osapuolet toisin sovi, istunnot pidetään Brysselissä, kun kantajaosapuoli on Uzbekistanin tasavalta, ja Taškentissa, kun kantajaosapuoli on Euroopan unioni. Vastaajaosapuoli vastaa kuulemisen organisatorisesta hallinnoinnista aiheutuvista kuluista. Osapuolen pyynnöstä paneeli voi päättää järjestää virtuaalisen tai hybridikuulemisen ja toteuttaa asianmukaiset järjestelyt ottaen huomioon oikeudenmukaista menettelyä koskevat oikeudet ja avoimuuden varmistamisen tarpeen.

25. Paneeli voi järjestää ylimääräisiä kuulemisia, jos osapuolet niin sopivat.

26. Kaikkien paneelin jäsenten on oltava läsnä kuulemisen koko keston ajan.

27. Jolleivät osapuolet toisin sovi, seuraavat henkilöt voivat osallistua kuulemiseen riippumatta siitä, onko menettely avoin yleisölle vai ei:

a) osapuolen edustajat;

b) neuvonantajat;

c) avustajat ja hallintohenkilöstö;

d) tulkit, kääntäjät ja paneelin kirjurit; ja

e) asiantuntijat, joista paneeli on päättänyt 258 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

28. Kummankin osapuolen on viimeistään viisi päivää ennen kuulemista toimitettava paneelille ja toiselle osapuolelle luettelo edustajistaan, jotka esittävät kuulemisessa suullisia väitteitä tai selvityksiä kyseisen osapuolen puolesta, ja myös muista edustajista ja neuvonantajista, jotka osallistuvat kuulemiseen.

29. Paneelin kuuleminen käydään seuraavassa esitetyllä tavalla, ja siinä on varmistettava, että kantaja- ja vastaajaosapuolelle annetaan yhtä paljon aikaa väitteen ja vastaväitteen esittämiseksi:

Väite

a) kantajaosapuolen väite;

b) vastaajaosapuolen väite.

Vastaväite

c) kantajaosapuolen vastaus;

d) vastaajaosapuolen vastaväite.

30. Paneeli voi esittää kysymyksiä kummalle tahansa osapuolelle missä tahansa kuulemisen vaiheessa.

31. Paneelin on huolehdittava siitä, että kuulemisesta laaditaan kirjallinen selostus tai tallenne, joka toimitetaan osapuolille mahdollisimman pian kuulemisen jälkeen. Osapuolet voivat esittää huomautuksensa kirjallisesta selostuksesta, ja paneeli voi ottaa kyseiset huomautukset huomioon.

32. Kumpikin osapuoli voi toimittaa kymmenen päivän kuluessa kuulemisesta täydentävän kirjallisen lausumansa kuulemisen aikana esille tulleista asioista.

IX. Kirjalliset kysymykset

33. Paneeli voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana kirjallisia kysymyksiä yhdelle osapuolelle tai molemmille osapuolille. Kaikista yhdelle osapuolelle esitetyistä kysymyksistä on toimitettava jäljennös toiselle osapuolelle.

34. Kummankin osapuolen on toimitettava toiselle osapuolelle jäljennös paneelin kysymyksiin antamistaan vastauksista. Toisella osapuolella on mahdollisuus esittää kirjallisia huomautuksia osapuolen vastauksista viiden päivän kuluessa kyseisen jäljennöksen toimittamisesta.

X. Luottamuksellisuus

35. Kummankin osapuolen ja paneelin on kohdeltava luottamuksellisina toisen osapuolen paneelille toimittamia tietoja, jotka kyseinen osapuoli on määritellyt luottamuksellisiksi. Kun osapuoli toimittaa paneelille kirjallisen lausuman, joka sisältää luottamuksellisia tietoja, sen on myös toimitettava 15 päivän kuluessa lausuma, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja ja joka julkistetaan.

36. Mikään tässä työjärjestyksessä ei estä osapuolta julkistamasta yleisölle omia kantojaan koskevia lausuntoja, kunhan se ei toisen osapuolen toimittamiin tietoihin viitatessaan paljasta toisen osapuolen luottamuksellisiksi luokittelemia tietoja.

37. Paneeli kokoontuu suljettuun istuntoon, jos osapuolen lausuma ja väitteet sisältävät luottamuksellisia yritystietoja. Osapuolten on huolehdittava siitä, että paneelin istunnot säilyvät luottamuksellisina, kun ne järjestetään suljetuin ovin.

XI. Yksipuoliset yhteydet

38. Paneeli ei saa tavata osapuolta tai ottaa yhteyttä osapuoleen, jos toinen osapuoli ei ole paikalla.

39. Paneelin jäsen ei saa keskustella menettelyn kohteena olevaan asiaan liittyvistä seikoista toisen osapuolen eikä molempien osapuolten kanssa muiden paneelin jäsenten poissa ollessa.

XII. *Amicus curiae* -lausumat

40. Jolleivät osapuolet toisin sovi viiden päivän kuluessa paneelin asettamisesta, paneeli voi ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia osapuolen luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, jotka ovat sijoittautuneet osapuolen alueelle ja jotka ovat osapuolten hallituksista riippumattomia, edellyttäen että

a) ne toimitetaan paneelille kymmenen päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä;

b) ne ovat lyhyitä, enintään 15 sivua liitteineen rivivälillä kaksi kirjoitettuna;

c) niillä on välitöntä merkitystä paneelin tarkasteltavana olevan asian tosiseikkojen ja oikeudellisten kysymysten kannalta;

d) ne sisältävät kuvauksen lausuman antavasta henkilöstä, mukaan lukien luonnollisen henkilön kansalaisuus sekä oikeushenkilön sijoittautumispaikka, toiminnan luonne, oikeudellinen asema, yleiset tavoitteet ja rahoituslähde;

e) niissä täsmennetään asianomaisen henkilön merkittävät paneelimenettelyyn kohdistuvat intressit; ja

f) ne on laadittu osapuolten valitsemilla kielillä tämän työjärjestyksen 45 ja 46 kohdan mukaisesti.

41. Lausumat on lähetettävä osapuolille, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa. Osapuolet voivat esittää huomautuksensa paneelille kymmenen päivän kuluessa lausuman toimittamisesta paneelille.

42. Paneelin on lueteltava raportissaan kaikki lausumat, jotka se on vastaanottanut säännön 39 mukaisesti. Paneeli ei ole velvollinen käsittelemään raportissaan tällaisissa lausumissa esitettyjä väitteitä. Jos paneeli kuitenkin käsittelee näitä väitteitä raportissaan, sen on otettava huomioon myös kaikki osapuolten säännön 40 mukaisesti esittämät huomautukset.

XIII. Kiireelliset tapaukset

43. Tämän sopimuksen 247 artiklassa tarkoitetuissa kiireellisissä tapauksissa paneeli mukauttaa tarvittaessa tässä työjärjestyksessä tarkoitettuja määräaikoja osapuolia kuultuaan. Paneelin on ilmoitettava osapuolille tällaisista mukautuksista.

XIV. Kääntäminen ja tulkkaus

44. Osapuolet pyrkivät sopimaan yhteisestä työkielestä paneelimenettelyä varten tämän sopimuksen 240 artiklassa tarkoitettujen neuvottelujen aikana ja viimeistään tämän työjärjestyksen säännössä 10 tarkoitetussa kokouksessa.

45. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen yhteisestä työkielestä, kumpikin osapuoli esittää kirjalliset lausumansa valitsemallaan kielellä. Kumpikin osapuoli toimittaa samaan aikaan käännöksen toisen osapuolen valitsemalla kielellä, ellei sen lausumia ole laadittu jollakin WTO:n työkielistä. Vastaajaosapuolen on järjestettävä suullisten lausumien tulkkaus osapuolten valitsemille kielille.

46. Paneelin raportit ja päätökset annetaan osapuolten valitsemalla yhdellä tai useammalla kielellä. Jos osapuolet eivät ole sopineet yhteisestä työkielestä, paneelin väliraportti ja loppuraportti annetaan jollakin WTO:n työkielistä.

47. Osapuolet voivat esittää huomautuksia tämän työjärjestyksen mukaisesti laadittujen asiakirjojen käännösten tarkkuudesta.

48. Kumpikin osapuoli vastaa kirjallisten lausumiensa käännöskustannuksista. Ratkaisun kääntämisestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan osapuolten kesken.

XV. Muut menettelyt

49. Tässä työjärjestyksessä vahvistettuja määräaikoja on mukautettava 251–254 artiklan mukaisessa menettelyssä paneelin raportin tai päätöksen antamiselle vahvistettuihin erityisiin määräaikoihin.

LIITE 14-B

PANEELIN JÄSENTEN JA SOVITTELIJOIDEN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT

I. Määritelmät

1. Näissä käytännesäännöissä tarkoitetaan:

a) ’hallintohenkilöstöllä’ paneelin jäsenen kyseessä ollessa henkilöitä, jotka ovat paneelin jäsenen ohjauksessa ja valvonnassa, lukuun ottamatta avustajia;

b) ’avustajalla’ henkilöä, joka paneelin jäsenen toimeksiannon mukaisesti suorittaa tutkimuksia tai avustaa paneelin jäsentä;

c) ’ehdokkaalla’ henkilöä, jonka nimi on 243 artiklassa tarkoitetussa luettelossa paneelin jäsenistä ja jonka valintaa paneelin jäseneksi harkitaan 242 artiklan mukaisesti;

d) ’sovittelijalla’ henkilöä, joka on valittu sovittelijaksi 265 artiklan mukaisesti;

e) ’paneelin jäsenellä’ paneelin jäseneksi nimettyä henkilöä.

II. Pääperiaatteet

2. Jokaisen ehdokkaan ja paneelin jäsenen on riitojenratkaisujärjestelmän luotettavuuden ja puolueettomuuden säilyttämiseksi

a) tutustuttava näihin käytännesääntöihin;

b) oltava riippumaton ja puolueeton;

c) vältettävä suoria tai välillisiä eturistiriitoja;

d) vältettävä käyttäytymästä epäasianmukaisesti ja antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta;

e) noudatettava korkeatasoisia käytösvaatimuksia; ja

f) huolehdittava, että hänen toimintaansa eivät vaikuta oman edun tavoittelu, ulkopuolinen painostus, poliittiset näkökohdat, julkiset vaatimukset, uskollisuus osapuolelle tai arvostelun pelko.

3. Paneelin jäsen ei saa suoraan eikä välillisesti sitoutua mihinkään velvoitteeseen eikä hyväksyä mitään etua, joka voisi jollakin tavalla estää tai näyttää estävän hänen tehtäviensä asianmukaisen suorittamisen.

4. Paneelin jäsen ei saa käyttää asemaansa paneelissa omien henkilökohtaisten tai yksityisten etujensa ajamiseen. Paneelin jäsenen on vältettävä toimia, jotka voivat antaa vaikutelman siitä, että muilla on erityisasema vaikuttaa häneen.

5. Paneelin jäsen ei saa antaa aikaisempien tai nykyisten talous-, liike-, ammatti- tai henkilökohtaisten tai sosiaalisten suhteiden tai niihin liittyvien velvollisuuksien vaikuttaa käytökseensä tai arvostelukykyynsä.

6. Paneelin jäsenen on vältettävä sellaisia suhteita tai taloudellisia intressejä, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta.

III. Ilmoittamisvelvoitteet

7. Ennen kuin ehdokas hyväksyy 242 artiklan mukaisen nimityksensä paneelin jäseneksi, hänen on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai menettelyn puolueellisuudesta. Tämän vuoksi ehdokkaan on kaikin kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään kyseiset intressit, suhteet ja seikat, mukaan lukien taloudelliset ja ammatilliset intressit sekä työ- tai perhesuhteisiin liittyvät intressit.

8. Edellä olevan 7 kohdan mukainen ilmoittamisvelvollisuus on jatkuva velvollisuus, joka edellyttää paneelin jäseneltä kaikkien, menettelyn missä tahansa vaiheessa mahdollisesti esille tulevien intressien, suhteiden ja seikkojen ilmoittamista.

9. Ehdokkaan tai paneelin jäsenen on ilmoitettava yhteistyökomitealle osapuolten tarkasteltaviksi kaikki näiden menettelysääntöjen todellisia tai mahdollisia rikkomuksia koskevat seikat heti, kun ne tulevat hänen tietoonsa.

IV. Paneelin jäsenten tehtävät

10. Kun paneelin jäsen on hyväksynyt nimityksensä, hänen on oltava käytettävissä ja suoritettava tehtävänsä täsmällisesti ja joutuisasti koko menettelyn ajan oikeudenmukaisuutta ja huolellisuutta noudattaen.

11. Paneelin jäsenen on otettava huomioon ainoastaan sellaiset seikat, jotka tulevat esille paneelimenettelyssä ja jotka ovat välttämättömiä päätöstä varten, eikä hän saa siirtää tehtäväänsä kenellekään muulle.

12. Paneelin jäsenen on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hänen avustajansa ja hallintohenkilöstönsä ovat tietoisia näiden käytännesääntöjen II, III, IV ja VI osan mukaisista paneelin jäsenten velvoitteista ja noudattavat niitä.

V. Entisten paneelin jäsenten velvoitteet

13. Entisen paneelin jäsenen on vältettävä toimia, jotka voivat luoda vaikutelman, että hän oli tehtäviään suorittaessaan puolueellinen tai hyötyi paneelin päätöksestä.

14. Entisen paneelin jäsenen on noudatettava näiden käytännesääntöjen VI osan mukaisia velvoitteita.

VI. Luottamuksellisuus

15. Paneelin jäsen ei saa milloinkaan ilmaista sellaista menettelyä koskevia tai sellaisen menettelyn aikana saatuja ei-julkisia tietoja, jota varten hänet on nimitetty. Paneelin jäsen ei saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää mitään tällaisia tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille tai muiden etujen vahingoittamiseksi.

16. Paneelin jäsen ei saa paljastaa paneelin päätöstä tai sen osia ennen kuin se julkaistaan 14 luvun mukaisesti.

17. Paneelin jäsen ei saa milloinkaan ilmaista paneelin neuvottelujen sisältöä eikä kenenkään paneelin jäsenen näkemystä eikä esittää mitään lausumia menettelystä, jota varten hänet on nimitetty, tai menettelyssä käsiteltävistä riidanalaisista seikoista.

VII. Kulut

18. Paneelin jäsenen on pidettävä kirjaa ja annettava lopullinen tilitys menettelyyn käyttämästään ajasta ja kuluistaan sekä avustajiensa ja hallintohenkilöstönsä käyttämästä ajasta ja kuluista.

VIII. Sovittelijat

19. Näitä käytännesääntöjä sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijoihin.

PÖYTÄKIRJA

KESKINÄISESTÄ HALLINNOLLISESTA AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

a) ’tullilainsäädännöllä’ jommankumman osapuolen alueella sovellettavia säännöksiä tai määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista mihin tahansa tullimenettelyyn, mukaan lukien kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;

b) ’pyynnön esittävällä/esittäneellä viranomaisella’ toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää apua tämän pöytäkirjan mukaisesti;

c) ’pyynnön vastaanottavalla/vastaanottaneella viranomaisella’ toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa avunantoa koskevan pyynnön tämän pöytäkirjan mukaisesti;

d) ’tiedoilla’ tietoja, asiakirjoja, kuvia, kertomuksia, tiedonantoja tai oikeaksi todistettuja jäljennöksiä missä tahansa muodossa, myös sähköisessä muodossa, riippumatta siitä, onko niitä käsitelty tai analysoitu;

e) ’henkilöllä’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;

f) ’henkilötiedoilla’ kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja;

g) ’tullilainsäädännön vastaisella toimella’ mitä tahansa tullilainsäädännön rikkomista tai yritystä rikkoa kyseistä lainsäädäntöä.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrätyin tavoin ja edellytyksin varmistaakseen erityisesti tullilainsäädännön vastaisia toimia ehkäisemällä, tutkimalla ja torjumalla, että tätä lainsäädäntöä sovelletaan oikein.

2. Tämän pöytäkirjan mukainen avunanto tulliasioissa koskee sitä kumman tahansa osapuolen hallintoviranomaista, jolla on toimivalta soveltaa tätä pöytäkirjaa. Avunanto ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien määräysten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisen pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, ellei tämä viranomainen ole ennakolta hyväksynyt kyseisten tietojen luovuttamista.

3. Tämän pöytäkirjan soveltamisalaan ei kuulu tullien, verojen tai sakkojen kantamisessa annettava apu.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä tapahtuva avunanto

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on toimitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotka voivat auttaa tätä varmistamaan, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittävälle viranomaiselle tämän pyynnöstä,

a) onko osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu;

b) onko osapuolen alueelle tuodut tavarat viety sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelta, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu.

3. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on toteutettava pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä omien säädöstensä ja määräystensä mukaisesti tarvittavat toimet varmistaakseen erityisen valvonnan ja toimittaakseen pyynnön esittäneelle viranomaiselle tiedot seuraavista:

a) henkilöt, joiden perustellusti uskotaan osallistuvan tai osallistuneen tullilainsäädännön vastaisiin toimiin;

b) tavarat, jotka kuljetetaan tai saatetaan kuljettaa siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäviksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;

c) paikat, joissa tavaroita on koottu tai joissa niitä saatetaan koota siten, että on perusteltua uskoa, että tavarat on tarkoitettu käytettäviksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa; ja

d) kuljetusvälineet, joita käytetään tai saatetaan käyttää siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäviksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.

4 ARTIKLA

Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat mahdollisuuksien mukaan omasta aloitteestaan viipymättä toisilleen apua säädöstensä ja määräystensä mukaisesti toimittamalla tietoja toteutetuista, suunnitelluista tai meneillään olevista toimista, jotka ovat tai näyttävät olevan tullilainsäädännön vastaisia toimia ja joilla voi olla merkitystä toiselle osapuolelle. Erityisesti on annettava tiedot seuraavista:

a) henkilöt, tavarat ja kuljetusvälineet; ja

b) tullilainsäädännön vastaisissa toimissa käytettävät uudet keinot tai menetelmät.

5 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaiset pyynnöt on esitettävä kirjallisesti joko painettuna tai sähköisessä muodossa. Pyyntöön on liitettävä asiakirjat, jotka katsotaan tarpeellisiksi sen täyttämiseksi. Pyynnön vastaanottava viranomainen voi kiireellisessä tapauksessa hyväksyä myös suullisia pyyntöjä, mutta pyynnön esittävän viranomaisen on vahvistettava tällaiset suulliset pyynnöt viipymättä kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on oltava seuraavat tiedot:

a) avunantoa pyytävä viranomainen ja pyynnön esittävä virkamies;

b) pyydetyt tiedot ja/tai avunantotapa;

c) pyynnön tarkoitus ja syy;

d) asiaan liittyvät säädökset ja määräykset ja muut oikeudelliset seikat;

e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteina olevista henkilöistä;

f) yhteenveto asiaankuuluvista tosiseikoista ja jo tehdyistä tutkimuksista; ja

g) muut saatavilla olevat tiedot, joiden avulla pyynnön vastaanottava viranomainen voi noudattaa pyyntöä.

3. Pyynnöt on esitettävä pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai kyseisen viranomaisen hyväksymällä kielellä, ja englanti on aina hyväksyttävä kieli. Tämä vaatimus ei koske 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön liitettyjä asiakirjoja.

4. Jos pyyntö ei täytä 1–3 kohdassa määrättyjä muotovaatimuksia, pyynnön vastaanottanut viranomainen voi vaatia pyynnön korjaamista tai täydentämistä. Sitä ennen voidaan kuitenkin määrätä toteutettaviksi varotoimenpiteitä.

6 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyynnön vastaanottava viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojensa mukaisesti avunantopyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muun viranomaisen pyynnöstä antamalla jo käytössään olevat tiedot ja tekemällä tai teettämällä asianmukaisia tutkimuksia.

2. Edellä oleva 1 kohta koskee myös kaikkia muita viranomaisia, joille pyynnön vastaanottanut viranomainen on välittänyt pyynnön, jos se ei voi toimia itse.

3. Avunantoa koskevat pyynnöt on täytettävä pyynnön vastaanottaneen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

7 ARTIKLA

Tietojen toimitusmuoto

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on toimitettava tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle kirjallisesti ja liitettävä mukaan asiaankuuluvat asiakirjat, asiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset tai muu aineisto. Tällaiset tiedot voidaan toimittaa sähköisessä muodossa.

2. Alkuperäiset asiakirjat on toimitettava kunkin osapuolen säädösten tai määräysten mukaisesti ainoastaan pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tapauksissa, joissa oikeaksi todistetut jäljennökset eivät riitä. Apua pyytäneen viranomaisen on palautettava tällaiset alkuperäiset asiakirjat mahdollisimman pian.

3. Jos pyyntö toimitetaan 2 kohdan mukaisesti, pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toimitettava pyynnön esittävälle viranomaiselle kaikki tiedot, jotka liittyvät sen alueella toimivien virallisten elinten tavarailmoituksen tueksi antamien tai vahvistamien asiakirjojen aitouteen.

8 ARTIKLA

Osapuolen virkamiesten läsnäolo toisen osapuolen alueella

1. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneelta viranomaiselta tai 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulta muulta asiaankuuluvalta viranomaiselta näiden toimipaikassa tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

2. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut viranomaiset voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tämän alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

3. Osapuolen viranomaisten läsnäolo toisen osapuolen alueella rajoittuu yksinomaan neuvonantajan tehtävään. Oleskellessaan toisen osapuolen alueella tällaisiin viranomaisiin sovelletaan seuraavia edellytyksiä:

a) heidän on pystyttävä esittämään todisteet virallisesta tehtävästään;

b) he eivät saa käyttää virkapukua eivätkä kantaa aseita; ja

c) he nauttivat samaa suojaa kuin toisen osapuolen virkamiehet tämän osapuolen alueella sovellettavien säädösten ja määräysten mukaisesti.

9 ARTIKLA

Toimittaminen ja ilmoittaminen

1. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toteutettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä sovellettavien säädösten tai määräysten mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi tai sellaisista pyynnön esittävän viranomaisen päätöksistä ilmoittamiseksi, jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, pyynnön vastaanottavan viranomaisen alueella asuvalle tai sinne sijoittautuneelle henkilölle.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjojen toimittamista tai päätöksistä ilmoittamista koskevat pyynnöt on esitettävä kirjallisesti pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

10 ARTIKLA

Automaattinen tietojenvaihto

1. Osapuolet voivat tämän pöytäkirjan 15 artiklan mukaisella keskinäisellä järjestelyllä

a) vaihtaa automaattisesti mitä tahansa tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia tietoja;

b) vaihtaa etukäteen tietoja lähetysten saapumisesta toisen osapuolen alueelle.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tietojenvaihdon toteuttamiseksi osapuolet ottavat käyttöön järjestelyjä, jotka koskevat sitä, minkä tyyppisiä tietoja ne haluavat vaihtaa, sekä tietojen toimittamismuotoa ja -tiheyttä.

11 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Avunannosta voidaan kieltäytyä tai sen antamiselle voidaan asettaa ehtoja tai vaatimuksia, jos osapuoli katsoo, että tämän pöytäkirjan mukainen avunanto

a) todennäköisesti loukkaisi Uzbekistanin tasavallan tai sellaisen Euroopan unionin jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti;

b) todennäköisesti uhkaisi yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja erityisesti tämän pöytäkirjan 12 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai

c) loukkaisi teollisia tai liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Pyynnön vastaanottanut viranomainen voi lykätä avunantoa sillä perusteella, että avunanto häiritsisi meneillään olevia tutkimuksia, syytetoimia tai menettelyjä. Tällöin pyynnön vastaanottanut viranomainen neuvottelee pyynnön esittäneen viranomaisen kanssa sen selvittämiseksi, voidaanko apua antaa pyynnön vastaanottaneen viranomaisen tarpeellisina pitämien ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

3. Jos pyynnön esittänyt viranomainen pyytää apua, jota se ei itse voisi pyydettäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyynnön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on ilmoitettava päätöksestään ja sen perusteluista pyynnön esittäneelle viranomaiselle viipymättä.

12 ARTIKLA

Tietojenvaihto ja salassapito

1. Tämän pöytäkirjan nojalla saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan tässä pöytäkirjassa määrättyihin tarkoituksiin.

2. Tämän pöytäkirjan mukaisesti saatujen tietojen käytön tullilainsäädännön vastaisia toimia koskevissa hallinto- tai oikeudenkäyntimenettelyissä katsotaan olevan tämän pöytäkirjan mukaista. Tämän vuoksi osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja näyttönä pöytäkirjoissaan, kertomuksissaan ja todistajanlausunnoissaan sekä tuomioistuimissa nostetuissa kanteissa ja syytteissä. Pyynnön vastaanottanut viranomainen voi asettaa tietojen toimittamisen tai asiakirjoihin tutustumisen ehdoksi, että sille ilmoitetaan tällaisesta tietojen käytöstä.

3. Jos osapuoli haluaa käyttää tämän pöytäkirjan nojalla saatuja tietoja muihin tarkoituksiin, sen on hankittava tiedot toimittaneelta tulliviranomaiselta kirjallinen ennakkosuostumus. Tietojen käytössä on noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja kummankin osapuolen alueella sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Kyseisiä tietoja koskee salassapitovelvollisuus, ja niihin sovelletaan pyynnön vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevassa lainsäädännössä samanlaisille tiedoille myönnettyä suojaa. Osapuolet toimittavat toisilleen tiedot sovellettavasta lainsäädännöstään.

5. Henkilötietoja voidaan siirtää ainoastaan tiedot toimittavan osapuolen tietosuojasääntöjen mukaisesti. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle asiaa koskevista tietosuojasäännöistä ja pyrkii tarvittaessa parhaansa mukaan sopimaan lisäsuojasta.

13 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottanut viranomainen voi valtuuttaa edustajiaan esiintymään heille annetun valtuutuksen rajoissa asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja aloja, ja esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, jotka voivat olla menettelyn kannalta tarpeellisia. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selkeästi, minkä oikeus- tai hallintoviranomaisen edessä, missä asiassa ja missä asemassa tai ominaisuudessa edustajaa kuullaan.

14 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

1. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, osapuolet eivät vaadi toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta aiheutuneista kustannuksista.

2. Asiantuntijoille, todistajille, tulkeille ja kääntäjille, lukuun ottamatta julkishallinnon palveluksessa olevia, maksettavista kuluista ja korvauksista vastaa soveltuvin osin pyynnön esittänyt osapuoli.

3. Jos pyyntöön vastaamisesta aiheutuu poikkeuksellisia menoja, osapuolten on määritettävä ehdot, joiden mukaisesti pyyntö on täytettävä, sekä tapa, jolla tällaiset kustannukset korvataan.

15 ARTIKLA

Täytäntöönpano

1. Tämän pöytäkirjan täytäntöönpano annetaan Uzbekistanin tasavallan tulliviranomaisten sekä Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tehtäväksi. Ne päättävät kaikista tämän pöytäkirjan täytäntöönpanossa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ja ottavat huomioon sovellettavan lainsäädännön, erityisesti tietosuojaa koskevan lainsäädännön.

2. Kumpikin osapuoli ilmoittaa tarvittaessa toiselle osapuolelle yksityiskohtaisista täytäntöönpanotoimenpiteistä, jotka se toteuttaa tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, erityisesti niiden asianmukaisesti valtuutettujen yksiköiden ja virkamiesten osalta, jotka on nimetty toimivaltaisiksi lähettämään ja vastaanottamaan tässä pöytäkirjassa määrättyjä tiedonantoja.

3. Euroopan unionissa tämä pöytäkirja ei rajoita tämän pöytäkirjan perusteella saatujen tietojen ilmaisemista Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välillä.

16 ARTIKLA

Muut sopimukset

Tämä pöytäkirja on ensisijainen kaikkiin mahdollisiin tehtyihin tai tehtäviin keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskeviin Euroopan unionin yksittäisten jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasavallan kahdenvälisiin sopimuksiin nähden, mikäli nämä sopimukset ovat ristiriidassa tämän pöytäkirjan kanssa.

17 ARTIKLA

Neuvottelut

Osapuolet pyrkivät tarvittaessa ratkaisemaan tämän pöytäkirjan tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat kysymykset tämän sopimuksen 338 artiklalla perustetussa yhteistyökomiteassa käytävissä neuvotteluissa.